

דברי הכנסת

הישיבה המאה-וארבעים-ואחת של הכנסת הארבע-עשרה

יום שלישי, י"א בחשוון התשנ"ח (11 בנובמבר 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:02

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת
הודעת יושב-ראש הכנסת
שאלות בעל-פה
חשד לקיומה של רשת ייבוא תינוקות מאוזבקיסטן
מפקד האוכלוסין הפלסטיני במזרח-ירושלים
תקרית הירי שהיתה בשבט הבדואי אבו-כף בין המשטרה לבדואים
הצעות לסדר-היום
שרפת מועדון "דור שלם דורש שלום"
הצעות לסדר-היום
הפצת קלטות המדברות בשבחו של הרוצח יגאל עמיר
הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי-הסוהר (תיקון מס' 3), התשנ"ז–1997
(קריאה ראשונה)
הצעת ראש עיריית רמלה להפרדה בין יהודים לערבים
בבריכת השחייה בעקבות קטטה
שאלות ותשובות
כתובות נאצה על קירות הבתים ביישוב גבעת-אהוד
שביתת האזהרה של האסירים הפלסטינים
התבטאות של סגן ראש עיריית רעננה
הודעת דובר מחוז ירושלים על זהות מי שחיבלו במכוניות של ערבים
הודעת דובר מחוז ירושלים
מחסור בניידות משטרה
פעולות מחאה של "הוועד לביטחון בכבישים"
הכאת עולים בידי שוטרים
הטיפול בעבריינות סמים בעכו
הפצת סמים בקרב בני נוער
בית-המעצר "קישון"
התבטאויות של מפקד תחנת המשטרה באשקלון
התגברות האלימות ותדירות מקרי הרצח
הסעה בשכר במכוניות פרטיות
טיפול בחקירת עיתונאי בגין המרדה
הפעלת "צופר שבת" בשכונת יד-אליהו בתל-אביב
סמים מסוכנים בבתי-ספר בחיפה
התנהגותו של מפקד משמר הגבול
הפעלת אמצעים לא-חוקיים כלפי נער חרדי
חקירה פלילית בעניין פרויקט שועפאט
תלונה נגד רשות העתיקות

השארית תינוקות ללא השגחת מבוגר
עלייה במספר מקרי האלימות
אבטחת יישובי יהודה ושומרון לנוכח התגברות החדירות
חקירתו של דובר משרד הדתות תחת אזהרה
התקפה על יהודים פרוגרסיבים בכותל בחג השבועות
התבטאויות חוקרי משטרה נגד מנכ"ל משרד ראש הממשלה
חקירת שרפת ספרי תורה
פלישות של מחוסרי דיור למרכזי קליטה
חקירת מקרה התעללות בבעלי-חיים
דחיית המלצת מח"ש להעמיד שוטר לדין משמעתי
תלונות נגד שוטרים
תלונת עיתונאי נגד שוטר
זיזים במד טווח לייזר
צריכת סמים בקרב הנוער
תקיפת בחורי ישיבות בידי בריונים
סיוע משטרת ישראל בהריסת מבנים לא-חוקיים
ניסיון לרצח תרצה דניאל
חלוקת אוכל לא-כשר בכינוס של משמר הגבול
עיכוב שדרנית רוסית בכניסה לישראל
פריצות לדירות בשכונת רמת-שלמה בירושלים
רשת מיסיונרית
חקירת תלונה נגד רופא
פרה אדומה נולדה בכפר-חסידיים

דברי יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

היום יום שלישי, י"א בחשוון התשנ"ח, 11 בנובמבר 1997. ישיבת הכנסת פתוחה.

כמנהגנו, להלן סיכום תאונות הדרכים במשך השבוע האחרון: צוותי מגן-דוד-אדום טיפלו במהלך השבוע שעבר ב-653 תאונות דרכים ברחבי הארץ, בהן: שמונה פצועים באורח קשה, 16 פצועים באורח בינוני, 795 פצועים קל. סך-הכול 831 נפגעים. מתוכם נהרגו: אחד חבש, אווה ברונפמן, דוד כהן, חישה כהן, גיא אבידר, אור דמיאל, דור נג'יה, שמעון ששי.

רבותי, עוד שבוע קשה, ומאז השמות הללו נוספו אתמול ארבעה הרוגים בתאונה קטלנית. מה עושים? עוצו עצה, רבותי חברי הכנסת, למה אנחנו יושבים בשקט?

הודעת יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

"ראש הממשלה ביקשני להודיע, על-פי סעיף 36(א) לחוק-יסוד: הממשלה, כי ימלא את מקומו של שר הביטחון בעת היעדרו מהארץ, מיום ג' בחשוון התשנ"ח, 3 בנובמבר 1997, עד ליום ז' בתשרי התשנ"ח, 7 בנובמבר 1997."

רפאל פנחסי (ש"ס):

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אתה מדבר בלשון עתיד, אבל הנסיעה הזאת כבר נגמרה.

היו"ר ד' תיכון:

יש כאן עוד בעיה, מי מחליף – – – ראש הממשלה מחליף את שר הביטחון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

זה כבר היה.

הי"ר ד' תיכון:

זה כבר היה, בסדר, זה מה שהגיע.

רפאל פנחסי (ש"ס):

תשרי זה לא בנובמבר.

הי"ר ד' תיכון:

רבתי, הודפס ב-11 בנובמבר 1997.

שאלות בעל-פה

הי"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פנחסי שואל את השר לביטחון פנים בנושא: חשד לקיומה של רשת ייבוא תינוקות מאוזבקיסטן. חבר הכנסת פנחסי, בבקשה.

חשד לקיומה של רשת ייבוא תינוקות מאוזבקיסטן

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר, פורסם כי ביחידת ההונאה במחוז המרכז של המשטרה נחקר חשד לקיומה של רשת העוסקת בייבוא תינוקות מאוזבקיסטן לאימוץ בישראל.

רצוני לשאול:

1. האם המשטרה מעדכנת את משרד הפנים והרבנות בממצאיה עד כה?

2. האם ידוע על מספר ילדים שכבר הובאו?

3. מה העלתה החקירה עד כה? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

ישיב השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת רפאל פנחסי, בדקתי את הנושא. אכן העלית נושא מעניין ובכיוון חדש.

בתאריך 9 באוקטובר הגיעו לארץ בטיסה מטשקנט זוג אזרחי מדינת ישראל עם תינוקת, כאשר ברשותם מסמכי לידה ואימוץ מטעם הרפובליקה של ליטא. באותה טיסה הגיעה אשה נוספת, שגם היא הביאה תינוקת וגם ברשותה היו מסמכי לידה ואימוץ מטעם הרפובליקה של ליטא. על פניו נראה היה שהמסמכים הנ"ל מזויפים. משרד הפנים תודע בנושא וקיבל החלטה לאשר הכנסת התינוקות לארץ. ביחידת נתב"ג נפתחה חקירה בנושא זה.

בתאריך 4 בנובמבר נערכה פגישה בראשות פרקליטת המדינה, ובה השתתפו נציגי משרד המשפטים, משטרת ישראל, משרד הפנים והשירות למען הילד. פרקליטת המדינה החליטה על קיום חקירה בנושא והורתה על מתן עדיפות לכך מתוך כוונה לחשוף את המתווכים המעורבים בפרשה.

החקירה הועברה לטיפול יחידת ההונאה של מחוז המרכז. מתוך חומר החקירה ידוע כיום למשטרת ישראל רק על שני התינוקות הללו שהובאו לארץ. החקירה נמצאת בתחילתה, וכבר בשלב זה נראה כי היא מסתעפת למדינות נוספות בחוץ-לארץ. היחידה החוקרת נמצאת בקשר עם משרד החוץ ועם השגרירויות הזרות.

אתה העלית סוגיה שמחייבת חקירה לעומק ולרוחב, וכנראה מתוך הסוגיה שהעלית אנחנו עולים על קצה חוט בכיוון חדש.

היו"ר ד' תיכון:

שאלתא נוספת לחבר הכנסת פנחסי.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מודה לכבוד השר על תשובתו המפורטת, ואני שמח שהמשטרה אכן לקחה את הנושא בצורה עניינית וחוקרת אותו.

שאלתי: האם אותם תינוקות, או תינוקות נוספים אם יתגלו בהמשך החקירה, יהיה עליהם צו גירוש, או שיעברו גיור כדי שלא יתערבו גויים בתוך עם ישראל; או האם כיוון שמעורבים בזה כמה משרדי ממשלה – כפי שציין אדוני השר – משרד המשפטים, משרד הפנים, השירות לילד במשרד העבודה והרווחה, זה ייפול בין הכיסאות ואף אחד לא יטפל בזה בצורה רצינית, פרט למשטרה שתעשה בוודאי את החקירה? מי יעקוב בהמשך איפה יהיה תיק האימוץ של הילדים האלה? האם יעברו גיור או לא? מי יהיה אחראי בנושא הזה? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

תודה, אדוני היושב-ראש. אדוני השר, לצערנו בעבר היתה במדינת ישראל – בלשון השאלתא – רשת שעסקה בייצוא תינוקות מישראל לעולם כולו. ידידי חבר הכנסת פנחסי שאל על ייבוא, אבל בעבר היה ייצוא. האם המשטרה חוקרת? איך כתוב בלשון השאלה – האם ידוע על מספר ילדים שכבר הוצאו מהארץ ונחטפו מקרב ילדי עולי תימן וצפון-אפריקה? מה העלתה החקירה? האם המשטרה מוכנה פעם אחת ולתמיד להיכנס בעובי הקורה, ובאותה יעילות שבה היא חקרה ייבוא תינוקות מאוזבקיסטן לחקור ייצוא של תינוקות מישראל בעבר?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר, רבותי חברי הכנסת, אני לא רוצה להתייחס לעניין של היצוא והיבוא כאן, אף שהנושא חשוב מאוד, לדעתי, ונוגע לכלל האוכלוסייה. בהזדמנות זו אני רוצה לשאול את

השר לביטחון פנים: ביום שישי קראתי בעיתון ערבי הנקרא "כל אלערב", עיתון נפוץ במדינה, שקצין משטרה מחיפה ששמו איתן שטיין, איני יודע אם הוא מפקד המשטרה בחיפה, התבטא בצורה מאוד קשה. אני אומר – דברים בוטים ואולי אפילו גזעניים. הוא אומר שהוא מעדיף זנות מאשר שערבים יפגעו בצעירות יהודיות. דברים אלה נאמרים על-ידי קצין משטרה, שצריך לשמור על החוק ועל כבודם של אנשים. הדברים מקבלים משנה תוקף, מבחינת הפגיעה שלהם והתדמית השלילית, כאשר הם נאמרים על-ידי קצין משטרה.

ברצוני לשאול, האם בכוונתך להעמידו לדין משמעתי, ומה אתה מתכוון לעשות בנוון?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב השר לביטחון פנים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בהמשך לשאלתו של חבר הכנסת פנחסי, אנחנו כרגע לא יודעים על מקרים נוספים. כל הנושא של גיור, גיור כהלכה – אלה דברים שלא נמצאים באחריות משרדי, ואם משרד הפנים, אשר רושם את האנשים, ימצא לנכון או שיגלה אנשים שכאלה, הוא יעסוק בכך בהתאם לנוהל שקיים במדינה. יש אימוץ שמקובל עד היום – הוכנסו תינוקות למדינת ישראל, ואני מניח שכמו שאימצו את התינוקות האלה וגיירו את מי שהיה צריך לגייר, הנוהל ימשיך להיות אותו נוהל. אני לא חושב שבמקרה זה יהיה שינוי בנוהל.

לגבי כניסה של גורמים נוספים בכיוונים האלה, אנו כרגע נמצאים באמצע חקירה. השילוב של כמה משרדי ממשלה הוא שמבטיח שהמערכת כולה עירנית למה שנעשה, ואין פה מצב שגוף מסוים תפס יוזמה. נדמה לי שאנחנו נמצאים כרגע באמצע תהליך, ואני מודה לך על שהעלית את הסוגיה.

בקשר לדבריו של חבר הכנסת דהן, אני מזכיר לך, אני הבנתי גם את הציניות בשאלה ששאלת – – –

שבח וייס (העבודה):

זה לא היה ציני, זה היה – – –

נסים דהן (ש"ס):

אני התכוונתי במלוא הרצינות ולא בציניות – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הממשלה הקודמת הקימה ועדת חקירה ממלכתית לטיפול בנושא ילדי תימן החטופים, או אלה שנעלמו, וועדת החקירה ממשיכה בעבודתה. ביום ראשון האחרון, לאור בקשתי ולאחר כמה דיונים בממשלה, הוקם צוות של ארבעה שרים בראשותי, שעוסק בסוגיה זו מתוך מגמה להיות כתובת לאותן משפחות תימניות שאין להן כתובת וועדת החקירה אינה עוזרת להן בכך שאינה מסוגלת לתת פתרונות לדברים שבשגרה או דברים שמבקשים תוך כדי. אתה רואה שבהחלט יש תשומת לב. אני מניח שהמשטרה לא תיכנס כרגע לחקירה, כפי שרמזת בדברייך, בנושא ילדי תימן, כיוון שיש ועדת חקירה ממלכתית.

אברהם שוחט (העבודה):

נסים דהן (ש"ס):

לא רק ילדי תימן, גם ילדי צפון-אפריקה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני יודע על הבלקן ולא על צפון-אפריקה. על כך דובר בעבר. רציתי לומר שלא ידוע לי, כבוד חבר הכנסת, על ילדים מצפון-אפריקה; אני יודע על ילדים ממדינות הבלקן אבל אני לא יודע על ילדים מצפון-אפריקה שנחטפו. אם יש לך מידע על הדבר הזה, זה בשבילי חדש, וחידשת לי. בכל אופן, המשטרה לא תעסוק בדבר הזה כל עוד ועדת החקירה הממלכתית קיימת.

אשר לתלונתו של חבר הכנסת טלב אלסאנע, איתן שטיין הוא מפקד המרחב בחיפה. אני לא יודע מה הוא אמר ואני שומע זאת בפעם הראשונה ממך. אני מציע שתביא לי את החומר, ואני אבדוק את זה לגופו של עניין.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

זה יכול להיות, רק היום אני אמור לענות על כ-60 שאילתות ועוד ארבע הצעות לסדר-היום. אני מניח שאני אקרא את השאילתות האחרות, וכשאני אראה, אני אעשה את הברור. תודה.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת ניסן סלומינסקי שואל בעל-פה את השר לביטחון פנים בנושא: מפקד האוכלוסין הפלסטיני במזרח-ירושלים, בבקשה.

מפקד האוכלוסין הפלסטיני במזרח-ירושלים

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ידידי השר לביטחון פנים, נודע לי כי מפקד האוכלוסין שעורכת הרשות הפלסטינית יכלול גם את התושבים המתגוררים במזרח-ירושלים, וזאת בניגוד להסכם העקרונות האוסר על הרשות לקיים כל פעילות במזרח העיר.

ברצוני לשאול:

1. האם תנקוט הממשלה צעדים למניעת עריכת המפקד במזרח העיר?

2. אם כן – אילו צעדים? תודה.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני חבר הכנסת, אני רוצה לומר לך, שאני לא אוכל להיכנס לשאילתא זו לעומקה, משום שדבר זה נמצא כרגע על שולחני ואני מטפל בסוגיה זו באופן אישי. מטבע הדברים, לא ארצה לפרט מה אני הולך לעשות, אך אומר לך, כרגע – אני לא יודע אם זה ירגיע אותך – הדבר הזה נמצא על שולחני ברגע זה.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת סלומינסקי, שאילתא נוספת.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אדוני השר, אכן אתה צודק, זה מאוד מדאיג אותי מסיבה פשוטה – כי בפועל אני יודע שהפוקדים של הרשות הפלסטינית כבר פועלים, כבר מסמנים מבנים ורחובות במזרח העיר וצובעים משקופים, ואילו אצלנו זה עדיין נמצא על השולחן. אני מבין שאם זה נמצא על השולחן – הכוונה שאתה צריך גם לקבל הסכמות או תיאום עם ראש הממשלה.

מה שאני מבקש: א. שתהיה החלטה מיידית, כי עד שאתם תחליטו הם כבר יגמרו את הסימונים ואת המפקד; ב. שראש הממשלה ינצל את כל הפגישות שלו, בכלל זה עם מזכירת המדינה של ארצות-הברית, כדי להבהיר להם שזה חלק מרכזי במאבק שלנו על ירושלים. בנושא זה אין שום פשרות וזו הפרה בוטה של ההסכם, ואלה חלק מהמעשים שהם עושים, ושבגינם לא יבואו בטענות ולא יצפו מאתנו לשום דבר. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שבח וייס גם הוא שואל באותו נושא.

שבח וייס (העבודה):

אדוני השר, ודאי שקיימת בעיה סביב ירושלים, כי היא הרי חלק ממדינת ישראל. אבל בכל תוכנית מדינית שנפתח לקראת ההסדר הסופי בינינו לבין הפלסטינים, ודאי שיהיה לתושבי ירושלים הערבים איזה מעמד. יכול להיות שזה יהיה מעמד של פשרה פונקציונלית, שהטריטוריה והכול יהיו בריבונות ישראל, ואולי חלק כלשהו מהאזרחים הערבים ירצו להיות אזרחים של הרשות הפלסטינית וכן הלאה. לכן חשבתי, שבמסגרת הטיפול שעל שולחןך אולי כדאי לשזור את זה בתוכנית שלכם לקראת ההסדר הסופי. השאלה שלי היא, מה דעתך?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בני אלון שואל גם הוא באותו נושא. בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

כשחבר הכנסת שבח וייס שואל מה דעת השר על לחלק את ירושלים אני – – –

שבח וייס (העבודה):

זו השאלה הבאה שלי.

בנימין אלון (מולדת):

— — — אני יכול להבין איכשהו, אבל אני רוצה לשאול ספציפית באותו נושא: האם ידוע לכבוד השר, שהוסרה עמדת מג"ב מול ה"אוריינט האוס"? האם זו מדיניות מכוונת, או אולי יש בדיקה בנושא, או האם זה חלק מאיזו מדיניות לקראת הסדר הקבע, כמו שאמר חבר הכנסת וייס?

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אשר למפקד: הנתונים בקשר למפקד נמצאים על שולחני, והייתי אומר שאני עוקב מקרוב וידוע מה מתכוונים לעשות, מתי מתכוונים לעשות ואיך מתכוונים לעשות. לכן, אני מעדיף כרגע להמשיך לעשות את עבודת המטה כדי לשמור על החוק בירושלים. מבחינתנו, זו פריצת החוק ואי-שמירה על אותם הסכמים שנקבעו.

אשר לשאלתו של חבר הכנסת וייס, אני רוצה לומר, שמפני שהסוגיה רגישה ומפני שאנו חושבים שצריך לפתח מערכת יחסים של אמון בינינו לבין ערביי ירושלים, ואולי היינו רוצים לדעת גם כמה נמצאים פה וכדומה, דברים אלה מחייבים דיון. אבל, אם אנחנו מסתכלים על ההסכמים שחתמה מדינת ישראל עם הרשות – הם לא רשאים לבצע את הצעד הזה. לכן, הדבר הזה מחייב שיקול דעת ולא שיקול של מפקד משטרה במקום בלבד, אלא יותר רגישות בעניין. כרגע זה נמצא על שולחני.

אשר לשאלה של חבר הכנסת בני אלון, אני לא חושב שתפקידו של השר לעסוק בעניין עמדת השמירה על ה"אוריינט האוס". אני חושב שמפקד המחוז רשאי להסיר את העמדה או להציב אותה, כפי שהוא מוצא לנכון. אני חושב שדווקא אתה צריך לרצות שלא תהיה שם עמדה, כיוון שבמקום שיש עמדה, זה סימן שיש מונופול למישהו אחר לשלוט על השטח. אם אין עמדה – זה שטח ריבוני של ירושלים. ומכאן, אם אני יכול להפגין באי-הצבת העמדה ולהפוך את ירושלים כולה – לא רק במקום שיש עמדות יש בעיות – אני מעדיף את זה. אבל זה נשאר לשיקולו של מפקד המחוז.

בנימין אלון (מולדת):

— — —

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא הכתבתי מדיניות כזאת.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

תקרית הירי שהיתה בשבט הבדואי אבו-כף בין המשטרה לבדואים

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו עוברים לדיון בנושא: תקרית הירי שהיתה בשבט הבדואי אבו-כף בין המשטרה לבדואים, הצעות לסדר-היום שהעלו חברי הכנסת חיים אורון, אחמד סעד ותופיק חטיב ב-4 ביוני 1997. יפתח את הדיון חבר הכנסת חיים אורון. בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

יהיה דיון על הפרה האדומה?

היו"ר ד' תיכון:

הפרה נשחטה, אומר חבר הכנסת בדש. אז על מה ידונו?

שבח וייס (העבודה):

על השכפול הגנטי שלה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר לביטחון פנים, אני מקווה שנכחותך בדיון הזה, לפחות מבחינתי, קשורה רק בכותרת. אני לא מתכוון לעסוק יותר באירועי אבו-כף, מהטעם הפשוט – אני יודע שהנושא נבדק ונחקר. מה שיותר חשוב, היתה סולחה, ואני יודע שכל דיבור נוסף מיותר ורק

יגרום נזק. אני מקווה שבהקשר זה גם הבאים אחרי ינהגו באותו קו, כי אני לא חושב שזה מה שעומד על סדר-היום.

מה שבכל זאת עומד על סדר-היום, והעילה להצעה שהועברה אז למליאה היא בכל זאת ניסיון לקיים דיון במליאת הכנסת על נושא שעולה כאן חדשות לבקרים, עלה מספר רב של פעמים על-ידי חברי כנסת שונים ואני בכללם, והוא – שאלת הבדואים בנגב.

בשבועות האחרונים זכינו לשני מסמכים, של שר ושל מנכ"ל משרד ראש הממשלה. אני מקווה מאוד, שכאשר הם עוסקים בנושאים אחרים הם מגלים מידה רבה יותר של ידע והבנה בנושא שהם עוסקים בו. אני אומר את זה עכשיו עוד לפני הוויכוח שיש, ויש לי מה לומר בתחום של הוויכוח על מה שמופיע במסמכים הללו, ובעיקר המסמך של שר החקלאות רפאל איתן.

אני רוצה לומר בראשית דברי, אדוני היושב-ראש, לא מדובר בתופעה אלימה שצריך להילחם בה, לא מדובר בסכנה, רחמנא ליצלן, למפעל הציוני שכדי להגן עליו צריך להקים מאחזים. אבל כן מדובר, אדוני השר לביטחון פנים, על בעיה לאומית – לא בעיה בדואית, לא בעיה של הסקטור הערבי, אלא בעיה לאומית קשה, חריפה, שהולכת ומחריפה, אם לא נטפל בה.

לכאורה, על מה שאמרתי עכשיו יש הסכמה; הסכמה שעוברת בין ממשלות שונות, בין שרים שונים שעסקו בנושא הזה תחת הכותרת: השר לענייני ערבים – השר ארנס, השר רוני מילוא, השר אהוד אולמרט.

שבח וייס (העבודה):

דוד מגן.

חיים אורון (מרצ):

דוד מגן; אם שכחתי מישהו. כולם באו ואמרו, אם במסגרת של חאפלות בנגב ואם בדיונים מעל הדוכן פה: יש בעיה קשה וצריך לפתור אותה.

לצערי הרב, במשך שנים ארוכות, גם בממשלות של העבודה, גם בממשלות אחדות לאומית וגם בממשלת עבודה-מרצ, גם אם נעשה הרבה, ונעשה הרבה יותר – לא נעשה מספיק. אני אומר את זה כמי שעסק בקדנציה הקודמת רבות בניסיון לקדם את התחום שמדובר בו.

איך אני, לפחות, רואה את עיקרה של הבעיה? עיקרה של הבעיה מורכב משני מרכיבים, שאם לא מטפלים בהם באופן סימולטני, לא ניתן לפתור את בעיית הבדואים בנגב.

השאלה הראשונה היא שאלת הקרקעות. איזה דימויים אני שומע לפעמים בכנסת, איזה דיבורים, איזו בורות. הבדואים בנגב פרוסים היום על שטח של כמיליון ו-700,000 דונם. לא מאכלסים את כולו.

נסים דהן (ש"ס):

זה יותר מכל הגליל יחד.

חיים אורון (מרצ):

אני מדבר על שטח גדול מאוד. יש תביעות בתיק התביעות של האוכלוסייה הבדואית על כ-750,000 דונם. אני לא רוצה לקבוע מעל הדוכן הזה עכשיו אם 100% של התביעות מוצדקים, אם 90% של התביעות מוצדקים, אם 80% של התביעות מוצדקים. אני יודע בביטחון, שאחוז גדול מאוד של התביעות מוצדק. כמה? – יתנהל משא-ומתן. אבל אם לא מתנהל משא-ומתן, חבר הכנסת דהן, כל השטח של מיליון ו-700,000 דונם הוא עילה למתחים ולמריבות.

האלטרנטיבה היא לא שקט פתאום או היעלמותה של הבעיה, אלא האלטרנטיבה לתמונה הקיימת היא פתרון של השאלה כולה, צעד אחר צעד, בשלבים, על-פי מודלים שבאופן עקרוני כבר נבחנו, ואם משפרים אותם ומתאימים אותם לתנאים השונים ולמקומות השונים, אפשר להתקדם בהם, גם חוק השלום, גם שינויים שהיו אחר כך וגם שינויים נוספים.

יש שאלה שנייה, שצמודה לשאלה הזאת, והיא שאלת ההתיישבות. 55,000 בדואים מתוך כ-105,000 בדואים בנגב עדיין חיים בפזורה ב-140, 170 ריכוזים שונים ומפוזרים בגדלים שונים. אפשרות יישובם והתיישבותם קשורה בפתרון בעיית הקרקעות. פתרון בעיית הקרקעות קשורה בתהליכי התיישבותם ויישובם בנגב, וצריך לטפל בשתי השאלות הללו באופן סימולטני, בשיתוף עם האוכלוסייה.

אמרתי פעמים מספר מעל הדוכן, ואני אומר בפעם העשירית – פעם היה מספר קדוש, שבעה יישובים. אני לא רוצה לעשות השלכה למונח "שבעה" שמופיע במקום אחר ביהדות, חבר הכנסת דהן. אבל, לשמחתי, היום ירדו מהמספר הקדוש – שבע, ואומרים היום שיהיו עוד שלושה, עוד ארבעה, עוד חמישה. אני מציע לכולם להפסיק את הבוכה לטריה הזאת. יהיו יישובים ככל שההיגיון ההתיישבותי והצרכים של הבדואים יחייבו. זה יהיה פחות מ-170 או מ-140 שיש היום. זה יהיה הרבה יותר משבעה, אבל אני לא יודע כמה זה יהיה. גם המציאות תעשה משהו, גם הצרכים יעשו משהו.

לפעמים יש שבט שבעייתו נפתרת כשהוא שחי במסגרת משלו, בלי שהוא ישות מוניציפלית נפרדת, אבל הוא מקיים את המסגרת ההתיישבותית הנפרדת שלו. בתוך התשובה על השאלה הזאת ניתן לפתור את שאלת ההתיישבות החקלאית ואת ההתיישבות האורבנית ואת כל מה שבין הוורסיות האלה.

יש שאלה שלישית, שהיא לפעמים מחסום והיא היתה העילה למה שקרה בשבט אבו-כף, וזה נושא ההריסות.

אדוני היושב-ראש, אדוני השר לביטחון פנים, יש היום 1,700-1,800 צווי הריסה. מישהו מתכוון להפעיל אותם? מישהו יכול להפעיל אותם? מישהו מעלה על הדעת לקחת בולדוזר בצומת בית-קמה ולהגיד לו: תתחיל לנסוע על פני הנגב, תגמור בדימונה ותוריד 1,700-1,900 מבנים?

כולכם מכירים את המבנים, כשנוסעים על כביש באר-שבע-ערד, על צומת שוקת-ערד על כביש דימונה. אין מבני עוני, אלה חושות. אבל מה שיותר חשוב, אני מקווה שמתחיל בעניין הזה שינוי. אי-אפשר להשתמש בצווי ההריסה כמכשיר לא להתיישבות ולא לפתרון בעיית הקרקעות. אם יש שטח שיש לו תוכנית מיתאר ברהט או בכסיפה או בערוער, יבנו שם על-פי חוקי התכנון והבנייה, ויופעל שם החוק כמו בכל מקום אחר. אבל, אם יש 100 משפחות בשבט שהיה תחת הסופה האחרונה, בחמש השנים האחרונות, איפה הם יבנו את בתיהן? בתוך 30 המטר של האבא והאמא ייכנסו עוד שלושה בנים עם חמישה ילדים? זה מה שאנחנו מציעים להם לעשות?

אני אומר, את נושא ההריסות צריך להוציא מידי רשויות שונות שמשתמשות בו כבשט, לפעמים באמצעים אכזריים מאין כמותם.

אספר סיפור על דבר שקרה אתמול. אתמול היה צריך להיות משפט – הבן יושב פה ביצע – של בדואית משבט אבו-כף בת למעלה מ-70, שעברה ניתוח לב פתוח, גרה במבנה שאנחנו היינו קוראים לו מלונה. ביקרתי אותה בביתה. יש לה צו פינוי מבית-משפט. לאן היא תלך? מה יעשו אתה? בינתיים השגנו אתמול צו לעיכוב הליכים. אני לא יודע איך זה ייגמר. חוסר ההקשבה הזה, חוסר הרגישות הזה, יוצרים מתיחויות שנגמרות באסונות, כפי שקרה באבו-כף לפני כמה חודשים, ומקשות מאוד מאוד במשא-ומתן שחייב להתנהל וחייבים להגיע בו להסכמה. ההסכמה איננה אומרת שתמיד הם יקבלו את מה שהם רוצים, וההסכמה איננה אומרת שבכל פעם הממשלה תגיד: רק מה שאנחנו רוצים. משמעות ההסכמה הזאת היא להתקרב, להבין את המצוקות האמיתיות, להבין את הצרכים האמיתיים.

יש יתרון מסוים בדיון שמתנהל עכשיו, ובכך אני רוצה לסיים, פרט לעובדה שסדר-היום אפשר זאת בגלל ועידת הליכוד, שנגיע גם לסעיפים מהסוג הזה באווירה יותר שקטה.

אנחנו בדיוני התקציב, אדוני היושב-ראש, וכל הדיבורים הללו אינם שווים את הזמן שאנחנו מדברים עליהם פה, אם לא יהיה להם ביטוי תקציבי שיאפשר לבצע את המהלכים הללו בשתי הזרועות שלהם, גם בתחום פתרון בעיית הקרקעות, שזה אומר פיצויים, יישוב ופינוי מבנים וכו' וכו'. כל הסט בידי, אבל אני לא יכול לפרט עכשיו את כולו, וגם בתחום של פיתוח עיירות.

משפט לגמרי אחרון. בחרתי היום להתרכז בבעיית הבדואים שבפזורה. יש גם בעיה קשה מאוד של היישובים המוכרים, כמו רהט ותל-שבע, כסיפה וערוער. התהליכים של המעבר מחיי נוודות אל תוך העיר, תהליך האורבניזציה, תהליך המודרניזציה, מה שעובר על המשפחה הבדואית, יוצרים מצוקות קשות מאוד על רקע של מצב סוציו-אקונומי חמור מאין כמותו, שמחייבים את ממשלת ישראל למאמץ מיוחד גם בתחומי הרווחה והחינוך, לא רק בפזורה, אלא גם ביישובים שהם לכאורה המשכו של התהליך שעליו אנחנו מדברים.

אמרתי בראשית דברי, ובכך אני רוצה לסיים, זו איננה בעיה רק של הציבור הבדואי. זו בעיה של הנגב כולו, זו בעיה של מדינת ישראל כולה. לא ניתן היום להתקדם בשום תוכנית פיתוח בנגב, בשום פריצה של כביש בנגב – תשאלו את ראש מועצת עומר – בלי שנתקלים בצורך להתמודד עם השאלה שעוררתי פה.

אנחנו נמצאים בתחתית שעון החול. הבדואים רויי הבטחות, רויי אמירות גם של ועדות של הכנסת הקודמת, ושל הכנסת שלפני הקודמת, ושל שרי הממשלות הקודמות, וגם הממשלה הזאת, שביקרו אצלם.

אני יודע שיש בחברה הישראלית מנגנון שפותר בעיות כשיש פיצוץ גדול. אני פונה לכולם – קשה לפנות היום לכל חלקי הבית, כי נמצא פה בעיקר חלק אחד של הבית. סליחה, נמצאים פה גם נציגים מהקואליציה. אם השאלה הזאת תקבל את העדיפות העליונה שהיא ראויה לה ותגובש תוכנית רב-שנתית – וידוע שמדובר בסכום גדול, אבל כשפורסים 3 מיליארדי שקל על עשר שנים, הוא לא כל כך גדול, אבל הוא סכום קטן לעומת עוצמת הבעיה האנושית, לעומת עוצמת הבעיה הלאומית ולעומת עוצמת הסכנה שטמונה באי-פתרון מהיר של השאלה הזאת. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ראשון הדוברים – חבר הכנסת משה גפני, שלוש דקות, ואחריו – חבר הכנסת דהאמשה.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר לביטחון פנים, הנושא שהעלה חבר הכנסת חיים אורון יש בו שני היבטים מרכזיים, גם ההיבט המוסרי האידיאולוגי וגם ההיבט הפרקטי, אולי אפילו הביטחוני.

מבחינת ההיבט המוסרי האידיאולוגי, היהדות מתייחסת בכמה מקומות לעיקרון של כיבוד המיעוט, שמירת זכויותיו, מניעת אפליה, שמירה על המסורת שלו לחיות זה לצד זה. במיוחד כאשר אתה השולט, יש חובה מוסרית, אידיאולוגית, לשמר את המסורת של האחר ולשמור על זכויותיו. גם מן הבחינה הפרקטית, מאבק שאינו צודק ומיותר נגד המיעוט, במקרה הזה הבדואי, ובמיוחד בנגב, איננו מאבק חכם.

אלה שתי הנקודות שצריך להביאן בחשבון כאשר באים לדון על הנושא עצמו, אבל אנחנו נמצאים במדינה דמוקרטית, שבה כולם צריכים לשמור על החוק. נכון, גם אני כתושב הנגב לשעבר, גם כמי שמכיר את חיי הבדואים שם ואת הבעיות האמיתיות, האובייקטיביות הקיימות, הן מבחינת בנייה בלתי חוקית במקרים מסוימים, הן מבחינת ההשתלבות של יישובים עירוניים לצורת החיים של הבדואים, על-פי המסורת שלהם – זאת בעיה שלא קל לפתור אותה. זאת בעיה שפתרונה לא ימצא בעזרת נוסחת פלא כזאת או אחרת.

יש גם גורמים מתסיסים, כמו בכל חברה, וגם בקרב הבדואים יש גורמים שהמטרה שלהם היא מטרה שונה לגמרי. זאת מטרה שלהערכת איננה מטרת רוב הבדואים, אבל הם מנצלים את המציאות הזאת ועולים על המצוקה שהמצב הזה יוצר, ומנצלים את זה כדי להשיג מטרות אחרות.

מכיוון שאני צריך לסיים, אני פונה למנהיגי הציבור שנמצאים שם. הרבה פעמים אני שומע את חבר הכנסת טלב אלסאנע, שנמצא על-פי רוב במקומות שבהם מתרחשים האירועים האלה ואחרים, ואני פונה גם אל ההיגיון וגם אל החשיבה הלאומית של מדינת ישראל, להרגיע את הרוחות. זה שהאווירה תהיה תוססת יותר, זה שילכו בכוח, זה שלא תהיה הידברות וכל אחד יקצין עמדות, לא יהיה לטובת אף אחד מהצדדים.

מה שמוטל עלינו, כנבחרי הציבור, הוא להרגיע את הרוחות בראש ובראשונה. אני מסכים עם חבר הכנסת אורון, שחייבת להיות הידברות. צריך לשמור על החוק, צריך לפעול בהיגיון כאשר מפעילים את החוק וצריכה להיות הידברות.

אדוני היושב-ראש, סיימתי את דברי, אבל אני לא פטור מלומר, שהנושא שמופיע היום בסדר-היום, הדיון על פרה אדומה, הוא אומנם מחויב על-פי התקנון, אבל לדעתי אין לו מקום, לא היה בו צורך והיה עדיף לדון בהצעה לסדר שאני הגשתי.

הי"ר ש' וייס:

לא, אל תתפוס פה טרמפ.

משה גפני (יהדות התורה):

אני חושב שיש בעיות הרבה יותר מעיקות. הבעיה של הבדואים היא בעיה שצריך לדון בה, הבעיה שאדם חרדי הוכה בעצרת לזכרו של יצחק רבין היא נושא שהיה צריך לדון בו.

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, אני מבקש, אתה יודע מה שאתה עושה? עזוב.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מסיים. לא צריך לדון בנושא של פרה אדומה, כי אין לזה מקום.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה. אגב, בנושא של הפרה האדומה אתה רשום, ואני מבין שאני צריך למחוק אותך מכיוון שהנושא מיותר.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מקווה שהמציע יסיר את זה.

הי"ר ש' וייס:

אתה יכול לשדל אותו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה הבעיה שלך עם פרה אדומה?

משה גפני (יהדות התורה):

אני לא יודע.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אז אל תדבר.

הי"ר ש' וייס:

רבותי, יש לנו נושא על שכפול גנטי, ואולי יש בעיה שרוצים לשכפל אותה גנטית אחרי ששחטו אותה.

חברים יקרים, עשינו טעות תמימה לגמרי. בין היזמים של הנושא החשוב שאנחנו דנים בו היה גם חבר הכנסת תאופיק חטיב, ושכחו לקרוא את שמו. הוא, בתור היזם, צריך להיות בין הפותחים. לכן אני חוזר אל חבר הכנסת תאופיק חטיב, ויסכם את הדין חבר הכנסת אחמד סעד, שגם הוא בין היזמים. אחר כך נחזור לחבר הכנסת דהאמשה, חבר הכנסת דהן וכו' וכו'. בבקשה.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

— — — כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, כבוד השר — — —

היו"ר ש' וייס:

— — — חבר הכנסת גפני

נסים דהן (ש"ס):

חשבתי שחבר הכנסת גפני פוחד שהנושא הזה יעלה לדיון. שיעלה ויהיה קרקס.

משה גפני (יהדות התורה):

חשבתי שזה מצחיק, לא שאני פוחד.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, בואו נפתור את זה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

— — — היושב-ראש, סיכמנו שהפרה האדומה נשחטה — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני וחבר הכנסת דהן, יושב-ראש הכנסת מחויב, על-פי התקנון, להעלות נושאים שהמליאה אישרה לדיון, כך שהטענה העיקרית מופנית למליאה, שאולי במעשה שנראה לכם מגוחך עשתה את הטעות. אתם יכולים לפנות לחבר הכנסת פורז, היזם, לשכנע אותו, ואם הוא יסכים להוריד את זה, לא היום אלא בכלל, אני בטוח שיושב-ראש הכנסת לא יתנגד. בבקשה.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, כבוד השר, אכן תקרית הירי בנגב, באבו-כף, הסתיימה בשלב מסוים, ואני רוצה לדון בה משני היבטים. היבט ראשון הוא עמדתו של השר, שאני מקווה שיתפנה קצת. חבר הכנסת בן-צור יכול לשבת.

היו"ר ש' וייס:

לא, על כס הממשלה עוד אסור לו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

איפה לשבת?

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

במקומך.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

שכחתי שהיית מורה.

היו"ר ש' וייס:

הוא התכוון לטוב. בבקשה.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

עמדתו של השר, שלפיה בכל מקרה צריך להגן על המשטרה, וכפי שהוא מרבה לומר, אסור לעשות ממנה שק אגרוף, יש בה צדק, אבל – וה"אבל" הזה חשוב, כי צריך לא לשכוח שעדיין יש מתחים בארץ, והסכסוך הישראלי-הערבי משאיר הרבה מתחים שיש להם השפעות על התנהגות חלק מהשוטרים כלפי האוכלוסייה הערבית כאן, כלפי האזרחים הערבים. אני מטפל בנושא הזה כבר שנה שלמה, הרבה מכתבים והרבה התכתבויות עם משרדו של השר, וברוב המקרים הוכח שהאזרחים היו צודקים והשוטרים באותם מקרים היו עבריינים, אף שהם היו צריכים לשמור על החוק.

אפילו במקרה של אבו-כף נטען כבר ביום הראשון, שהיה ירי במקום כלפי השוטרים, ובסוף התברר שלא היה ירי ולא היה שום דבר. היו דחיפות, היו קללות, והשוטר ירה. עצם החיפזון וזה שצריך להגן

מייד על השוטרים, נראה לי שיש פה הגזמה, וצריך לקחת כל מקרה לגופו ולדון בו בלי להכליל ובלי למהר ולהגן מייד על השוטרים.

היה מקרה חמור מאוד בכפר מע'אר, והנושא לא חזר, לצערי, לדיון, כי הבן-אדם היה עדיין בלי הכרה במשך שלושת השבועות שבהם דנו בנושא. בשעתי טענתי, גם על-פי הטיעונים של המשפחה, שהוא הוכה בראשו באלות. האדם חזר להכרה אחרי שלושה שבועות, וכשנחקר הוא אמר שאכן הוא הוכה באלות מפני שהוא שאל אותם מדוע עוצרים אותו. הוא היה צריך להיות מובא למשפט, ועצרו אותו יום קודם על עבירת תנועה, והסיפור התפתח עד כדי אשפוז של שלושה שבועות ללא הכרה.

אני מביא את זה בהיבט הראשון. בהיבט השני יש בעיית הנגב. הירי באבו-כף לא בא סתם ממטווח קרוב, שירו ופגעו. יש בעיה בנגב, שאבו-כף חלק ממנו, אולי הוא סמל למה שקורה בנגב. אנשים גרים שם כמה מאות שנים, וכל יום יש לנו הצעה של אדם ממלכתי, או של שר, שאומר שהבדואים משתלטים על אדמות המדינה. מתי? הרי הבדואים יושבים על האדמות האלה עוד מלפני קום המדינה. אם היום הם קמים ומשתלטים על אדמות חדשות של המדינה – צודקים, צריך לבוא ולטפל באותם אנשים שמשתלטים היום על אדמות מדינה.

אבל אם אני אחזור לכל אותם שבטים שדיברו עליהם – אם זה הסונאע, אם זה אל-ג'האלין ואם זה אבו-כף, אלה משפחות ושבטים שהמדינה בעצמה העבירה אותם פעם או פעמיים מהאדמות שלהם, ואמרה להם: אלה אדמות במקום, תשבו כאן. אחרי זה באים, הורסים להם את הצריפונים. מדוע? כי הם יושבים על אדמה בלי תכנון. מי צריך לתכנן? עומר מתפתחת כי יש תוכניות מיתאר. איך אבו-כף תתפתח? אין תוכנית מיתאר. הם יושבים ישיבה לא חוקית. מי הושיב אותם? המדינה. למה? כי היא רצתה את הקרקעות האחרות שהיו להם. מה עושים?

לכן, הבעיה היא לא כן חוקי או לא חוקי. יש בעיה אמיתית שלא מנסים להתמודד אתה. כל הממשלות שהבטיחו לבדואים חמישה-שישה חודשים לפני הבחירות: אנחנו נטפל, וכל הטיפול היה הריסות – אם זה הטיפול שהתכוונו אליו, הם עמדו בהבטחות. אף שאני חושב שהם הבטיחו הבטחות אחרות ביחס לטיפול.

הקימו עכשיו מינהלה. לפני זה היתה עוד מינהלה, רק הראש התחלף. המינהלה מטפלת. דומני, שהקדנציה תסתיים והבדואים לא יראו כלום. יש להם תביעות זה 35 שנה על אותן קרקעות שהם יושבים עליהן. תביעות לבעלות. כמה מהן צודקות, כמה מהן לא צודקות. יש תביעות. עד עכשיו משרד המשפטים דן בכל הארץ, חוץ מאשר בנגב. זה לא מעניין, לא דחוף. אבל הדבר דחוף לאנשים שיושבים שם.

החורף הזה יכול להזכיר לנו את החיים של האנשים שיושבים שם, איך הם מרגישים. ברוח הראשונה שהיתה, מיני-סערה, המחיר היה כל כך כבד עד שהיו צריכים לשקול מחדש מה אפשר לעשות לאנשים האלה שיושבים בפחונים ובאוהלים כדי להציל את חייהם. רק אחרי זה אפשר לדבר על רמת חיים, על אבטלה, על תת-רמה בכל הנוגע לחינוך ועל תת-רמה בכל הנוגע לבריאות וכך בכל התחומים. אבל, קודם כול חיים. כי אם בכל סערה האנשים האלה צריכים להיאבק על חייהם, זו כבר מכה שנייה, חוץ מהמכה של הריסת הצריפונים שיש להם. כל הזמן מדברים על הריסת בתים, ואני מבקש לדייק גם פה, אין בתים כדי להרוס, יש אוהל או צריף. אין בתים. גם הרוח הצליחה להעיף את הצריפים של ארבעה שבטים.

נסים דהו (ש"ס):

לא צריך צו הריסה, צריך עוד רוח כזאת, וזה עף.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

נכון, לשמחתם של חלק מאלה שרוצים שזה יעוף. אתה צודק.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני יכול להרגיע אותך, גם בתים עפו.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

לפחות אפשר לבשר לאותם אנשים שיש להם בתים. פה אין בתים אפילו, והאנשים האלה ממשיכים לחיות בצריפים, ולפעמים גם בלי צריפים, כי המינהל רואה שצריך להרוס צריף שמפריע למישהו, אולי לעומר.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

בוא נהיה מבוגרים. אני אומר לך, אני בעד לתת הרבה תקציבים ולפתח את יישובי הקבע, אבל לא יכול להיות שבכל מקום מחליטים לבנות ובונים.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

מה זה מחליטים? עוד לפני שאתה הגעת לכאן הם היו שם.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

הוא הגיע לפני שלושת אלפים שנה.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

הוא הגיע לפני שלושת אלפים שנה? הוא בן ארבעת אלפים שנה עכשיו? אנחנו צריכים עכשיו להתמקח באידיאולוגיות? אני מדבר על מצב נתון, על מצב קטסטרופלי.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אתה מחנך. שלושת אלפים שנה?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

מה זה משנה? בסדר, הבדואים גרים שם רק 100 שנה, אז מה?

היו"ר ש' וייס:

הדו-שיח נגמר. בבקשה.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

— — — אפילו נצמצם את התקופה

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

— — —

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

— — — חבר הכנסת שמריהו בן-צור, שמע

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

היושב-ראש הוא לארג' גדול אתך.

היו"ר ש' וייס:

על הזמן? חבר הכנסת בן-צור, הוא נמנה עם בעלי ההצעה, יש להם יותר זמן. כלומר, אני לארג' ממש, זה תמיד, אבל הפעם במיוחד. הפעם על-פי התקנון. חבר הכנסת חטיב, יש לך עוד שתי דקות.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אני יכול כבר להתחיל לסכם ולהגיד, אפילו אני מתעלם מאותן כמה מאות שנים שהאנשים האלה גרים על קרקעות שלהם, אי-אפשר לבוא ולטעון שהם שודדים את הקרקעות של המדינה. הם ישבו שם לפני קום המדינה. צריך לבוא ולתכנן להם, כמו שמתכננים לכל בני-האדם כאן אף שהם בדואים וערבים.

נסים דהן (ש"ס):

הם רוצים?

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

הבדואים? ודאי שרוצים. הם דורשים זאת כל היום.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני מזמין אותך אלי.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אין בעיה. קדימה, סיכמנו. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת חטיב. רבותי, עכשיו שלוש דקות לכל נואם. עד כה היו הפותחים, האנשים שהם יזמי הנושא. שלוש דקות לחבר הכנסת עדב-אלוהב דהאמשה. אחריו – חבר הכנסת נסים דהן. בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

חבר הכנסת בדש, למה אתה שונא את הבודאים?

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

למה אתה אומר זאת ולמה אתה משמיץ ומסית? מה אתה יודע בכלל?

סאלח טריף (העבודה):

אני שומע אותך כל הזמן.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

הי"ר ש' וייס:

רבותי, עכשיו חבר הכנסת דהאמשה.

סאלח טריף (העבודה):

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

הי"ר ש' וייס:

חברי הכנסת סאלח טריף ופיני בדש, זה לא "פייר" מה שאתם עושים, ואסביר לכם למה זה לא "פייר", ותקבלו זאת ברוח טובה. חבר הכנסת עולה לנאום. בזמן מסוים קריאות ביניים כאילו צריכות לעזור לו, אבל אנחנו מבינים את הפרינציפ. תנו לו לנאום.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני מקווה שהזמן לא עבר.

הי"ר ש' וייס:

בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר לביטחון פנים, חברי הכנסת, אני חושב שהדיון הזה חייב לקבל מכולנו יחס רציני, יחס שיעלה לרמת הבעיה הכאובה והאסון בנגב. זה לא עניין של להתנצח ולצאת בססמאות, ודאי שאין פה שום מקום להסתה, חבר הכנסת גפני, כי אין פה מה להסית. הבעיה טופחת על פני כולנו. האנשים האלה נמצאים שם, חיים שם, בתיהם שם. חלק מהבתים הם גם בתי קבע. כן, יש גם בתי קבע, בתי אבן, ראיתי זאת בעצמי במקומות מסוימים, שנבנו עוד בימי האנגלים ובימי הטורקים.

קודם כול אני מברך על יוזמתו של חבר הכנסת אורון ועל הדברים שהוא הציע פה. הדבר טעון התמודדות, טעון תקציבים וטעון פתרון בתחומי הסבירות וההיגיון. אכן, לא ניתן לבנות 170 כפרים, כפי שזה קיים במקומות מסוימים שם, אבל ודאי שצריך הרבה יותר משבעה יישובים שהכירו בהם עד היום.

אני רוצה לברך גם על היוזמה של חבר הכנסת בדש, ושמעתי זאת עכשיו. נעזוב את ההתנחלויות, הדבר לא טעון התנחלות. אם אתה רציני בדברך ואתה בעד הפתרון, אני אכן מברך על יוזמה זו, ואני מזמין את כולנו לתת יד ושכם לפתור את הבעיה הכאובה הזאת. אין מדובר רק בבעיה. לומר שזה בעיה, זה הרבה יותר קטן מהמציאות הקיימת שם.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני מסכים אתך במאה אחוז, אפילו פניתי אליך כמה פעמים. אבל הסמאות של סאלח טריף – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

העניין הרבה יותר גדול מאשר לקרוא לזה בעיה. לא מדובר פה בבעיה. בעיה יכולה להיות למשפחה אחת או ליישוב אחד. אבל למרחב הגדול הזה, לעשרות אלפי תושבים, 150,000 או 170,000 תושבים, זה עוול לקרוא לכך בעיה.

העניין טעון פתרון. העניין טעון התייחסות רצינית. העניין טעון נטרול גורם האפליה והגזענות, גורם הלאומנות, גורם ההסתה. צריך לנטרל את כל זה כדי לפתור את הבעיה הזאת בדרך נכונה והגיונית.

אני מדגיש, ואני מזמין את ממשלת ישראל לקחת סוף סוף את העניין לידיים ולהקצות את התקציבים הדרושים, ואת ההיגיון הדרוש ואת האחריות הדרושה, כדי לאפשר לאנשים האלה, ל-170,000 תושבים, לחיות חיי אדם על אדמתם ועל מולדתם ובמקומותיהם ובבתייהם. מה הבעיה? הרי לכל אלף תושבים ולכל כמה עשרות משפחות עושים קיבוץ, עושים יישוב. למה לאנשים האלה שיושבים מאז ומתמיד על אדמתם לא תינתן האפשרות סוף סוף לחיות במקומות ראויים לשמם ולחיות כבני-אדם? הרי הם אזרחי המדינה ותושביה.

אסור להתעלם מזה יותר, ויש לפתור את הבעיה מהר ככל האפשר. אחרת נהיה עדים לכל מיני דברים. הרי המציאות טופחת על פנינו. אחרת תהיה עוד התפוצצות, יהיה עוד דם, תהיה עוד שפיכות דמים ותהיה עוד אלימות בנגב. הלוואי שהעניין הזה ייגמר שעה אחת קודם.

כבוד היושב-ראש, אני חייב לומר משפט אחד: הבעיה היא לא רק בנגב. הבעיה קיימת גם ביישובים אחרים במגזר הערבי, לכל אורכה ורוחבה של המדינה. בעיית יישובי הקבע הבלתי-מוכרים האלה קיימת. היא מזדקרת לעינינו וטופחת על פנינו כל בוקר וערב, על-פי רוב בנגב, אך גם בגליל, בעין-חוד וביישובים שהוכרו בהחלטת ממשלה. אבל לא עושים שום דבר כדי לבצע את הדברים.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת נסים דהן. אחריו – חבר הכנסת שבח וייס, אך הוא לא יכול לדבר. לכן, אחריו – חבר הכנסת פניני בדש.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני מוכן למלא את תפקידיך.

הי"ר ש' וייס:

קצת יותר מאוחר. אחרי חבר הכנסת דהן – חבר הכנסת בדש.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, פתגם חכם אומר: מה ההבדל בין חכם לטיפש? – חכם לומד מהניסיון של אחרים. שניהם לומדים מהניסיון, ובכל זאת יש הבדל ביניהם: החכם לומד מהניסיון של אחרים; הטיפש, לצערנו הרב, לומד מהניסיון של עצמו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ויש טיפש שלא לומד מהניסיון של עצמו.

הי"ר ש' וייס:

ויש ערמומי שיוצא מכל מצב.

נסים דהן (ש"ס):

זה כסיל.

מורי ורבותי, חברי חברי הכנסת, לצערנו הרב, ממשלות ישראל, בעבר ובהווה, יותר מתאימות להגדרה של טיפש, ולא להגדרה של החכם. גם מהניסיון של עצמן הן לא למדו.

רפאל אלול (העבודה):

ממשלה או ממשלות?

נסים דהן (ש"ס):

אמרתי. אמרתי: ממשלות ישראל בעבר ובהווה. אמרתי במפורש. הן לא למדו אפילו מהניסיון של עצמן.

סאלח טריף (העבודה):

אבל ש"ס שותפה בכל הממשלות.

היו"ר ש' וייס:

מ-1993 ועד 1996 היא לא היתה בממשלה. אילו היתה – הממשלה היא היתה נשאת.

נסים דהן (ש"ס):

באותן ממשלות שגרמו לאפליה הנוראה ש"ס לא היתה. היא לא היתה בתמונה שאנחנו דנים בה היום. ש"ס לא היתה בתמונה, להיפך.

סאלח טריף (העבודה):

נסים דהן (ש"ס):

כל הכבוד, עכשיו מרגישים שאתה מתחיל להיות חכם. כל פעם שהשלטון המרכזי דיכא את המיעוטים, הפלה אותם, הם התקוממו, והוא נקט נגדם יד קשה – הוא קיבל את ההיפך.

אנחנו ממש צריכים להתבייש במה שקורה בין שבטי הבדואים, היחס אליהם והיחס שלהם כלפי השלטון המרכזי.

מדינת ישראל צריכה להתבייש, כקולקטיב, בצורת הטיפול שהיא מעניקה לבעיה כאובה כזאת. במקום לפתור אותה בצורה הומנית, אנושית, מפעילים שם כוח. וכוח גורר רק כוח אחר. זה לא יביא לשום פתרון.

חבר הכנסת אורון הזכיר את כביש בית-קמה-רהט-באר-שבע. גם אני נסעתי על הכביש הזה הרבה פעמים. עד לפני כמה שנים לא ראיתי שם אפילו צריף אחד בדרך. הצריפים האלה, שאתה מדבר עליהם, זו תופעה שצצה ופרחה רק בשנים האחרונות.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

איפה הם היו במרוצת הזמן?

נסים דהן (ש"ס):

זה מה שאני שואל.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

נסים דהן (ש"ס):

תראה, על עובדות לא מתווכחים. על עובדות לא מתווכחים. כל מה שקורה היום לא היה אז. לפני עשר שנים לא ראית זאת.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יש התעוררות טבעית.

נסים דהן (ש"ס):

יפה. זאת אומרת שלא פתרו את הבעיה בזמן, חיכו שהיא תתפתח. בדיוק, אתה מחזק את הדברים שאני אומר. חיכו שהבעיה הזאת תתפתח. האוכלוסייה הזאת מתרבה ותמשיך להתרבות, ושיהיה לה

לבריאות. במקום לפתור את הבעיה כשהיא בעיה קטנה, מחכים שהיא תהיה גדולה, ועכשיו באים ואומרים: בואו ננסה. ואז מתחילות המתחיות, מתחילות הצרות.

חבר הכנסת אורון, יש לי הצעה מעשית. תרים את הכפפה ואנחנו ניתן לך גב. בוא, תגיש יחד אתנו – ותנועת ש"ס תיתן לך את מלוא הגיבוי הפרלמנטרי והממשלתי, אם צריך – הצעת חוק שתסדיר אחת ולתמיד את זכויות הבדואים על אדמתם בנגב, אבל במסגרת חוק, לא במסגרת משא-ומתן. זאת כדי שפעם אחת ולתמיד מדינת ישראל תכיר בזכויות שלהם, במה שמגיע להם שחור על גבי לבן, לא במסגרת תן וקח, כי במסגרת תן וקח מי שמרוויח אלה הפוליטיקאים. האנשים בשטח לא מרוויחים מזה שום דבר. הם יישארו בחושות שלהם וימשיכו לנדוד. אבל במסגרת חוק מסודר אפשר יהיה למצוא פתרון אמיתי ונכון.

אדרבה, חבר הכנסת אורון, תגיש הצעת חוק מסודרת, אנחנו נתמוך בך.

הי"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת דהן. חבר הכנסת פיני בדש. אחריו – חבר הכנסת לובוצקי.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני לא רואה את חבר הכנסת סאלח טריף, שהשמיץ והלך. אני חושב שהוא אמר פה אמירה שצריך להתנצל עליה, כשהוא צעק שאני שונא בדואים. זו פשוט חוצפה לבוא, לתת הצהרה כזאת ולהסתלק מכאן.

הי"ר ש' וייס:

לא, הוא היה אחרי זה עוד כמה דקות.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

זו הצהרה והשמצה חסרת שחר.

יש בעיה, כפי שהגדירו אותה כולם, והיא בעיה אמיתית וקשה בנגב. יש כ-20,000 מבנים שנבנו בצורה בלתי חוקית בנגב. חבר הכנסת אורון הזכיר את צווי ההריסה. יש שבע עיירות קבע בנגב. לא אתווכח אם זה מספיק או לא מספיק. אם זה לא מספיק, יחליטו לבנות עוד ארבע, עוד חמש, עוד עשר עיירות; כמה שיחליטו – יבנו. אני יכול להתווכח עם כל אחד שאומר, שהבדואים היו לפנינו פה 200 שנה. יש תצ"אות, תצלומי אוויר, אפשר להסתכל על התצ"אות מהאזור, להעמיד את התצלומים זה מול זה ולראות. מדובר בתצלומים מלפני זמן לא רב, משנת 1970, 1972, 1974. אפשר להשוות תצ"א משנת 1972 לתצ"א של היום ולראות את ההבדלים. פה היה ריק, והיום זה מלא.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

על מה אתה מדבר? אתה יודע על מה אתה מדבר?

קריאות:

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

רגע, תשמעו. אני באמת נמצא פה מתוך כוונה טובה, ולא כדי להתנצח.

היו"ר ש' וייס:

תנו לו לפתח את הנושא ונראה לאן זה מוביל.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני קורא בכל מקום שצריך להשקיע לפחות ---

סאלח טריף (העבודה):

תחזור על זה, אני אוהב ---

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אתה יודע מה? אני ביקשתי שתתנצל על האמירה שלך שאני שונא בדואים. אני חושב שזו אמירה חוצפנית ולא נכונה.

סאלח טריף (העבודה):

אתה מגלה בורות בעניין הזה ובעניינים אחרים.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אתה יודע מה? – תעשה לי טובה.

סאלח טריף (העבודה):

אני מציע לך, בתור חבר כנסת חדש – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, זה לא טוב כך. חבר הכנסת טריף, לא, מספיק. בוא נעזוב את זה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת טריף, לאחרונה רמת הוויכוח שלך ירדה לרמה שלא מתאימה לכנסת. לכן אני לא מתכוון לענות לך בכלל.

היו"ר ש' וייס:

אני ממליץ להפסיק כאן.

סאלח טריף (העבודה):

אתה לא מתאים לכנסת, אתה חתיכת בריון. בריון. בריון.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סאלח טריף.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אתה מדבר?

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פני בדש, תאפשר לי – – –

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

איך אתה מדבר?

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בדש, תאפשר לי להרגיע אותו. חבר הכנסת טריף, תאפשר לו לסיים. זה מתפתח לא טוב, כי זה לגמרי אישי.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

מי שצועק זה הוא, זה לא אני. הציבור רואה מי הבריון.

הי"ר ש' וייס:

אני מבקש להפסיק עכשיו. בואו נמשיך הלאה. אני מאפשר לך להתחיל את הנאום מחדש. בבקשה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

יש בעיה שצריך למצוא לה פתרון, והפתרון צריך להיות פתרון יסודי ולא פתרון של כיבוי שרפות.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

חלפו כבר 50 שנה. איזה פתרון יהיה?

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

תאמין לי, אני ישבתי בשקט. אני אומר שהגיע הזמן – – –

הי"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הדין יימשך עד 18:00 אם הוא יהיה דיון של שאלות ותשובות.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת סלים, אני מסכים אתך, אחרי 50 שנה הגיע הזמן שימצאו פתרון קבע, ולא פתרון של כיבוי שרפות, לקחת מפה ולהעביר לכאן, ובפעם הרביעית, כשאומרים להם – תעברו עוד פעם, הם כועסים, ובצדק. צריך למצוא פתרון אחת ולתמיד. צריך להשקיע לפחות 150 מיליון שקל בשנה, במשך שבע, שמונה, תשע שנים ולפתור את הבעיה.

אמרתי לכל אחד מחברי הכנסת הערבים פה, שאם מדובר על כך שצריך להילחם על תקציבים ליישובי הקבע, אני אהיה הראשון. גם לחבר הכנסת טלב אלסאנע אמרתי, גם לחבר הכנסת דהאמשה אמרתי, לכולם אמרתי: אני אהיה הראשון שיהיה מוכן להיאבק ולהילחם על כך שיהיו להם כבישים, מדרכות, מרפאות ובתי-ספר ביישובי הקבע. אני אהיה הראשון שיהילחם על כך. אבל, אני אומר שגם צריך לשמור על החוק. חבר הכנסת אורון אמר היום דבר נכון. אני לא יכול לבצע שום תוכנית בשטח שלנו, בשטח השיפוט שלי. אם אני רוצה להסיט את נחל חברון, שגורם לשיטפונות ולנזקים – והכול על-פי חוק, ובשטח השיפוט שלי – באה הרשות השכנה ואומרת: לא תבצע. ותהיה אלימות אם אבצע זאת. אי-אפשר לאיים ולהגיד: לא לבצע. לא יכול להיות דבר כזה. צריך לשמור גם על החוק. ואני אומר לכם, יש בעיה אמיתית.

לגבי מה שאמר חבר הכנסת אורון – אני אומר לכם, שאם לא יפתרו היום את הבעיה, בעוד חמש שנים זה יהיה הרבה יותר גרוע מכל הבחינות. זה יהיה גרוע מבחינת מתחים, זה יהיה גרוע מבחינת חיכוך, זה יהיה גרוע גם מבחינת עלויות של העניין. זה יעלה הרבה יותר ממה שצריך להשקיע היום. ואני לא שונא בדואים, ואני לא נאבק בבדואים. אני אומר את מה שאני חושב לטוב ולרע. אני אומר שצריך לתת את מה שמגיע. אני גם מתנגד לנושא של עבירות על החוק.

אני מוכרח לספר לך סיפור, אדוני היושב-ראש, במשך דקה.

הי"ר ש' וייס:

פחות מדקה, טוב?

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

עובדים אצלי קבלנים בדואים בבניית בית-ספר. עבדנו לקראת פתיחת שנת הלימודים, ועבדתי אתם אישית עם מריצות יום ולילה. בבוקר אמר לי אחד העובדים הבדואים, אני לא זוכר אם הוא מערוער

או מלקיה: אתה יודע, חבר הכנסת פיני בדש ביקר אותנו כאן אתמול. אמרתי לו: מה זאת אומרת?
הוא אומר: כן, כן, הוא בא והסתכל כאן על העבודה והלך. אמרתי לו: אבל אני חבר הכנסת פיני בדש,
והוא ענה לי: לא נכון. הוא לא האמין לי, והוצאתי לו תעודה. הוא אמר לי שזה לא יכול להיות, כי חבר
הכנסת פיני בדש שונא ערבים, ואתה בחור נחמד, לא יכול להיות שאתה חבר הכנסת פיני בדש. אתה
מבין? זה מה שמכניסים לראש.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

כשהוא ראה שזה אני, הוא אמר לי שבלבלתי לו את הראש לגמרי, אבל הוא ניזון ממה שאומרים חבר
הכנסת סאלח טריף ואחרים.

סאלח טריף (העבודה):

בטח הוא יאזין ---

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש בקטע הזה לסיים. מיציתם את הקרב.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני אומר לך, חבר הכנסת סאלח טריף – לא יעזור לך כלום. כמי שנלחם שם אתם ועוזר להם, וכמי
שמנסה למצוא להם את הפתרון לבעיית שבט טראבין, ואמרתם שצריך למצוא להם פתרונות קבע,
אני מוביל ניסיון לפתרון. כל מה שביקשו, תאמין לי, גם נושא של מיקום ויישוב חדש וגם נושא של
תקציבים ---

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פיני בדש.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני כבר מסיים.

הי"ר ש' וייס:

אבל כבר, ממש כבר.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

כל מה שביקשו, גם יישוב חדש, גם תקציבים השגתי להם.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

הבעיה היא אחרת.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

הבעיה היא, שאתה גומר עם קבוצה אחת, קבוצה שנייה אומרת – – –

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פיני בדש, אתה כאילו מתחיל מחדש.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אתה גומר עם אלה; אלה אומרים – לא. אתה לא מוצא מערכת מנהיגות שיכולה להגיד או.קיי., בסדר, כולם מסכימים וזזים. וזו הבעיה. כדאי לעבור ליישובי הקבע, כי אי-אפשר – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פיני בדש.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני כבר מסיים.

היו"ר ש' וייס:

זה כבר ארוך מאוד.

רחבעם זאבי (מולדת):

תן לו – – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא יכול, חבר הכנסת רחבעם זאבי.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

בשנות האלפיים אי-אפשר לחיות בתנאים הקשים שחיים בהם; אי-אפשר לחיות. כדי לחיות בתנאים יותר נורמליים וטובים – אי-אפשר על כל גבעה; חייבים לעבור ליישובי קבע, חייבים לעבור ולשנות את כל התנאים. אני פה הדובר הראשון שלכם על יישובי הקבע, ואם צריך להקים עוד שלושה – יקימו עוד שלושה בתנאים האלה; אבל לא בכל פינה ולא על כל גבעה, ולא לעצור כל עבודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה, אני מודה לחבר הכנסת פיני בדש. חבר הכנסת אלכסנדר לובוצקי. אחריו – חבר הכנסת זאבי. האם אתה מעוניין להשתתף בדיון? לא. אם כן, חבר הכנסת שוחט, אם יהיה. אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע; סליחה – חבר הכנסת האשם מחאמיד.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, אני מקשיב בעניין רב לדיון שהתפתח פה, ולכאורה כולם מסכימים עם כולם. כולם חושבים שצריך למצוא פתרון, כולם חושבים שצריך לתת אפילו כסף ואמצעים עבור הפתרון, כולם חושבים שאסור להפעיל כוח; אבל משום-מה – אין פתרון. נדמה לי, שמה שאנחנו למדים מכך הוא אולי על התרבות שהשתרשה בחברה הישראלית שלנו, שמאבק אינו יודע להגיע לפתרון בדרכי שלום, אלא בכוח, בניצחון ובהכרעה. ייתכן שהבעיה היא, שכל צד צריך להביא לאנשיו ניצחון, ולא דווקא הישגים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת אלכסנדר לובוצקי, באמת, זו לא התמודדות במשיכת חבל. מדובר בקיום של אנשים – קיום פיזי, קיום אנושי, קיום של משפחות, חינוך, בריאות.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

אבל, חברת הכנסת גוז'נסקי, את יודעת כמוני, שבהחלט היו גם היו הצעות שהיו יכולות להיות סבירות, אבל אולי לא מספקות, אלא שלא תמיד – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אילו הצעות?

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

רק רגע. אלא שלא תמיד ניתן היה להגיע להסכם שיספק את כולם, ופעם, כאשר אפשר להגיע להסכם עם אחד, אי-אפשר להגיע עם האחר. נדמה לי – וכאן אני לא חושב שזאת באמת בעיה מיוחדת בחברה הבדואית – נדמה לי שהתרגלנו יותר מדי, בין כאשר אלה פועלים, בין כאשר אלה פרופסורים באוניברסיטה כאשר הם שובתים, בין שאלה אחרים, שהמנהיגות שמובילה מאבק אינה מסוגלת לבוא לאנשיה ולומר: השגנו הישגים חלקיים, כאן הגיע הזמן לעצור. כנ"ל אולי גם הממשלה אינה מסוגלת להגיע לאיזו דרך שלישית שתהיה פשרה בין שני הצדדים.

נדמה לי, שאם אני שומע את הלכי הרוח מכאן, אולי כדאי שדווקא מהדין הזה תצא יוזמה להקמת ועדה שקטה שתנסה ללמוד את הנושא הזה ולהביא פתרון, ואולי הכנסת, לשם שינוי, תוכל להיות דווקא לדוגמה, ולא להיפך, כפי שהיא בדרך כלל.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

עוד 50 שנה – – –

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת לובוצקי. ועדה שקטה זה רעיון לא רע.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זו הוועדה – – –

הי"ר ש' וייס:

לא, אבל עם ועדה שקטה, זה יהיה דבר מעניין, אפשר יהיה אחר כך להעביר זאת לוועדת המדע והטכנולוגיה, לבדוק איך זה שיש ועדה שקטה.

חברים יקרים, עכשיו ינאם חבר הכנסת שוחט – לא הגיע. חבר הכנסת האשם מחאמיד, אתה אומנם לא אשררת את השתתפותך, אבל אנחנו מנחשים שאשררת. אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

כבוד השר, אורחים ערבים ובדואים נכבדים, אדוני היושב-ראש, אני חושב שכבר נמאס לחזור, ללעוס ולומר דברים, ולו גם בצורה שחברי שקדם לי דיבר, כאילו שזו היתה ממש תאונת דרכים. אנחנו כל היום סופרים כמה אנשים נהרגים, ובא היושב-ראש ואומר כמה שמות, ואנחנו מספידים.

השאלה היא – ופה אנו מדברים על אנשים חיים, מה נעשה, לא תחת הממשלה שלך, אדוני השר, אלא במשך כל שלטון הממשלות הקודמות והנוכחית. לא נעשה כלום. מדברים ומדברים, ובסוף אומרים – חבר הכנסת פניני בדש ואחרים – שבונים בצורה לא חוקית.

אני רוצה לומר פה קבל עם ועדה, שכאשר אין לי אפשרות לבנות בצורה חוקית, אבנה בצורה לא חוקית; אני צריך לחיות. ילדים ותינוקות לא יחיו סתם בגשם ובחום ובקיץ; תינוקות רוצים קורת גג. אני לא דורש הרבה, אני דורש בסך הכול קורת גג, ולכן שאף אחד לא יאמר, למה אני בונה בצורה לא חוקית, כשאין לי אפשרות לבנות בצורה חוקית.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

יש 7,000 אנשים.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

לא משום שאלוהים ברא אותי עבריין, אלא משום שהמדינה שלי והמשלה, שהיא לא שלי, היא זאת שעושה את החשבונות שלה כדי להפוך את בני העם שלי לעבריינים.

אדוני היושב-ראש, תקרית הירי והירי הם לא רק בכדורים, אדוני היושב-ראש. הירי הוא גם במלים, גם ירי ורבאלי, כאשר, אדוני היושב-ראש, שר, סגן ראש ממשלה, הנמצא בוועדה לקידום העניינים של הבדואים, הערבים הבדואים – רפאל איתן. הוא – ושימו לב לצחוק הגורל המגוחך, שרפאל איתן הוא חבר באותה ועדה לקידום העניינים שלכם, והוא הוא זה שאומר שהערבים הבדואים הם אלה שפעם יניפו את דגל האלימות נגד המדינה ונגד העם היהודי. הוא מדבר בצורה גזענית והוא חלק מאותה ועדה לקידום ענייני הבדואים. הוא פסול. באותה ועדה, אדוני השר, שבדקת עכשיו את "משעלגייט" פסלו משהו מפני שהביע דעה, והאיש הזה ממשיך להיות חבר בוועדה הזאת, אדוני היושב-ראש.

אני רוצה אולי להפנות את תשומת לבו של כבוד השר, אם אתה מרשה לי, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

ודאי, רק בתמציתיות.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

בתמציתיות.

אדוני השר, יש תופעה של תקיפות, לא רק בנגב – במקומות שונים בארץ. אתמול, אדוני השר, הותקפו בחורים צעירים על-ידי כנופיות של חוליגנים, ולא משנה אם הם באו מקוקז או מארץ אחרת. אני יודע מאין הם באו, אבל אני לא רוצה את זה פה. הם תוקפים בחורים צעירים בקניונים ובשווקים, רק מפני שהם ערבים. וכאשר פונים למשטרה, עד שהמשטרה מקבלת תלונה – לפעמים אני צריך להתערב כדי שיקבלו תלונה, ובסוף אין כלום, הכול נמחק. אין עניין לציבור. לא ייתכן דבר כזה. אדוני,

לא ייתכן דבר כזה. הבחורים שהותקפו, מאום-אל-פחם, הותקפו בקניון חדרה רק אתמול ועברו עינויים עד שהם נכנסו לקצין חוקר או בודק. זה עינוי – – –

היור'ר ש' וייס:

נא לסיים.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני גומר.

היור'ר ש' וייס:

ממש. ממש.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אני פשוט רוצה – – –

היור'ר ש' וייס:

אני נדיב בזמן כי אנחנו מעטים כאן.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

רק הערה אחת – – –

היור'ר ש' וייס:

משפט.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — — שאני רוצה לומר לאדוני השר. קראתי היום ב"ידיעות אחרונות", אדוני היושב-ראש, הערה חשובה מאוד לגבי מה שקורה בג'ואריש. היריות והרצח ההדדי בתוך חמולות, כאשר כל יום אנשים נרצחים, נהרגים – אני חושב שהמשטרה צריכה לשים קץ, באחריות, לתופעה הזאת, מה עוד שאת המרירות ואת הלעג אי-אפשר להסתיר בכיס, אדוני השר. תודה, אדוני.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת האשם מחאמיד. חבר הכנסת טלב אלסאנע, ואחריו – חבר הכנסת סאלח סלים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לקדם בברכה את החברים הנציגים מאבו-כף. אני רואה את אבראהים, את סלאמה, את כל החברים שנמצאים כאן, ואני רוצה לברך את חברי שיזמו את הדיון החשוב הזה, שמבחינת התזמון שלו, כל הסוגיה הזו והנושא שנשכח במשך שנים נמצא היום על סדר-היום, ולצד הרב כולנו נזכרים בבעיה הכאובה הזאת, מעלים אותה ומתייחסים אליה אך ורק כאשר יש בעיה בוערת, אם זה כאשר מדובר בשיטפון שנספו בו חמישה אנשים, או כשיש התקפה של ירי, וילד, ילדה או תינוקת מאבו-כף נפגעו, או כאשר רוצים להעביר שבט שלם, אם זה אל-עזאזמה ואם זה טראבין-אלסאנע. זאת אומרת, שאת הבעיה לא מעלים מתוך רצון לפתור אותה, אלא מעלים אותה כאשר רוצים לכבות שרפות.

אני רוצה לומר לך, כבוד היושב-ראש, שאפשר שיש הרבה אנשים שמוזנים כאן בדיסאינפורמציה. יכול להיות שהם מעולם לא סיירו בנגב, יכול להיות שהם לא ראו את התנאים שבהם חיים האנשים בנגב, והיסטורית הם לא מכירים את השמועה שיכול להיות שהבדואים צנחו יום אחד מהשמים.

אתן לך דוגמה אחת משבט אבו-כף. בתקופת האנגלים, בתקופת המנדט הבריטי, היה שם בית-משפט, היתה מרפאה והיה בית-ספר. המושל של באר-שבע היה משבט אבו-כף, אז אי-אפשר לומר שהאנשים האלה תמול שלשום הגיעו למקום הזה. הם היו קיימים לפני קום המדינה, וזאת עובדה. זה לא עניין שבאים לכאן לספר סיפורים. זאת עובדה.

הדבר השני – היה סיור של ועדת הפנים ואיכות הסביבה בנגב, חברי סאלח סלים היה בו, גם אחרים, אתה יודע מה אמרו לי? אני לא רוצה לצטט אותם, אבל הם אמרו לי: אנחנו לא מבינים איך האנשים האלה מצליחים להחזיק מעמד בתנאים התת-אנושיים הגרועים האלה. זה מה שהם אמרו. זה מצב בלתי נסבל. הייתי במחנות הפליטים בירדן, בעזה. המצב, כבוד היושב-ראש, גרוע יותר ממצבם של אותם פליטים שאין להם זכויות, שמטופלים על-ידי האו"ם.

כשמדובר באנשים שאין להם כבישי גישה, אין להם חשמל, אין להם מים, אני לא מדבר על מכסת מים לחקלאות, אלא על מים לשתיה. עושים פרוטקציה כדי לקבל צינור מים. זה הישג אדיר. אין להם מים לשתות, אין להם שירותי בריאות, יש עמותת "אל-ג'ליל" שבאה עם ניידת לעשות חיסונים, אז מפסיקים לה את הסיוע.

ויותר מזה, מוציאים נגדם צווי הריסה. מדובר, כבוד היושב-ראש, ב-17,000 בתים שיש בהם 70,000 אנשים שמוצע להם פתרון אחד ויחיד מטעם המדינה – להרוס להם את הבתים. אז מה אתה רוצה מאותם אנשים? איך אתה רוצה שהם יגיבו? מה אתם רוצים שהם יעשו? לאותם אנשים באל-הואשלה באבו-כף, בדריג'את, בכל מקום יש אפשרות לקבל היתר בנייה, אבל הם אומרים: לא, אנחנו לא רוצים. התחביב שלנו הוא לעבור על החוק. התחביב שלנו הוא לבנות בניגוד לחוק. התחביב שלנו הוא להרוס את הבתים שלנו. התחביב שלנו הוא לקבל קנסות. זה לא זה.

הבעיה היא, שהמדינה, במשך 50 שנה, הזניחה את האנשים האלה, לא טיפלה בהם, והגישה כלפיהם היתה של ריכוזם בשבעה יישובים.

הבדואים אינם קיצונים, או לא הפכו אתמול להיות קיצונים, אלא שהמציאות קיצונית. המציאות של אנשים שאין להם קורת גג – קיצונית, והמציאות הזאת מולידה מצוקה. כשיש מדיניות פושעת, בא לנו שר שלדעתי מוסיף חטא על פשע בהכרזות קיצוניות, נפשעות, כמו השר רפאל איתן. התרגלנו להצהרות שלו, ואנחנו קוראים לו בערבית: אבו-סרסיר, לאור ההגדרות הקודמות שלו. אבל, לדעתי, זו בושח וחרפה לממשלה ששר שלה מתבטא בצורה כזאת.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לכן אנחנו דרשנו את פיטוריו מוועדת השרים לענייני בדואים. עם גישה כזאת, עם תפיסה כזאת, עם מנטליות כזאת – אין לו מה לעשות בוועדת השרים לענייני הבדואים.

הי"ר ש' וייס:

בבקשה לסיים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני מצטרף להצעה. שמעתי מחברי שנמצאים כאן שיש נכונות לתת פתרונות, אז שהכנסת תיקח יוזמה ותיתן פתרון, כי לדעתי אם לא פותרים את זה היום – מחר יהיה רק יותר גרוע.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת טלב אלסאנע.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — — שאל אותי ואני לא מוסמך לענות, מה פירוש המושג: אבו-סרסיר.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

יש לו התבטאויות מסוימות. אין כאן הכרזה שלו באופן חד-פעמי. פעם הוא הגדיר את הערבים: ג'וקים מסוממים — — —

היו"ר ש' וייס:

לא, רגע, הוא ביקש רק תרגום.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

פעם שנייה — בבית-ג', פעם שלישית אצל הבדואים — —

היו"ר ש' וייס:

ביקשו רק את התרגום.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — — לכן אנחנו שואלים האם יש איזו בעיה כרונית? זה לא אדם סתם מן השורה, אלא שר בממשלה שצריכה לתת פתרונות.

היו"ר ש' וייס:

ביקשו תרגום. מה המשמעות?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אבא של הג'וקים.

היו"ר ש' וייס:

הבנתי.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לכן אני סבור, שאם הממשלה רוצה לתת פתרון היא צריכה להכריז מכאן על הפסקת הריסת בתים ולהכיר ביישובים הלא-מוכרים – – –

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

יש, בערך, 36 יישובים, לא 1,640 כמו שאומרים. בסך הכול 36 יישובים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלסאנע, זהו.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת אלסאנע. חבר הכנסת סאלח סלים, ואחריו – חברת הכנסת ענת מאור. בבקשה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר, ביקרתי, כמו ששמענו, עם ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, בנגב, אורחים נכבדים, ובאמת ראינו מקרוב איך החיים מתנהלים שם. חבל שלא לוקחים לשם תיירים, כי זה כתם שחור במדינה הזאת. אני לא מאמין שיש מדינה אחרת בעולם שאנשים חיים בה כך. ואיפה? – במדינת ישראל, המדינה הדמוקרטית היחידה במזרח התיכון. אנשים חיים – לא ייאמן, והם לא נאבקים על בריכת שחייה או על מדרכה או על עצים, אלא על האפשרות לחיות.

בתור חבר כנסת ומחוקק אני מודיע מעל הדוכן הזה, שאילו הייתי בדואי שגר בנגב והיה צו להרוס את ביתי, לא הייתי מבצע אותו והייתי מתנגד לביצוע בגופתי – – –

הי"ר ש' וייס:

בגופך, לא בגופתך.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

בגופי. הייתי מתנגד. אם יש 1,700 צוים, אז מה?

קראות:

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני קורא מכאן לבדואים בנגב להתנגד בכל תוקף, כי אני משוכנע שאחרי 50 שנה שלא פתרו את הבעיה, אז התוכנית היא לזרוק אותם משם. אין פירוש אחר. כל הממשלות שעברו, גם ממשלת הימין, גם ממשלת הליכוד, גם ממשלת העבודה. הייתי בכנסת שעברה חבר בוועדה, לא ועדה שקטה, ועדה לענייני בדואים, ביקרנו בצפון ובדרום, עבדנו שעות, אבל מה יצא מזה?

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

מה יצא מזה? הוועדה גמרה, היו בחירות, הכול למגירה. לא יצא מזה שום דבר; רק אם הבדואים, בעצמם, ישמרו על האדמות שלהם – לא יעזור לכם שום דבר, אתם צריכים לשמור על האדמות שלכם בכל מחיר, אחרת יזרקו אתכם.

אתם רוצים להגיד שאני קיצוני? אני קיצוני בעניין הזה. אני רוצה לחיות. אני לא דורש פיתוח, אני לא דורש אספלט או מדרכות, אני לא דורש שהמקום ייראה כמו עומר, אלא דורש לחיות, לנשום, זה הכול. זה מה שאני דורש. ומה יוצא בסוף? שומעים ברדיו, קוראים בעיתון: הבדואים השתלטו על אדמות המדינה. תראה איזה תיאור: הבדואים השתלטו – בדואים שיש להם קושאן, טאבו, גרים שם, עם קושאן, טאבו. אתה מתווכח עם מישהו, והוא אומר לך: אבל, יא-חביבי, הבדואים משתלטים על אדמות מדינה. איזו מדינה? הבדואים השתלטו על אדמות המדינה? ומפצים את זה ו"מוכרים" את זה, ולצערי, רוב העם "קונה".

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

זה נכון. זו הבעיה, שזה נכון.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

זה נכון, אתה לא יכול להתעלם מהבעיה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הרי אתה בעצמך יודע שזה שקר.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

מה לעשות שזה נכון?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אתה בעצמך יודע שזה שקר. אנשים רוצים לשמור על הנשמה שלהם. מה הם רוצים?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הם רוצים לחיות, והמדינה, הממשלות, לא רוצות לתת להם לחיות. זו כל הסיבה. אין שום דבר אחר.

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים. זה משפט מסכם מצוין.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה להזהיר פה, שאם הבעיות האלה לא ייפתרו, זה יביא להחרפת המצב, ומי שחושב היום שיקרה מה שקרה ב-1948, שהערבים יברחו, ייקחו את הרגליים ויעברו את הגבול – טועה. הם יישארו פה, ייאבקו פה בכל מחיר. לכן, צריך לפתור את הבעיה, ומי שאחראי לזה אלה הממשלות. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת סאלח סלים. חברת הכנסת ענת מאור, ואחריה – חבר הכנסת אופיר פינס; אם הוא לא יהיה – חברת הכנסת גוז'נסקי.

אנחנו עוברים כך: נואם אחד מהצפון, נואם אחד מהדרום; נואם אחד מהצפון, נואם אחד מהדרום. עכשיו חזרנו לנגבה. בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לברך את חברי הכנסת על שיזמו דיון בדבר המצער שקרה. לאחר האירוע המזעזע יצא לי להיות, יחד עם חברי כנסת רבים אחרים, בכינוס מחאה של כ-2,000 בדואים, כינוס שהתנהל באופן מופתי ובשקט וכואב וצורב. כשראינו את הילדה, שלשמחתנו כבר לא היתה בבית-חולים אבל היתה חבושה כולה, וכשאנחנו חושבים שזה קורה במדינה שלנו, מדינת ישראל הדמוקרטית – והיא באמת דמוקרטית – שבה הפעילו שיקול דעת מוטעה בצורה כל כך קיצונית, זה אור אדום, וטוב שהכנסת מייחדת לכך דיון.

חבר הכנסת סאלח סלים, אני לא חושבת שצריך לקום פה ולומר, שלא צריך לקיים חוקים ולא צריך לכבד אותם, אבל בעיית הבעיות היא ההזנחה הרצופה בנושא הבדואים. כל הוויכוח על קרקעות הוא ויכוח בגין העובדה שלא מיסדנו את הקרקעות, ואני פונה בתביעה לממשלה – ואגב, בעניין הזה אין צדיקים ואשמים. כל ממשלות ישראל, מקום המדינה, לא הסדירו את הנושא. אבל כאשר היתה ועדת-רונו וכאשר יש המלצות לרפורמה בנושא הקרקעות, צריך לעגן את זכויות הקרקע, גם של ערביי ישראל, גם של הבדואים, גם של קיבוצים, גם של מושבים; לא רק במרכז הארץ, לא רק לגבי 700,000 בעלי בתים. ערביי ישראל הבדואים וכל הפריפריה חשבים לא פחות.

הנושא השני הוא היישובים. זה נכון שאי-אפשר שתהיה פזורה ואי-אפשר להעביר מערכות שירות וחינוך לכל מקום, אבל למה צריך לנוע בין קיצוניות אחת לקיצוניות אחרת? לגבי הקמת הערים הבדואיות, מי שמבקר ברהט ובתל-שבע יודע, שזה לא ענה על הצרכים שלהם. מדוע לא יישוב קהילתי? מדוע לא יישוב שמונה בין 500 ל-1,000 איש? לא אוהל בכל גבעה, אבל גם לא עיר. למה 20,000, כאשר שיעור האבטלה ברהט הוא מהגבוהים בארץ, הוא יגיע עוד מעט ל-20%? מקימים ערים שנוגדות את התרבות ואת המסורת, וגם אנחנו יודעים איך רוצים יהודים לשבת ביישובים קהילתיים. לכן, זו התביעה השנייה. תוכנית המיתאר של ההתיישבות הבדואית היא מוטעית ומטעה, ומציבים את הברירה: או פזורה או ערים. רק יישובים קהילתיים, שימנו פחות אנשים, עם יותר כיף על האדמה, עם נוף, עם תשובה קהילתית חברתית – ייתנו מענה.

הנושא השלישי הוא נושא החינוך. לשמחתי, שר החינוך לשעבר אמנון רובינשטיין ושרת החינוך לשעבר שולמית אלוני, שהתחילה בזה, קידמו את הנושא, אבל כמי שמלווה את הבדואים כל הזמן אני אומרת: הרי אין די מורים בדואים, עד שעשינו כעת את הסידור, שתהיה בכלל תנופה ותהיה הגדלה של מספר המורים שיוכלו ללמד, עם ההישגים והבעייתיות. אני שמחה שבזכות מאבק של ועדת החינוך והתרבות הנוכחית, משרד החינוך התחייב לעשות ב-1998 העדפה מתקנת לגבי כיתות במגזר הבדואי, ואני מקווה שזה יתוקצב וימומש, אבל הפער בחינוך בין מה שקורה במגזר הבדואי לבין מה שקורה בארץ כולה – הפער הזה פשוט לא יכול להימשך.

ולבסוף, נושא התעסוקה. באים בטענות לאוכלוסייה שגם משרתת בצבא – אם כי זה לא קנה המידה החשוב – ושהיא גם אזרחית מדינת ישראל, ואין השקעה. התחילה העבודה של מט"י – מרכזי טיפוח יזמות – ואני מברכת על כך, אבל אין השקעה כמו שצריך בכל נושא התעסוקה, בכל נושא המלאכה, בכל נושא התעשייה.

לכן, אני רוצה לומר שהאירוע הזה היה אור אדום. אוכלוסיית הבדואים מחתה באופן מאופק, בבגרות – הייתי באירוע הזה, וזה היה מזעזע לראות את הילדה – והמדינה צריכה לתת את התשובה לא רק בהידברות על מה שהיה, אלא גם במתן מענה לנושא הקרקע, לנושא התכנון הקהילתי, לנושא החינוך ולנושא התעסוקה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לך, חברת הכנסת ענת מאור. חבר הכנסת אופיר פינס-פז, אחריו – חברת הכנסת גז'נסקי, ולאחר מכן – חבר הכנסת בשארה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי חברי הכנסת, אין ספק שהמגזר הבדואי הוא מגזר מקופח ביותר בחברה הישראלית. על זה אין ויכוח ואין מחלוקת, וכמובן, אנחנו לא מדברים רק על הבדואים שיושבים בנגב. אסור לשכוח את הקהילה הבדואית הגדולה בגליל, שגם היא סובלת מלא מעט תחלואים, תסכולים, מתחים.

נכון, יש כמה ויכוחים שאסור לטאטא אותם אל מתחת לשטיח, והוויכוח המרכזי הוא ויכוח על אדמה, הוא ויכוח על יישוב מודרני בדואי, הוא בעיקר ויכוח על שטחי הנגב – הרזרבה הקרקעית הגדולה במדינת ישראל. אבל בין זה לבין מה שקורה קיים מרחק גדול מאוד, ומה שמקומם אותי לא פחות מאירוע הירי, שהיה פועל יוצא של מתח קשה מאוד – מה שקומם אותי לא פחות מזה היו הדברים של השר רפאל איתן, סגן ראש הממשלה, שר החקלאות, השר לאיכות הסביבה, שאמר דברים קשים, חמורים ומסיתים כנגד הציבור הבדואי, על לא עוול בכפם.

אני שמעתי את רפול אומר ברדיו, שהמכתב שהוא כתב לראש הממשלה היה מכתב אישי שהודלף לתקשורת. חבל ומצער שהודלף, אבל חבל ומצער יותר שנכתב. איך יכול אדם ששימש רמטכ"ל בצה"ל לבוא ולהגיד לראש ממשלה ב-1997, דווקא כשיש כאילו תהליך שלום, אחרי שנים שלא היה שום תהליך – איך הוא יכול לבוא ולהגיד, שיש לשקול להוציא את הבדואים מהצבא, לשקול ולהפסיק את גיוסם של הבדואים לצה"ל, כי הוא לא מאמין בהם יותר? היום, אחרי 50 שנה, נזכרת להפסיק להאמין לציבור הבדואי? למה לא אמרת את זה כשהיית רמטכ"ל? למה עשית בהם שימוש כשהיית רמטכ"ל? למה שלחת אותם ראשונים כגששים לכל מקום? בושה וחרפה. ומה הבסיס? הבסיס סודי, הבסיס לא חשוף. האשמות חריפות כאלה בלי בסיס שמאפשר לך להגיד לציבור אחת, שתיים שלוש? זו הסתה, זו השמצה קשה מאוד, שהכנסת הזו לא יכולה, ואסור לה, לעבור עליה לסדר-היום.

אני חושב שאירוע הירי שאנחנו מדברים עליו צריך לשמש באמת תמרור אזהרה לכולנו; תמרור אזהרה שאסור לעבור עליו לסדר-היום, שאסור להתעלם ממנו. נדמה לי שטוב תעשה ממשלת ישראל אם היא תשתמש במכשירים שעומדים לרשותה. נדמה לי שהשר שרון הציע זאת פעם או פעמיים – ותקים ועדה ציבורית, אולי אפילו ועדת חקירה ממלכתית שיש לה התוקף המוסרי והסמכותי המשפטי הגבוה ביותר.

היו"ר ש' וייס:

היתה ועדת חקירה פרלמנטרית בכנסת הקודמת.

אופיר פינס-פז (העבודה):

היתה, ואולי הגיע הזמן אפילו לוועדת חקירה ממלכתית, כי ועדת חקירה פרלמנטרית מוגבלת בסמכויותיה; אין לה הסמכויות המשפטיות והסמכויות שיש לרשות המבצעת. יכול להיות שצריך לשקול את זה.

כך או כך, אני מזהיר מפני הדינמיקה שמתפתחת כאן, ואולי יוצאת מכלל שליטה. אני מבקש, לאו דווקא מהשר לביטחון פנים, אלא מכל הממשלה הזאת, לקחת את העניין הזה לתשומת הלב ולהעלות את הנושא למקום ראשון בסדר העדיפויות. תודה.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת פינס-פז. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. לאחר מכן – חבר הכנסת עזמי בשארה.

אני חושב שאנחנו כחברי כנסת צריכים להיזהר מאוד בהקמת ועדות זו אחר זו, זו אחר זו. זו דרך יוצאת מן הכלל לדחיית עניינים. יש כל כך הרבה מה לעשות מייד, בלי ועדה, שחבל על ועדות. בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הדיון בנושא הבדואים צריך היה להיות נושא של קבע במליאת הכנסת, משום שהבעיה היא כל כך רבת-היבטים ורבת-משקעים, שנדמה שגם הדיון החשוב הזה יהיה רחוק מלמצות אותה.

אני חושבת שמדינת ישראל עדיין מתנהגת, כמעט 50 שנה לאחר הקמתה, כאילו יש לה קבוצת אוכלוסייה שלמה שהיא בעצם במעמד של כמעט אויבים. אני אומרת את זה משום שכל העימותים שיש בין השלטונות לבין האוכלוסייה של ערביי הנגב נובעים מדבר בסיסי מאוד, מושרש עמוק בפוליטיקה של הממסד הישראלי, והדבר הבסיסי הוא אי-הכרה בזכויותיהם של ערביי הנגב, של הבדואים, על אדמתם, בזכותם להמשיך ולחיות לפי אורח חייהם, ובניסיון לנשלם מהאדמה בכל תירוץ אפשרי.

נכתבו כבר מספיק מחקרים כדי להוכיח שנושא הבעלות על הקרקע, כפי שהוא נתפס על-ידי הבדואים בנגב, על בסיס החוק העות'מאני הישן, הנושא הזה עומד בסתירה לכל הקביעות של הממשלות בישראל. בעצם, כתוצאה מכך נושלו אלפי משפחות מאדמתן, ובאותם מקומות שניסו לנשל ומתנהל מאבק משפטי, הוא מתנהל כבר שנים ארוכות.

מה התוצאה מכל הנושא הזה? התוצאה היא שבעצם תופסים את המשפחה הבדואית, או תופסים את השבט הבדואי, ממש חונקים אותו, ואומרים לו: יש לך אחת משתי אפשרויות – או שתחיה

בפחונים וצריפים, כי בית לא ניתן לך לבנות, או שתלך לעיירה ושם תחיה בתנאים הקשים של העיירות.

עובדה שמאז הקמת המדינה ועד היום סירבו בעקשנות להקים אפילו יישוב חקלאי בדואי מוכר אחד. בזמנה יצאה חוברת על פיתוח הנגב, ונאמר שם שאין חקלאים בנגב, שהחקלאות בנגב נגמרת. וכאשר באו בדואים וביקשו להיות חקלאים ורצו לקחת על עצמם לפתח חקלאות בנגב – איש לא מוכן להקשיב להם. זאת אומרת, מונעים מציבור שלם לחיות את אורח החיים שלו כפי שהוא רוצה וכפי שהוא מבין, בעוד שכאשר מגיעות קבוצות כאלה או אחרות ומקימות מיני קיבוצים ומיני חוות ומיני היאחזויות וכל הדברים האלה – זה בסדר. מדוע להם לא?

הדבר השני, שירותים. מדוע ילדים בדואים לא מגיעים לגני-חובה שנמצאים במרחק ואיש לא דואג שיגיעו לגן הזה? אין כמעט גני טרום-חובה, שלא לדבר כבר על שירותים אחרים. מדוע הם צריכים להילחם על כך שתהיה להם מרפאה, אף-על-פי שהם משלמים מס בריאות כמו כל תושב במדינת ישראל?

לכן אני חושבת, אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שמדינת ישראל ביובל קיומה גרמה עוול נמשך כלפי האוכלוסייה הבדואית בנגב, ושהתיקון המרכזי צריך להיות בהסרת כל המשפטים וכל הטענות וכל הנישולים וכל צווי ההריסה ובפתיחת דף חדש של משא-ומתן על פתרונות מוסכמים שיביאו בחשבון את המסורת, את אורח החיים ואת הרצונות ואת השאיפות של האוכלוסייה הערבית בנגב, שבניה הם אזרחי מדינה וראויים וזכאים לכל הזכויות כמו אזרחי המדינה. תודה.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחברת הכנסת גוז'נסקי. חבר הכנסת עזמי בשארה. אחריו – חבר הכנסת בני אלון. אחריו, אחרון המשתתפים בדיון – חבר הכנסת איתן כבל. בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, לאחר שחברתי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי אמרה שצריך להיות דיון מתמיד במליאה בנושא זה, יש לי הרושם שאין טעם בזה, כי יש לי הרגשה שלא הולך להיעשות דבר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

כשמדובר על סדר עדיפויות לאומי, צריך להבין דבר אחד – ואני מתחיל להרגיש את זה בישיבות הוועדות. כשמדובר בסדר עדיפויות לאומי – בדואים הם לא חלק מהלאום. איזה לאומי? לאומי זה בדש, זה עומר. הבדואים הם מחוץ לסיפור. הם מכשול שצריך להסיר כאשר עוסקים בהתפתחות לאומית של הנגב.

אני אקרא עכשיו בפניכם, אדוני השר – כי אני מכין עכשיו חומר לישיבה הבאה על גילויי הגזענות בארץ – הצהרות של ליברמן בחודש ספטמבר, כשהוא דיבר על חוות חקלאיות של יחידים כדי לשמור על אדמות הנגב מפני אנשים עוינים. אם כבר לתת מאות דונמים של חוות חקלאיות ליחידים בנגב – למה לא מכירים ביישוב בן 3,000 תושבים, נדמה לי, באבו-כף? יישוב בן 3,000 תושבים.

חבר הכנסת בדש מדבר כאן על יישובי קבע. מה זה יישוב קבע? אבו-כף הוא יישוב קבע; רק תכיר בו, תעשה בו תשתית ותפתח אותו. מה זה יישוב קבע בהצהרות של מדינת ישראל? אני אגיד לכם – משהו שמוכר על-ידי השלטון המרכזי. מתי השלטון המרכזי הקים יישובים ערביים? אני אגיד לך – בנגב הוא הקים. מחוץ לנגב הוא הקים יישובים ערביים? – לא. הוא עושה פיזור דמוגרפי של האוכלוסייה היהודית.

בכל האתוס הציוני שאנחנו שומעים מאז אנחנו ילדים, ריכוז יהודים הוא דבר שלילי; צריך לפזר את היהודים. ריכוז ערבים זה דבר חיובי. צריך לרכז את הערבים, אסור לפזר אותם.

כל ימי אני שומע שגוש-דן זה משהו מסוכן. צריך לפזר את גוש-דן. אבל ערבים מפוזרים בשטח – סכנה דמוגרפית. תגידו לי מה זה. תגידו לי איך יקראו לזה בכל מדינה. למה ערבים מפוזרים בשטח – והכוונה ליישובים בני 2,000, 3,000, 5,000 איש – למה זה מסוכן? איך קוראים לזה בכל מדינה אחרת? למה אי-אפשר להכיר ביישובים הקיימים? למה יישוב קבע יהודי יכול להיות של עשר משפחות? יש יישובי קבע יהודיים, ביוזמת הממשלה, שמונים עשר משפחות. מצפים בגליל עם תשתיות – בונים להם כבישים, מים, חשמל וביוב; ויש שם עשר משפחות. למה זה אסור כשמדובר בערבים בנגב? ואנחנו לא מדברים על עשר משפחות, אנחנו מדברים על יישובים קיימים.

אני אומר לכם: העניין הוא לא ועדות. מישהו הציע כאן, כמו בחוק ההמרה, ועדה שתקנית, ועדה שתשב בשקט – – –

הי"ר ש' וייס:

הכוח השקט.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

זה לא העניין, אני מניח שעמירות שירכזו בהן את הבדואים יעלו כסף, אני מניח שזה לא כסף. אני חושב שלא יהיה שום שינוי אם לא ישתנו ההנחות ביחס לאזרחי המדינה. אלה אזרחי המדינה, בלי הבדל דת, גזע ומין, כך אמרו, אז למה מתייחסים אליהם אלא כאל עוינים, אויבים, כידיים זרות, כשמדובר על אזרחי המדינה?

חבר הכנסת סלים ואחרים דיברו כאן על קושאנים. בסדר, יש קושאנים. אני שואל: לחבר הכנסת בדש יש קושאנים? למה שואלים אותי על קושאנים ולא שואלים את בדש על קושאנים? למה בונים את עומר ומקומות אחרים? כל ההתיישבות היהודית שבאה לנגב באה עם קושאנים? למה שואלים רק את הערבים על קושאנים? נגיד שאין להם, אז מה, אין להם מקום על אדמת המדינה? הם לא חלק מהמדינה? אדמת המדינה היא רק אדמת היהודים?

אלה השאלות שצריכות להישאל ואלה גם ההנחות המוטעות של כל הדיון הזה. הבעיה היא לא רק תקציבית, הבעיה היא בשינוי הגישה בנגב.

הערה אחת, אדוני היושב-ראש. אני לא כל כך רוצה לדבר על זה, זה נושא שאני לא בטוח שהדיבור יועיל בו. חוץ מההנחות העיקריות בעניין היישובי בנגב וההכרה ביישובים הלא-מוכרים יש העניין האנושי. אנשים גרים בתנאים תת-אנושיים מבחינת בריאות, חינוך, ומכל בחינה אחרת. אולי זו הסיבה שאיזו פצצה תקתקה במשרד החקלאות ושר החקלאות התחיל לדבר על – – – הוא יודע ש"דפקו" אותם חזק, הוא יודע שזה יתפרץ, אז אפילו מסיבות פרגמטיות אגואיסטיות של שלטון שרוצה להמשיך הוא חייב לעשות משהו בנדון.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת בשארה.

חברי הכנסת, ברשותכם, לפני שאזמין את חבר הכנסת בני אלון, ארשה לעצמי להעיר הערה. הייתי רשום לדיון היום, משום-מה נקראתי לנהל את השיבה.

סאלח טריף (העבודה):

אתה רוצה שאחליף אותך, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ש' וייס:

לא. אני חושב שזה דווקא מתאים בין הדברים של חברי חבר הכנסת בשארה לבין הדברים של חברי חבר הכנסת בני אלון – אולי הוא ירצה להגיב עליהם – לספר לכם סיפור שלדעתי מתקשר לכאן, וזה במקום רשות הדיבור שלי לדיון היום וקצת מעבר לדיון.

ביקרתי בדריג'את; זה היה במרס בשנה הקודמת, כשעוד הייתי בתפקיד יושב-ראש הכנסת, וביקרתי ביישובי האזור. זה כפר מאוד מרתק בנוף קדומים, נוף מדהים. יש שם אנשים, שבמאמץ גדול מאוד עשו גם קריירות, יש שם רופאים ועורכי-דין, מאוד מעניין, וכמובן – בתנאי מגורים קשים ביותר.

הוזמנתי שם למשהו שנראה כמו בקתה, מאוד נקי – עד כמה שאפשר במקום כזה לשמור על תנאים – מאוד מסודר, מאוד עני. כשנכנסתי לשם – אני לא יכול אפילו לקרוא לזה בית – על הקיר היתה תלויה תמונה של יצחק רבין, זיכרונו לברכה, מעוטרת במסגרת מאוד יוצאת דופן, מאוד מיוחדת. ברור לי שהם לא הכינו את זה לכבודי, ברור לי שהתמונה תלויה שם כבר זמן, כמובן בצלו של הרצח, של האסון הגדול ההוא. אמרתי למארח שלי: תסביר לי את פשר המסגרת, כי לתמונת של יצחק רבין בבתיים של ערביי ישראל כבר התרגלתי באותה תקופה. הוא סיפר לי, שיש לו דודה במחנה הפליטים דהיישה והיא עשתה לו את המסגרת.

כל כך התרגשתי, ראיתי שיש לנו, ליהודים אזרחי ישראל ולערבים אזרחי ישראל, אולי גם לערביי האזור, גיבור היסטורי ראשון משותף. זאת יכולה להיות נקודת אחיזה יוצאת מן הכלל לבניין מערכת יחסים אחרת, שמבוססת על שוויון, על הכרה בערך האדם ועל כל אותם ערכים שרובנו רוצים אותם.

אני אומר את זה כאן, בהקשר זה, כי זה גם קשור בביקור ביישוב בדואי אבל גם מעבר לזה. כבר כשבועיים אנחנו מזכירים בצורות שונות את זכרו של יצחק רבין, את הרצח ואת המשמעויות, מביעים צער, אבלים, מתווכחים. תסלחו לי, חבל לי מאוד שרוב המארגנים ברוב המסגרות לא מצאו צורך לקשור גם את ערביי ישראל לעניין הזה. אני רוצה לציין את עיריית כפר-סבא וקלקיליה – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לעצרת בתל-אביב?

היו"ר ש' וייס:

אני אומר את זה כללית. נולד פה איזה דבר חדש אפילו אצל אנשים בעלי השקפת עולם שאנחנו מגדירים אותה כימנית. אני יודע שכאן, בבית הזה, אנחנו מדברים – אני מאמין שהרוב בכנות – על מערכת יחסים דמוקרטית מוחלטת בינינו לבין ערביי ישראל. יש חשיבות כל כך גדולה להמשיך את הקישור הזה סביב אישיותו של רבין, יוצר המפנה הגדול גם בכנסת, גם במדינה וגם באזור.

קשרתי את זה לדיון על הבדואים בגלל הביקור שלי בדריג'את והתמונה הזאת שלא משה מזיכרוני. אני מאוד מודה לכם. חבר הכנסת אלון.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתנצל שאני אצטרך לרדת לקרקע מן הרומנטיקה הנחמדה שהיושב-ראש ציין.

היו"ר ש' וייס:

נחמדה? שיהיה כך. הבנתי את הרמז.

בנימין אלון (מולדת):

הלוואי שהחיים היו כל כך פשוטים. אצטט כאן מההפגנה של טראבין-אלסאנע, מ"קול ישראל", רשת ב', יש לי הקטע מ"יפעת". אומר אחמד אלסאן, שהוא מדבר בשם ערביי טראבין-אלסאנע, בקולו, זה ציטוט מ"יפעת": "אני פונה לערבים שמשרתים במשמר הגבול, אני פונה לערבים שמשרתים במשטרה ובצבא, תתביישו לכם – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

הוא צודק לגמרי.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בנימין אלון (מולדת):

חברי הכנסת הפלסטינים מתבקשים לא להפריע לי.

"אם זה ערבים דרוזים, אם זה ערבים מוסלמים, אם זה נוצרים, אין הבדל, ערבי זה ערבי."

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מה רע בכך?

היור"ש וייס:

סליחה, אתה מצטט או אומר?

בנימין אלון (מולדת):

אני מצטט מ"יפעת".

הי"ר ש' וייס:

מותר לך גם לומר, זו במה חופשית.

בנימין אלון (מולדת):

שלחתי את זה ליועץ המשפטי לשעבר מיכאל בן-יאיר – – –

סאלח טריף (העבודה):

מי אמר את זה?

בנימין אלון (מולדת):

אחמד אלסאן, נציג ערביי טראבין-אלסאנע, פה בקריית הממשלה, ואני שלחתי את זה ליועץ המשפטי הקודם, מר מיכאל בן-יאיר. אני עדיין ממתין לתשובה.

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני רוצה שזה יהיה ברור, אני התחלתי בזה מפני שאני מוריד את הכובע בפני הבדואים שמשרתים במשמר הגבול שכם אל שכם עם הדרוזים, עם היהודים, באחוות לוחמים נפלאה. אני מוריד את הכובע בפני ביר-אל-מכסור – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

– – – לא בכפרים, לא בבתיים.

הי"ר ש' וייס:

רגע, חברים. אני מוכן לתת לכם חצי דקה להתבטא ונמשיך, אבל תנו לו גם להשמיע קטעים שלמים, בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

שיגיד באילו תנאים הוא אמר את הדברים האלה.

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סעד, תהיה לך אפשרות להתייחס לזה, כי בתור מסכם יהיה לך קצת יותר זמן.

בנימין אלון (מולדת):

אבקש מהיושב-ראש לא להוריד את זה מזמני.

הי"ר ש' וייס:

חלילה, אתה מקבל זמן פציעות.

בנימין אלון (מולדת):

— אני מאוד מכבד את חברי, חברי הכנסת הפלסטינים, אני יודע שיש להם תפיסות לאומיות שונות —
—

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מה הכוונה שלך "פלסטינים"?

בנימין אלון (מולדת):

אתה אומר שאתה פלסטיני, זה לא להעליב אותך.

הי"ר ש' וייס:

חברים, סליחה, לו הרגשתי שיש בזה עלבון הייתי מפסיק אותו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לא עלבון, לגיטימציה של – – –

סאלח טריף (העבודה):

חברי הכנסת הפלסטינים?

הי"ר ש' וייס:

רק רגע. חבר הכנסת בני אלון, אני מבקש להירגע.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

רק למתנחלים מותר לדבר?

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בשארה.

כל חבר כנסת שנבחר לכנסת ישראל מטעם אזרחי ישראל הערבים, הדרוזים, הצ'רקסים, הבדואים, הערבים המוסלמים, הערבים הנוצרים לקבוצותיהם, הוא חבר כנסת ערבי ובהחלט בגאווה הוא יכול לשאת את זה, זאת עובדה ואין סיבה שהוא ירגיש לא טוב עם הדבר הזה. כל הגדרה אחרת כאן בבית – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני מרגיש לא טוב עם זה. גם נחמדות זו ציניות בשבילי. אנחנו מרגישים טוב – – –

הי"ר ש' וייס:

אני הרי אמרתי שהבנתי את ההערה. חבר הכנסת בשארה, אני הבנתי את ההערה וגם העירותי על ההערה הזו. אני הבנתי את הנחמד הזה. אני מבקש כאן בבית, ברשותך, חבר הכנסת אלון, להשתמש במונחים שתואמים גם את השקפתך הדמוקרטית, ואחר כך, קדימה מה שתרצה. בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

כקריאת ביניים מהדוכן, לא על זמני. מהניסיון שלי – – –

היו"ר ש' וייס:

שום דבר לא על זמנך.

בנימין אלון (מולדת):

מהניסיון שלי, "ערביי ישראל" זה כינוי מתנשא ופוגע. הם פלסטינים, ככה העירו לי: אנחנו פלסטינים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בנימין אלון (מולדת):

אז בסדר. למה אתם נעלבים?

היו"ר ש' וייס:

רבותי, יש בזה גם הכרה בעם הפלסטיני, כך שזה בסדר. בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אני מבין, אדוני היושב-ראש, את השאיפה שלך לראות בסמלים של שלום סמלים מאחדים. חבר הכנסת טלב אלסאנע הגיש הצעת חוק, ואני קורא בריאיון אתו, שהוא מציע לאמץ את שיר השלום כהמנון הלאומי החדש במקום "התקווה", והוא אומר: "ב"תקווה" לצערי יש אלמנטים שליליים. מה זה "נפש יהודי הומייה"? זה לא מדבר אלי. מה זה דגל כחול-לבן עם מגן-דוד ושני פסים? הייתי לוקח את הדגל ומכניס לו זוג יונים ועלה של זית.

אדוני היושב-ראש, יבוא יום וגם אני אעצום את העיניים ואראה מזרח תיכון חדש. בינתיים אני פוקח אותן ורואה מה שהיה אתמול בשכם ובעזה – "יא סדאם יא חביב אודרוב אודרוב תל-אביב". אני רואה את זה ושומע את זה –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אלה אשליות שלך.

בנימין אלון (מולדת):

– – ואני שומע את הבקשה להפגיז את תל-אביב. אני לא חי באשליות ואני שומע שמי שמייצג, כביכול, את התפיסה, את הצדק הסקטוריאלי האמיתי של אותם ערבים, הם לא אותם ערבים מביר-אל-מכסור, שהולכים למג"ב ושאני גאה בהם. אלו חברי כנסת ערבים שבזים להם על זה. זה לא מקובל עלי. זה ניצול ציני להפוך כל נושא של קרקע פרטית לבעיה לאומית. אז למה קמים פה כל מיני חברי כנסת יהודים, ואתה יודע, אדוני היושב-ראש, שפה בבית הזה קמו כל חברי הכנסת ואמרו: אני יהודי. הם לא נעלבים מזה. אני יהודי.

היו"ר ש' וייס:

גם סאלח טריף עשה את זה.

בנימין אלון (מולדת):

כן, גם סאלח טריף.

סאלח טריף (העבודה):

כל כך התקוממתי מדבריו של נתניהו – – –

בנימין אלון (מולדת):

אז למה קמים פה חברי כנסת יהודים גאים, בתמימות כזו, וישר קוראים: צדק, דמוקרטיה, זכות הפרט. ודאי צדק, ודאי דמוקרטיה, ודאי זכות הפרט. אבל תפקחו את העיניים, מי מייצג את הדבר הזה. אתם אינכם רואים שמסתתר כאן מאבק לאומי, מאבק לאומי ציני. כאן הציניות, חבר הכנסת בשארה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ציני מהצד שלך.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אין בדואים, אין בעיה – – –

בנימין אלון (מולדת):

מאבק לאומי ציני, שמדבר בדמשק בשפה אחת – –

היו"ר ש' וייס:

נבלעו בישות הערבית הכוללת.

בנימין אלון (מולדת):

– – ומדבר בכנסת בשפה אחרת, עם המון כשרון, במתק שפתיים. הציניות הזאת לא עובדת עלי, ואני מאחל לנו, אדוני היושב-ראש, שיבוא יום ובאמת זוג יונים חמודות עם דגל זהב ותמונה של ראש הממשלה המנוח וכל מיני סמלים יפים יפתרו את הבעיה האמיתית שבוערת בקרקע ואנחנו כל כך רוצים לא לשים לב אליה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת אלון. חבר הכנסת איתן כבל, בבקשה. אחר כך אני אזמין את חבר הכנסת אחמד סעד, לסכם את הדיון.

סאלח טריף (העבודה):

מי עכשיו, אדוני?

היו"ר ש' וייס:

אחרי איתן כבל, המסכם.

סאלח טריף (העבודה):

לא, אני.

הי"ר ש' וייס:

אתה לא רשום אצלי. אני אבדוק את עצמי. אתה לא רשום, אבל אנחנו לא נהיה כל כך פורמליים, אנחנו נרשום אותך עכשיו. אתה פשוט לא רשום כאן.

סאלח טריף (העבודה):

אני אחרי בני אלון.

הי"ר ש' וייס:

אנחנו נפתור את זה. יש פה בעיה בין שני פרוטוקולים בקשר לרישום. אני אקרא לזה עכשיו רשומון, ואני אפתור את זה בכך שאתה תצטרף לדיון.

אחרי חבר הכנסת איתן כבל – חבר הכנסת סאלח טריף.

איתן כבל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אדוני השר, אין הרבה – אני חושב כך ואעיד על עצמי – שמכירים כמוני את הנושא של הבדואים בכלל והבדואים בנגב בפרט. עסקתי בזה הרבה שנים מקרוב, והכנתי עשרות תוכניות עבודה כאלה ואחרות, הצעות שהעליתי אפילו רשומות בספרים שעוסקים בנושאים של הבדואים.

שמעתי שיש דיון על הבדואים ואמרת שאני גם אבוא לדבר, אף שאני אומר לכם שחבל על הזמן. אתם לא רואים את זה? אתם לא קוראים על זה? לפי מספר השעות שעסקתי בנושא הבדואים, אם הייתי בעסק פרטי הייתי כבר מיליארדר. אף אחד לא רוצה לפתור את הבעיה, וזה לא מעניין אף אחד. אני אומר את זה עכשיו כשיש ממשלת ליכוד, וגם קודם לכן, כשהיתה ממשלת עבודה, ואני מקווה שהעניין הזה גם יתחלף, אבל אף אחד לא יתעסק עם זה. אמר חבר הכנסת עזמי בשארה: אתם בכלל לא בסדר העדיפויות, על מה אתם מדברים בכלל? איפה אתם חיים? זו אולי סטירת הלחי הגדולה ביותר שקיבלתי.

אני נמנה עם מי שטוענים, שבעוד 20-30 שנה, בדואי אותנטי כמו שאנחנו מכירים אותו היום, וכמו שרואים בפרסומים של משרד התיירות: בואו לראות בדואי אותנטי – גם זה לא יהיה. אנחנו נצטרך לייבא בדואים מירדן כדי להראות שפעם היו כאן בדואים.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

יש בינינו בני-אדם, אדוני. בקטע של האינדיאנים במידווסט בארצות-הברית, הראו שהפשיעה חוגגת במכלאות האלה.

איתן כבל (העבודה):

הצעתי הצעה שדיברה על הקמת יישובים חקלאיים במתכונת של מושבים. זאת אומרת, כל הסיפור הזה של מגורי קבע. ודיבר כאן חבר הכנסת פני בדש, חברות וחברים, זה פשוט בלוף אחד גדול. תמיד אמרתי את זה למקבלי ההחלטות: כשהבדואי גר באוהל, הוא יודע איך מתנהגים באוהל, אבל להעביר אותו לבית של אבן עם תנאים של אוהל, חבל על הזמן. אני זוכר שישבנו בוועדה יחד עם חבר הכנסת טלב אלסאנע, וכבר היתה הסכמה על דעת כל הגופים, שהולכים להקים התיישבות חקלאית ומאתרים מקום ליישוב אחד. אלוהים שבשמים עדי, הסתובבנו ימים שלמים, והיו נציגי הצבא וכל מי שאתם רק רוצים, ובכל הנגב – ושטח הנגב, תתקנו אותי אם אני טועה, הוא 60% משטחה של מדינת ישראל – בכל הנגב הגדול הזה לא הצלחנו לאתר פיסת קרקע אחת. אני זוכר שאמרנו – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אתה שומע? אני רוצה שהוא יקשיב לעובדות.

איתן כבל (העבודה):

זה בסדר, תודה. אני מייצג את עצמי בכבוד, תודה. אמרנו שיש מקום, מקום יפה, מקום מכובד ועל דעת כולם. הצבא אמר: לא, לא. פה אמור לקום בעוד 20-10 שנה איזה בסיס. לך תדע מהו. אחר כך אמרנו: טוב, מה נתווכח עם הצבא? לא מתווכחים. עברנו לאתר אחר – אמרו שפה זה לא יכול להיות, ואדוני השר לביטחון פנים מכיר את זה, אמרו שזה "משפך בטיחות", כלומר, משפך בטיחות של בסיס שנמצא כמה עשרות קילומטרים משם. אמרו שזה בעייתי, זה נמצא בתוך גבולות הגזרה.

אני יכול לספר לכם שפשוט עברנו ממקום למקום ולא מצאנו. בסוף באתי ואמרתי: חברות וחברים, זה שאתם רוצים לבזות את הבדואים, זה בסדר, אתם עושים את זה כבר הרבה שנים. אבל למה אותי? תגידו לי מהתחלה שאין לכם עניין לפתור את הבעיה. אני מדבר אתכם על התקופה של שר הבינוי והשיכון בנימין בן-אליעזר, שבאופן יחסי היא היתה תקופה של פריחה במובן הבדואי, זאת אומרת, עשרות מיליונים הושקעו שם. אני לא רוצה להגיד לכם שזה היה כמו טיפה ביים.

אז חבל על הזמן בוועדות, חבל על הזמן עם כל הסיפור של הוועדות הפרלמנטריות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כל זמן שלא יהיה שינוי – – –

איתן כבל (העבודה):

פשוט לא נמצאים בסדר העדיפויות, זה חבל.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זה בסדר-היום שלנו.

איתן כבל (העבודה):

אני אומר את זה כאן מעל הבמה, כיוון שיצא לי להיחשף מקרוב לתחושות. אתה לא יכול לבוא לקבוצת אוכלוסייה, ולא משנה מי היא, שאתה מגדיר אותה כחלק מאזרחי מדינת ישראל, ואתה לא נותן לה פתרונות אלא מעניש אותה על פעולות. אין תוכנית מיתאר לנגב. זאת אומרת, אין תב"ע – תוכנית בניין ערים – אין כלום. הוא רוצה לבנות בית – הוא לא יכול לבנות בית, כי אסור, כי אין תוכנית מיתאר, אף אחד לא יעשה את זה. כשאתה רואה ישראלים יהודים שמקבלים פתאום אלפי דונמים – זה מקומם. וזה לא משנה אם אתה יהודי או אתה לא יהודי.

אני אומר לכם, כל זמן שלא תהיה כוונת אמת – ואני לא יודע מתי היא תהיה, אני מקווה שהיא תהיה בתקופתנו. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת כבל. חבר הכנסת סאלח טריף.

אדוני השר, אתה נמצא אתנו כאן כל היום, ובין היתר בנושא הזה, כי הוא הוצג כאן כאילו בצד המשטרתית, כי היתה פה פגיעה. הדין, כפי שאתה מרגיש, התגלגל לממדים הרחבים יותר. אם תרצה להביע עמדת ממשלה, אני אשמח מאוד. ואז אני אתן לחבר הכנסת סעד לסכם. בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, אני רוצה שחבר הכנסת בני אלון, שהולך במסדרון, ישמע אותי.

קודם כול, אני זועם ומתרעם על הדברים הציניים שלך, כשאתה קושר את זכרו ואת תמונתו של ראש הממשלה המנוח יצחק רבין, עם כל הכבוד, לדבריו של חבר הכנסת טלב אלסאנע. אל תקשור את זה.

בנימין אלון (מולדת):

סאלח טריף (העבודה):

הדברים שהוא אמר על דגל – הוא אמר. אל תקשור את זה ואל תרמוז אפילו, עם כל הכבוד שאני רוחש לך.

בנימין אלון (מולדת):

קיבלתי.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני השר, אני רוצה להגיד לך שהיום שמענו דברים חצופים ומחוצפים מחברי כנסת שמאלנים וערבים, ממש חצופים. אנחנו מדינת יהודים ובאים לבלבל לנו כאן את המוח ותובעים תביעות. אני לא מבין אותם. מה זאת אומרת רוצים אדמות, רוצים לבנות בית? בכלל אתם בדואים, אתם עושים הרבה ילדים וזו בעיה דמוגרפית. אני לא מבין את זה, איזו חוצפה. אנחנו בתור מדינת יהודים – תגידו תודה שאתם מדברים כאן בכנסת. אנחנו בתור מדינת יהודים – גם כך יש לנו אתכם בעיות כשאתם מסתובבים יותר מדי בנגב. כל תזוזה שלכם – זו בעיה. אתם נתקלים בכל מיני מקומות. אתם בעיה. אנחנו סובלים אתכם. מה אתם חושבים? פה זו מדינה שיש עליה קושאן מזמן – לא שלכם; הקושאן שלכם לא שווה. אתם אזרחים, כי אנחנו נסבול אתכם – אין לנו ברירה; אנחנו נקבל אתכם. אז מה?

איזו חוצפה. עולה כאן חבר הכנסת עזמי בשארה ואומר: עשרה אנשים בונים מצפה. אתה מערער על זכותנו לבנות מצפים כאן, בכל מקום, בכל שמורה? מה זאת אומרת? אתמול דיבר יושב-ראש ועדת הפנים על בית-ג'. איזו חוצפה, משתמשים בדם.

אתם בכלל גם פלסטינים, אז מה אתם מדברים? זאת מדינת היהודים. אתם אזרחים, כי אין ברירה. תבינו, אם תהיה לנו קרקע – ניתן לכם, אבל גם כשנותנים לכם קרקע ונותנים לכם לבנות בית, אתם עוד מבקשים מים, ביוב וחשמל. איזו חוצפה? לא עושים לכם תשתיות, כאילו שחייבים לכם. אנחנו נעשה קודם כול לעולים ולאלה שעוד יבואו. בסוף, אם יישארו עצמות, ניתן לכם; אם לא יישארו עצמות כדי לזרוק לכם שתאכלו – אז מה? אל תתחצפו כאן בבית הזה.

אדוני היושב-ראש, יש פה אנשים שצריך לחקור אותם על דבריהם. זו חוצפה שאין גדולה ממנה. עלה לכאן חבר הכנסת בני אלון, ואני מכבד אותו, בן של שופט עליון – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

קרה לך משהו?

סאלח טריף (העבודה):

לא.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני לא מבין מה התהפך כאן?

היו"ר ש' וייס:

בעקבות ההערה של חבר הכנסת אלסאנע, אני מציע, ידידי חבר הכנסת סאלח טריף, שבכל זאת תבהיר לצופים בבית מה עמדתך, כדי שלא תקבל כמה מכתבים מוזרים.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על ההערה ואחזור לדברים.

היו"ר ש' וייס:

כי מי שהתחיל לצפות בכך באמצע, חשב שאתה פתאום עברת לכהנא, לכהניזם.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני השר, נדהמתי שאחד כמו רפול – שהיה רמטכ"ל, ואחד מאלה שאני יודע שעשו רבות כדי להביא את הבדואים לשירות צבאי, כי אמרו שיש שם בלגן וצריך להביא אותם והצבא השקיע – מכריז הכרזה שצריך לפרק את היחידה הבדואית. אני לא מבין מי בעד המדינה ומי נגד המדינה. הכל מתבלבל לי.

כשקם כאן חבר הכנסת בני אלון, שהיה יושב-ראש "זו ארצנו" ואומר להם: אתם פלסטינים, אתה נותן פה עכשיו הכרה בפלסטיין. אתה היית בתנועות לא מהימין המתון הישראלי עד היום. אני מתבלבל.

רבותי, כולנו צריכים להבין שהמדינה הזאת היא מדינה קטנה וצריך למצוא פתרונות. אדוני היושב-ראש. תאמין לי, מעט מאוד פעמים ביקרתי בנגב. אני בכלל אוהב את הגליל, לא כל כך את הנגב. אבל הבדואים הם אזרחי המדינה, וכך צריך לראות אותם. צריך לפתור את הבעיות שלהם ולא לשחק ב"נדמה לי".

היה כאן שכן שלכם, שפתאום הוא יודע מה טוב לכם יותר מכם. ציפיתי ששכן יבוא ויאמר בכנסת: תשמעו, צריך לפתור בעיות, כי אי-אפשר לקרוע להם את הצורה, לנהוג בהם בצורה שבה נוהגים ולקבל אזרחים טובים במדינת ישראל. ודאי שהם יגנבו, ודאי שהם יעשו בעיות, כי הם מרגישים כאזרחים ללא שום סיווג, לא סוג ד' ולא ג'.

אדוני היושב-ראש, אני באמת אזרח המדינה שרוצה להיות גאה בכל מה שאנחנו עושים בבית הזה. שמחתי שלשר שרון, שגר באזור הדרום, יש היום תוכנית מעשית לפתרון הבעיה. הוא בא לממשלה ואומר לה: תקציבו סכומים, תעשו; אם לא – אני אתפטר. כך צריך לטפל בבעיה, באמת, ברצינות כדי שכולנו כאיש אחד נרגיש קודם כול בקו שווה אחד. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת סאלח טריף.

אדוני השר, היית רוצה להעיר משהו, או שתביא בפני הממשלה את רחשי הלב כאן? בבקשה. לאחר מכן יסכם חבר הכנסת סעד, ואת ההצבעות על הצעת הסיכום נעשה בישיבה אחרת, כי השבוע אנחנו לא עושים הצבעות על שום דבר שעלול או עשוי להיות שנוי במחלוקת בגלל ועידה של הליכוד והעובדה שהרבה חברי כנסת לא כאן. זה נוהג שאנחנו מפעילים כלפי כל המפלגות.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הנושא עלה כהצעה לסדר-היום כתוצאה מדברים אחרים בכלל.

היו"ר ש' וייס:

גלגולו של ניגון.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

סביר להניח שבכלל לא ידעתם איך זה התחיל.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא מוצא לנכון להתייחס לדברים, כיוון ששכחתם בכלל את הנושא ואף אחד לא נגע בו, אז בשביל מה להעלות אותו עוד פעם. דיברנו על הדברים האלה בעבר, רצינו שיהיה דיון במליאה, ואני שמח על הדיון במליאה. אני חושב שהיה דיון חשוב. לא אהבתי את הציניות מכל הכיוונים בבית הזה. אולי אני צריך לחזור להיות חבר כנסת מן המניין, לשבת פה ולראות שדברים לא השתנו, הציניות והעוקצנות מכל כיווני הבית.

אני חושב, שבעיית הבדואים במדינת ישראל היא בעיה כבדה מאוד, קשה מאוד, וחייבים לפתור אותה. לא יכולתי, אדוני היושב-ראש, שלא להתייחס לנושא לפחות במלים מספר. עובדה שאני יושב פה כבר למעלה משעתיים, יש לי עוד 55 שאילתות וארבע הצעות לסדר-היום. אז לא יכולתי שלא להתייחס לנושא.

אני חושב שהוועדה בראשותו של השר שרון היא ועדה רצינית מאוד. אני גם מאמין שהשר שרון וחברי הוועדה הם אנשים שרוצים לפתור את הבעיה של הבדואים. אני מניח שיצטרכו למצוא פתרון של יישובי קבע. לדעתי, זה הפתרון הנכון. אבל חייבים גם לשמור על החוק. כולנו אנשי חוק מבחינת מדינת חוק, ואנחנו חייבים לבצע את החוק. אני גם לא חושב שנוכל לקחת את כל הנגב ולתת אותו לבדואים, עם כל הכבוד לכולם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אף אחד לא הציע את זה. היו הצעות לפשרות, להידברות.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אנחנו מאמינים שאנחנו הבנים של אברהם אבינו.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ראיתי גם את הציניות של חבר הכנסת כבל, שדיבר פה. הרי הוא ישב בממשלה והוא היה בין מקבלי ההחלטות. את מי הוא מבקר? זה שעוברים לאפוזיציה, זה לא אומר שמיד צריך להיות נגד. צריך גם להפעיל את הראש. הרי הוא היה בין מקבלי ההחלטות, הוא היה בין אלה שישבו, ואיך הוא יכול עכשיו לבקר את ההחלטות של הממשלה, כאשר הוא היה בין מקבלי ההחלטות? הציניות היא גם מכל הכיוונים.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, לי היתה הרגשה שהוא אמר את זה בכאב. הוא אמר שהם היו אז בממשלה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הוא אמר את זה בציניות.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הוא עשה מאמצים רציניים לפתור את הבעיה הזאת. הוא היה עוזר השר ולא הצליח לפתור את הבעיה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ידידי, עם כל הכבוד, גם לי יש אוזן מוסיקלית. אני לא חושב שכאשר עוברים לספסלים האלה, מייד משתבש משהו בראש. יש אחריות לאומית לכל אחד מאתנו, וזה לא משנה על איזה ספסל הוא יושב. אם יש משפך של שטחי אש, אז יש משפך של שטחי אש, כי צריך להתאמן שם, אז מה הציניות הזאת?

אני חושב, שהממשלה הזאת צריכה להמשיך לטפל בבעיית הבדואים ולהכניס אותם ליישובי קבע, אבל צריך גם להודות שיש שינוי בתפיסתם של הבדואים. הם מוכנים להיכנס ליישובים כאלה, וזה חשוב. לא מזמן פתחתי תחנת משטרה ברהט. היה שם בית-ספר, היה בכסייפה בית-ספר, בתל-שבע היה בית-ספר, והייתי שותף לכל העשייה. אני חושב שהאוכלוסייה הבדואית עוברת מהפכה

בתקופה האחרונה. ברהט יש תחנת משטרה לדוגמה. יש הרבה יישובים שהיו רוצים לפתוח תחנה, ואני חושב שזה הכיוון שצריך ללכת בו.

אני מאוד מקווה, שהוועדה הזאת, עוד בזמן הממשלה הזאת, תגמור לתכנן את כל הנושא של היישובים הבדואיים, יכניסו את מרבית האנשים ליישובי קבע, ומבחינה זו אני מקווה שהסוגיה הזאת תיפתר. אני גם מצפה מהאוכלוסייה הבדואית לשמור על החוק. חוק פירוש, שכאשר בא שוטר, לא מרביצים לו. חוק זה שכאשר נידת משטרה מסתובבת ביישוב בדואי, לא זורקים עליה אבנים. אני מזהיר את כולם בנושא הזה. אמרתי שאני לא אתן למשטרה להיות שק החבטות של אף אחד במדינת ישראל, וגם לא של הבדואים. אני מבקש מהיישוב הבדואי לכבד את החוק.

אני מקווה מאוד, אדוני היושב-ראש, ולא נגעתי בבעיה שעלתה בתחילת הדיון, שהממשלה הזאת תצליח למצוא פתרון. אני סומך על השר שרון ועל הוועדה, שהם אכן יישבו עד שימצאו את הפתרון.

הי"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לשר קהלני. חבר הכנסת אחמד סעד, הצעת סיכום. הצבעות והצעות סיכום יבואו למליאה בישיבה אחרת.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, כבוד השר, בהתחלת הדיון העיר חבר הכנסת פני בדש הערה צינית בשאלה – למה בכלל לקיים את הדיון הזה, בזמן שהפרה כבר נשחטה.

הי"ר ש' וייס:

הוא התכוון לסעיף הבא בסדר-היום. יש לנו דיון בנושא הפרה האדומה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

על זה העיר לו שכבר היתה סולחה. הדיון היום הראה שהנושא בא בזמנו. הדיון היום בא להזהיר מפני מדיניות הגברת העוינות כלפי ערביי הנגב ולעצור אותה, עוינות שנמשכת 49 שנים. הדיון בא כדי להזהיר, שאי-אפשר להגיד שהמדינה הזאת היא מדינה דמוקרטית בזמן שהיא מנהלת מדיניות של אפליה, מדיניות עוינת כלפי 100,000 איש מאזרחיה, ערביי הנגב.

לכן, בהצעת הסיכום שלנו אנו מביאים בחשבון שהמדינה תחגוג בשנה הבאה 50 שנה לקיומה, והגיע הזמן שתבטל את המדיניות הזאת, שתשנה אותה בצורה מהותית, ולכן אנו מציעים את הדברים הבאים:

1. אנו פונים אל הממשלה לדחות ולא לקבל את המלצות ועדת המנכ"לים לענייני "הסיירת הירוקה", או באמת "הסיירת השחורה", שהמלצותיה משמעותן הפעלת אלימות וכוח כדי להפקיע אדמות ערביי הנגב, הריסת אלפי בתים ויישובים בלתי מוכרים שקיימים היום בנגב.

2. אנחנו פונים לממשלה שלא לקבל את תוכנית השר רפאל איתן, שמשמעותה נישול הקרקע הערבית בנגב, הריסת בתים וגישה גזענית כלפי הערבים. אנו פונים ומבקשים לפטר את השר רפאל איתן מהוועדה לקידום ענייני הבדואים, לאור העמדה שלו, כפי שצינתי אותה.

3. אנו פונים לממשלה לחפש דרך לפתרון ולהסדר הוגן לבעיית הקרקע בנגב, על בסיס הגנת זכויות האזרחים הערבים בנגב ובעלות על אדמותיהם ויישוביהם.

4. אנו פונים לממשלה להעלות את יישובי ערביי הנגב על מפת התכנון והבנייה ולהימנע מהריסת בתים תחת הכותרת "בנייה לא חוקית".

5. אימוץ החלטת הממשלה הקודמת להכרה בחמישה יישובים בדואיים נוספים. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת סעד. יש אי-הבנה, ואני רוצה שזה יירשם בפרוטוקול. הזמנתי את חבר הכנסת כדי שיישא דברי סיכום, ובטעות הוא קרא לנו את הצעת הסיכום. לכן, לקראת ההצבעה אתם תקראו שוב את הצעת הסיכום, כדי שחברי כנסת ידעו על מה הם מצביעים, ואני רואה את דבריו גם כנאום סיכום, בסדר? זה כדי למנוע תקלה פרלמנטרית. גברתי, סגנית המזכיר, בסדר? לקראת ההצבעה אני אבקש שיזמינו אותו שוב לקרוא את הצעת הסיכום, ואז גם סיעות אחרות יוכלו להגיש. הם גם יוכלו לשנות, ואני מתייחס למה שנאמר כאן על-ידי חבר הכנסת ד"ר סעד, כנאום סיכום. בסדר? אחר כך, ההחלטה הבאה לקראת ההצבעה הבאה.

הצעות לסדר-היום

שרפת מועדון "דור שלם דורש שלום"

הי"ר ש' וייס:

חברים, אנחנו עוברים להמשך סדר-היום – הצעות לסדר-היום, תשובה והצבעה. היה לנו פעם נושא של שרפת מועדון "דור שלם דורש שלום", הצעה לסדר-היום של חברי הכנסת זאב בוים ודוד אזולאי, והשר לביטחון פנים ייתן את תשובת הממשלה, את תשובתו, ואחר כך נעבור להצבעה. בבקשה, אדוני השר. הנושאים נדונו בשבוע שעבר והחליטו שאת התשובה אתה תיתן השבוע.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, פשוט טעיתי.

היו"ר ש' וייס:

אחר כך יש לך עוד נושא, ושם יש גם ההצעות וגם התשובה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בקשר לשרפת המועדון של "דור שלם דורש שלום": בדקתי את הנושא הזה, ומה שמתברר לי כרגע, לפחות, הוא שמדובר באירוע הצתה שבין ליל 29 באוקטובר ל-30 באוקטובר; בסביבות חצות בלילה ניפצו אלמונים דלת זכוכית, שפכו חומר דליק והציתו את המועדון הזה, ונגרם נזק קל יחסית לשטיח ולציוד נוסף שהיה בחדר.

עד רגע זה טרם נעצרו חשודים. צוות חקירה מיוחד בודק את העניין הזה, והוא פועל במישור החקירתי והמודיעיני. אני יכול לומר, שכרגע אנחנו באמצע החקירה, באמצע הבדיקה. אני מקווה מאוד שנמצא את האנשים שגרמו נזק למועדון, ואני מניח שבסופו של דבר שלא תהיינה עוד בעתיד סיבות כסיבות שבגללן ניסה מישהו לפעול נגד המועדון. קרי – כל אחד יכול להביע את דעתו, כל אחד יכול להקים לעצמו בית, כל אחד יכול להקים לעצמו מועדון, ואסור שיהיה במדינת ישראל מצב שבו נפגע זה בזה. במדינה דמוקרטית לכל אחד יש הזכות להיות שייך לתנועה כזו או אחרת. אני מניח שהסיבה לפגיעה היתה כיוונים פוליטיים כאלה או אחרים, ואני יכול להביע על כך צער.

היו"ר ש' וייס:

מהי הצעתך הקונקרטית הפרלמנטרית? להעביר את הנושא לוועדה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני חושב שצריך להסתפק במה שאמרתי ולא להעביר לוועדה. אני מציע שהוועדות של הכנסת יעסקו בנושאים אחרים. כרגע המשטרה מטפלת. אני מציע להסתפק בהודעתו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אזולאי, אתה מסתפק בהודעת השר?

דוד אזולאי (ש"ס):

אני חושב שהיתה החלטה לקיים דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

לא יכולה להיות החלטה לפני שהשר משיב, כך שגם אם היא היתה, היא היתה מוטעית מבחינה תקנונית.

דוד אזולאי (ש"ס):

אני רוצה שיישאר הרעיון המקורי.

היו"ר ש' וייס:

זאת אומרת, אתה רוצה שיישאר הרעיון המקורי שלך – דיון במליאה?

דוד אזולאי (ש"ס):

כן.

היו"ר ש' וייס:

עם חבר הכנסת בויס אני לא יכול לעשות בירור, כי הוא לא נמצא כאן. אנחנו יודעים שחברי הליכוד נמצאים היום בוועידה חשובה מאוד.

יש לנו שתי הצעות אחרות: האחת, של חבר הכנסת דהאמשה – להסיר, והשנייה, של חבר הכנסת טלב אלסאנע – לוועדה. כל אחד דקה.

חבר הכנסת דהאמשה, בבקשה. כולכם "יושבים" על ההצעה של חבר הכנסת אזולאי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יש היום השתלטות ערבית על הכנסת.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אתה מתכוון לאזולאי ולקהלני?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הם חברים טובים שלנו.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, חבר הכנסת דהאמשה, במסגרת "המרד הערבי".

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אין פה אשכנזים היום.

היו"ר ש' וייס:

אני יליד פולין. היום זו אוקראינה. אין מה לעשות. בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר, חברי הכנסת, שרפת המועדון של "דור שלם דורש שלום" מגונה בכל פה, ונדמה לי שהגינני הזה מקובל על כל חלקי הבית.

בהזדמנות זו אני רוצה להפנות את תשומת הלב לשרפה אחרת שקרתה כמעט באותו זמן או באותם ימים: שרפת ביתן של הסטודנטיות הערביות, הגרות בירושלים. זו שרפה שנעשתה על רקע לאומני – ואני לא רוצה לדבר במלים יותר בוטות – אשר לא זכתה לא רק לאותה התייחסות ולאותה מידת גינוי, אלא אפשר להגיד שכמעט לא זכתה לגינוי כלל, ודאי לא בבית הזה ולא מפני חברי הכנסת במליאת הכנסת.

הי"ר ש' וייס:

נדמה לי שהתקיים בכנסת דיון על הנושא. בכל מקרה, אתה תשמיע את דבריך. זה בסדר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ולכן, כבוד היושב-ראש, הייתי קורא לכולנו אכן לנהוג בכובד ראש בתופעות של אלימות שנובעות מיחס גזעני ומיחס אלים כלפי הצד האחר, כלפי הלאום האחר. כי התופעות האלה מאיימות לשרוף כל חלקה טובה במדינה הזאת ולהמיט אסון על כולנו. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

לכן אתה מציע להסיר את ההצעה.

חבר הכנסת אלסאנע מציע להעביר את ההצעה לוועדה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, כבוד השר, נשאלת השאלה איך זה קורה. אני רוצה לומר לכם, רבותי, כששורפים דירות של סטודנטיות ערביות אולי עוברים על כך בשתיקה. אחר כך אותם האנשים, אותם גורמים שהם קיצוניים ימניים ממשיכים. הם מתחילים בערבים וממשיכים ליהודים. את הצעקה משמיעים כשנפגעים יהודים.

נשאלת השאלה: מדוע אין מנסים לעצור אותם מבעוד מועד? מדוע מנסים תמיד לרדוף אחרי האירועים? התנועות הקיצוניות האלה קיימות, יודעים עליהן. השאלה שנשאלת היא, מדוע אין ממצים אתן את חומרת הדין. מה גם שהעבירות האלה הן לא סתם עבירות, הן לא סתם על רקע עברייני. העבירות האלה הן עבירות על רקע פוליטי, על רקע לאומי, ובכך החומרה שבדבר.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה.

חברים, נעבור להצבעה. הרעיון הבסיסי הוא שיהיה דיון במליאה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 9

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

תשעה תומכים, מתנגד אחד, אין נמנעים. אני קובע שיתקיים דיון במליאה בנושא הזה, כאשר יושב-ראש הכנסת יקבע את מועד הדיון.

הצעות לסדר-היום

הפצת קלטות המדברות בשבחו של הרוצח יגאל עמיר

היו"ר ש' וייס:

אנו עוברים לנושא הבא – הצעות לסדר-היום מס' 3180, 3182, 3193 ו-3199 – הפצת קלטות המדברות בשבחו של הרוצח יגאל עמיר. ארבע הצעות, כל אחד שלוש דקות. חבר הכנסת סאלח טריף, בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

נדמה לי, אדוני, שהתחלפתי עם חבר הכנסת בני אלון, והוא הראשון.

היו"ר ש' וייס:

אני לא רואה את חבר הכנסת בני אלון כאן. אין לי התנגדות, אבל הוא לא כאן, כך שאתה תהיה כנראה ראשון וגם יחיד.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני, אני מבקש את הזמן של האחרים.

הי"ר ש' וייס:

נתפטר. שלוש דקות, גם ארבע דקות אני אסבול. בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, שנתיים מאז הירצחו של ראש הממשלה המנוח, יצחק רבין, וכולנו במדינה הזאת, כאיש אחד, קשה לנו לשכוח את הרגעים שכל פעם מחדש מביאים אותם אל מול העיניים על המרקע – אותם רגעים, את מה שהיה לפני אותם רגעים, את אשר התרחש כאן במדינה הזאת כאשר חברי ואני ישבנו בצד הזה של הבית, ורבין, ולאחר מכן שמעון פרס, ייבדל לחיים ארוכים, החליף אותו.

חשבתי בלבי, שהזעזוע הקשה והטלטלה הזאת שאין כמוה בהירצחו של ראש ממשלה כה נערץ כמו יצחק רבין, שתרם כה רבות למדינת ישראל ולביטחונה במשך כל ימי חייו – הטלטלה הזאת, הזעזוע הזה היו צריכים ללמד את כולם לקח, כאן בכנסת, בין חברי הכנסת, בוויכוח פוליטי לוחט, ברחוב, בעיר, במושב, בהתנחלות ובכל מקום. אבל באותו שבוע, באותם שבועיים של הזיכרון, הזיכרון הנורא מכול של הרצח הנורא של ראש הממשלה יצחק רבין, אנחנו שומעים שעדיין יש כאלה בקרבנו – ואני שמח שהם לא בקרבתי, לא פוליטית, לא אישית ולא פיזית – שמפיצים עוד קלטות המפארות את יגאל עמיר ותומכות ברצח של יצחק רבין. פשוט מזעזע.

צר לי שכאן באולם אין מספיק חברי כנסת מימין ומשמאל, אבל נוכחים כאן חברי, חברי הכנסת הערבים, שרובם כאן מתמידים ויושבים. אני חושב, שזו פעם ראשונה בהיסטוריה שיש הזדהות כל כך חזקה של הציבור הערבי בישראל עם ראש ממשלה ישראלי, שנרצח, כי הוא עשה דבר גדול – הוא עשה למען השלום ולמען העמים באזור.

אני אומר לך, אדוני היושב-ראש – ואהיה זהיר בכל מלה שאני אומר – שהיום ניהלנו בוועדת הפנים דיון בנוכחותם של ראש אמ"ן מהמשרד לביטחון פנים, ראש השב"כ לשעבר, מר יעקב פרי, וגם סופרים ואנשי רוח. תהינו עד כמה אנחנו כולנו מטפלים בנושא כאיש אחד, כדי לאחות את השסע הגדול הזה בישראל, כדי לטפל בכל אותם קיצונים המסוכנים לא רק לפלסטינים. אם ניזכר בברוך גולדשטיין המקולל ובמה שהוא עשה בחברון – הרי הוא זה שפתח את הסדרה הקשה מנשוא של הפיגועים בישראל. הוא זה שהביא למצב הנוראי שהיה לאחר מכן מבחינה פוליטית ומכל הבחינות, גם בהקשר של תהליך השלום, וגם בהקשר של הקרע העמוק הזה.

נשאלת השאלה: עד כמה גורמי הביטחון ואנחנו, כאנשים פוליטיים, מטפלים בעניין הזה? מאוד נדהמתי לשמוע דבר אחד. חבר הוועדה, ניסן סלומינסקי, שהוא ראש מועצה ביש"ע, אמר במפורש, שהוא זוכר שהם ידעו ושיערו היטב מי הם סוכני השב"כ, ולכן הם הזרימו להם לא פעם מידע מוטעה, כדי להטעות אותם ולהטעות את השב"כ. אני שואל אתכם: האם צריך להטעות את מי שעושה פעילות חוקית ולגיטימית, במסגרת החוק? האם צריך להטעות את השב"כ, אדוני היושב-ראש? והיום, חבר הנמצא בינינו כאן, בכנסת, מודה בכך. זו היתה פעילות לא של קבוצה אחת קטנה, שצריך לזרוק

אותה מהמחנה הלאומי, חבר הכנסת בני אלון, לא של שתי קבוצות ולא של עשר קבוצות, שספרתי היום, אלא זו היתה פעילות של חלק גדול מאותם מתנחלים שחיים ביש"ע.

אי-אפשר לסבול זאת יותר, אדוני היושב-ראש. אי-אפשר. אנחנו כאן, בכנסת, צריכים פשוט למתן את הוויכוח למען העתיד. למען העתיד צריך להבין שבלי שלום אין עתיד. למען כולנו אני אומר: טוב יהיה גם כשאנחנו היום בשלטון, ואני מתכוון לאותם אנשים שהגיעו לשלטון, שיזכרו שההסתה פועלת בכל הכיוונים. הסכנה תהיה כלפי כולם. צריך לזכור שאסור לחזור עוד פעם למה שהיה. אומרים לנו היום שרצח פוליטי נוסף ייתכן, אדוני היושב-ראש. אומרים זאת ראשי מערכת הביטחון. אומר זאת ראש הממשלה מעל לדוכן הזה. ואני רואה שאנחנו מתנהלים כבימים ימימה.

אני מאוד מקווה שהדין הזה היום יתרום לכך שגם כוחות הביטחון יפעלו בהתאם. אדוני, אתה השר לביטחון פנים. אני זוכר אותך היטב לא מהיום. תעשו הכול כדי לטפל באמת באותם קיצונים. אבל באותה מידה תטפלו באותם קיצונים שיושבים כאן בינינו ומסיתים לא פחות, בצורה מתוחכמת כזאת או אחרת. הסכנה מהם גדולה יותר מהסכנה מאותן תנועות קיקיוניות ומסוכנות שבקרוב בציבור הרחב.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת סאלח טריף.

תראו, אני מצוי קצת בדילמה. מביאים לכאן נושא מאוד חשוב של הפצת קלטת אימתנית כזאת. אני יודע שאני הולך להגיד דבר עדין, חבר הכנסת סאלח טריף. היה מקרה – ואני מקווה שלא אעבור את הגבול – שקרה לאחר הרצח הנורא של יצחק רבין. עיתונאי של "קול ישראל", העיתונאי גיל ליטמן, ראיין אנשים במסגרת תפקידו. הוא היה אז כתב "קול ישראל" לענייני שטחים. אנשים התבטאו שם כפי שהתבטאו, ואחד מהם הובא לדין על ביטוי קטלני. הוא קיבל איזה פסק-דין. אני חבר הזרוע המחוקקת, אם מותר לי, אעיר הערה על הזרוע השופטת. מותר לי. אני לא עובר את הגבול הזה אף פעם. הוא קיבל איזה פסק-דין שהדהים והפתיע. טוב, בסוף, כך אני מניח, יתפסו אותם ויביאו אותם לדין. מעניין איזה פסק-דין הם יקבלו, אם הם עשו מעשה לא חוקי.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הכתב יצא האשם.

הי"ר ש' וייס:

לכתב אין שום סיבה להתבייש. הוא עשה שליחות עיתונאית חשובה.

סאלח טריף (העבודה):

צריך להיות בעיוורון חושים – – –

הי"ר ש' וייס:

רשות הדיבור לחבר הכנסת אלון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

צריך לבקר את מערכת המשפט במדינת ישראל.

הי"ר ש' וייס:

לא. אני לא זוכר מה נעשה אחר כך מבחינה משפטית, אבל נדמה לי שכאילו שיש דיון מחודש, או ערעור. אינני יודע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני, לך תראה את הציבור הערבי. תראה איזה ייאוש יש שם ממערכת המשפט בישראל. אין צדק.

הי"ר ש' וייס:

לא צריך להכליל. חבר הכנסת דראושה, לא צריך להכליל. לא כדאי להכליל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני אומר את דעתי. במערכת המשפט בישראל יש אפליה נגד הערבים בכל הנושאים. אפילו במערכת המשפט אין צדק.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הואיל והדיון הזה עוסק ספציפית בקלטות, אומר בפתיחה שכבר אמרתי כמה פעמים, שקצה נפשי באנשים שחושבים שפרשת אבישי רביב, שהיא מכוערת מאוד, אבל מכוערת ככל שתהיה, יש בה כדי לחפות על הנורא שברצח, שמחר נציין אותו.

בכל אופן, אני רוצה להסיק מסקנות מהפרשה הזאת, וזה הנושא הספציפי. רבותי, כאשר שמעתי ביום שישי, במהדורת הצהריים, את הכתב דני זקן מספר על קלטות שנמכרות ביהודה ושומרון – והוא השמיע קטע מאותה קלטת – מייד הגבתי. ואני מציין לשבח את "שידורי ישראל", שהכניסו את תגובתי. רבותי, הקלטת הזאת ממוחזרת. היא כבר הושמעה ב"גלי צה"ל" בפורים, היא מפוברקת, היא ניתנה לו על-ידי מישהו בשם ב', ולא משנה השם, מחברון. אני דיברתי מייד עם הכתב, ומייד ראיתי שוב אותה טכניקה. אותה טכניקה.

אני רוצה עכשיו לפנות בזה אל העיתונאים. בלי עיתונות אנחנו לא נוכל לקיים פה דמוקרטיה במדינה. אבל זה מחייב את כלבי השמירה של הדמוקרטיה לבדוק לפני שהם סתם מפיצים דברים. אתה צינת עיתונאי בשם גיל ליטמן. במסיבת עיתונאים, כאשר חשפתי בזמני את אבישי רביב – ומאז חלפו כבר שנתיים – ציינתי אותו עיתונאי לשבח, כאחד העיתונאים היחידים שכשאבישי רביב היה מעביר לו הודעות הוא לא היה משדר אותן. הוא לא ידע שהוא סוכן שב"כ. אבל הוא הכיר את השטח, והוא ידע שאבישי רביב לא מבטא לא את היישוב בחברון ולא את יהודה ושומרון. והוא היה זהיר שבעתיים. בודדים כמוהו – ואני יכול לספור אותם על כף יד אחת – נהגו כך.

לעומת זאת, ולא אנקוב בשמות כאן, כי לא זה הפורום, עיתונאים עשו חיים קלים. הם ידעו שזה ארגון קיקיוני, פיקטיבי, שחי מ"ביפר" שצמוד לאבישי רביב ושהוא משגר "ביפרים" בשתי הודעות. זה קל מאוד. יש רשימה של "ביפר" ורשימה של איתורית, עם כל העיתונאים, ומודיעים: מחר יהיה שמח פה, פה ופה. כשערבי הרג ערבי בחלחול, הוא ישר שומע בחדשות שארגון אי"ל לוקח אחריות. ואז יוסי שריד אומר בישיבת ממשלה ובכל התקשורת: לעקור את היישוב היהודי מקריית-ארבע, לעקור את היישוב היהודי מחברון. וצועקים לו: מה קרה? והוא אומר: הם עצמם לקחו אחריות. לך לאחר מכן ותחכה שבעזרת השם זה ייחשף, וזה קרה, היתה לנו סייעתא דשמיא. הממשלה חשפה את הפרשה הזאת, והשבוע הדברים יהיו גלויים לעין כול.

אבל, אני פונה לעיתונאים. לא כל עיתונאי הוא בלש, ואתם לא יודעים מי הוא איש שב"כ ומי לא. אבל אתם כן כתבי שטח. מה פירוש לשדר קלטת שנמכרת ביהודה ושומרון? אני גר בבית-אל, אני יודע בפירוש שזה לא במכולת של בית-אל, לא במכולת של עופרה ולא במכולת של שום יישוב שאני מכיר. אתה העיתונאי יודע יפה מי מסר לך את המידע.

ב' מהיישוב היהודי בחברון, שידוע ומוכר, מה אתה עושה מזה "צימעס" כי יש לך איזו ידיעה? זאת אחריות? מעבר להכפשה על ציבור שלם, כך מוכרים חדשות ותקשורת? אז באמת, במקרה, האזנתי, העורך ניקולא רזנבאום, ב"שידורי ישראל", שאל אותי: למה נזכרת עכשיו? כבר שידרנו זאת בכל המהדורות מהבוקר. מצטער, אני לא הולך עם "ווקמן" ברחובות ואני לא מקשיב לחדשות כל הזמן. הקשבת למהדורת הצהריים, אני מציין לשבח את העורך, הוא הכניס מייד את ההכחשה שלי, הכחשה בעירבון מוגבל. לא עשיתי מייד סקר מדעי בכל המכולות, אבל בדקתי מה שאני יכול, בדקתי שזאת אותה קלטת מפורים שהופיעה ב"גלי צה"ל", היא ממוחזרת, ואצל המאזינים כבר הצטברה אותה שטיפת מוח תת-מודעת – "ואלה, אלה לא למדו כלום מהרצח, אלה ממשיכים למכור קלטות ביהודה ובשומרון, אלה ממשיכים להסית כל הזמן" – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מה אתה אומר על הסקר, ש-27% מהתלמידים הדתיים תומכים ברצח הזה? מה אתה אומר על זה?

בנימין אלון (מולדת):

אני לא יכול להביע דעה על סקר זה או על סקר אחר, אני רק יכול לומר דבר אחד, שאם יש תלמידים שמביעים הזדהות עם הרוצח, זה ביזיון להם, ביזיון למחנכים שלהם, זה סימן רע לחינוך, שצריך לעבוד קשה ועמוק כדי להסביר מהי דמוקרטיה, מה זה מוסר, לפני הכול, לפני תורה. אין לי שום מלה לומר חוץ מזה – –

הי"ר ש' וייס:

תודה.

בנימין אלון (מולדת):

– – שצריך לעבוד קשה בחינוך.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת אלון. אדוני השר, תשובתך, ואחר כך נעבור להצעות אחרות. יש כבר חברי הכנסת. תיכף נראה מה תהיה ההצעה של השר. בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני גם מביע צער, דווקא בימים אלה של כאב, שנתיים מלאו להירצחו של ראש ממשלת ישראל יצחק רבין, זיכרונו לברכה, על שיש כל מיני אנשים – –

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלון.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

-- שמנסים למשוך תשומת לב. אלה גופים קיקיוניים, אלה גופים שלא קיימים כמעט אבל הם עושים הרבה רעש ומנצלים את התקשורת כדי לקבל תשומת לב ונותנים תחושה כאילו יש דברים בגו.

הנושא של הקלטת הזאת נבדק על-ידינו. קשה מאוד -- --

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אפשר, ברשותך, לשאול שאלה?

היו"ר ש' וייס:

אתה מסכים שהוא ישאל שאלה? אולי בתום ההערה שלו אני אאפשר לך.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

שמענו את הידיעה הזאת ברדיו, הוגשה גם תלונה של חבר הכנסת רן כהן ב-7 בחודש על הנושא הזה. הנושא בבדיקה של המשטרה. קשה מאוד למצוא קלטת בשטח, הדבר כמעט לא ניתן להשגה, כלומר, אין מכירה של הקלטת הזאת, והיום, במקרה, הצלחנו לעלות על קצה-קצה של קלטת כזאת, ואכן יש שם דברים שהם, כמובן, דברי הלל ליגאל עמיר, אותו רוצח בן-עוולה שרצח את ראש הממשלה.

אני רוצה לנצל את ההזדמנות כשאני עומד מעל במה זו לומר לכולנו, שאסור לנו לתת לאותם קיצונים למשוך אותנו. אסור לנו לתת לאותם קיצונים להדליק מדורה בתוך כל האנשים היושבים במדינת ישראל. אסור לנו להיסחף. לדאבוני, ראיתי את הדוח על אבישי רביב, ואני שואל את עצמי, הייתי חלק מהקואליציה, הייתי בוועדת החוץ והביטחון, הייתי בוועדה לשירותים, ישבתי בכל המקומות הסודיים ביותר במדינה, ולא דמיינתי לעצמי שאדם מסית ומדיח מופעל על-ידי משרד ראש הממשלה -- -- כדי לפגוע בראש הממשלה -- --

סאלח טריף (העבודה):

אדוני השר -- --

השר לביטחון פנים א' קהלני:

— — — מקבל משכורת ממשד ראש הממשלה ומסית ומדיח כנגד ראש הממשלה. אלה עובדות.

סאלח טריף (העבודה):

אתה אומר דברים חמורים. תבהיר לנו. הבנתי שהדוח הסודי לא בדיוק אומר את זה. מה שעכשיו מנסים לייחס לאבישי רביב — — —

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תרשה לי, ברשותך, הרי אומץ ציבורי יש לי — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא קרא את הדוח.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

— — ואני רוצה לומר לך, שזה חמור ביותר שנתנו לתופעות טבע כאלה להסתובב בתוכנו. זאת טעות חמורה בהיסטוריה של עם ישראל, ואני מציע לכולנו שנלמד מן המקרה הזה, שלא יהיו לנו מקרים נוספים. יש, לפעמים, בשם כוחות ה"שו-שו" למיניהם, אותם כוחות שאסור לנו לדעת עליהם, אנחנו נותנים יד לכל מיני אנשים מופרעים לגרום לפיצול בעם היושב כאן.

אחרי שלמדתי את הנתונים אני מביע כאב איך הגענו למצב כזה. אם הוא היה מסית חבורה של עשרה אנשים או 20 איש — — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אני רוצה לפנות אליך בבקשה. תנהג כפי שאתה מבין. אני מקווה שאני לא טועה בעצם הצגת הבקשה. אני מבין שקיימת החלטה עקרונית לפרסם את הקטע החסוי שנוגע לאבישי רביב, ואני מבין שיושב-ראש הכנסת, כך שמעתי ברדיו, חברי חבר הכנסת דן תיכון, ביקש מיושב-ראש ועדת החוץ והביטחון לדחות זאת ליום חמישי. אם הוא עשה זאת — הוא עשה דבר נבון מאוד ואני מברך אותו על כך. באותה רוח אולי, בקטע הזה, תתאפק עד יום חמישי? זאת בקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא נכנס לדוח, אדוני היושב-ראש.

הי"ר ש' וייס:

כבר נכנסת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא, אני לא נכנס לדוח, אני עונה על הצעה לסדר-היום שאמרה כאן – ויש פה עוד ניסיון להתחיל להדליק מדורות. אני מנסה לכבות אותן. אני נשען על מקרה שעסקנו בו כל השבוע; אינני יכול להתעלם ממנו.

הי"ר ש' וייס:

בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

— — — אדוני מצטרף

הי"ר ש' וייס:

— — — תן לשר

השר לביטחון פנים א' קהלני:

— — — אני מציע לכולנו

סאלח טריף (העבודה):

— — — אדוני השר

הי"ר ש' וייס:

השר יגמור ואני אאפשר אחר כך לשאול שאלות. השר הוא אדם שעונה. אין לו בעיה להשיב על שאלות.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

שאנשים קיצונים לא יגררו אותנו, ולא יגרמו קרע בינינו כל מיני מופרעים עם קבלות שאנחנו יודעים עליהם.

אני מציע לכולנו, בימים אלה, דווקא במלאות שנתיים להירצחו של ראש הממשלה, שכולנו נחפש את הדרך של אחדות ולא של פיצול בגלל איזה מופרע שמנסה למשוך את כולנו ולהטות את סדר-היום הציבורי שלנו. היום כולם צריכים לעסוק, לדעתי, בזיכרון של ראש הממשלה שנרצח, לחפש את הגורם המאחד ולתת לכל המשוגעים האלה להמשיך לצעוק, אבל מי שצריך לשמור על כך אלה גורמי החוק. אני מקווה שנתפוס את כולם. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — אדוני השר — — —

הי"ר ש' וייס:

רגע, סליחה. אדוני השר, שניונת. קודם כול, האם אתה מוכן להשיב על השאלה של חבר הכנסת טריף? תחליט אם אתה רוצה להשיב. הוא ישאל.

סאלח טריף (העבודה):

— — — אדוני השר, רציתי לשאול אותך — — —

הי"ר ש' וייס:

אל תגרמו לכך שהרעיון של יושב-ראש הכנסת – שלא במתכוון תגררו אותנו מעבר לרעיון.

סאלח טריף (העבודה):

לא.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע מה שאני אומר.

סאלח טריף (העבודה):

בעקבות הדברים שלך, אני רק מצר על כך שהשר קהלני מצטייר כאילו הוא מצטרף למקהלה גדולה שתולה את כל ההסתה שהיתה על ראשו של אבישי רביב – – –. השאלה שלי לאדוני השר: אנחנו יודעים שיש הרבה שמסתובבים מהתנועות הקיצוניות; לא מעט – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת טריף, יש הצעות אחרות ואתה נוטל מאחרים את הזכות.

סאלח טריף (העבודה):

מה עושה המשטרה בעניין הזה, אדוני?

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אם תרצה תוכל להתייחס להערה של חבר הכנסת טריף.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא מצטרף לשום מקהלות, אני אומר את דעתי ואני אמשיך לומר את דעתי גם אם היא לא מוצאת חן בעיניך. זאת דעתי במקרה שמדובר בו ואני לא מצטרף לשום מקהלה. כואב לי שבמדינה שלי הייתי שותף, ישבתי במקומות הכי מסווגים ולא ידעתי על הדבר הזה. זה מה שהבעתי כאן, ואני

מחפש את הגורם המאחד דווקא ביום הזה, שנתיים לרצח יצחק רבין, לנסות שלא ימשכו אותנו עוד הפעם כל מיני קיצונים מופרעים עם קבלות. זה כל מה שביקשתי.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני השר, מה הצעתך הקונקרטיית לגבי שתי ההצעות לסדר-היום?

שאלה חדשנית של חבר הכנסת דראושה. משהו, חידוש בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני השר, אבישי רביב היה סוכן השב"כ. האם אתה יודע שאלה שהפעילו אותנו לא ידעו על הפעילות שלו, על ההסתה שלו את יגאל עמיר לרצוח את מר רבין, זיכרונו לברכה? – – –

הי"ר ש' וייס:

אולי נדחה את זה ליום חמישי. חבר הכנסת דראושה, נדחה את זה ליום חמישי.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

סליחה, חבר הכנסת דראושה, ברשותך, כיוון שהיושב-ראש ביקש שלא להיכנס לתוכן הדברים שקראתי, נמתין עוד כמה ימים.

הי"ר ש' וייס:

יותר טוב כך. מה הצעתך?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני חושב שנמצא את האנשים שמפיצים, ואם צריך, נטפל בהם. אני מציע להסיר את זה מסדר-היום.

הי"ר ש' וייס:

להסיר, זאת אומרת שיש לנו הצעה אחרת שחבר הכנסת סאלח סלים הציע גם להסיר, וחבר הכנסת אופיר פינס הציע להעביר לוועדה, אז הפעם חבר הכנסת פינס הימר נכון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גם אני.

היו"ר ש' וייס:

מייד. קודם כול אנחנו מתייחסים להצעה של חבר הכנסת סאלח טריף, אחר כך אנחנו ננוע להצעה של חבר הכנסת בני אלון.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

אתה רשום.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ראשית, אני רוצה לומר לחבר הכנסת בני אלון, דיברת כאן דברים, שאם הם נכונים, אני מתכוון לבדוק אותם עם דני זקן, ואני רוצה בירור ברדיו. אם הם לא נכונים, אני רוצה בירור אתך בוועדת האתיקה.

דבר שני, אני רוצה לומר שחבל שחבר הכנסת שמואל הלפרט, יושב-ראש הלובי החרדי, עזב.

היו"ר ש' וייס:

מי הלך?

אופיר פינס-פז (העבודה):

חבר הכנסת הלפרט, הוא היה קודם באולם. לצערי, מבדיקה שקיימתי, מחר יהיה התאריך העברי לציון רצח רבין. אף שהעברנו בכנסת הזו חוק, מוסדות החינוך העצמאי במדינת ישראל, אלה שאני בדקתי, ולא בדקתי את כולם, לא מתכוונים לציין בעצרת מסודרת את העניין על-פי דרכם.

היו"ר ש' וייס:

הם בטח עשו את זה ב-4 בנובמבר, לא?

אופיר פינס-פז (העבודה):

הלואי.

דבר שני שאני רוצה להביא לתשומת לב המליאה הזו – ביקשתי באופן אישי להופיע בבית-הספר בקריית-גת, שבו לומדות הבנות הקשורות ל"סיפור" שמוכר לכולנו. שר החינוך מר זבולון המר התערב וביקש שאופיע גם כן, אבל לא אופיע. מסרבים לקבל אותי בבית-הספר.

היו"ר ש' וייס:

אותך, או נציג של השמאל?

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא יודע, פניתי בשמי, לא פניתי בשם כולם, אבל זו עובדה. למרות התערבותו של שר החינוך והתרבות, דבר לא עוזר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אש"פיסט.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זו מדינת ישראל ב-1997.

מלה אחרונה על אבישי רביב, כי הדבר עלה. כאיש שמאל במדינת ישראל, אדוני היושב-ראש, אני חושב שהדברים שאבישי רביב עשה הם חמורים מאין כמותם. אני תומך בתביעה להעמידו לדין, ואני סבור שהוא היה, בעצם פעל, כמעין סוכן כפול, סוכן של המוסד, וכפות ותלוי בעמדותיו האידיאולוגיות האישיות.

הי"ר ש' וייס:

בשבוע שעבר גם כן הצהרת את זה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

נכון, ואין לי שום בעיה עם העמדתו לדין. הוא אדם, שאני מסכים למה ששר הביטחון אמר, הוא מסית ומדיח. אסור להתחשב בו בגלל שירותו במוסד, סליחה בשב"כ, ההיפך הוא נכון.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה לך.

משה גפני (יהדות התורה):

חינוך עצמאי – – –

הי"ר ש' וייס:

יש הצעה אחרת להצעה של חבר הכנסת אלון, ורשום אצלי לפי התור, אני הולך לפי הרישום. הרישום אצלי הוא כך: חבר הכנסת סאלח סלים – להסיר. להסיר אפשר להציע, כי השר הציע להסיר, ואז חבר הכנסת אופיר פינס היה רשום אצלי לאיזה שהוא – – –

משה גפני (יהדות התורה):

במה זה שונה מתשעה באב?

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, זה לא נושא לבירור, רק שנייה.

משה גפני (יהדות התורה):

לא, אבל הוא לא יכול בלי זה.

היו"ר ש' וייס:

לא הבנתי.

משה גפני (יהדות התורה):

הוא לא יכול בלי זה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

תתבייש לך.

משה גפני (יהדות התורה):

תתבייש לך אתה, למה לא – – – עבור תשעה באב?

אופיר פינס-פז (העבודה):

תתבייש לך.

משה גפני (יהדות התורה):

אתה צריך להתבייש.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, חבר הכנסת גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

יהודי שהוא נגד תשעה באב.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, עם כל הכבוד, זה לא שייך לעניין.

משה גפני (יהדות התורה):

בטח שזה שייך.

היו"ר ש' וייס:

תרשה לי רק רגע. העיר כאן חבר הכנסת אופיר פינס הערה. אם היא נכונה עובדתית, נדמה לי שיש עוד הזדמנות – – –

משה גפני (יהדות התורה):

הוא לא יכול לדבר, כי הוא הצביע נגד – – –

היו"ר ש' וייס:

לא הוא, אני, בסדר, אני.

משה גפני (יהדות התורה):

הוא הצביע נגד – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, הקשב לי. נניח שהוא לא העיר את ההערה – – –

משה גפני (יהדות התורה):

אם אתה לא – – –

היו"ר ש' וייס:

נניח שהוא לא העיר את ההערה, הנה אני אומר לך עכשיו – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

האם אתה מוכן – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פינס, תן לי שנייה אחת, אולי נצא מכאן עם איזה הישג חינוכי קטן וזעיר? אני אומר שוב, אם זה נכון, ולא בדקתי, שמעתי את זה עכשיו, אני מציע לך כאחד המנהיגים של המחנה האגודאי לגונויו, נכון, דגל התורה וכן הלאה, עשו מעשה הערב וראו איך אתם יכולים בנושא כל כך כאוב להתחבר לכלל ישראל, אם זה נכון. אם זה לא נכון, לא אמרתי אף הערה.

משה גפני (יהדות התורה):

יש לחינוך העצמאי מנהיגות רוחנית – – –

היו"ר ש' וייס:

זהו, אני פונה אליה, אני פונה אליכם.

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת אופיר פינס מכבד את האבל הלאומי – – –

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, אני כרגע פונה אליך – – –

משה גפני (יהדות התורה):

יש מנהיגות רוחנית. מה, היא לא מביאה את זה בחשבון?

הי"ר ש' וייס:

אני מאוד מקווה.

משה גפני (יהדות התורה):

הי"ר ש' וייס:

--- פניתי אליך בדרך אחרת.

משה גפני (יהדות התורה):

הוא צריך להתבייש כשמדברים על יום אבל.

הי"ר ש' וייס:

עכשיו אנחנו ממשיכים. חבר הכנסת גפני, אנחנו ממשיכים.

רשום אצלי חבר הכנסת אופיר פינס, שכבר דיבר, ורשום אצלי חבר הכנסת סאלח סלים, שיסיר את ההצעה, חבר הכנסת דראושה רשום אצלי, כי לא ידענו מה תהיה ההצעה של השר. רשום אצלי לכל נישה אפשרית, והפעם חבר הכנסת סאלח סלים יסלח לי. מה אני יכול לעשות?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

כל פעם בפוקס.

הי"ר ש' וייס:

ממש. אתן לך אפשרות להשמיע הצהרה עוד מעט.

חבר הכנסת דראושה, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני שותף לביקורת על הימין, על ההסתה שהכינה את האווירה לרצח יצחק רבין המנוח, אבל אני לא מבין את מפלגת העבודה. למה נבהלים במפלגת העבודה מהאפשרות של חקירת השב"כ? לראות – – –

הי"ר ש' וייס:

הנה, חבר הכנסת אופיר פינס הוא חבר במפלגת העבודה, ועוד איזה חבר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לראות מי הפעיל את אבישי רביב, מי הוביל אותו לכל הפעילות הזו שלו, כאשר אבישי רביב היה שותף לרצח. אני רוצה לשאול, למה שלא ידרשו ממפלגת העבודה, ששופט עליון יחקור את השב"כ? יחקור מי בשב"כ ידע על הפעילות של אבישי רביב, והאם מישהו הפעיל אותו בכיוון של דרבון יגאל עמיר כדי שירצח את יצחק רבין.

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, תודה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני חושב, שחקירה כזו היא מחויבת המציאות, ומפלגת העבודה לא צריכה להמשיך את הקו שלה, שרק הסתה של הימין גרמה לרצח של יצחק רבין.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כנראה יש גורמים מתוך השב"כ שהיו מעוניינים לרצוח את יצחק רבין, כדי לרצוח את השלום שהם התנגדו לו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני חושב, שהיו גורמים, שעדיין קיימים בתוך השב"כ, שמעוניינים לרצוח את השלום, ולכן רצחו את יצחק רבין.

היו"ר ש' וייס:

זהו, תודה. לכן אתה מבקש – – – אני רוצה שלא תהיה כאן טעות – – –

סאלח טריף (העבודה):

קונספירציה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סאלח טריף.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת דראושה.

סאלח טריף (העבודה):

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, יש לי שאלה, מדוע כאשר אני פונה אליך ולחבר הכנסת טריף זה לא עושה לכם כלום?

סאלח טריף (העבודה):

אני מצטער, אדוני, היתה אי-הבנה.

הי"ר ש' וייס:

הבנתי את האי-הבנה. תראו, כדי לצמצם את האי-בהירות סביב נושא קשה מאוד, אני רוצה להבהיר כאן משהו. פניתי לשר קהלני ברוח פנייתו של יושב-ראש הכנסת, כלומר, לא נדברנו, שמעתי ברדיו. זה נושא טעון מאין כמוהו, והוא כרעם גדול ישוב לסדר-יומנו מחרתיים.

עד כמה שאני יכול לפרש את הבקשה של יושב-ראש הכנסת, שאני מזדהה אתה, הבקשה היא לגרום לכך, שמחר, שזה היום שנקודתית נהיה שרויים אבל רשמי ואישי וכן הלאה, יהיה ניסיון ליצור את המסגרת הנאותה לעסוק בעיקר ברצח, במשמעויות שלו, באסון, באבל ובכאב וכן הלאה. איני צריך לפרש כאן יותר, ולכן הפניתי את הבקשה לשר, ואני מודה לו שהוא נעתר לה.

העמדה שחבר הכנסת אופיר פינס השמיע היא לא עמדה שלו, היא עמדה של חברים רבים מאוד במפלגת העבודה, והנושא יתברר כהוגן, והוא ראוי לבירור נוקב מאוד מול העובדות ממש, לא בהקשר של קונספירציה ולא בהקשר אחר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — לא

הי"ר ש' וייס:

זהו, בואו נסתפק בזה. עכשיו בכל זאת אפשר, לפני משורת הדין, כדי למצות את הנושא, דקה אחת לחבר הכנסת סאלח סלים ודקה אחת — — —

אופיר פינס-פז (העבודה):

— — —

הי"ר ש' וייס:

לא, הם נרשמו, חברים. זה לא שאני פותח תור.

נסים דהן (ש"ס):

אם רוצים למצות את הנושא, יש עוד דוברים.

הי"ר ש' וייס:

בלי פרוצדורה. בניגוד לפרוצדורה, הסמכות הטבעית, ואומר לכם למה. נשאלתי על-ידי סגנית מזכיר הכנסת, ואני חייב לה תשובה, כי היא מאוד מקפידה על הסדר, וזה תפקיד שהיא עושה במסירות רבה.

לגבי חבר הכנסת סאלח סלים, כתוב: יסיר. חבר הכנסת אופיר-פינס עשה כך: יסיר או לוועדה. מכיוון שחבר הכנסת סאלח סלים עוד לא למד את הפטנט, הוא נהנה כאן מהספק. זה הכול. בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — אז אפליה

הי"ר ש' וייס:

זו אפליה מתקנת, זו אפליה מדריכה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זו החלטה נכונה, אדוני היושב-ראש.

הי"ר ש' וייס:

חברים, רק שנייה, אנחנו עושים פה לא חילופי גברי, כמו שאומרים בכנסת, אלא חילופים בתפקיד. בבקשה.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת סלים, בבקשה, דקה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, דקה – היושב-ראש שלפנייך נתן לי, ואת נתת לי דקה, ביחד שתיים.

הי"ר נ' חזן:

זו אותה דקה, אדוני.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, רציתי להגיד שיש הבדל, ועלינו להבין את זה. חבר הכנסת דראושה, אני לא נגד חקירה של אבישי רביב, אבל יש בבית הזה מי שרוצים לחקור בכוונה, כדי להוציא את האשמה מהמחנה שממנו יצא יגאל עמיר ולזרוק אותה על השב"כ. הם לא עושים את זה בלב נקי, זה ההבדל. זה ההבדל, לא בלב נקי. לפי דעתי, מה שפורסם, אדוני השר – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יצחק כהן (ש"ס):

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני לא נגד חקירה.

27% מתלמידי הישיבות של המפד"ל תומכים ברצח רבין. אתם מבינים מה זה?

נסים דהן (ש"ס):

זה לא נכון, אין דבר כזה.

קריאה:

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אתם מבינים מה זה? זו הבעיה.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת סלים, זה לא דיון.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

גברתי, מפריעים לי, לא סיימתי את הדקה אפילו.

הי"ר ב' חזן:

אבל אתה כבר רגיל לזה.

נסים דהן (ש"ס):

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת דהן, אני מבקשת. חבר הכנסת דהן, אני לא שומעת את חבר הכנסת סלים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

זאת אומרת, המחנה שממנו יצא הרוצח עדיין עובד ופועל ומייצר. זו הבעיה של מדינת ישראל.

הי"ר ב' חזן:

תודה רבה לך. ועל כן מה אתה מציע?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

לזה צריך לשים לב.

הי"ר ב' חזן:

תודה רבה לך, אדוני.

נסים דהן (ש"ס):

יצחק כהן (ש"ס):

הי"ר ב' חזן:

חברי הכנסת, אני מבינה שחבר הכנסת סאלח טריף איננו כאן כרגע, ועל-פי התקנון אנחנו לא יכולים להצביע על הצעתו בהיעדרו.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הוא פה. רק קראו לו לטלפון.

שבח וייס (העבודה):

אפשר להצביע רק על הצעתו של חבר הכנסת בני אלון.

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלון, להסיר, לקיים דיון במליאה, להעביר לוועדה?

בנימין אלון (מולדת):

הי"ר ב' חזן:

השר הציע להסיר.

בנימין אלון (מולדת):

— — — אני מציע להסתפק — — —

הי"ר ב' חזן:

השר הציע להסיר, אדוני. אני שואלת אותך, דיון במליאה או העברה לוועדה?

נסים דהן (ש"ס):

דיון במליאה.

בנימין אלון (מולדת):

— — — אני מקבל — — —

נסים דהן (ש"ס):

— — —

הי"ר ב' חזן:

אבל השר לא ביקש להסתפק בדבריו.

נסים דהן (ש"ס):

— — — תגייס עכשיו את אופיר פינס לשב"כ — — —

משה גפני (יהדות התורה):

— — —

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת דהן, אתה ממש מפריע, ואני חושבת שיש גבול להשתלטות על המליאה.

חבר הכנסת גפני, תודה, אני לא צריכה את עזרתך.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מבקש הודעה אישית. היתה פה התקפה נגד – – –

היו"ר ב' חזן:

בסדר, בסוף הישיבה, אדוני, בכתב, על-פי התקנון. על-פי התקנון, בכתב, בסוף הישיבה, אני אאפשר לך הודעה אישית.

משה גפני (יהדות התורה):

– – – זה לא בסדר מה שהוא עשה.

היו"ר ב' חזן:

תבדוק בתקנון, סעיף 54 בתקנון, אדוני.

משה גפני (יהדות התורה):

– – –

היו"ר ב' חזן:

סליחה, אני אאפשר לך הודעה אישית בסוף הישיבה, על-פי סעיף 54.

כן, אדוני השר, אולי תסייע.

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה אתה מנסה לעקוף את היושבת-ראש?

משה גפני (יהדות התורה):

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה אתה מסית ומדיח? למה אתה מנסה להטעות את היושבת-ראש?

משה גפני (יהדות התורה):

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת גפני, אני קוראת אותך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת אופיר פינס, אינני צריכה את עזרתך. אדוני השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מבקש שיסתפקו בהודעה שלי. אני משנה את הסיכום.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת אלון, האם אתה מסתפק בהודעתו של השר?

בנימין אלון (מולדת):

כן.

הי"ר נ' חזן:

אם כן, לא תתקיים הצבעה בנושא הזה.

הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי-הסוהר (תיקון מס' 3), התשנ"ז-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר נ' חזן:

אם כן, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-יומנו: הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי-הסוהר (תיקון מס' 3), התשנ"ז-1997, קריאה ראשונה. יציג את החוק השר לביטחון פנים, אביגדור קהלני.

חברי הכנסת הרוצים לאשרר את השתתפותם בדיון יכולים לעשות זאת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אני רוצה להציג בפניכם את הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי-הסוהר (תיקון מס' 3), התשנ"ז-1997, בקריאה ראשונה.

הצעת חוק זו מתקנת את חוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי-הסוהר, התשל"ב-1972, כך שלרשימת העיטורים שניתן להעניק ייתוסף עיטור: עיטור ההתנדבות.

בתיקון זה אנו מבקשים להביא לידי ביטוי את רגשי ההוקרה וההערכה לציבור המתנדבים בשירות המשמר האזרחי. על-פי המוצע, ניתן יהיה להעניק עיטור התנדבות למתנדב המצטיין, האמור לשמש דוגמה לחבריו, ואשר מילא את שירותו באופן שיש בו להעלות תרומה ראויה לציון מיוחד, שיש בה לסייע במימוש יעד מיעדי המשמר האזרחי. התרומה המצדיקה קבלת עיטור שכזה יכול שתהא במעשה בודד, בגילוי התמדה ובדבקות מופתית במטרה. בכך ניתן יהיה לגמול למצטיינים בעבודת ההתנדבות ולעודד את מעגל המתנדבים.

כידוע לכולכם, אני עוסק בהגדלת מספר המתנדבים למשמר האזרחי במדינת ישראל. אנחנו חייבים לחפש דרכים לעודד את האנשים להצטרף אל מעגל המתנדבים, ונדמה לי שבהצעת החוק הזו אנחנו פשוט עושים לטובתם, נבליט את המתנדבים בעם, ובזה נוכל לגרום לכך שאנשים נוספים יצטרפו לשורות המתנדבים במדינה. תודה.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לשר לביטחון פנים. חברי הכנסת, אנחנו פותחים את הדיון. הנואם הראשון – חבר הכנסת משה גפני, ואחריו – חבר הכנסת בנימין אלון, ואחריו, אם יימצא באולם – חבר הכנסת נסים דהן.

חברי הכנסת הרוצים להשתתף בדיון, אנא הודיעו על כך לסגנית מזכיר הכנסת. חבר הכנסת גפני, בבקשה. שלוש דקות.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, החוק שהבאת הוא חוק טוב. אני אתמוך בו.

אני רוצה לומר, שאנחנו נמצאים בימים של קונסנסוס, בימים שבהם כולנו מבכים את המצב הנורא שבו יכול יהודי מזרע ישראל לרדת לשפל התהומות, לרצוח איש אחר, יהודי, ראש ממשלה, ואנחנו מחפשים דרכים להיות בקונסנסוס הזה, איך אנחנו יכולים לעשות דברים שיקרבו איש לרעהו.

עומד פה חבר הכנסת אופיר-פינס ומודיע היום במליאת הכנסת, שמחר הוא ילך לבדוק בחינוך העצמאי איך מזכירים – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

משה גפני (יהדות התורה):

שמעתי מלה במלה.

הוא ילך לבדוק אם מזכירים את זכרו של ראש הממשלה המנוח בחינוך העצמאי.

בשבוע שעבר, כאשר היה פה קונסנסוס לגבי הנושא של תשעה באב, האבל הלאומי של העם היהודי על כך שבית-המקדש נחרב בשל שנאת חינוך, חבר כנסת אחד לא הצביע לפי הקונסנסוס.

הוא בא להטיף לנו מוסר. בקרב הילדים שלנו בחינוך החרדי לא יהיו 27% או 50% או 1% שיצדיקו את רצח יצחק רבין. הם לא יצדיקו רצח יהודים ב"אלטלנה", הם לא יצדיקו את רצח פרופסור דה-האן, הם לא יצדיקו רצח, כפי שמצדיקים במחנה הימין הקיצוני ובמחנה השמאל הקיצוני.

אברהם פורז (מרצ):

את מה?

משה גפני (יהדות התורה):

רצח של יהודי בידי יהודי על רקע פוליטי. כך היה עם פרופסור דה-האן, כך היה ב"אלטלנה", כך היה עם ראש הממשלה יצחק רבין, זכרו לברכה.

אברהם פורז (מרצ):

יצחק כהן (ש"ס):

משה גפני (יהדות התורה):

לא החינוך החרדי שייך לזה, לא החינוך החרדי הצדיק באיזה שהוא שלב רצח כלשהו. אז אנחנו שותקים. נציגי הציבור החרדי שותקים. אנחנו בוכים על המצב הזה. אנחנו מחנכים את ילדינו לא ביום-השנה זה או אחר, אנחנו מחנכים אותם יום-יום "לא תרצח". אנחנו מחנכים יום-יום את הילדים אצלנו, מה שלא עושים בבתי-ספר אחרים.

יכול לבוא פה חבר כנסת אופיר פינס ולהגיד: אני אלך לבדוק מה עושים עם רצח יצחק רבין.

אופיר פינס-פז (העבודה):

כבר בדקתי.

משה גפני (יהדות התורה):

בדקת. את מישהו בכלל מעניין מה תבדוק? הרי ידענו שאתה גימיקן ידוע. אתה יכול לקחת רצח ראש ממשלה ולצאת מחר בכותרות: בחינוך העצמאי לא מבכים את מותו של יצחק רבין. בוושה לך, אתה מבייש את הכנסת.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת גפני. אני מזמינה את חבר הכנסת בנימין אלון. אנחנו דנים על הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל בקריאה ראשונה. אחריו – חבר הכנסת שבח וייס.

בנימין אלון (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, לדעתי אין מה להוסיף חוץ מדברי שבח על הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל, שהשר יקבל את הסמכות לעטר בעיטורים את מתנדבי המשמר האזרחי. כידוע לכולם, אנשי המשמר האזרחי מסייעים לא רק בענייני ביטחון. בכלל, היום ביטחון ורכוש הולכים יחד. גנבת כלי רכב שעוברים בדקות ספורות מנתניה לטול-כרם זו עבירת רכוש שנושקת לפעמים מייד בעבירות ביטחון; יש יותר נוכחות של המשמר האזרחי, פחות פשע, כך אנחנו מקווים, אף שעקומת הפשיעה עולה.

אני גם מציינ את העובדה, שבתאונות דרכים יש כזה דבר, מתנדבים, ששכחתי את שמם. יש להם שם מיוחד, הם עושים עבודה גדולה, ואני כמוכן משבח אותם.

נותרה לי דקה, אולי להציע עיטור התנדבות שיוענק גם לחבר הכנסת אופיר פינס-פז על הכשרון להרגיז כל כך הרבה אנשים בכל כך מעט זמן.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

הוא מקבל בעד זה שכר.

בנימין אלון (מולדת):

אני חושב שאפשר לקבל שכר על עבודה אחרת.

אתן לך דוגמה קטנה. אני דיברתי בעניין הקלטות. אחרי דיבר השר, והוא אומר שהם מחפשים קצה-קצה של קלטת והם לא מצאו את זה נמכר ונפוץ בשום מקום. יכול להגיד חבר הכנסת פינס-פז: אני אברר את הדבר ברשות השידור, כמו שאמרת. אמרתי לך את שם העורך, שם הכתב – לא. אבל הוא מסיים כך: אני אברר את זה ברשות השידור. והיה אם לא, אני אעלה את זה בוועדת האתיקה. חבר הכנסת פינס-פז, תעלה את זה בכל ועדה שתמצא, החל בוועדה לקידום מעמד האשה וכלה בוועדת החוץ והביטחון ובוועדת האתיקה. אני עשיתי את הבירור, אעמוד בדברי. אודה לך אם תברר

ב"שידורי ישראל" איך מפרסמים בחוסר אחריות. איך כתב אומר: הקלטת הזאת נמכרת בכל יהודה ושומרון, נפוצה ביהודה ושומרון, כשהוא לא ראה את זה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

— — — היא מפוברקת.

בנימין אלון (מולדת):

היא מפוברקת, והוא יודע את זה.

אברהם פורז (מרצ):

— — —

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת פורז, לא נאמר שיש פרובוקציה של השב"כ. אני דיברתי על העובדה שעיתונאים רציניים בודקים מי נותן להם חומר. עיתונאים לא רציניים מוכנים לשדר ידיעה, אף שהם יודעים שב' מיישוב מסוים, והוא יודע יפה מי זה, מסר לו קלטת שאיננה משקפת שום דבר והוא משדר את זה.

ברוך השם, הדבר תוקן. אבל, חבר הכנסת פינס-פז, אבקש ממך, אם זה בהתנדבות – חדל, ואם זה בשכר – יש המון-המון עבודות יפות שמחוקק יכול לעשות בתוקף תפקידו חוץ מלרוץ ולעתור לבג"ץ, כל מיני דברים שכל אזרח מהשורה יכול לעשות. לא צריך להיות בשביל זה חבר הכנסת.

הי"ר נ' חזן:

תודה רבה. חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת נסים דהן.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני אומר, ברשותך, משפט על החוק עצמו, ואעיר גם לגבי מה שהתפתח כאן ברבע השעה האחרונה, כי הייתי שותף לחלקו של הדיון בתוקף ישיבתי כאן במקום שבו את, גברתי סגנית היושב-ראש, יושבת.

אני אתמוך בחוק, ובאותה הזדמנות אני רוצה להעלות על נס את המפעל החברתי, הציבורי, שהמשמר האזרחי עושה.

אנחנו לא הנהגנו בארץ שוטרי מקוף. במידה רבה, רוב האנשים – נשים וגברים, יהודים וערבים, דרוזים – שעוסקים במשמר האזרחי, זאת משטרת עזר עממית, שממלאה הרבה מאוד תפקידים של שוטרי מקוף, ועושה עבודה ציבורית יוצאת מן הכלל, בחלקם בהתנדבות, ולכן אני חושב שהענקת העיטורים היא מעשה נכון.

חבר הכנסת פורז, אם תאפשר לי, לפני שנעבור לנושא הבא, אני גם צריך אותך לעניין הזה. אני רוצה לחזור לדיון שהתפתח כאן בעקבות ההערה של חבר הכנסת אופיר פינס-פז, וההערות שעל ההערות.

ראיתי שחבר הכנסת אופיר פינס-פז כבר מסתדר אתכם, אז אומר משהו על ההערות שעל ההערות.

משה גפני (יהדות התורה):

לא הסתדר.

שבח וייס (העבודה):

טוב, אז תסתדרו. אני רוצה דווקא לומר משהו לתוכן הדברים שאמר כאן חבר הכנסת גפני, והדברים נאמרים בשבועות האחרונים בכל מיני צורות. אני לא רוצה להצטרף לריב ולמדון ולסכסוך סביב הרצח של ראש הממשלה. אני רוצה להיות על הגשר ולגשר. אבל – ואחרי ה"אבל" בא הסיפור הגדול. בא סיפור "אלטלנה", בא סיפור של דה-האן. כל אחת מהסוגיות האלה, "אלטלנה" ודה-האן – אלה סוגיות חשובות, שההיסטוריונים מטפלים בהן, יטפלו בהן, וצריך לטפל בהן. "אלטלנה" היה מעשה במסגרת החוק, מדינה, צבא; קשה, עגום, מייסר, ראוי לחשבון נפש. בכלל, כל השיטה הזאת, שכל הזמן הולכים אל קצה-קצות ההיסטוריה – בסדר, גם זה לגיטימי. אבל אני חש שזה, וגם הקונספירציה שעלתה על סדר-היום דווקא לפני שבועיים, וגם אבישי רביב, שהטיפול בו עלה על סדר-היום לפני כשבועיים בעוצמה יתירה, וגם הכוונה או המקריות, שהיו אמורים דווקא מחר לפרסם את הדוח, ואני מאוד מרוצה ואני מקווה – לא עקבתי אחרי החדשות – שזה יחכה עוד יום.

נדמה לי שאני מוצא איזה מפתח, ובמפתח הזה אגודת ישראל וש"ס לא מסתדרים. המפתח הוא, שכל מי שחש יותר קשר, אולי רגש אשמה, ליצירת הסביבה המסיתה של הימים הקשים של ערב רציחתו של ראש הממשלה, ממציא יותר פטנטים כדי לדחות את העניין הזה ולערב אותו בעניינים אחרים. האגודה ודגל התורה וש"ס לא מתאימים לזה, כי הם בעיקרו של דבר לא היו שותפים להסתות האלה. אז אל תתחברו לזה, בקשה חברית, תברחו מזה, בקשה אישית. תודה רבה.

משה גפני (יהדות התורה):

אנחנו לא בעניין הזה. אילולא ההערה של חבר הכנסת אופיר פינס, לא היית שומע אותי בכלל.

הי"ר ל' חזן:

חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אליעזר זנדברג.

משה גפני (יהדות התורה):

הוא מנסה להכניס אותנו בכוח. הוא רוצה לדחוף אותנו לזרועות הימין הקיצוני. אנחנו לא בעסק.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אין ימין קיצוני יותר ממך, אין.

משה גפני (יהדות התורה):

שמעת? אין ימין יותר קיצוני ממני.

הי"ר ל' חזן:

חבר הכנסת פינס, אתה נשוא חלק מהדיון על הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל. חבר הכנסת גפני, מעניין שאפילו כשאין ויכוח יש ויכוח.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מקבל מלה במלה את מה שאמר חבר הכנסת וייס. שלא יכניס אותנו לוויכוח הזה.

הי"ר ל' חזן:

קולך נשמע גם בנושא הזה.

נסים דהן (ש"ס):

זמן פציעות.

הי"ר נ' חזן:

זמן פציעות לחובבי כדורגל. חבר הכנסת דהן, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, משפט לעצם החוק. אין לנו שום סיבה להתנגד, החוק הזה צודק, הומניטרי. אם אנחנו כבר מדברים על המשמר האזרחי, אני מצטער שהשר לביטחון פנים לא נמצא כאן ושומע את דברי – – –

הי"ר נ' חזן:

כבוד השר ביקש את רשותי לצאת לדקות ספורות.

נסים דהן (ש"ס):

אני מאוד מקווה שיקרא את דברי בפרוטוקול, אם לא – אבקש מהנשיאות להעביר את הפרוטוקול לשר לביטחון פנים, כדי שיקרא את הדברים.

לצערנו הרב ומתוך מידע אישי, בזמן האחרון המשמר האזרחי הולך ומתנוון. ההתנדבות למשמר האזרחי פסקה מזמן, ובמקומות מסוימים, באוכלוסייה מאוד מוגדרת, לפי הצרכים, יש עוד כמה מתנדבים שסותמים כמה חורים. לצערנו, המשמר האזרחי הולך ומתנוון, והמטלות המוטלות עליו, שפעם חשבו שהמשמר האזרחי יוכל למלא אותן, לא התמלאו. התקנים שחשבו שהמשמר האזרחי ישחרר לא משוחררים, וממילא המשטרה עסוקה ביותר דברים. כמו שאמרתי, אין לנו שום סיבה להתנגד לחוק, אבל אם הנושא עולה על סדר-היום הציבורי, כדאי לתת על זה את הדעת.

לעצם הוויכוח שהתפתח כאן, לצערי הרב, שלא ברצוננו. חבל שחבר הכנסת אופיר פינס אינו נמצא. חבר הכנסת שבח וייס, אתה צודק, יכולנו לעמוד כאן אני וחברי יחד עם ידידנו היקר, חבר הכנסת הרב גפני, ולומר שכל הוויכוח הזה, כל המהלומות ההדדיות, כל המכות מתחת לחגורה שמחליפים פה הימין והשמאל לא נוגעים לנו בכלל, יכולנו להסתכל מן הצד, לא מתוך שאננות, חס וחלילה – כואבת לנו המחלוקת בעם, כואב לנו ומפריע לנו הפילוג בעם – אבל יכולנו לרחוץ בניקיון כפינו. אנחנו לא עשינו כלום ולא היינו צד בסכסוך – – –

משה גפני (יהדות התורה):

כואב הנושא עצמו.

נסים דהן (ש"ס):

אנחנו חושבים, שדווקא כיוון שלא היינו צד, כולנו אשמים, כל אחד ברמה שלו, מי אשם יותר ומי אשם פחות. כולנו אשמים, כי בכל הנוגע למה שקורה בחברה, כל החברה אשמה. זה כלל שחמינו, זיכרונם לברכה, מחנכים אותנו לו, חינכו אותנו ואנחנו ממשיכים לחנך לו – כל החברה אשמה.

ידידי, חבר הכנסת פינס, מה שעשית הערב זה לזרוק משפטים כמו: שמעתי, הובא לידיעתי. אתה יודע שזה תרגיל פשוט בהשמצה ובהסתה – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

תגיד את ההיפך, אז אני מתנצל.

נסים דהן (ש"ס):

אני אומר ההיפך בשם "מעייין החינוך התורני", שאני מייצג אותו כאן. אני לא מייצג את החינוך העצמאי, חבר הכנסת גפני מייצג אותו. הדברים שאמרת הם דברים בטלים – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

דיברתי על החינוך העצמאי.

נסים דהן (ש"ס):

לחינוך העצמאי יש פה נציג, אני לא יודע מה שקורה שם, אני בטוח שגם שם זה דברים בטלים, בלי לדעת את המאטריה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אז למה אתה מתערב?

נסים דהן (ש"ס):

כי כשאתה עומד פה ומסית נגד החינוך העצמאי, אצל השמאל אין הבדל בין החינוך העצמאי לבין "מעין החינוך התורני". בשבילם כולם דתיים, כולם אשמים, לכולם כיפה על הראש. זאת אומרת, כל החרדים נמצאים בקטגוריה של אלה שניסית להשמיץ פה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא ניסיתי להשמיץ, ניסיתי לתקן.

נסים דהן (ש"ס):

מה זה לא ניסית, השמצת והסתת נגדם הסתה פרועה, והיית צריך לעמוד כאן ולהתנצל עליה. כי מה שאתה עושה, אתה ממשיך לפלג ולקרוע את העם, ודווקא בחלקים שלא אשמים במשחק, כמו שאמר חבר הכנסת שבח וייס.

היו"ר נ' חזן:

אני מאוד מודה לך, חבר הכנסת דהן. חבר הכנסת אליעזר זנדברג, חבר הכנסת טלב אלסאנע לפניך ברשימה, ועל כן אני מזמינה אותו. אחריו – חבר הכנסת אליעזר זנדברג. אחריו – חבר הכנסת יצחק כהן, ואחרון הדוברים יהיה חבר הכנסת אחמד סעד.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, בתחילת דברי יש לי כמה הערות לדיון שקדם להצעת החוק שאנחנו דנים בה.

דבר ראשון, כשמעלים כאן את הסוגיה של אבישי רביב ואת כל החלק החסוי מהדוח של ועדת-שמגר, נוצרת תחושה כאילו אבישי רביב יצר את הימין, בכלל את כל התנועה של "זו ארצנו", כל תנועות "כך", כל תנועות כהנא, כל המחותרת היהודית וכל "ממלכת יהודה", כאילו אבישי רביב יצר את כל התנועות הקיצוניות; או שמא הוא היה כלי שרת של השב"כ על מנת לפקח על התנועות הקיצוניות הקיימות. לכן האשמים צריכים להיות אשמים, ושום אבישי רביב לא ינקה אותם מאחריות.

דבר שני, עצם האירוע הטרגי של הירצחו של יצחק רבין. אני רוצה לומר לכם, רבותי, כל הבעיה נוצרת בעצם החינוך והתפיסה. כשיצחק רבין היה מצביא, כולם מחאו לו כפיים והיללו אותו; כשהיה שר הביטחון בתקופת האינתיפאדה ונתן שם כל מיני הוראות, איש לא בא אליו בטענות, אבל כאשר התחיל את המפנה הגדול בבחינת מתן סיכוי לעתיד טוב יותר, לשלום במזרח התיכון, והושיט יד למנהיג אש"ף יאסר ערפאת, אז הוא הופך להיות קורבן, הופך להיות הנאשם. כאן טמון הדבר המסוכן; המנטליות, התפיסה העוינת, האויבת. אותה תפיסה עוינת ואויבת כלפי כל מי שמושיט יד לשלום קיימת עד היום, ולא רק אצל יגאל עמיר ואחרים. היא קיימת בחתך רחב באוכלוסייה הימנית הקיצונית. הרבה מחקרים שהיו לגבי הנוער במדינת ישראל מצביעים על נטייה ימינה, ולגבי השנאה

לערבים – יותר מ-67% או 70%. זה דבר מסוכן. זה לא צריך להדליק אור אדום אצל האוכלוסייה הערבית; זה מסוכן למדינת ישראל, לדמוקרטיה במדינת ישראל ולכל שוחרי השלום והדו-קיום במדינת ישראל. לכן צריך למצוא פתרון במערכת החינוך.

משפט אחרון. גברתי היושבת-ראש, אני מצטרף להצעת החוק. אני רוצה לומר לכבוד השר לביטחון פנים, שכשאנחנו דנים בסוגיה של שירות בתי-הסוהר, הגיע הזמן לפעול לשחרורם של האסירים הביטחוניים מקרב הערבים בישראל. לא יעלה על הדעת שאנשים אלה היו חלק מהסכסוך, אבל היום בפתרון שוכחים אותם. נותנים חנינה לאסירים הביטחוניים הימנים היהודים, ומתעלמים מאותם אנשים שכבר ריצו שני-שלישים מתקופת מאסרם, ואפילו לא נותנים להם תנאי מאסר שניתנים לאסירים הפליליים אזרחי מדינת ישראל. צריך לנהוג אחרת עם האסירים האלה, הן מבחינת תנאי המאסר והן מבחינת השחרור המוקדם. לדעתי, הדרך לשלום עוברת וחייבת לעבור דרך אותם בתי-סוהר, דרך אותם אנשים שהיו קורבן בסכסוך הקשה, אשר הגיע הזמן לשים לו קץ.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך. חבר הכנסת מודי זנדברג, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יצחק כהן.

חברי הכנסת, אנחנו מקבלים שיעור בנושא – איך הצעה לסדר-היום נמשכת גם בדיון על הצעת חוק.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני חייב להתנצל על שאני מדבר לגופו של החוק.

היו"ר נ' חזן:

אשמח לשמוע אותך, חבר הכנסת זנדברג.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה להעיר שתי הערות, אף שהשר לביטחון פנים אינו נמצא כאן.

שמעתי שמטרתו של החוק היא לעודד את ההתנדבות. נראה לי, שבמצב הנוכחי של המשמר האזרחי ומגמת ההתנדבות בארץ, הדרך הטובה ביותר לעורר התנדבות היא לשלם שכר למתנדבים, אבל אז אנחנו כבר לא נעסוק במתנדבים, ומוכן שלא זו הכוונה.

אני רוצה להעיר הערה שנוגעת לעיטור עצמו. בחוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי-הסוהר נמצאים שלושה עיטורים: עיטור גבורה, עיטור אומץ ועיטור מופת. יש סעיף שעוסק בגבורה ואומר,

שהשר רשאי להעניק עיטור כזה על מעשה גבורה עילאי, שנעשה בעת מילוי תפקיד, תוך חירוף נפש. עיטור מופת ניתן על מעשה גבורה אחר שנעשה בעת מילוי תפקיד, זה למעשה סעיף 5. סעיף 6 הוא עיטור מופת שהמפק"ל מעניק על מעשה שנעשה באומץ לב וראוי לשמש מופת. ההבדל בין שלושת הסעיפים הוא, שחלקם צריכים להיעשות תוך כדי תפקיד ואחד לא. את המעשה שמזכה באותו עיטור מופת לא צריך לעשות תוך כדי מילוי תפקיד.

אם כבר אנחנו עוסקים פה ומוסיפים עוד עיטור של התנדבות, אני בכלל לא יודע אם צריך עיטור התנדבות בנפרד. אם יש עיטור מופת, למשל, שניתן אומנם לשוטרים ולסוהרים על מעשים שהם עושים גם מחוץ לתפקיד, גם לא בעת מילוי תפקיד, והוא העיטור הנמוך ביותר מבחינת דרגת האומץ ומעשה הגבורה הנדרש, מדוע לא נכלול גם מתנדבים לצורך העניין הזה? לדעתי, בכלל ניתן לכלול את המתנדבים במסגרת אותם עיטורים כולם, גם עיטור הגבורה, גם עיטור המופת וגם עיטור האומץ.

בנימין אלון (מולדת):

זה התיקון.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

לא, התיקון הוא לא זה. התיקון הוא מתן עיטור התנדבות.

בנימין אלון (מולדת):

תוסיף את המלה מתנדב לתיקון 1 – – –

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

המלה מתנדב היא לצורך סעיף 7א ולא לצורך סעיפים 4, 5 ו-6 בחוק. מכוח הגדרת מתנדב אתה יכול לתת לו את עיטור ההתנדבות. אני חושב שטוב ונכון יותר היה אם היינו מעניקים למתנדב את האפשרות, במידת הצורך וההתאמה, לקבל את עיטור הגבורה, האומץ או המופת כדרכם של שוטרים ואנשי שירות בתי-הסוהר. אני לא חושב שצריך לעשות את ההבחנה הזאת, היא מיותרת ומוגזמת. עיטור התנדבות אולי ראוי לתת על מפעל חיים, על עצם שירות ארוך.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת זנדברג, אתה מדבר על סעיף 2? סעיף 1 אומר, שחוץ משוטר גם מתנדב יכול להיות.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

כן, כן, ודאי. סעיף 1 עוסק בהוספת הגדרה, אבל ההגדרה היא לצורך סעיף 7א, שאומר שמי שמתנדב יוכל לקבל את עיטור ההתנדבות. מי שמתנדב לא יוכל לקבל את עיטור האומץ, המופת או הגבורה, מכיוון שהחוק, גם עם הגדרתו החדשה, איננו מתייחס למתנדב באותם סעיפים. לכן, אני אומר שעיטור התנדבות צריך לתת על מפעל חיים ועל שירות ממושך, על התנדבות לאורך פרק זמן מסוים. אבל אם אנחנו רוצים לתת משהו על תרומה בלתי רגילה או פעולה שהיא מעשה בודד שמלמד על דבקות מופתית וכדומה, מן הראוי היה לעשות את זה ולהעניק את העיטור דרך שרשרת או סדרת העיטורים הקיימת, ולא להמציא עיטור נוסף. תודה, גברתי.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת זנדברג. חבר הכנסת יצחק כהן; בבקשה, אדוני. אחריו – חבר הכנסת אחמד סעד.

חבר הכנסת זנדברג, אני מתארת לעצמי שיביאו בחשבון את הערותיך הענייניות.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

ללא ספק.

יצחק כהן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, לאחרונה חלה ירידה במספר המתנדבים למשמר האזרחי. אני יכול להבין את תחושת הציבור לנוכח הפיגועים האחרונים שהיו, ושלא יהיו יותר, בעזרת השם, שהעניין הוא כנראה נגד מה שהיה – שוב, אני לא פותח פה לשטן, כי ברית כרותה לשפתיים. כנגד מתאבדים לא יעזרו גדודים של משמר הגבול וגם לא טנקים, ותחושת האין-אונים הזאת גרמה כנראה לירידה. אני חושב שהחוק הוא חוק טוב, אבל צריך לזכור, ותמיד לזכור את זה, שאם חלילה השם לא ישמור עיר, שווא שקד שומר, זאת אומרת, צריך להתפלל לריבונו של עולם שישמור עלינו.

אני מתחנן לפניכם שתפסיקו עם נושא ההסתה של מחנה אחד ברעהו. כל אחד מביא את ההרוגים שלו ואת הנרצחים שלו ומטיח האשמות במחנה האחר. מחנה השמאל מביא את הירצחו של יצחק רבין, זיכרונו לברכה, מחנה הימין את הרוגי "אלטלנה". מזכירים פה רציחות מהעבר. אנא, תפסיקו, זה לא מוסיף שום דבר לזכרם של הנפטרים, לא לזכרם של הנרצחים, וזה רק פוגע בכבודם. כשהוויכוח הזה מתלהט כל פעם מחדש זה רק פוגע בכבודו של ראש הממשלה יצחק רבין, זיכרונו לברכה. גם אם אבישי רביב היה עובד מדינה, אנא, תפסיקו עם זה.

חבר הכנסת אופיר פינס, אם אתה הולך לבדוק במוסדות החינוך, אז אל תציין את זה בשביל להוסיף עוד מחלוקת ופילוג. אם אתה אומר שאתה הולך לבדוק במוסדות חינוך, תגיד שאנחנו הולכים לבדוק

בכל מוסדות החינוך, ולא דווקא לבדוק את החינוך העצמאי. החינוך העצמאי ו"מעייין החינוך התורני" הם במחנה שהוא מחוץ לוויכוח הזה. הוויכוח קיים בין מחנה השמאל למחנה הימין, ובכל אחד, לצערי הרב, ולמען זכרם של הנפטרים, כל אחד מנפנף בנרצחים שלו ופוגע תוך כדי כך בזכרם של הנפטרים.

אנא, תפסיקו עם זה. השסע הזה, שאתם הולכים ומעמיקים אותו, גורם, חלילה, לאסונות נוספים, או גורם לפילוגים נוספים. אויבינו חוככים את ידיהם בהנאה, ואתם עושים להם את העבודה. אתם גורמים לכך שהם יתחזקו וחלילה עם ישראל ייחלש.

הי"ר ב' חזן:

תודה. חבר הכנסת אחמד סעד, בבקשה. ואז, חברי הכנסת, אנחנו נעבור להצבעה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אני רוצה לנצל את ההזדמנות הזו לא כדי לדבר על עניין העיטורים, אלא כדי לדבר על נושא כאוב, על מצבם האיום של האסירים הפוליטיים הפלסטינים בבתי-כלא בכיבוש הישראלי ועל התנאים הנוראים שלהם.

אתמול התקיימה בעזה עצרת הזדהות עם האסירים במחאה על התנאים של העצורות והעצירים עטאף עליאן, נדיה חדאד ונדאל זלום הכלואים בבתי-הכלא של הכיבוש הישראלי. אתמול בטול-כרם הכריזו כל המוסדות הרשמיים והציבוריים על שביתת רעב במחאה על התנאים הנוראים והלא-אנושיים של האסירים והאסירות הפלסטינים ולמען שחרורם.

במסיבת עיתונאים שהיתה אתמול בג'נין הביאה אגודת המצפון למען שחרור האסירים נתונים על התנאים הלא-אנושיים של האסירים הפוליטיים בכלא באר-שבע. בעשרה מהם ממש מתעללים, שמים אותם ימים ולילות בבדידות מוחלטת. זה משפיע, זה לא אנושי, וגם לא נותנים להם את הזכויות הבסיסיות של אסירים.

לכן, אני פונה לכבוד השר לביטחון פנים: הבעיה כאן היא לא רק פוליטית, היא גם בעיה אנושית. יש צורך לשפר את התנאים שלהם ולשחרר אותם, אם באמת הכוונה שלנו להמשיך בתהליך השלום. תודה רבה.

הי"ר ב' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת סעד.

חברי הכנסת, אם השר איננו רוצה להשיב על הערותיהם של חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי-הסוהר (תיקון מס' 3), התשנ"ז-1997. מי בעד? מי נגד? – להכנה, אני מבינה, בוועדת הפנים.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי-הסוהר (תיקון מס' 3), התשנ"ז-1997, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

הי"ר נ' חזן:

ברוב של שמונה בעד, נמנע אחד, הצעת החוק עברה בקריאה ראשונה, והיא מועברת לוועדת הפנים של הכנסת, להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

הצעת ראש עיריית רמלה להפרדה בין יהודים לערבים

בבריכת השחייה בעקבות קטטה

הי"ר נ' חזן:

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-יומנו, דיון בנושא: הצעת ראש עיריית רמלה להפרדה בין יהודים לערבים בבריכת השחייה בעקבות קטטה, מאת חברי הכנסת עזמי בשארה ואופיר פינס. יפתח את הדיון חבר הכנסת בשארה. חברי הכנסת המעוניינים להשתתף בדיון, אנא אשררו.

חבר הכנסת בשארה, בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, אינני מתכוון להלאות אתכם בחזרה על האירוע הזה, שבו הצהיר ראש עיריית רמלה, שכדאי להפריד בין יהודים לערבים, אם בימים ואם במיקום, בשימוש בבריכות שחייה ברמלה. אני רק רציתי להשתמש בדיון זה, ולכן התעקשתי על דיון במליאה, בשביל לעורר נושא חשוב של

הפרדה ושל התבטאויות גזעניות בתחומי מדינת ישראל, ואני לא משתמש בביטוי הזה בצורה אינפלציונית. אני מאוד זהיר כשאני משתמש בביטוי הזה. אני לא משתמש בו על שמאל ועל ימין.

מה שדחף אותי להעלות לדיון את הנושא הזה היא העובדה, שבשבוע שעבר, כשהצעת הצעה דחופה לדיון בנושא פיטוריהן של שתי בחורות ערביות שעבדו בחנות שוקולד בתל-אביב, בגלל מוצאן, דבר שהן הקליטו, ענה לי שר הפנים באומר: אין לכנסת מה לעשות חוץ מלדון בנושא הזה? זה נושא שמן הראוי לא לדון בו, זה עניין של המשטרה וכו'. אני לא מדבר על איש ש"ס, שכל האסטרטגיה שלהם זו הגזענות נגד אנשי ש"ס או נגד היהודים ממוצא מזרחי. הוא אומר לי, שגזענות זה לא נושא לדיון ציבורי, זה לא חשוב.

לכן, אני התכוננתי קצת לדיון הזה וחשבתי להלאות אתכם, אף שזה לא נשמע נעים לאוזן, ולספר קצת על תופעות, כי אני ספרתי את הבחורות האלה. אדוני השר לביטחון פנים, קיבלתי ממך מכתב בנושא הזה – תודה רבה, בעניין שלוש הבחורות שנשרפה הדירה שלהן בשכונת מוסררה בירושלים. יש בייבי-סיטר שיושב שם כל הזמן, שני בחורים לנים אצלן, כי הבחורות האלה מאוימות כל הזמן. עד היום לא נמצא האיש ששרף.

אמרו לי: ספרת שניים, מה הלאה? אני רוצה לפרט בפני הכנסת, בפני הציבור, את הבעיה שנקראת גזענות ותרבות גזענית בתוך מדינת ישראל, שהיא נושא שראוי לדיון, לדעתי, להבדיל מדעתו של שר הפנים, וראוי גם להילחם בו. אתחיל באירועים, אחר כך בסקרים ובדעות התלמידים והציבור, ובמיוחד כשמדברים על "דור שלם דורש שלום". אני חושב, שהדור החדש דורש גם דברים אחרים, לא רק שלום. אגיד לכם מה דורש דור שלם במדינת ישראל.

ב-8 בדצמבר 1996 – "תקנה חדשה: אסור לדבר בערבית ליד החולים בבית-החולים 'מאיר'". ב-3 בפברואר 1997 – "מרדכי זעם בגלל שלט בגוש-קטיף: אין כניסה לכלבים ולפלסטינים". בג"ץ דן ב-20 במרס 1997, בנושא: האם מותר למדינה למכור קרקע לאגודה הבונה רק ליהודים? זה בעניין היישוב קציר, שזוג ערבי מבקה-אל-ערבייה רצה לגור בו, יישוב העומד כמובן על אדמה ערבית מופקעת, והאגודה שם אמרה שאסור לערבים לגור ביישוב הזה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

יהודי יכול לגור בנצרת?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

ודאי. אין שום חוק שאוסר עליו, על כל פנים.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני קורא קריאת ביניים, או הוא קורא לי קריאת ביניים? התבלבלו היוצרות קצת. מותר לי לקרוא לך קריאת ביניים?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אתה שואל אותי או את היושבת-ראש? מותר לי לשאול אותך שאלות?

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זנדברג, אם אתה באמצע השיחה, אדרבה תשב.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

הוא באמצע השיחה, ודרך אגב הוא שואל אותי האם מותר.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

מי קנה בית בנצרת-עילית?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

כתוב לי כבר "מוות לערבים" על הקיר. אנשים שלך, צומת.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

האנשים שלי לא כתבו כלום. אל תגיד לי מה האנשים שלי כתבו, ואתה לא יודע.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני יודע.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

יהודי יכול לקנות בנצרת?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אפשר עכשיו לקרוא לך קריאת ביניים, אדוני מודי זנדברג? כי אתה חוזר על סטריאוטיפים. קצת ללמוד משהו על מה שקורה. אין אגודה בעלת מעמד חוקי בנצרת שתוכל לאסור על יהודים לקנות בתים בנצרת; ואילו ביישוב קציר יש. זה ההבדל.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אתה עדיין לא מדויק ולא אומר אמת.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זנדברג, קריאת ביניים אחת סבירה. חילופי דברים – לא על חשבון זמנו של הדובר.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני חושב, שאדוני מודי זנדברג מדבר בשמם של כל אנשי אום-אל-פחם. הוא מוזמן לבוא ולגור אפילו ביישוב דריג'את בנגב, אם הוא יכול לסבול את תנאי התשתית שם. אהלן וסהלן, בוא קצת תלמד איך חיים הערבים.

הלאה. "העירייה מוכנה לדון בהגבלת מספר התלמידים הערבים בקריית-חינוך יפו". דיון זה, שהחל ב-21 במרס 1997, הניב את התוצאה, שהומלץ להגביל את מספר התלמידים הערבים, שלא יעלה על 10% בלבד.

עכשיו אני לא יודע אם זה נכון. השר לביטחון פנים יתקן אותי. ב-2 באפריל 1997 – "טירון אמר לקהלני: התגייסתי למג"ב כדי להרביץ לערבים".

מעריב – 8 באפריל 1997 – "בג"ץ לעיריית תל-אביב: שימרו מקום לערבייה בת חמש בגן יהודי. העירייה סירבה לרשום אותה לגן בגלל מוצאה".

הלאה. 16 באפריל 1997 – זה בשבילך, אדוני חבר הכנסת דהן, כששאלת אותי אם מניתי רק שני מקרים – "המלצה: להקפיד ששיעור הערבים בתיכון עירוני ז' לא יעלה על 10%".

נסים דהן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה הודעה אישית אחר כך. לא דיברתי היום.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

תעשה כמה הודעות שאתה רוצה. אתה שאלת אותי אם מניתי שני מקרים בדיון הקודם.

נסים דהן (ש"ס):

מתי? לא הייתי כאן. אני רוצה הודעה אישית.

היו"ר נ' חזן:

בסוף הישיבה, אדוני, על-פי סעיף 54 לתקנון.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

ב-2 במאי 1997 – "הורי בית-הספר ויצמן: נשבית את בית-הספר אם לא יוגבל מספר הערבים בו". "הארץ" – 9 ביוני 1997 – "נאסרה כניסת ערבים לברכה בקריית-ביאליק – – –". "ידיעות" – 9 ביוני 1997 – "איגוד החשמלאים: לא להעסיק בני-מיעוטים. לשכת איגוד החשמלאים המורשים בישראל ממליצה, שלא להעסיק בני מיעוטים בעבודות בניין" – כך עולה ממכתב ששלח באחרונה יושב-ראש איגוד החשמלאים, שלום קסלסי, אל שר העבודה אלי ישי ולראש הממשלה בנימין נתניהו.

עכשיו הפרשה שלי, כמובן. מעשים של אלימות. "פעילי ימין קיצוני ניקבו צמיגים". "200 משפחות ערביות מתרשיחא מבקשות לרכוש אדמות בכפר-ורדים. ראש המועצה המקומית כפר-ורדים, מוטי דביר, אמר בתגובה לדבריו של ורטהיימר, כי 'ערבים לא צריכים לגור בכפר-ורדים'. אנחנו מדברים שפה שונה ויש לנו דת שונה. אני לא רוצה שמישהו מתרשיחא יבוא לגור אצלי".

יש עוד כמה דוגמאות. אני לא אלאה אתכם. אני אגיע לנושא החשוב, לדעתי, כי כל אלה הם מקרים בודדים. יכולים להיות אלפי מקרים בודדים, אבל מקרים בודדים. אני מדבר על תופעה עכשיו.

כאשר אומר פרופסור דניאל בר-טל במחקר, שערכים מוצגים בספרי לימוד כרוצחים, פורעים ושוודדים, זו התופעה. מחקר שהזמין משרד החינוך: שני-שלישים מהתלמידים מתנגדים לשוויון זכויות לערבים. 50% מבני הנוער הערבי תומכים במתן אפשרות לערביי ישראל לשרת בצבא. 37% מבני הנוער בישראל שונאים ערבים. שני-שלישים מבני הנוער מתנגדים למתן שוויון זכויות לערבים.

מחקר בין תלמידי הוראה – 70% מהסטודנטים הדתיים סבורים שערכי ישראל אויבים. 70% מהסטודנטים הדתיים להוראה סבורים שערכי ישראל הם אויבי המדינה ומעוניינים בהכחדתה. 75% מהם אינם מסכימים שערכי ישראל הם אזרחים שווים זכויות. חצי מהם אינם סבורים שהצעת צריך הפועלים הערבים ב-1988 באור-יהודה, על דייריו, הוא אירוע גזעני.

סקר – 40% מבני הנוער שונאים ערבים. 60% מהם רוצים לנקום. כ-40% מבני הנוער שונאים ערבים. 60% מהם חשים רצון חזק לנקמה בערבים, כך עולה מסקר שנעשה בקרב 5,318 תלמידי כיתות י', י"א ו"ב ב-84 בתי-ספר. את המחקר ערכו ד"ר עפרה מייזלס מאוניברסיטת חיפה וד"ר ראובן גל ממכון כרמל למחקרים חברתיים.

סקר חדש שנערך באוניברסיטת חיפה – הצעירים הישראלים יותר גזעניים מבני גילם הגרמנים. כך עולה ממחקר שנערך במקביל בישראל ובגרמניה, שבחן את עמדותיהם של בני נוער בגילים 16-18. יותר מ-60% – ואני קורא מ"דיעות אחרונות" – מבני הנוער חושבים, שלערביי ישראל לא מגיע שוויון זכויות. יותר מ-68% חושבים שלעולם לא יוכלו להתייחד עם עולים מרוסיה.

חברי הכנסת, אנחנו לא מביאים מקרה בודד כדי לעשות פרובוקציה ולא משתמשים במושג גזענות רק בשביל להרגיז, לקנטר או להקניט. אני מדבר על תופעה, והתופעה הזאת, חשוב שהבית הזה ידון בה. יש תופעה בגילאים של דור שלם, שבה מתפתחת הגמוניה של תרבות השונאת את האחר, השונאת את הערבי ורואה שאין לו מקום להצביע. אני רוצה להזכיר לכם, שבדיונים האלה על יגאל עמיר, אף אחד לא מזכיר את המשפט שהוא אמר. למה הוא לא עולה בכל הדיונים? הוא אמר – רצחתי אותו מפני שהוא עשה ממשלה עם הערבים. את המשפט הזה, שהוא אמר כשאלנה דיין ראינה אותו, אף אחד לא מצטט ולא מביא.

אני אומר לכם, הנושא הזה של גזענות וכו' במדינת ישראל, האפשרות שתתפשט כאן מין תרבות של אפרטהייד, היא אפשרות אמיתית וריאלית, וזה לא עניין של מקרים בודדים. לכן היה אכפת לי להראות שהנושא של רמלה הוא לא עניין בודד של ראש עירייה. סגן ראש עיריית רעננה התבטא – ויש לי כאן הניסוח – ואמר שערכים הם מסריחים. הגשתי נגדו תלונה במשטרה, והמשטרה אמרה לי שהם חוקרים. מצוין. אני מצטט מעיתון מקומי של אזור השרון: "הערבים הם מסריחים ומלוכלכים. איזה ריח, יא אללה". האיש הזה מצוטט ב"מעריב" כמנהיג של פעילי מרכז הליכוד לביטול הפריימריס. הוא אחד מאנשי המרכז החשובים ביותר של הליכוד. מי יודע? אולי הוא יגיע להיות מנהל לשכת ראש הממשלה בעתיד.

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת בשארה, תודה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא יהיה גם בממשלה.

הי"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, אנחנו פותחים בדיון בנושא הזה, שלוש דקות לדובר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אם רפול איתן בממשלה, גם הוא יכול להיות בממשלה.

הי"ר נ' חזן:

ראשון המתדיינים הוא חבר הכנסת אופיר פינס ואחריו חבר הכנסת סאלח סלים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, לי מגיע יותר כי אני מיוזמי הדיון.

הי"ר נ' חזן:

לא, אדוני, יוזם אחד פותח ומדבר עשר דקות ואתה מתדיין.

אופיר פינס-פז (העבודה):

עושים הגרלה בין היוזמים?

הי"ר נ' חזן:

לא, על-פי רוב מגיעים להסכמה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני חדש, אני צריך עוד ללמוד. אם כך, אני אדבר ממש בקיצור. אני רוצה לדבר על העניין הזה מאספקט אחר לחלוטין. על תופעת הגזענות דיברתי כאשר הדיון התקיים בפעם הראשונה, ואני רוצה לקשור את זה לעניין אחר שקורה ברמלה, והוא המאבק בין החמולות בשכונת ג'ואריש. מה הקשר? יש קשר. איזה קשר? הקשר הוא בהתייחסות שלנו, הציבור הלא-ערבי, למה שקורה. בדקתי עכשיו עם חברי הכנסת הערבים, כי אני בעצמי לא זכרתי את המספר, כמה אנשים כבר שילמו בחייהם כתוצאה מהסכסוך הבין-חמולתי בשכונת ג'ואריש ברמלה?

נסים דהן (ש"ס):

שמונה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

חבר הכנסת גפני?

משה גפני (יהדות התורה):

מה, אני תלמיד?

אופיר פינס-פז (העבודה):

ניחוש פרוע. הגיע הזמן שתבוא אלי לשיעורים, לא יקרה לך שום אסון, רק תחכים. חבר הכנסת זנדברג?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

.15

אופיר פינס-פז (העבודה):

חבר הכנסת טלב אלסאנע טוען שכבר קרוב ל-30. זה לא ניחוש פרוע.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

קרוב ל-20.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

28.

אופיר פינס-פז (העבודה):

שוו בנפשכם מה היה קורה לו היתה מלחמה כזאת מתרחשת בתל-אביב או אפילו בנתניה – שם יש מלחמה. אומנם, לא בין חמולות, אבל בין קבוצות עברייניות. איפה זה ואיפה זה? שמעתי את ראש עיריית רמלה בווידאו הקודם, כשהתווכחו על הבריכה; אני דיברתי אתו בטלפון והוא גילה סוג מסוים של אדישות בשיחה אתי. אפאתיות. אי-אפשר לעבור לסדר-היום על דבר שכזה. אם היינו מטפלים בבריכה, אולי היינו מטפלים ביתר תשומת לב בסכסוכים בג'ואריש. אולי היינו, סוף סוף, עושים שם שלום בית? אולי היינו מפסיקים את ההרג הנורא הזה שקורה ברחובות רמלה וכבר גולש לרחובות יפו, תל-אביב ומקומות אחרים?

במלה אחת, אני רוצה להתייחס לדברים שהטיחו נגדי, גברתי היושבת-ראש, ואני לא בא להתעמת בעימות שהוא לא ממין העניין. לי, כחבר במפלגתו של יצחק רבין, זיכרונו לברכה, וכאיש ירושלים, חשוב לי מאוד שבכל מוסדות החינוך בירושלים יצינו מחר את יום רצח רבין, יעלו על נס את זכרו של האיש, את השקפתו, את צוואתו, את אישיותו. חשוב לי, מה אתם רוצים שאני אעשה? אי לכך בדקתי עם מנכ"ל מנח"י, מערכת החינוך הירושלמית – מר קראוס, יהודי דתי, אגב, ששיתף אתי פעולה באופן בלתי רגיל. ביקשתי ממנו להוציא חוזר לכל בתי-הספר בירושלים, והוא עשה את זה. ביקשתי ממנו מבעוד מועד לעקוב אחרי כל מה שקורה בכל מערכת החינוך. התקשרתי למנהלים של בתי-ספר בחינוך הכללי הממלכתי, בחינוך הממלכתי-דתי ובחינוך העצמאי, הצעתי את עצמי, וביקשתי שיזמינו חברי כנסת אחרים, בלי שמות, כי מדובר באנשים פוליטיים ומדובר היה ברצח פוליטי והזיכרון הוא זיכרון פוליטי. הסתבר לי תמונה, שבעיני היא לא טובה, בעיני היא כואבת. בחינוך העצמאי לא הולכים לקיים עצרות זיכרון כפי שהחוק, שאנחנו כולנו חוקקנו, קבע. זה כואב לי. מה ביקשתי בהערת אגב? לא עשיתי מזה "פאס" גדול.

בהערת אגב ביקשתי – כי חשבתי שחבר הכנסת הלפרט יושב באולם – שהוא, כראש השדולה הדתית, יעשה עד מחר עוד מאמץ, כדי שלא יקרה ביזיון, כדי שהציבור הזה, ותלמידיו בעיקר, יספגו לתוכם איזה ערכים דמוקרטיים שמקיאם רצח פוליטי, שמתנגדים להסתה; שהם יהיו חלק מהחוויה שכל אחד מאתנו הולך לחוות מחר, מהבוקר, דרך חלקת הקבר, דרך ישיבת המליאה המיוחדת בכנסת.

זו כל בקשתי, אל תתקיפו אותי על זה. אני רוצה עם אחד ומדינה אחת שמתאבלת על זכרו של מנהיג ענק, שנלקח מאתנו על לא עוול בכפו, ורק בגלל השקפתו, לפני שנתיים. אני רוצה שאת זה כולנו נעשה כאיש אחד. אם הערתי נתקבלה כהתקפה או כהסתה, חלילה, שלא תתקבל כך, ואני מתנצל אם כך הבנתם אותה. אבל, אנא, אני מתחנן בפניכם, קבלו את בקשתי. אנא עברו בין מוסדות

החינוך, תנו לגדולי התורה – אנא הנחו את מערכת החינוך שלכם להתייחד מחר עם זכרו של רבין, כמו כל אחד אחר בחברה הישראלית.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת אופיר פינס. חבר הכנסת מודי זנדברג, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת בנימין אלון, ואחריו – חבר הכנסת תאופיק חטיב.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני השר, לגבי הנושא עצמו, פרשת הבריכה, אני רוצה לומר כאן, שאני בפירוש מצטרף לאלה שמגנים מעשים שכאלה. אני חושב שזאת חובה של כולנו, כל חברי בית-המחוקקים, לגנות תופעות שכאלה. קודם אולי קראתי קריאת ביניים ארוכה לחבר הכנסת בשארה, ששאל אותי אם אני נואם או קורא קריאת ביניים. אני אומר לך, לא ידעתי על כתובות שכתבו על ביתך וכדומה, ואני חושב שכולנו פה, גם אני, גם אתה וגם אחרים, צריכים להיות שותפים לגינוי של מעשים כאלה. בנקודה הזאת, זה סוג של אחריות שמוטלת עלינו, כאנשים שמנהיגים ציבור, או לפחות מתיימרים להוביל ולהנחות ציבור כיצד לנהוג. אבל, אני חושב שלפחות חלק מהנקודות שהבאת לא מדויקות. אולי הן נכונות נקודתית, אבל ודאי הן לא מלמדות על תופעה. היות שנקטת את השיטה של להביא דוגמה, אני מבקש להביא דוגמה מקבילה. רשמתי לפני תוך כדי הדברים.

דיברת על אותו בג"ץ של עיריית תל-אביב, שדיבר על שריון מקום לילדה ערבייה בגן. אם זה אמור ללמד על תופעה, אני מפנה אותך לחבר הכנסת אלסאנע, שהבת שלו, נדמה לי, לומדת בעומר. מה זה אומר? אני אומר, שכל דבר הוא נקודתי, כל דבר הוא בפני עצמו. אם יש מעשה שהוא פסול או מעשה עוול, אני לא חושב שאפשר להסיק למשל בנקודה הזו, שבעיריית תל-אביב התכנסו תושבי העיר או מנהלי העיר ואמרו, הבה נתחכמה ונעשה כך או אחרת. ממש כשם שכשלקחו את הבת או אפשרו לבת של חבר הכנסת – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה לתקן אותך: אישרו לה בגיל שלוש, ואחר כך לא קיבלו אותה. זה היה מעון עד גיל שלוש, לא בית-ספר. אחר כך סירבו לקבל אותה, זה חברך, חבר הכנסת פיני בדש. יש גם ערבים שגרים בעומר, והוא עושה צרות לילדים שלהם.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

נדמה לי שבטעונו הקודם, באחד מהסיבובים, טענת שאין ערבים בעומר. אני לא אכנס לוויכוח הזה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

יש בעומר.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא אכנס לוויכוח הזה. זו לא הנקודה. הנקודה היא, שאם אתה מביא דוגמה ואתה מביא דוגמה אחרת, אז אולי כל אחת מהדוגמאות טובה באופן נקודתי.

דיברו, למשל, על איסור כניסה או איסור מגורים. אני מסתכל על החברה הערבית בישראל. יש בישראל אנשים שאינם חושבים כנראה כמוך או כמו חברי הכנסת כאן, מהטעם הפשוט שהם עסקו בשיתוף פעולה, כך אתם קוראים להם – משת"פים – סייענים לכוחות הביטחון הישראליים. המשימה של כוחות הביטחון היא לרדוף את אלה שרוצים לחבל במדינה, לפגוע ביהודים וערבים אזרחי המדינה על-ידי פעולות טרור.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה מדבר על המשת"פים מהשטחים?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

מהשטחים. אם אנשים הגיעו להתגורר ביישובים ערביים והסיבה שמבקשים להקיא אותם החוצה זו העובדה שהם שיתפו פעולה – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מי הביא אותם?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

מבקשים להקיא אותם החוצה בשל העובדה שהם שיתפו פעולה עם כוחות הביטחון של מדינת ישראל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הם בוגדים בעמם.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

הגענו לכך שהם בוגדים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הם בוגדים. הם בגדו בעמם.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אבל האנשים האלה הגיעו לפה, הגיעו ליישובים כיוון שהם עשו שירות למדינת ישראל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הם בוגדים. הם בגדו בעמם.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אני חושב, שאדם שבא בתלונה ובטרוניה שהוא לא רצוי מסיבה א', נוקט דרך מאוד צבועה אם הוא מנסה לגרש ולסלק מתחום יישובו אדם רק מפני שהוא סייע לשלטונות הביטחון של מדינת ישראל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תיקח אותם אליך, שיהיו שכנים שלך. אני לא רוצה לראות אותם.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דראושה, שתי נקודות בעניין: א. יש בחיפה אנשים כאלה, ואתה יודע כמוני.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה רוצה להיות שכן של אחד מהם?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

ברחוב שהתגוררתי בו עד לא מזמן יש משפחה אחת לפחות כזאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה ברכת בגלל זה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

לא ברחתי. תאמין לי שלא ברחתי. אם הדירה שלי היתה יותר גדולה, הייתי נשאר שם.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זנדברג, זמנך תם.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אני מסיים, גברתי. עוד משפט.

הי"ר נ' חזן:

משפט קצר.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

ב. האחריות שלכם כמנהיגים של ציבור היא לעשות בדיוק את ההיפך. דווקא אתם הייתם צריכים לבוא ולומר: מי שעוזר למדינת ישראל איננו בוגד. מי שעוזר למדינת ישראל, צריך לקבל אותו. אבל, אתם נוקטים טכניקה של צביעות ושל דמגוגיה, ולמעשה הדברים שאמרתם כאן הם במסגרת הזאת.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זנדברג, תודה לך. חבר הכנסת תאופיק חטיב, אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע, שיוכל להסביר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תן לי יהודי אחד שמוכן לקבל משתף פעולה כשכן שלו. לא ראיתי יהודי אחד שמוכן לראות אותו שותף שלו בדירה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

יש בחיפה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

יהודים הפגינו כדי להוציא משת"פים מעכו.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

הרקע לזה הוא לא שיתוף פעולה.

הי"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, רשות הדיבור לחבר הכנסת חטיב.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת, תרבות של גזענות. אני לא אנקוט דווקא את השיטה של מודי זנדברג לקחת דוגמה ולהביא דוגמה מעולם אחר, אלא אני רוצה שהציבור והמנהיגים ידעו שמי שדיבר כאן היה ראש עיר. זה לא רק אותו ראש ישיבה, שאצלו 75% מהתלמידים – – זה לא ב"כולל" של בר-אילן, זה בכלל מקרב הסטודנטים היהודים. 75% שונאי ערבים ומוכנים לנקוט פעולה נגדם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה בבתי-הספר היהודיים הדתיים.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

מי שדיבר כאן היה ראש עיר, שאצלו – עיר מעורבת – יש יהודים וערבים. הוא כביכול אמון על האוכלוסייה שמתגוררת בעיר שלו, לרבות אותה אוכלוסייה ערבית, וכביכול הוא אמור לדאוג לאינטרסים של האוכלוסייה הערבית, וכביכול הוא צריך לשרת אותה, לא לשרש אותה. מה שהוא עשה, הוא לא הלך והקים בריכה בג'ואריש ואמר, למה לכם לבוא אלינו לעיר, יש לכם בריכה בג'ואריש, תשחו שם. לא, הוא הביא חברת שמירה כדי שימנעו מהערבים להיכנס לבריכה, להפריד. כשאמרו לו שבג'ואריש מתבצע רצח, רצח שבועי כמעט, ובמקום לעסוק בנושאים כאלה אולי תשים לב למה שקורה שם, הוא סירב להתייחס. כשעוזר מפקד המחוז ביקש ממנו לקיים ישיבה לדון בנושא הכאוב של מה שמתרחש בג'ואריש, הוא לא נענה. כי הרצח בג'ואריש לא מעניין. 28 איש שנרצחו עד עכשיו, האחרון היה אתמול, עם שישה פצועים, לא כל כך מעניינים את ראש העיר.

התופעה הזו, והיא לא נקודתית, היא תופעה שהולכת וגוברת ותופסת תאוצה, ובמיוחד, חוששני, שהיא עוד תתפוס תאוצה בשנת הבחירות. כי כל ראש עיר שרואה שיש בעיר שלו קבוצות קיצוניות, והוא שומע את הקולות שלהן, יפיץ ויזרוק כל מיני רעיונות, ואם אין לו על מי, אז נגד הערבים באותו מקום, כדי לזכות בכמה קולות נוספים.

אני מסיים במקרה נוסף. סגן ראש עיריית רעננה עשה מעשה עוד יותר גרוע ממה שעשה ראש עיריית רמלה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

הוא ממשיך לעשות.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

הוא ממשיך עד היום. כשנשאל, חשבתי שהוא יתנצל, כמו שעושים כולם ואומרים "טעיתי", אולי "לא התכוונתי". לא.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

ראש העיר שלח אלי התנצלות. לא הוא.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

ראש העיר מתנצל, וכל הכבוד. הוא עדיין עומד על מה שאמר, כי הוא רוצה להתמודד על ראשות העיר. תודה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לך. חבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת נסים דהן. אחריו – חבר הכנסת אחמד סעד.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, בתחילת דברי אני רוצה להעיר לדבריו של חבר הכנסת מודי זנדברג.

חבר הכנסת מודי זנדברג שנאם לפני לא הצליח להתמודד, ובצדק, עם העובדות שהציג בפניו חבר הכנסת עזמי בשארה. הוא ניסה להביא סיפור, שכביכול הילדה שלי, בת השבע, לומדת בעומר. אני רק רוצה לציין, שהילדה שלי לומדת בבית-ספר יסודי א' בלקיה; היא למדה בגן ובכיתות א' וב' בבית-הספר היסודי הזה. היא לומדת בחול, כשאינן שם לא חשמל ולא כלום, באותם תנאים שכל שאר הילדים לומדים בהם. אפילו היתה לומדת בעומר, זה לא היה משנה את המציאות העגומה והאבסורדית של הגישה הגזענית אשר פשתה בחברה הישראלית.

אני לא יודע למה אנחנו צריכים ללכת כל כך רחוק לסקרים ולמחקרים, כשאנחנו שומעים איך השר רפאל איתן מתייחס לחלק מהאוכלוסייה הערבית: המדיניות שלו לגבי נישול הבדואים מהאדמות שלהם, ההכרזה שהבדואים כבשו. איך שר מתייחס לאזרחים במושג "כבשו"? כאילו הם אויבים, כאילו הם במדינה אחרת. בכלל, כל הגישה לאוכלוסייה הערבית היא עקומה, היא לא נכונה. מתייחסים אלינו כאל חפץ חשוד, כאל סוגיה ביטחונית. כל הגישה היא שמדובר כאילו בגייס חמישי במדינה. התחושה הזו מחלחלת בתוך ציבור התלמידים, שסופגים ומפנימים את המושגים ואת נימת הדיבור שמעבירים להם.

היה מחקר של פרופסור מאוניברסיטת חיפה, שעשה בדיקה לגבי ספרי ילדים אצל היהודים. אנחנו יודעים שהספרים האלה מעצבים את האישיות של ילדים בגילים חמש עד שש. בספרים האלה מציגים את הערבי או כגנב, או כרוצח, את החמור שלו מציגים כצולע, ואפילו הכלב שלו צריך להיות עיוור באיזה מקום. זהו עיוות של התמונה, או התדמית, או דמוניזציה של האדם הערבי וחיייו של האדם הערבי. אחר כך אומרים: תעשה שלום עם הערבים.

חבר הכנסת דהן, אתה יודע שהיה אפילו מקרה, שבו ראש מועצה מקומית, או ראש עיריית יד-מרדכי רצה לקלל חבר כנסת. אתה יודע מה הוא אמר לו? הוא אמר לו: ערבי. זאת אומרת, שהוא ראה בזה קללה.

הי"ר נ' חזן:

אדוני, יד-מרדכי זה קיבוץ.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה להגיד לך, שאנחנו הערבים רואים בשייכות הלאומית שלנו את מקור הגאווה שלנו. אנחנו חושבים שאנחנו הערבים מסרנו את דגל התרבות והציוויליזציה של האנושות בכלל, כשהיה חושך באירופה. זהו מקור הגאווה שלנו.

לכן, כשבא ראש עיריית רמלה, שהוא ראש עיר מעורבת, הוא צריך להטיף לדו-קיום. זהו האינטרס הישיר שלו, שתהיה מערכת יחסים תקינה. אבל מה הוא עושה? הוא מקיף את השכונה הערבית ג'ואריש בחומה, כאילו מדובר בגטו. הוא חושב שעל-ידי החומה הזאת השכונה ג'ואריש לא נמצאת. הוא מוריד אותה מהמפה. מצד שני, כאשר מתעלמים מהמצוקה האמיתית של התושבים בג'ואריש, אין תשתיות, אין ביוב, אין מקומות תעסוקה, יש אבטלה, יש עוני, מה נכנס לשם? – הסמים. הסמים הם שורש כל הרע בג'ואריש. ההזנחה הממשלתית וההזנחה המוניציפלית הן מקור הפשע ששורר שם. אני מפנה אצבע מאשימה לממשלה ולשר לביטחון פנים, מאחר שעד היום לא נתפסו האחראים למעשי הרצח, שנעשים באופן מחזורי. כמעט כל שבוע-שבועיים נתפסים על רצח ועל רצח נוסף.

הי"ר נ' חזן:

תודה, חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לכן, אני סבור שבהזדמנות הזאת צריך לדבר בצורה ברורה וחד-משמעית על כך, שמי שמדבר בגישה של עליונות, בגישה אחרת כלפי האוכלוסייה הערבית – צריך להגיד לו שזו הגזענות ושזה נוגד את התורה. אני חושב שיש איזה מושג בתורה שלפיו צריך לכבד את הגר החי בקרבך. האם אנחנו לא אזרחי המדינה? אפילו על-פי התורה המושג הזה קיים, לא?

הי"ר נ' חזן:

תודה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

צריך להתנהג על-פי ערכי התורה ולא על-פי הערכים הדמוקרטיים שעל-פיהם צריך לומר שזהו אחד מעקרונות היסוד של מדינת ישראל.

הי"ר נ' חזן:

תודה. חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אחמד סעד, אחריו – חבר הכנסת האשם מחאמיד, אם הוא יגיע, ואחריו – חבר הכנסת סאלח סלים.

נסים דהן (ש"ס):

גברתי היושבת בראש, חברי חברי הכנסת, אני שמח שחבר הכנסת טלב אלסאנע מייחל ליום ששלטון התורה יהיה השלטון במדינת ישראל. אני מצטרף לאיחולים שלך, אני מצטרף לתקוות שלך. אתה יודע שזהו אחד מיסודות המצע של תנועת ש"ס. ואם אתה אומר – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

יש כאלה שמעוותים את התורה ורואים בה גורם המצדיק שליטה באחרים.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, שטף הדיבור שלך מדהים.

נסים דהן (ש"ס):

אני שמח שאתה לא שותף לדעה הזאת לפחות. אני שמח שאתה מייחל לכך ששלטון התורה יפתור את כל הבעיות. אנחנו בטוחים בזה. זהו המצע שלנו.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

נסים דהן (ש"ס):

זה לא סוד, חבר הכנסת עזמי בשארה. אתה לא גילית את אמריקה. זה לא סוד. כל הדברים שמנית אותם פה, בשבילנו הם לא חדשים, אנחנו עברנו זאת על בשרנו. פעם קראו לזה מזרחי, פעם אמרו לזה ספרדי, היום קוראים לזה אולי ערבי, כי לספרדי כבר לא מעזים להגיד זאת, כי לספרדים יש תנועה משלהם, הם כבר לא צריכים אפוטרופסים, אי-אפשר לזלזל בהם, חייבים להתייחס אליהם; אוהבים אותם או שונאים אותם, אי-אפשר להתעלם מהם, צריכים לדבר אתם בגובה העיניים.

ידידי חברי הכנסת הערבים, יגיע היום שיתייחסו אליכם באותה דרך. אתם הולכים בדרך הנכונה. אתם תייצגו את הציבור שלכם בגאון, עם גאווה, עם ראש למעלה. תדרשו את הזכויות המגיעות לכם, ומגיעות לכם זכויות כאזרחים שווי זכויות במדינת ישראל. תקבלו זאת, אני בטוח. אם אתם צריכים עזרה – אתם מכירים את הכתובת.

אבל, ותרשו לי, מתוך ידידות – הסטריאוטיפ שמנו וציינו כאן חבר הכנסת עזמי בשארה וחבר הכנסת טלב אלסאנע הוא לא תלוש מן המציאות. רק בחברה אחת נשאר המושג, שאפשר להרוג על כבוד המשפחה. מוצדק, לא מוצדק – זה ויכוח ערכי. אבל רק בחברה שלכם אפשר לעשות את זה בינתיים, ומי שעושה את זה לא מנודה מן החברה. אני לא מתווכח על העיקרון, אני לא מדבר על ערכים, זה עניין של ערכים, אבל זו המציאות.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — — זה החינוך — — —

נסים דהן (ש"ס):

סליחה, תרשו לי. חבר הכנסת עזמי בשארה, אתה לא מדבר כאדם דתי. אילו היה פה חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, היית שומע אותו מדבר אחרת.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת דהן, זה שייך למסורת.

נסים דהן (ש"ס):

חבר הכנסת בשארה, אתה אומר שזה לא קיים?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

נסים דהן (ש"ס):

אהה, טוב, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

האם זה מצדיק את האפליה? מה זה קשור לאפליה? למה אתה מסיט את הוויכוח?

נסים דהן (ש"ס):

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני לא מצדיק. אתה לא הבנת אותי.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת דהן.

נסים דהן (ש"ס):

אני רוצה לסיים, יש זמן פציעות.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

למה אתה מסיט את הוויכוח?

נסים דהן (ש"ס):

עוד הפעם זה נקרא להסיט? אני מדבר אתך בידידות, הקדמתי ואמרתי זאת בדברי. אמרתי שאתם צודקים. אבל אני אומר, שהסטריאוטיפ שאתם כל כך מדברים עליו הוא לא תלוש מן המציאות. תן לי לציין עוד דוגמה.

היו"ר נ' חזן:

לא, לא. משפט אחרון. חבר הכנסת נסים דהן, זמנך תם. משפט אחרון קצר.

נסים דהן (ש"ס):

משפט אחרון באותה נקודה. לצערנו הרב, בין שמסכימים עם זה ובין שלא, המציאות היא שבחברה הערבית חיי האדם זולים יותר.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

לא נכון, זו גזענות.

נסים דהן (ש"ס):

זו לא גזענות. לצערנו הרב, מי שהורג עם סכינים, מי שמסוגל לשחוט אנשים כמו ששוחטים כבשים או טלאים, לצערנו הרב, עם כל הכאב – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אלה סטריאוטיפים.

נסים דהן (ש"ס):

זה לא קיים בינתיים בשום חברה אחרת.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת דהן. חבר הכנסת דהן.

נסים דהן (ש"ס):

הסטריאוטיפ הזה לא תלוש מהמציאות. גם אם הוא לא מוצדק, יש לו קרקע שעליה הוא צומח.

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת דהן, זמנך תם. תודה רבה.

קריאות:

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת אחמד סעד, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אני לא יכול שלא להתייחס למשפטים האחרונים שאמר חבר הכנסת דהן. זה לא נכון והמציאות אומרת שזה לא נכון לעשות הכללה כאילו הדבר המאפיין את הערבים הוא להרוג על רקע כבוד המשפחה. כמו בכל חברה, כמו בכל עם, יש תופעות שליליות שאנחנו נאבקים נגדן. התופעה הזאת היא מן התופעות האלה שאנחנו נלחמים נגדן; זה לא שהדבר מאפיין את האוכלוסייה הערבית.

בקשר לנושא העיקרי – גברתי היושבת-ראש, אני חושב שהדבר הכי מסוכן הוא האי-אכפתיות בהתמודדות נגד הגזענות, נגד התופעות הגזעניות. הדבר הכי מסוכן הוא שהאי-אכפתיות תהיה התופעה הדומיננטית בחברה. ועוד יותר מסוכן לנתק את התופעות הגזעניות מהרקע האמיתי שלהן, כאילו זו תופעה ארעית. זה אחד מטומטם, זה גזען; מה היא האטמוספירה שיצרה את הגזענות הזאת?

אני אומר, שהגזענות נגד הערבים לא שורפת רק את הערבים. היא לא מופנית נגד ערבים. היא גם צריכה להדאיג את היהודים, כי היא שורפת את האופי הדמוקרטי של החברה. לכן, במאבק נגד הגזענות זה לא רק העניין של האוכלוסייה הערבית, זה עניינם של כל הכוחות הדמוקרטיים בחברה. להיאבק נגד הגזענות.

חברים, מה אתם רוצים? בתנאים של כיבוש, בתנאים של מדיניות אפליה נגד האוכלוסייה הערבית? אתם חושבים שלא יהיו תופעות גזעניות?

אדוני השר, אם מפקד מרחב, בריאיון – לא שהוא לחש למישהו, אלא הוא כותב שחור על גבי לבן. שואלים אותו למה התרבו בתי-הקזינו ובתי-הזונות בחיפה, והוא ענה: מה אתם רוצים? למה אינכם מרוצים? אתם לא יודעים שמסביב לחיפה גרים ערבים –

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת סעד, בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

– – שיש להם יותר כסף? כשיש ביקוש – יש היצע. הערבים אוהבים בלונדיניות.

מה אתם רוצים, אם למפקד מרחב יש גישה גזענית כזאת, מה יגידו התלמידים? מה יגידו כשישמעו אותו הילדים הקטנים?

לכן, יש שתי דרכים עיקריות להתמודד עם – – –

הי"ר ב' חזן:

לא, אדוני. אני מצטערת, אבל חברי הכנסת חייבים ללמוד לתמצת.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

– – – לשנות באופן דרסטי את מדיניות האפליה נגד הערבים, וזה חינוך הילדים, שלא יהיה מצב ש-70% יגידו שהם שונאים ערבים. תודה רבה.

הי"ר ב' חזן:

תודה לך. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, אחריו – חבר הכנסת סאלח סלים, ואז חבר הכנסת האשם מחאמיד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הערבים משתלטים על הכנסת היום. שכל יום יתכנס מרכז הליכוד.

הי"ר ב' חזן:

מותר לי לומר מלה אחת? חבל לי מאוד שבדין כל כך חשוב באמת על הגזענות אין מספיק השתתפות של חברי הכנסת. אני חושבת שחשוב שתהיה השתתפות של כל חברי הבית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לצערי הרב, חברי הכנסת היהודים לא מספיק ערים לבעיה של הגזענות.

הי"ר ב' חזן:

צר לי גם שהדין הושם בסוף סדר-היום, ביום שבלאו הכי למפלגה גדולה יש ועידה, ועל כן הם נעדרים מהכנסת לחלוטין. חבר הכנסת דהאמשה, בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושבת-ראש, כבוד השר לביטחון פנים, חברי חברי הכנסת, אכן הדין ממשיך להתנהל בעיקרו על עניין הגזענות.

חברי הקודמים הזכירו פה את התופעות הגזעניות, בין היתר גם בעיתונות וגם בחיי היום-יום, והדבר גלש לעניין האסירים הביטחוניים הערבים. אני רוצה להבהיר צד נוסף של הבעיה הזאת, ואני אומר זאת בשיא הבהירות ובאופן הבוטה ביותר. רק לפני שלושה-ארבעה שבועות, בחגים, שוחררו אסירים יהודים אשר כולם רצחו ערבים והורשעו ברצח בדם קר, שוחררו בחלקם אחרי שלוש שנים, שמונה שנים, 15 שנה, אני אזכיר אותם, ואלה שלא שוחררו – הורידו להם, קצבו את עונשם, בו בזמן שיש אסירים ביטחוניים ערבים שיושבים בכלא 15, 16, 17 שנה, חולים, אחד מהם חולה מאוד, ועד היום לא נקצב עונשו.

רק למען הדיוק, וכדי שלא יגידו שהדברים אמורים בעלמא או באוויר – שקולניק רצח ערבים, במרס 1993, ונידון למאסר עולם. קצבו לו ל-15 שנה. וולף והרשקוביץ השליכו רימון בשוק הקצבים בירושלים, מתו שם ערבים, הם נידונו לעשר שנות מאסר ושוחררו אחרי שלוש שנים. נחמיה מישבאום, שותפם של וולף והרשקוביץ, נידון ל-15 שנה, הורידו לו ל-12 שנה. מורידים לו, למה לא? צריך להתחשב. אלי וענונו רצח מתדלק ערבי בתחנת דלק, ממאסר עולם הוא ירד ל-20 שנה. ניר עפרוני, שותף של וענונו באותו רצח שהזכרתי לעיל, נידון ל-22 שנה, ירד ל-15 שנה. נחשון וולס רצח אשה ערבייה, נידון למאסר עולם וירד ל-13 שנה. גודמן ירה במתפללים במסגד אל-אקצה ב-11 באפריל 1982, הרג אחד, רצח אחד, יותר נכון, ופצע שמונה נוספים. הוא נידון למאסר עולם, ירד ל-24 שנים והוא עכשיו חופשי, לאחר שריצה 16 שנה. משה פייגלין נידון היום בבית-המשפט, כנראה בירושלים, על דברים מזעזעים. הביאו רק חלק מהתמונות. ראינו אותם ב"מבט", עכשיו, דברים שזעזעו את יסודות קיומו של המשטר הדמוקרטי במדינה ואת יסודות החוק, את רשויות החוק. אפשר להעלות על הדעת מה היה דינם של ערבים אם היו שותפים למאורעות האלה או היו יוזמים אירועים כאלה. הוא נידון, בסך הכול, לשש חודשי מאסר בפועל – – –

הי"ר נ' חזן:

שישה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — ושותפו, שמואל סקט – לארבעה חודשים.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת דהאמשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

האפליה זועקת לשמים. לא יכול להיות שבמדינת חוק, במדינה שמצהירה: אני מדינה דמוקרטית, אני נוהגת כחוק בכל אזרחי המדינה, ימשיכו הדברים להתנהל בדרך הזאת.

אני רוצה לקבל את תשובתו של השר לביטחון פנים בעניין הזה ועל השאלה מתי סוף סוף יושם קץ לעוול ולאפליה הנוראית שממנה סובלים האסירים הערבים, לא רק הביטחוניים, אלא גם אסירים היושבים על רצח פלילי, שגם הם לא זוכים לקציבת עונש. יש המון פניות כאלה שאנחנו מקבלים יום יום.

הי"ר נ' חזן:

תודה רבה לך, אדוני.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת סאלח סלים, סוף סוף הגיע תורך. אחריו – חבר הכנסת האשם מחאמיד.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הנושא הזה לא עולה בפעם ראשונה לדיון במליאת הכנסת, ולצערי לא רואים שום תוצאות חיוביות. החברה הישראלית הולכת ומידרדרת.

המלים ששמענו במשך הרבה זמן במקומות רבים, מוות לערבים, הפכו למזמון כזה – – –

הי"ר נ' חזן:

פזמון.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

מין פזמון כזה, ואף אחד לא עושה כלום. אף אחד, האחראים בממשלה, במשטרה, כאילו שזה דבר נורמלי. ואיפה זה קורה? זה קורה במדינת ישראל, בחלק מהעם היהודי. העם היהודי, שסבל מתופעות גזעניות פאשיסטיות, הוא או חלק ממנו משתמש באותם דברים שהוא עצמו סבל מהם. לצערי, הכול עובר כאילו כלום לא קורה.

למה להאשים את האיש הקטן ברחוב או במגרש הכדורגל? פה, בכנסת הזאת, יש חברי כנסת גזעניים ויש חברי כנסת עם דעות פאשיסטיות. אני זוכר מקרה בשנה שעברה, כאשר הכנסת הלכה לבחור את נציגיה בוועדה שתמנה שופטים, חבר הכנסת בני אלון הידוע, שלא מתבייש בדעותיו הפאשיסטיות, יש חלק בדעותיו שהן פאשיסטיות, קיבל בבית הזה 22 קולות. זה לא מדאיג? 22 חברי כנסת הצביעו לחבר כנסת פאשיסטי שיהיה בוועדה שממנה שופטים במדינת ישראל. זה דבר חמור מאוד, זה בכנסת, לא במגרש כדורגל, לא ברחוב ולא באוטובוס. זה דבר חמור מאוד בבית-המחוקקים הישראלי. במקום לגנות תופעות כאלה, 22 בחרו בו.

שלשום, ביום שני, סליחה, אתמול בטלוויזיה – שמענו בקדנציה שעברה פה עשרות פעמים, גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, וגם אתם הייתם, האשמה כלפי רבין, זיכרונו לברכה, שממשלתו נשענת על קולות ערביים, פה בכנסת. בתוכנית "פופוליטיקה" השתתף גיסו של ראש הממשלה, אח אשתו, אתמול, והוא אמר, שהחלטת הממשלה והחלטת הכנסת, שהתקבלה ברוב של 61 – וזה היה אתמול – היא לא חוקית, ולמה? מפני שהיו 61 חברי כנסת שהצביעו בעדה, מהם חמישה חברי כנסת ערבים.

אלה דברים מדהימים. לפי דעתי, בעניין הדמוקרטיה אלה דברים מדהימים. זה קרה אתמול, שגיסו של ראש הממשלה אמר דברים גזעניים ממדרגה ראשונה. לכן מתחילים לדבר על הרוסים.

הי"ר ב' חזן:

כן, חבר הכנסת סלים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אנחנו יודעים מההיסטוריה, שהגזענות מתחילה במיעוט, מתחילה בשמאל וגוברת ועוברת. יש סכנה לדמוקרטיה בארץ הזאת – שאכפת קודם כול ליהודים, לא רק לערבים. אבל, לצערי, זה מראה כמה חברי כנסת משתתפים בדיון הזה.

הי"ר ב' חזן:

תודה, אדוני.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

כי הדמוקרטיה חשובה לכולם, לא רק לערבים, אבל הערבים הם הראשונים ש"אוכלים אותה", וזה יגיע ליהודים; אם לא נשים לזה קץ, זה יגיע ליהודים. כן, זה יגיע, רצח של ראש ממשלה זה לא דבר קל.

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת סלים, אני מבקשת ממך.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני מסיים, ברשותך, זה משפט אחרון.

לפי מה שאנחנו רואים בסקרים, בתי-ספר דתיים מקבלים כסף מהעם על חשבוננו, שונאים ערבים, 27% בעד רצח רבין. מה קרה?

הי"ר ב' חזן:

אני לא יודעת מה קרה לחברי הכנסת היום, אבל הם מכפילים את זמנם.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני מסיים. לכן, הדאגה היא גדולה מאוד, וחשוב – – –

היו"ר נ' חזן:

זה חוסר התחשבות בדוברים הבאים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

כן, חשוב להתחשב בדוברים הבאים, תודה רבה.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה לך. חבר הכנסת האשם מחאמיד. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת מחאמיד, אנא תתחשב.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

– – חברי חברי הכנסת, אדוני השר, אני מתחשב, גברתי, ואנסה לומר את דברי בצרורות.

אני מודה לחבר הכנסת עזמי בשארה, שהעלה את הנושא הזה, נושא חשוב מאוד, גברתי, משום שהוא בעצם בא להזהיר מפני משטר של אפרטהייד במדינת ישראל. אני רוצה לנסות, אדוני השר, לו היו כל הדברים ששמעתי פה, ומה שחבר הכנסת עזמי בשארה, שהציג את הנושא, והחברים האחרים שדיברו – לו היינו רק מחליפים את המלה "ערבים" ושמים את המלה "יהודים", ובמקום

"ישראל" היינו כותבים "ארצות-הברית", או "ניו-יורק", והיינו אומרים שכך דורשים מיהודים להיפרד או להיות בהפרדה בבריכת שחייה, מה היה קורה?

או, לדוגמה, כשמדברים על הפרדה במגורים בנצרת-עילית, כשחבר הכנסת עזמי בשארה רצה לגור שם, והוא גר שם עכשיו – אתה גר שם עכשיו – ניסו להפריע ולהפגין נגדו, כי אסור לערבי לחיות בנצרת-עילית, בנהרייה ובמקומות שונים. יש כל מיני תופעות מאוד מאוד גזעניות ומכוערות.

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, מפקד מרחב חיפה, שאתה ממונה עליו, שאת שמו שכחתי – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

איתן שטיין.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אם זה הוא; אני לא רוצה לציין פה מבחינה פוליטית שם של אדם שזה לא הוא.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כן, זה הוא.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אני לא בטוח שזה שמו.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כבר העלו את זה היום.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

כן, אדוני. אני פשוט מביא את זה כדוגמה, זה שייך לכל המערכת הזאת. הוא אומר שאנחנו כאילו "זונות", כי זה מושך, ובמיוחד כשאלה "זונות" בלונדיניות, כדי להרחיק אותם מהבנות שלנו. אני חושב שזה מצלצל קשה מאוד, אדוני. זה צלצל הסכנה הבאה.

דיברתי לפניך היום על תופעות של תקיפת ערבים בכל מקום. זה בוודאי גורם לעניין של הפרדה בפועל. כאשר מותר לדבר, מותר להגיד שצריך לרצוח את רבין, ורוצחים אותו בסוף. כאשר מבטאים עמדות מסוימות, העמדות בוודאי יביאו לידי מימוש ויישום של העמדות האלה.

גברתי היושבת-ראש, אני מדבר על שרפת בית הסטודנטיות, כשעדיין לא נתפסו אלה שעשו את המעשה הזה. אדוני השר, אפילו הפרדה בכאב, ואני רוצה לציין את מה שהיה בכיכר-רבין ביום שבת, לא אמחל לא לימין ולא למה שנקרא שמאל, כאשר לערבי אסור להביע כאב על רבין או על רצח פוליטי. גברתי היושבת-ראש, זה כואב.

הי"ר ב' חזן:

אבל גם זמנך תם.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אבל, גברתי היושבת-ראש, רק תרשי לי להביע את הכאב הקצר הקטן שלי על מה שנכתב ב"הארץ", שהמארגנים דרשו שערבי לא יישא דברים, ושאף אחד לא "ימרח אותי" ויאמר לי, מפני שזה ימין וזה שמאל אל תאמר את האמת. יש כאן גזענות, אדוני – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא נתנו גם לי לדבר.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

כנראה, כי אתה שחור. יש גזענות בכל מקום, ולא אשתוק, אדוני וגברתי, על זה שגם אלה שנקראים שמאל לא מתירים ולא נותנים לי לבטא את הכאב שלי; גם לי יש כאב. תודה.

הי"ר ב' חזן:

תודה לך, חבר הכנסת. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אברהם פורז. אחרון הדוברים הוא חבר הכנסת נואף מסאלחה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — — אתה שחור

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת האשם מחאמיד, אולי תבררו את הסוגיות האלה בשיחות פרטיות?

אברהם פורז (מרצ):

— — —

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פורז, חבר הכנסת פורז.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

הוא ידבר על הפרה האדומה.

הי"ר נ' חזן:

זה בסעיף הבא. שלוש דקות, אדוני.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, כמחנך, כהורה, כאזרח וכחבר כנסת אני מאוד מודאג ממה שקורה במדינת ישראל. המדינה מידרדרת לתופעות גזעניות חמורות ביותר, שמזכירות לי את המצב בגרמניה אחרי מלחמת העולם הראשונה. אלה ממש התופעות הגזעניות שרבים התעלמו מהן, שתקו, אמרו: לא רואים, ואז התוצאה ידועה.

כאן, במדינת ישראל, קורות תופעות מדאיגות. שרים, חברי כנסת, מחנכים, אנשי ציבור ורבנים, כולם אומרים שהם לא מודאגים, זה לא רציני, מדובר בבודדים. אבל התופעות הללו לא רק שגרמו לרצח

של ראש ממשלה בישראל מפני שרצה לעשות שלום, אלא הן מביאות לתבערה בין יהודים לערבים ובין יהודים ליהודים.

אני חושב, שהגזענות הזאת תתפשט, לא רק נגד ערבים, אלא גם תהיה נגד יהודים. יהודים שהם גזענים נגד ערבים, הם גזענים גם נגד עולים חדשים, הם גזענים גם נגד השחורים הספרדים. התופעות הללו הולכות ומתרחבות, ואף אחד מאתנו לא יכול לומר שהוא לא יודע ולא שומע. אני מודאג מאוד. אני אומר לכם את האמת, ואני מסתובב ברחובות, אני מקבל הרבה קללות; גם ברכות ממעטים, אבל אני מקבל הרבה קללות כשרק מזהים אותי, וכחבר כנסת ותיק מזהים אותי אנשים, ואני שומע הרבה קללות. אני אומר תמיד "תודה" לכל מי שמקלל אותי. אבל אומר לכם: התופעות הללו הולכות ומתפשטות בחברה הישראלית, ובמיוחד בדורות החדשים, בגיל הצעיר.

מערכת החינוך היהודית קרסה מהבחינה הזאת, כי מרבית המחנכים היהודים לא מטפחים חינוך לדמוקרטיה, חינוך לדו-קיום, חינוך לקירוב לבבות. הם מאפשרים תופעות גזעניות בבתי-הספר, ובמיוחד בבתי-הספר הדתיים, בין שאלה דתיים חרדים, בין שאלה דתיים לאומיים. לכן, 75% מהילדים הדתיים בבתי-הספר היהודיים אמרו שאסור לתת זכויות לערבים בישראל, ו-27% מהתלמידים היהודים הדתיים הצדיקו את הרצח של יצחק רבין, זכרו לברכה.

משה גפני (יהדות התורה):

— — — הסקר לא נעשה בבתי-ספר — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — אבל אני רוצה לומר, כמי — — —

יצחק כהן (ש"ס):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני לא רוצה להתווכח. אני לא מתווכח עכשיו.

היו"ר ב' חזן:

למען הסר ספק, חבר הכנסת דראושה התייחס לסקר בבתי-ספר ממלכתיים-דתיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ידידי יצחק כהן, אתם כשלתם בחינוך של הדור החדש. תודו בכך, כדי שתטפחו מחדש את התיאוריות, את האידיאולוגיה ואת החינוך שלכם, ואז לא יהיו לכם 75% נגד האוכלוסייה הערבית ו- 27% שיצדיקו רצח של ראש ממשלה יהודי בישראל.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת דראושה, אני מודה לך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אבל, גברתי היושבת-ראש, אני רוצה לומר, שבשנה האחרונה – זה בערך שנה מאז חליתי – עברתי דרך שלושה בתי-חולים: "הדסה עין-כרם", "הדסה הר-הצופים" ובית-החולים "העמק" בעפולה, ובשלושת בתי-החולים ראיתי צוותים של רופאים, אחיות ועובדים נהדרים, יהודים וערבים. אני רוצה לציין לשבח את ההתייחסות של אותם רופאים, אחיות ועובדים לחולים הערבים – לא רק לי אישית, אלא לכל החולים הערבים שהם טיפלו בהם. כל הכבוד לאנשים הללו, שעושים ממש עבודה קדושה –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני מצטרף.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

– – עבודה שמקרבת לבבות, שמחזקת את הדו-קיום בין יהודים לערבים, ואני אומר לכם שבתקופה הזאת התמלאתי הערכה לאנשים הללו. כן ירבו, כן יתחזקו. אני מאמין, שאנשים כאלה עושים בפועל את העבודה למען קירוב לבבות, למען שלום ולמען דו-קיום. הלוואי שאחרים – לרבות מחנכים, שוטרים, חברי כנסת, פוליטיקאים – ילמדו מהם.

הי"ר נ' חזן:

תודה רבה לך, אדוני. אומרים: רק בשמחות.

חבר הכנסת אברהם פורז, בבקשה. אחרון הדוברים בנושא הזה הוא חבר הכנסת נואף מסאלחה.

משה גפני (יהדות התורה):

— — — פרה אדומה?

הי"ר ב' חזן:

לא, אחר כך יש שאילתות. סדר-יומנו עדיין ארוך.

אברהם פורז (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חבר הכנסת גפני, אני מצטער שאני משהה את העניין, אבל גם הנושא הבא בוא יבוא ויגיע, ותוכל להתייחס.

אני רוצה לדבר על הנושא שעומד על סדר-היום, והוא הרעיון להפריד בין יהודים לערבים בבריכת שחייה. אם אנחנו נלך לפי העיקרון הזה, שכל פעם שיש איזה קונפליקט בין קבוצות נעשה הפרדה, הרי מחר נעשה בריכות נפרדות לאשכנזים ולספרדים — — —

יצחק כהן (ש"ס):

תעשה בריכות נפרדות לנשים ולגברים.

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת כהן, אני רוצה להגיד לך — אגב, זה אחד הדברים המדהימים — אני זוכר שבשנות ה-50 היו מהומות שלמות בירושלים סביב מה שקראו "בריכת המריבה", שהיתה בריכה שבה לגברים ונשים היו שעות שחייה משותפות. והנה אני מתגורר באחד המלונות בירושלים, שהוא גלאט-כשר והציבור החרדי עושה בו הרבה מאוד אירועים וחגיגות. מאחר שאני לא הולך לעשות פרסומת למלון — —

יצחק כהן (ש"ס):

כבר עשית.

אברהם פורז (מרצ):

— — אני לא אגיד את שמו, אבל אני יכול לומר לך, שבכל בוקר, כשאני נמצא במלון הזה, אני רוחץ שם יחד עם נשים. הן לא מעניינות אותי, כמובן, כי אני שוחה להנאתי, מטעמי ספורט, אבל — —

יצחק כהן (ש"ס):

אבל לא עם פרות אדומות.

היו"ר נ' חזן:

זה לסעיף הבא.

אברהם פורז (מרצ):

את זה תשאיר לנושא הבא.

— — כנראה, זה לא כל כך נורא.

אני חושב שלפעמים קורים אצלנו דברים, שאם היינו רק אומרים שהם קורים ליהודים בחוץ-לארץ, היינו מתחללים. אם, חלילה, באיזה מקום בחוץ-לארץ היה עימות בין יהודי ללא-יהודי, בבריכת שחייה, בבית-קולנוע, בבית-קפה, במוסד לימודים, ומישהו היה אומר: אתם יודעים מה, בואו נפריד ביניהם — היינו אנחנו צועקים עד לב השמים: אנטישמיות. ואנחנו מעלים על דעתנו פתרון כזה? ראש עירייה בישראל מעלה על דעתו פתרון כזה? בעיני עדיף לסגור בכלל את הבריכה, שלא תהיה בריכה, לעשות ממנה עציץ אחד גדול, ולא להגיע, חס ושלום, למצב כזה שאנחנו מפרידים במקומות ציבוריים בין יהודים ללא-יהודים. תודה רבה.

יצחק כהן (ש"ס):

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך, חבר הכנסת פורז. חבר הכנסת נואף מסאלחה, בבקשה.

אדוני השר, האם רצונך להשיב?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

נואף מסאלחה (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, קודם כול, תודה רבה שאפשרת לי להגיד את דברי – לפני משורת הדין.

הנושא הוא נושא עדין, אבל נושא אמיתי. יש משקעים בחברה הישראלית, וכשזה על רקע לאומי, זה פורץ החוצה. לוד, רמלה, חיפה, יפו ועכו הן ערים מעורבות, כפי שאנחנו אומרים, או ערים משותפות, ערים יהודיות-ערביות; יש שאומרים: ערים יהודיות שגרים בהן ערבים, ערים יהודיות-ערביות. הערים האלה היו צריכות להיות דוגמה לדו-קיום בין יהודים לערבים ולסובלנות.

בחיפה, למשל, אני יודע שבגלל התושבים, ולא בגלל ראשי הערים, אם כי יכול להיות שהם תרמו לכך – למרות כל הפערים שיש שם, ויש פערים אדירים, אני אישית יודע זאת, המשרד שלי היה ארבע שנים בחיפה כדי ללמוד מקרוב את הבעיה שהזכרתי קודם; יש פער, יש אפליה של האוכלוסייה הערבית בחינוך, בתשתית, בכל השכונות – למרות כל הפערים האלה, למדו לחיות בדו-קיום ובסובלנות. אני מזכיר ערים כמו לוד ורמלה. גם חבר הכנסת מקסים לוי, יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, שהיה ראש עיר בלוד – ואני לא מחלק כאן שבחים – למד, ועם כל הבעיות הקשות, ונשאר שם בעיות קשות, בתחנת הרכבת בלוד ובהרבה מקומות, ולא פתרו את בעיית השיכון לזוגות הצעירים, אבל לפחות מנעו, יחד עם האוכלוסייה הערבית, את התפרצות הלאומנות הקיצונית.

בא ראש עיר ברמלה ומתבטא. לצערי הרב, כל יום קורות קטטות בין יהודים ליהודים ובין ערבים לערבים, על כל רקע, על רקע שחייה או על רקע אחר, ובא ראש עיר ברמלה ואומר: להפריד. איך מפרידים בעיר אחת שבוחרת עירייה אחת, שבה הולכים לאותה קופת-חולים? בתי-הספר נפרדים, כי אנחנו לומדים בשפה הערבית שלנו, והיהודי לומד בשפה העברית, ואחר כך אנחנו לומדים עברית. *isegregation* אנגלית. אני לא רואה בזה הפרדה כמו בארצות-הברית, ה-

לכן אני מגנה את הדברים האלה מצד כל ראש עיר מעורבת או ראש עיר אחרת. אני לא מקבל את זה לא מצד יהודי ולא מצד ערבי. עם כל הבעיות שלנו, עם כל הבעיות שבינינו, על רקע אפליה, על רקע לאומי או על רקע בעיה לאומנית, יהודי ישראל וערביי ישראל חייבים להמשיך לחיות יחד.

גברתי היושבת-ראש, ברשותך, רק עוד חצי דקה, ואני באמת לא רוצה לנצל את טוב לבך. חברי כאן יושבים ורואים איך בנצרת ובנצרת-עילית, עם הבעיות, למדו לחיות יחד גם עם ערבים בנצרת-עילית; עפולה ואכסאל ודבורייה. אני פשוט מביא כמה דוגמאות. כפר-קאסם, פתח-תקווה וג'לג'וליה; כפר-קרע שלי, שבו אני גר, ואזור חדרה ואום-אל-פחם. נכון שאנחנו לא גרים יחד, אבל אנחנו יום-יום יחד

באוטובוס, בבית-קפה, בקופת-חולים, במס הכנסה, ברחובות, ואנחנו סובלנים. אני לא אומר שיש בינינו כל כך אהבה, ויש לפעמים, אבל יש דו-קיום.

אני הייתי קורא, ובזה אני מסיים, לראש עיריית רמלה ולראשי הערים, שינסו לתקן מה שנהרס, שלא נבנה בתשתית, באמון, ומה שנהרס ביחסים, וליהודים ולערבים להימנע מכל הצהרה שתוביל לגזענות. תודה רבה.

הי"ר ב' חזן:

אני מאוד מודה לך, חבר הכנסת מסאלחה.

חברי הכנסת, הצעות סיכום והצבעה בנושא זה יהיו במועד אחר.

השר לביטחון פנים, בבקשה, אדוני.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מצטער שהיום לא נמצאים יותר חברים כדי לשמוע דיון שכזה, שהוא דיון לא קל, הוא דיון כבד, קשה, מורכב. אני חושב, שמה שנעשה ברמלה אסור שייעשה. אני חושב שזאת היתה טעות. ראש העיר לא היה צריך לקבל החלטה כזאת, לנסות להוביל להחלטה של הפרדה. העיר רמלה היא עיר מעורבת של יהודים וערבים, אנשים חיים יחד זה לצד זה שנים רבות, ותפקידו של ראש עיר למצוא את הדרכים שלא להגביר את המתרחקות.

יש בעיות במקום, אי-אפשר להתעלם מהן. אני מוכרח לומר, שלפחות האנשים בכחול, המשטרה לא שיתפה פעולה עם הרצונות. לא היתה הפרדה, וברגע שמישהו רצה ליצור הפרדה פונו כל האנשים מהבריכה, והבריכה חזרה לתפקד לאחר מכן כאשר כולם ממשיכים להתרחץ שם.

אני יכול להביע צער, זו לא דעתי, זו לא דעת הממשלה, ואסור שיקרו דברים כאלה.

שמעתי את מרבית הדוברים. אני רוצה לומר לכם כמה דברים, ידידי חברי הכנסת הערבים. אני רואה את המעורבות שלכם בבתי-הסוהר, אני רואה את מי אתם מבקרים. אבל נדמה לי, שהפעילות שלכם בתוך המערכת הערבית בארץ היא לא מספיקה, לפחות איננה מורגשת.

בג'ואריש יורים אחד על השני, ונמצאים שם מאות שוטרים. אני הסתובבתי במקום הזה פעמים מספר. ניסיתי להביא לפתרון. יש שם ועדת סולחה שלא מקבלים את החלטותיה. לא ראיתי אף אחד מכם שם.

היו"ר נ' מסאלחה:

לא נכון. אדוני השר, אני לא מפריע לך, אבל תרשה לי. כשנרצח אחד האנשים – – –

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

רמדאן.

היו"ר נ' מסאלחה:

רמדאן, היינו, חברי הכנסת תאופיק חטיב, נואף מסאלחה וטלב אלסאנע, עם קציני משטרה. שים לב. אחרי שישבנו עם שניהם במקום, וצור, מפקד המרחב, שקיבל את ההודעה ב"ביפר", ישבתי מולו ליד שולחן אחד יחד עם חברי, והוא אמר: הבחור שלחצתם את ידו חצי שעה לפני כן, כשהיינו אצל שני הצדדים וקיבלנו "עטווה" באותו ערב – היינו עדיין ברמלה והוא נרצח. וזה היה לא בביקור אלא יומיים לפני כן עם מפקד המחוז.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הייתם אצל מפקד המרחב.

היו"ר נ' מסאלחה:

מפקד המרחב ומפקד המחוז. גם מפקד המחוז בלשכתו, תאופיק חטיב כנציג חברי הכנסת הערבים יחד עם ראשי המועצות.

למה אני אומר לך את זה? עד היום אנחנו בקשר אתם. היום טלפן יועץ מפקד המרחב, שהוא סגן-ניצב, לתאופיק חטיב, והוא סיפר לי. אולי לא יכולתי לפתור את הבעיה, כי פשוט רשות הדיבור היא שלך ולא שלי. רק היום דיברנו על כך, עד כמה הבעיה הזו היא מסובכת, ואנחנו בתיאום מלא עם קציני המשטרה, גם אלגריסי, מפקד התחנה. שתדע, חברי ואני היינו והאיש נרצח כשעדיין ישבנו עם קצין המשטרה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תודה רבה. אדוני היושב-ראש, אם אני סובל מחוסר ידע בדבר הזה, אתך הסליחה, אבל אסור שיהיה דבר כזה שאני לא אדע. תאמין לי, אני מעורב שם. אם אני לא יודע שאתם שם, אם אני לא יודע שאתם בוועדת הסולחה, אם אני לא רואה אתכם כשפונים אלי כדי שאני אגביר את הנוכחות במקום,

אם לא הגעתם אלי בסוגיה הזאת ואתם מגיעים אלי בסוגיות רבות אחרות, כלומר, או שאני שר שלא עובד ולא נמצא במשרדו ולא מצאתם אותו, או שלדעתי שם – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני ביקשתי ממך פגישה בשם עמותה של צעירים אקדמאים בג'ואריש, שרצו להיפגש אתך כי יש להם הצעות. אני התקשרתי פעמיים ולא קיבלתי תשובה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני הייתי שם ודיברתי עם האנשים. פעם ראשונה אני שומע את זה. אפשר להגיד לי עכשיו הרבה דברים, אני לא אוכל לענות ואני אבדוק. אני בדרך כלל עובד שעות נוספות, לכן אני אבדוק את זה. אני נפגש עם כל מי שצריך.

אני חושב שבמקרה הזה עליכם להיות יותר מעורבים. ברגעים אלה יש שם כוח שיטור גדול מאוד. שלשום נרצח בן-אדם, אתמול נורה בן-אדם שני, עם שישה כדורים בגופו. הוא נמצא בבית-חולים, ואני מקווה שהוא יישאר בחיים. הסכסוך שם בין שתי החמולות הוא כנראה סכסוך שלא נמצא לו פתרון אלא הפרדה ביניהן, ועם כל מה שעשינו, צריך למצוא פתרון. אנחנו אפילו מנסים לחשוב על הפרדה בין החמולות. שלשום נורה טיל "לאו" שפגע באחת המרפסות. למזלנו פגע הטיל בסורגים והוא התפרק. אני מאוד מצטער על כך.

משה גפני (יהדות התורה):

כמה אנשים נהרגו שם?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

המספר מתקרב ל-20.

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני השר, המספר כבר הגיע ל-24, 25.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תלוי איך אתה סופר. לא משנה, זאת בעיה. לפעמים יש דברים, שאתה לא בטוח שזה מהירי בתוך החמולות. סליחה שמדברים כך על בני-אדם, אבל להוכיח שזה בגלל הריב בין החמולות – אז אלה המספרים שאנחנו מכירים בהם.

אני מאוד מקווה שנמצא שם פתרון. אני גם חושב שהמקום מוזנח ואני חושב שצריך לטפח אותו. ביקשתי מראש העיר להתחיל לטפל במקום הזה כדי שייראה אחרת. דיברתי עם שר התשתיות ועם שר הפנים, והולכים להשקיע כסף במקום.

לקחתי את הדוגמה הזו, כי היא עלתה כאן היום, ואני מביע צער על מה שקורה שם. אבל אני מקבל את רוח הדברים, שיש בארץ בכלל בעיה והנושא של גזענות קיים גם בין היהודים לבין עצמם. בכלל, זה מראה על חוסר סובלנות בין גופים. אנשים מנסים לשמוע את עצמם בלבד ולא לשמוע את האחרים. אנחנו לא תמיד מכבדים זה את זה.

אני נולדתי בארץ הזאת, גדלתי בה ועברתי את כור ההיתוך בה, ואני מודע לדברים שעלו כאן היום. אני חושב שבתקופה המודרנית צריכים לראות גם למה קרו הדברים האלה. אנחנו צריכים לציין לא רק את העובדות כפי שהוצגו כאן בצורה מאוד מקצועית, כאשר אנשים הוציאו את כל קטעי העיתונות וקראו אותם. צריך גם לשאול את עצמנו למה יש תופעות כאלה. ואם נשאל את עצמנו למה, יכול להיות שנגיע למצב שבו צריכים לחפש את הדרך איך למנוע את זה, ואז שחברינו הערבים ינסו לעזור למנוע את הדבר הזה. אנחנו צריכים להבין גם למה אנשים מתבטאים בצורה כזאת או אחרת. יכול להיות שלא נפגשים מספיק, יכול להיות שלא מדברים מספיק, יכול להיות שלא מאזינים זה לזה, יכול להיות שיש חשדנות, יכול להיות שמערבים את הערבי הישראלי יחד עם האיש שמתפוצץ אתו במדרחוב. אלה דברים שצריכים למצוא את הבסיס להם.

יש לי הרבה חברים ערבים ביפו, בבקה-אל-ע'רבייה, בנצרת ובכל מיני מקומות.

אברהם פורז (מרצ):

אסור אף פעם להגיד את זה. אתה יודע, את זה אומרים לגבי אנטישמיות.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא, לא. גם הם אומרים שיש להם חבר תימני. אני מרגיש טוב ונוח ואני מרגיש שאפשר לחיות ביחד. גם הם אומרים עלי שיש להם חבר תימני, ואני אומר להם שהם גזענים? לא.

אברהם פורז (מרצ):

רק הזהרתי. הביטוי "יש לי חברים" הוא לא טוב.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא, חברים בתוך העדה הערבית – – –

אברהם פורז (מרצ):

אנחנו יודעים שכשלאנטישמי אומרים "אתה אנטישמי", הוא אומר: איך אתה יכול להגיד לי את זה? החברים הכי טובים שלי הם יהודים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא, עזוב, חבר הכנסת פורז.

מה שרציתי לומר כאן הוא, שאני מאמין בדו-קיום, אני מאמין בשוויון. הייתי יושב-ראש רשת "עמל". היו לי ברשת בתי-ספר דרוזיים, בדואיים וערביים; מיום שנכנסתי לתפקיד מייד הקפצתי את כל בתי-הספר האלה קדימה. הייתי אחראי למערכת החינוך ביפו, וביום שנכנסתי בתי-הספר קפצו כמה דרגות קדימה גם בתוצאות של הבגרות וכן הלאה. אני מאמין שכך צריך להיות. אני מאמין שצריך למצוא את הדרך לחיות ביחד ואפשר לדבר זה עם זה, אם מדברים מגיעים למשהו. אני מנסה כאן, מעל הבמה הזאת, יחד אתכם להבין מה הנער הישראלי חושב, יכול להיות שצריך לבדוק מה עושים לטובת העניין ולא רק להתלונן מעל הבמה הזאת. צריך לשבת יחד, גם החבורה הזאת שיושבת פה – ולא רק מעל במת הכנסת – ולנסות למצוא את הדרכים לכך שאותה איבה, אותה עוינות, אותו חוסר ידע ייעלמו מתוכנו ונמצא את הדרך לחיות יחד כאן בשלום, כולנו.

הייתי בלוד, ואני לא חושב שמערכת היחסים שם טובה, מערכת היחסים היא בעייתית מאוד. יש שם שכונה של ערבים שהופקרה במשך שנים רבות, וזו בושה להסתובב בה. זו אוזלת-יד של המדינה. הייתי שם וביקרתי, זה יוצר בעיה ועוינות במקום. אנשים באים לגור בלוד ועוזבים כרגע בגלל תופעות העוינות.

בשנות ה-50 לקיומה צריכה מדינת ישראל למצוא דרך להפסקת העוינות, ליצור אווירה שכולם חיים כאן יחד עם שוויון זכויות ושוויון חובות. לדעתי, רק דו-שיח בין כולם יביא לאווירה יותר טובה. אני מצפה מחברי הכנסת הערבים להיכנס לזה ולנסות למצוא גם את הדרכים לעזור לאותם הורים ומדריכים שיש לכם טענות כלפיהם ולתת להם כלים להתמודד עם הנקודה הזאת. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, אדוני השר, אתה יכול להישאר. ברשותך הודיעה היושבת-ראש לפני, שהצעות הסיכום וההצבעה יהיו במועד אחר, ואנחנו עוברים לנושא הבא: שאילתות לשר לביטחון פנים. דע לך – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

יש לי עוד חתונה הערב. הנהג שלי מתחתן הערב, ואם אני לא אבוא בטוח שהוא יעשה לי תאונת דרכים. בפעם הבאה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה רוצה שנדחה את זה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא, בוא נראה איך זה הולך.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אפשר לדחות את זה.

אברהם פורז (מרצ):

אם הנהג שלך מתחתן, איך תגיע לחתונה שלו?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

יש לי נהג של המנכ"ל, שלוקח אותי.

היו"ר נ' מסאלחה:

רק רגע, חברי הכנסת, הוא הרי מעלה בעיה ואני שואל אותו.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא, אני רוצה להשיב.

שאלות ותשובות

היו"ר נ' מסאלחה:

השר לביטחון פנים ישיב על שאלות.

כתובות נאצה על קירות הבתים ביישוב גבעת-אהוד

חבר הכנסת ז' בויס שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ז בסיוון התשנ"ז (2 ביולי 1997):

ב-29 במאי 1997 נתגלו על קירות הבתים ביישוב גבעת-אהוד – בהקמה, ליד לפיד – כתובות וציורי נאצה לאומניים; מצ"ב תמונות. הוגשה תלונה במשטרת מודיעין.

רצוני לשאול:

1. האם נפתחה חקירה, ומה הם ממצאיה?

2. מה היא המדיניות לגבי תופעות לאומניות פלסטיניות באזורי התפר?

3. האם שוקלים להקים גדר ביטחון ושער חשמלי במקביל לבנייה?

4. מה תעשה המשטרה כדי לחזק את תחושת הביטחון בקרב רוכשי הבתים ביישוב?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. הוגשה תלונה והיא נחקרת במשטרת מחוז יהודה ושומרון.

2. המשטרה מטפלת בתופעות אלה – כל אחת על-פי חומרתה.

3. השיקול להקמת גדר ביטחון ושער חשמלי אינו של המשטרה אלא של היישוב ושל צה"ל – הגנה מרחבית.

4. המשטרה פועלת ותפעל בכל האמצעים לחזק את תחושת הביטחון הן בפעילות גלויה והן בפעילות סמויה.

שביתת האזהרה של האסירים הפלסטינים

חבר הכנסת א' סעד שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג באב התשנ"ז (26 באוגוסט 1997):

אלפי אסירים פלסטינים הכריזו, ב-24 ביוני 1997, על שביתת אזהרה בכל בתי-הכלא והמעצר, בשל תנאי המעצר והיחס כלפיהם.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לתנאי המעצר הקשים של האסירים הפלסטינים?

2. מה הם הצעדים שיינקטו כדי לשפר את התנאים בבת-הכלא?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. בדקתי את הנושא של שירות בתי-הסוהר עם שירות בתי-הסוהר. בתאריך 24 ביוני 1997 לא היתה שביתת אזהרה בכל בתי-הסוהר, כפי שנמסר כאן על-ידך. תנאי המעצר של האסירים הביטחוניים הפלסטינים סבירים, ובכמה היבטים אף עולים על אלה של האסירים הפליליים, אך אינם עולים בקנה אחד עם הדרישות המועלות מצדם מעת לעת, דרישות שהמערכת אינה יכולה להיענות להן עקב מגבלות ביטחון.

אני מוכרח להגיד לכם, שברגעים אלה שאנחנו יושבים כאן יש מרד בכלא נפחא, כיוון שהאסירים לא נתנו לעשות חיפוש בתאים. נציב בתי-הסוהר נמצא אישית במקום, ואני מקווה שכולם יצאו משם בשלום. אנחנו לא מתכוונים לתת למרד הזה להימשך.

שירות בתי-הסוהר עוקב באופן קבוע אחרי תנאי הכליאה. אני רוצה לומר לכם, שאני ישבתי עם נציגים מהרשות הפלסטינית שהגיעו אלי לשיחה בנושא של התנאים. הם ביקשו עשרה סעיפים, ואם אני יכול אענה על מרבית הדברים שהם ביקשו. התנאים של האסירים בבת-הסוהר שלנו כרגע הם

תנאים סבירים, כפי שאני יכול להגדיר אותם במצב של מדינת ישראל. אשמח אם בעתיד יהיה לנו יותר כסף כדי לשפר.

תדעו לכם, בהשוואה לבתי-סוהר אחרים בעולם, בתי-הסוהר במדינת ישראל בחלק מהמקומות הם כמעט בית-הבראה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אז כדאי להיות בפנים, אתה אומר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כן, אנחנו נסדר לך שלושה כיווני אוויר.

היו"ר נ' מסאלחה:

נשלח אותך לצלמון, חמישה כוכבים.

שאלה נוספת לחבר הכנסת אחמד סעד.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני השר, אני מודה לך על התשובה. אם התנאים הם סבירים, איך אתה מסביר ששלושם דיברה אגודת המצפון למען שחרור האסיר בג'נין על התנאים הקשים ביותר השוררים בבית-הסוהר בבאר-שבע, כשיש עשרה עצורים בבדידות מוחלטת ולא נותנים להם זכויות, והובאו נתונים על זה? אתה מדבר עכשיו על נפחא, שם יש מרד כפי שאמרת. איך אתה מסביר את זה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בית-סוהר זה באמת לא בית-הבראה, מה לעשות? מי שנכנס לבית-סוהר סובל. לפני שבוע היו אצלי נציגים מהרשות, ומה הם ביקשו ממני – יותר ערוצים בטלוויזיה כדי שיוכלו לצפות, ונטות כדי שישאבו את האוויר, תנורים לחדרים כשכבר קיבלו אותם, ועוד פרטים. בסך הכול זה מה שמדינת ישראל יכולה לתת, היא נותנת הכול בהתאם לחוק, ואנחנו עושים הכול כדי שיהיו תנאים סבירים, כפי שאמרת.

אשר לנפחא, אני מודיע לך: כרגע התחיל שם מרד, אמרתי לדכא אותו ומייד. אני לא אהיה מן השרים שאחרי זה מדיחים את הניצבים כיוון שהם מדכאים מרד. אני מתכוון שהם יקבלו את כל הזכויות שלהם, אבל מרד שיעשו במקום אחר.

התבטאות של סגן ראש עיריית רעננה

חבר הכנסת ת' חטיב שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

בעיתון "על השרון" ביום שישי, 27 ביוני 1997, הופיעה כתבה על סגן ראש עיריית רעננה, עוזי כהן, שדיבר נגד הערבים, נגד המנטליות שלהם, וכן כינה אותם "מלוכלכים".

בעקבות הכתבה הגישו כמה חברים מהעיר טירה שבמשולש תלונה.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשטרה על הכתבה הנ"ל?

2. אם כן – האם הנושא מטופל?

3. מה יעשה משרדך בנדון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא במשטרת ישראל, ואני רוצה למסור לך את הדברים הבאים:

3-1. בתחנת כפר-סבא הוגשה תלונה בנושא ביצוע עבירות המרדה, הסתה וגזענות. נפתח תיק שמספרו חכ"97/5, אשר הועבר לקצין אגף חקירות מרכז לשם קבלת חוות דעת והנחיות באשר להמשך הטיפול בתלונה. אציין שבעבירות מהסוג הנ"ל חובה להעביר את החומר לעיון ולהחלטה של הגורמים המשפטיים באגף החקירות, תוך התייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה. כך ייעשה בהקדם גם במקרה הזה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת חטיב? תודה.

הודעת דובר מחוז ירושלים על זהות מי שחיבלו במכוניות של ערבים

חבר הכנסת מ' גפני שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

דובר מחוז ירושלים פרסם הודעה בחג השבועות, ולפיה "נערים חרדים חיבלו במכוניותיהם של ערבים".

רצוני לשאול:

1. מנין לדובר שמדובר בחרדים?

2. מה הקשר בין המעשה לבין היותם חרדים?

3. האם הדובר מציין גם עולה חדש או חילוני או קיבוצניק, ללא קשר למעשה העבירה?

4. מה יעשה משרדך בנדון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא עם מפקד מחוז ירושלים, והגעתי למסקנות הבאות:

4-1. ב-11 ביוני 1997, סמוך לשעה 03:00, נופצו שמשות של כמה כלי רכב שחנו בשער-האשפות במזרח-ירושלים. נעצר חשוד קטין, שבחקירתו במחלק הנוער של תחנת הבירה הודה שביצע את הנזק יחד עם מעורבים נוספים. החשוד קשור לחשודים נוספים אחרים שנטלו חלק באירוע.

ההתפתחות בחקירה הובילה למעצר של חמישה חשודים קטינים בגילים 13-16, שהודו בגרימת נזק לשבעה כלי רכב. כל החשודים הודו במעשים ומעצרו הוארך. תיק החקירה הועבר לפרקליטות מחוז ירושלים לשם הגשת כתב אישום.

המשטרה איננה נוהגת לפרסם את מוצאם ודתם של החשודים, וכך נהגה גם במקרה דנן.

דובר מחוז ירושלים נשאל לאחר האירוע, האם הקטינים שנעצרו הינם דתיים/חרדים או חילונים, והיה עליו לענות על שאלה זו. מעבר לזה, החשודים כולם עברו להארכת מעצר בבית-המשפט, והעיתונאים שסיקרו את האירוע הבחינו שלא מדובר בצעירים חילונים.

היו"ר נ' מסאלחה:

לא מדובר בצעירים חילונים.

שאלה נוספת, בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

איך התשובה שלי כזאת מתפתלת.

היו"ר נ' מסאלחה:

כן, הם לא חילונים.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני השר, אני מודה לך על התשובה. אני רוצה לומר לך, שדובר מחוז ירושלים, ולא בפעם הראשונה – גם השאילתא הבאה שלי היא בעניין הזה – פרסם הודעה שקיבלו אותה כל העיתונאים בחג השבועות: חרדים חיבלו במכוניותיהם של ערבים. חרדים – הכוונה לציבור מוגדר, ציבור מוגדר במדינת ישראל. החרדים אינם מחבלים במכוניותיהם של ערבים, מחנכים אותם בדיוק ההיפך. אני שמח על ההודעה שלך, בלי קשר לעניין, שהמשטרה תפסה חשודים ותעמיד אותם לדין, כי מי שמחבל במכוניותיהם של אזרחים, ולא משנה יהודים או ערבים, צריך לעמוד לדין ולקבל את העונש.

דובר משטרת ירושלים הסית נגד ציבור, ללא שום סיבה. לא מדובר בחרדים ולא משנה בכלל מה הם, אם הם הולכים עם כיפה על הראש או בלי כיפה על הראש. מי שעשה את זה צריך לתת את הדין, ואין לזה שום קשר לחרדים. אני מבקש ממך, אדוני השר, לבדוק את העניין ולראות כיצד נוהג דובר המשטרה במחוז ירושלים.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, אדוני השר. השאילתא הבאה, מס' 1465, ביחד עם שאילתא מס' 1481 של חבר הכנסת נסים דהן – הודעת דובר מחוז ירושלים. בבקשה. אתה יכול גם להתייחס למה שהוא אמר.

הודעת דובר מחוז ירושלים

חבר הכנסת מ' גפני שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

דובר מחוז ירושלים פרסם הודעה במוצאי חג השבועות, ולפיה "חרדים השליכו חפצים ושקיות צואה כנגד הקונסרבטיבים". הרב אנדרו סאקס אמר לעיתונים, שלא היו דברים מעולם, ועל בגדיו היו כתמים של קפה שחור. בתגובה השיב הדובר, שהוגשה תלונה נוספת.

רצוני לשאול:

1. כמה תלונות הוגשו בנושא השלכת השקיות, ומי הגישן?

2. האם נכונה גרסת הדובר?

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

למחרת חג השבועות נכתב בכמה עיתונים ושודר, כי חרדים זרקו שקיות אשפה על קונסרבטיבים, וזאת בהסתמך על הודעת דובר משטרת ירושלים. אחד הרבנים הקונסרבטיבים הכחיש זאת ואמר, שהיה מקרה אחד ומדובר בשאריות קפה.

רצוני לשאול:

1. על בסיס מה פרסם הדובר שהושלכו שקיות צואה?

2. אם טעה – מה ייעשה בנדון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לגבי השאילתות של שני חברי הכנסת דהן וגפני אני יכול לומר כך: בבוקר חג שבועות, 11 ביוני 1997, בשעה 03:30, התלונן הרב אנדרו סאקס במשטרת העיר העתיקה, ששעה קודם לכן הושלכו לעברו ולעבר עוברים ושבים נוספים צואה ומים. להלן ציטוטים מתלונתו: "בהיותי עובר ברחוב בת-

מחסה שמתחת לשיבה שבבתי-מחסה קרוב לכותל, מספר צעירים היו עומדים ליד החלונות בקומה השנייה ומהקומה השנייה שפכו לעברי מים מעורבים בצואה וצעקו 'נאצים' מקומה שליטת".

עוד טען הרב בתלונתו, כי צואה פגעה בטלית שלו, בשיער שלו ובבגדים שלו. כמו-כן פגעו בכמה אנשים עוברי אורח. במהלך מסירת תלונתו הצביע המתלונן בפני החוקר על כתמים חומים בטלית שהחזיק ובמכנסיו. מעבר לתלונתו של הרב לא התקבלו תלונות נוספות.

הי"ר נ' מסאלחה:

אתה רוצה שאלה נוספת? בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מבקש, אדוני היושב-ראש, אולי מהמזכירות. ציינתי בשאילתא שלי: רב"י אנדרו סאקס. אני לא מכיר בזה שהוא רב, ולכן אני מבקש לא לשנות את השאילתא שלי. אצלי זה משמעותי, מבחינתי הוא איננו רב, הוא לא ישמח לכך. הוא רב"י, כך כתבתי, ואני מבקש להשאיר את זה כך בשאילתא. אני פונה לסגן מזכיר הכנסת, שלהבא כאשר אני מגיש שאילתא, או כל חבר כנסת, לדייק.

אברהם פורז (מרצ):

משה גפני (יהדות התורה):

הוא רב"י, הוא לא רב. הוא לא קיבל -- --

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מהנתונים שנמצאים אתי כאן אני רואה שהוא רב.

משה גפני (יהדות התורה):

לא חשוב, לי מותר להגיש שאילתא כך. אני חושב שזה תוארו, ואני מבקש לא לשנות.

הי"ר נ' מסאלחה:

בסדר, חבר הכנסת גפני, זה נרשם.

משה גפני (יהדות התורה):

מאה אחוז. אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ברשותך, אני אקרא את השאילתא שלך – – –

הי"ר נ' מסאלחה:

לא, אדוני השר, הניסוח שאצלך הוא ניסוח של הכנסת, ולכן חבר הכנסת גפני צודק. חבר הכנסת גפני, אתה צודק, זה בסדר, רשמנו את זה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מבקש להפנות קובלנה נגד יושב-ראש הכנסת.

הי"ר נ' מסאלחה:

לא, אנחנו נתקן.

משה גפני (יהדות התורה):

לכן לא הפניתי את זה לכבוד השר. אני אמרתי את זה לאנשי המזכירות, שלהבא אני מבקש לא לשנות את הדברים שלי, אצלי זה משמעותי. אני גם משתדל להיות אמיתי ולא לכנות רב מי שאינו כזה.

אותו רביי אמר ברדיו בהודעה למנחם כהן, כתב "קול ישראל", וזה מצוטט בעיתונים: לא התלוננתי. כך הוא אמר: לא התלוננתי על השלכת צואה ולא התלוננתי על כל הדברים. הוא אמר במלים האלה: כל זה קשקוש אחד גדול. אלה מלים של אותו רביי. הולך דובר משטרת מחוז ירושלים, ולא בפעם

הראשונה, ומנסה להכפיש ציבור מוגדר. לא בפעם הראשונה, אדוני השר, אני אומר לך. תאמין לי, אין לי טענות למשטרת ירושלים; משטרת ירושלים, כמו משטרת ישראל כולה, עושה את עבודתה. יושב דובר וכל הזמן מנסה להכפיש בכל מיני צורות את הציבור החרדי. אנחנו מבקשים ממך – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הוא לוקח ציטוטים מתוך התלונה שלו.

משה גפני (יהדות התורה):

אני אומר לך – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מה משקר לי קצין משטרה, הוא נותן ציטוט מתוך התלונה.

משה גפני (יהדות התורה):

אני אומר, אדוני השר, אותו רב"י הכחיש את זה ב"קול ישראל".

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הכחיש, אז מה?

משה גפני (יהדות התורה):

בין התלונה ומה שהמשטרה עושה לבין ההודעות של דובר מחוז ירושלים, שהוא אחד המחוזות החשובים ביותר במשטרה, יש הבדל. הדובר של המשטרה, פעם אחר פעם אחר פעם, מנסה להכפיש ציבור חרדי. אני מבקש ממך, אדוני השר, אני חבר כנסת ואני פונה אליך: יש אין-ספור תלונות לגבי הנושא של הדוברות והכפשה של הציבור החרדי.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת גפני, אני שומע אותך והביטחון העצמי שלך מעורר בי סימני שאלה לגבי המכתב של הרפ"ק שמונח לי כאן ואומר לי דברים ברורים מתוך התלונה. אם אתה צודק ואין תלונה, אז אני מוריד שורה מזקני. אם זה הפוך, אתה תעשה את זה.

משה גפני (יהדות התורה):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מציע שאני אבדוק את זה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה רואה שחברי הכנסת הערבים, שאמרת לפני רגע שהם לא דואגים – תראה איך חבר הכנסת סאלח סלים דואג למשטרה. אתה תשיב עתה על שאילתא מס' 1466, שבה נאמר לך שיש מחסור בניידות משטרה. אתה רואה?

מחסור בניידות משטרה

חבר הכנסת ס' סלים שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

תחנת המשטרה בשפרעם משרתת כפרים וערים באזור ואוכלוסייה המונה יותר מ-80,000 תושבים. בלילה עובדת רק ניידת אחת, שצריכה לדאוג לכל הכפרים והערים שבאחריות התחנה.

רצוני לשאול:

1. האם כך נהוג באזורים אחרים בארץ?

2. האם יוגדל מספר הניידות בלילה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מאוד שמח שיש מישהו שדואג למכוניות של המשטרה.

תחנת שפרעם משרתת אוכלוסייה של כ-70,000 תושבים, ואני חושב שבגלל כמות גדולה כזאת של אנשים יש סיבה לדברים שאתה מעלה. בתחום תחנת שפרעם פועלות כשתי ניידות בשעות היום, ניידת אחת בלבד בשעות הלילה. זו אינה מדיניות, כי בפועל יוצא שהקצבת הניידות היא על-פי גודל התחנה. אני מקווה שבעתיד אנחנו נשנה את זה. בנתונים הקיימים לא ניתן להפעיל יותר ניידות.

אם אני יכול לצפות קדימה, לפי התוכניות העתידיות שלי, אני מתכוון לגרום לכך שיותר ניידות תהיינה בשטח. היום יש מהפכה במשטרה, אנו מקימים מרכזי שיטור קהילתיים ובכל היישובים הכי קטנים יש תחנות משטרה. הקמתי עשרות, ורק בשבוע האחרון הקמתי כחמש נקודות משטרה ביישובים קטנים, ואפילו בתל-מונד, שיש בה 5,000 איש, הקמנו אתמול נקודה כזאת. כמובן, נגרום לכך שנפזר יותר את הניידות, ונגרום לכך שהתנועה תהיה גדולה יותר על-ידי נוכחות של המשטרה וכמובן כלי הרכב. אני מקבל את התלונה, אך בסך הכול אני מנסה לעשות את המקסימום בתקציב הקיים.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לך. שאלה נוספת לחבר הכנסת סלים, בבקשה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני השר, השאילתא שלי לא באה מהאוויר, כי אני שייך לאזור שהתחנה הזאת משרתת אותו. באזור זה יש קרוב ל-80,000 תושבים, וקרו כמה פעמים מקרים שאנשים הזמינו משטרה, בגלל ריב, גנבות וכדומה, והתשובה היתה: יש לנו רק ניידת אחת. ל-80,000 תושבים. בתשובה שלך, לצערי אתה מקווה – גם אני מקווה שיהיה שלום ואין שלום – אין לנו שום תשובה עניינית, שבאמת בתוך שלושה חודשים העניין ישתפר. המצב יישאר כפי שהוא היום, ש-80,000 תושבים בחמישה-שישה יישובים יהיו עם ניידת אחת. זה דבר שגורם סבל לתושבים, כי קורים דברים, במיוחד בזמן האחרון. זה סבל גם לשוטרים עצמם, שמואשמים בדרך כלל כאילו הם לא רוצים לצאת, אך למעשה אין להם אוטו.

הי"ר נ' חזן:

תודה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני רוצה לומר לך, שרק בימים האחרונים קוצץ תקציב משרדי ב-126 מיליון, והדבר הזה משפיע ישירות על כל הדברים האחרים. הטענה שלך נכונה, אם אתה אומר לי שלא באה ניידת כאשר מזעיקים אותה, ואסור שזה יקרה. את זה אני גם אוודא. לא יכול להיות מצב, שמישהו זקוק לעזרת המשטרה ולא תהיה ניידת. לגבי כמה ניידות, לא בזה עסקינן. אני התמקדתי במספר הניידות. אם אתה אומר שקוראים למשטרה והיא לא מגיעה, זה לא מקובל עלי. מכאן תן לי לבדוק את העניין יותר לעומק.

אברהם פורז (מרצ):

מפני שאין ניידות אפשר לומר לפונים: תדחו את הקטטה למחר, מחר תהיה ניידת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אפשר, אבל הערבים בדרך כלל לא מסכימים. בשפרעם יש דרוזים וערבים שרבים ביניהם והיהודים שבאים בתוכם צריכים לבוא בניידת. אני אומר את זה בחיור. אי-אפשר לדחות למחר. הטענה נכונה. אני צריך לבדוק את זה. לא יכול להיות שקוראים למשטרה והיא לא מגיעה. לא יכול להיות דבר כזה. לזה אני לא יכול להסכים.

פעולות מחאה של "הוועד לביטחון בכבישים"

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

פורסם כי פעילי הארגון המתקרא "הוועד לביטחון בכבישים" ריססו שטחים גדולים של כרמים ומטעים השייכים לערבים בחומרים כימיים. פעולות ההשחתה תוארו כ"מחאה על יידי אבנים לעבר כלי רכב ישראליים בכביש עוקף-חברון".

רצוני לשאול:

1. האם ידוע מי הם האנשים העומדים מאחורי "הוועד לביטחון בכבישים"?

2. מה יעשה משרדך?

3. כיצד יכול משרדך להבטיח שמקרים אלו לא יישנו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. ארגון בשם "הוועד לביטחון בכבישים" מוכר למשטרת ישראל מפרסומים עיתונאיים. מידת נכונותם של פרסומים אלה – באחריותו הבלעדית של המפרסם. בידי המשטרה אין מידע על אנשים המשתייכים לארגון זה. כמו כן אין מידע המאשר כי ארגון זה אחראי לאירועים המיוחסים לו בפרסומים.

בתאריך 6 ביולי 1997 התקבלה תלונה של תושב הכפר חרבת-זכרייה על כך שחלקת גפנים שבבעלותו, הממוקמת בצמוד לגוש-עציון, רוססה בחומרי הדברה. כתוצאה מהמעשה נפגעו 12 גפנים.

2. התלונה מטופלת במחוז ש"י, שבו מטופלות תלונות דומות המתקבלות, הן מצד ערבים והן מצד יהודים המתגוררים ביהודה ושומרון על פגיעות הדדיות בצידוד חקלאי, מקורות מים וגידולים.

הכאת עולים בידי שוטרים

חברת הכנסת מ' סולודקין שאלה את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

להלן שלושה מקרים של עולים שהוכו בידי שוטרים ללא סיבה – א"א וק"א (שמם וכל השמות הבאים מופיעים במקור), מס' ת"פ 530/93, שהוכו על-ידי שוטרים באשקלון; י"פ מאשקלון, שהוכה קשות במשטרה, לאחר שאיבד את הכרתו בהתקף סוכרת קשה; ו"כ, מס' תיק פ"א 4009/95, פנסיונרית שהוכתה על-ידי שוטר באשקלון.

רצוני לשאול:

מדוע נסגרו כל התיקים שצוינו לעיל על-ידי תחנת המשטרה באשקלון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני רוצה לומר כמה עובדות. האירוע המוזכר בשאלתא מתייחס למקרה שבו הותקפו שוטרי תחנת אשקלון על-ידי החשודים בשעת הגשת סיוע לנציגי רשות השידור בעת ביצוע עיקול.

במהלך התקרית ולאחר מעצר החשודים והאשמתם לא טענו אלה בכל שלב שהוא במהלך החקירה כי הותקפו בידי השוטרים, ולכן התלונה לא נבדקה בידי המחלקה לחקירות שוטרים.

כנגד שלושת המעורבים הוגשו כתבי אישום שנקבעו לדיון משפטי ב-21 ביולי 1997.

מכאן, מה שנאמר כאן הוא שלא הוגשו תלונות ולכן זה לא הועבר למח"ש.

הי"ר ב' חזן:

שאלה נוספת לחברת הכנסת סולודקין.

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

אני מודה לכבוד השר על התשובה שלו, אבל מה שאני יכולה לומר הוא, שאינני שבעת-רצון מהתשובה, מפני שהמצב באזור הדרום חמור מאוד. מקרים של הכאות על-ידי שוטרים מתרבים, ובחודש אוגוסט היה עוד מקרה, מקרה מאוד חמור – האיש איבד את ההכרה.

אני חוזרת על דברי במכתב שלי לכבוד השר, שבו אמרתי שבמקומות ובריכוזים של עולים חדשים כדאי לגייס למשטרה דוברי רוסית וגם דוברי אמהרית.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

אני יכולה לצרף גם ערבים. אני חושבת שכדאי לעשות את זה.

כתבתי בשאילתא שלי על שלושה מקרים, לא על מקרה אחד, ולא קיבלתי תשובה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

קודם כול, אני רוצה לומר לך שאני מעודד עולים חדשים מרוסיה להתגייס למשטרה. בכמה מקומות הדבר הזה נעשה, וזה עובד טוב מאוד.

דבר שני, יש לי פה השמות, את הגשת אותם. את שואלת אם התלונה נבדקה על-ידי המחלקה לחקירות שוטרים. לא הוגשה תלונה, אז איך אפשר לבדוק את זה?

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

אתה יודע את המצב של האנשים שלנו. הם לא יודעים לאן לפנות; הם פונים למפלגה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לקבל סל קליטה – הם יודעים איך לעשות זאת? הם הולכים למישהו שמדבר עברית. הם יגישו תלונה, ואנחנו נטפל בה. אני לא יכול להפנות את הדבר הזה למח"ש. יש חוקים. את המחוקקת בבית הזה. מעבירים את זה למשרד המשפטים, שבודק את השוטרים. אני לא יכול, כשר, להגיש את התלונה, או שאת תגישי בשמם. אין לי שום בעיה. ביום שזה יוגש, הוא יוגש למח"ש.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה, גברתי.

הטיפול בעבריינות סמים בעכו

חבר הכנסת ע' בשארה שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

בעכו יש בעיית סמים קשה, בעיקר בעיר העתיקה, שבה מצויות לדברי מפקד משטרת עכו 21 תחנות סמים. הבעיה ידועה במשך שנים, אך פעילות המשטרה במקום דלה.

רצוני לשאול:

1. כיצד נלחמת המשטרה בבעיה זו?

2. האם קיים שיתוף פעולה משטרתי עם גורמי רווחה וחינוך?

3. האם תשקלו הכנת תוכנית מקפת למלחמה בבעיה, ותגבור עבודת המשטרה בעיר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תחנת עכו מודעת לבעיית הסמים בעכו העתיקה. בעיר העתיקה פועלת נקודת משטרה, ובה מופעלים רכז מודיעין וצוות בילוש, נוסף על ניידת שנמצאת במקום ומסתובבת כל הזמן.

התחנה מקיימת קשר ושיתוף פעולה עם גורמי הרווחה והחינוך, וזה בא לידי ביטוי בקשרים הבאים: הרשות המקומית – מנהל מחלקת הרווחה בעירייה שנמצא בקשר עם המשטרה; היא מנהלת מגע ישיר עם מנהלי בתי-הספר. יש הרצאות שמתקיימות בבתי-הספר בנושא הסמים. יש קשר עם יחידות הנוער.

עיקר פעילות המשטרה בתחום הסמים בעכו העתיקה מבוצע על-ידי תחנת עכו. תגבור התחנה בעבודתה נעשה על-פי הצרכים. אני יכול לומר לכם, שלא יהיו יותר שוטרים במדינת ישראל. הם טוענים כלפינו שצריכים להיות בכל מקום יותר שוטרים. זה לא יהיה.

אני רוצה לומר עוד דבר, חבר הכנסת בשארה. כרגע יש פרויקט שנקרא "שלהבת". בפרויקט הזה אנחנו לוקחים אסירים ומביאים אותם אל כיתות הלימוד, אסירים שניקנו אותם מן הסמים, והדבר הזה פועל ממש בסדר. אנחנו מתקדמים עם הדבר הזה, אבל זו מכת מדינה. לפעמים מפתיע אותי איך האוכלוסייה הערבית גם היא נסחפה פנימה. אם היית שואל אותי לפני 20 שנה, הייתי אומר לך שזה יכול לקרות אולי ברמת-אביב ג', זה יכול לקרות בשכונת התקווה, אבל אצל ערבים זה לא יקרה. היום, נדמה לי, שהמכה הזאת חדרה עמוק. אני מציע שנעסוק בחינוך הילדים שלנו שלא לגעת ברעל הזה. אם נצליח בדבר הזה, יהיה יותר קל לכולנו לתקוף את הבעיה, או את המכה הזאת.

היו"ר נ' חזן:

שאלה נוספת לחבר הכנסת בשארה, בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני השר, הבעיה עם הסמים היא לא רק נזק לבריאות, לנפש וכו', אלא היא מקור אמיתי לפשיעה ואלימות.

דיברנו לפני כמה רגעים על נושא ג'ואריש. אדוני השר, ביטאת את זה כריב בין חמולות. אנחנו יודעים מהשטח – אני גם ביקרתי כמה פעמים שם – שמדובר שם בשרשרת של רציחות בין סוחרי סמים. הייתי רוצה לשמוע על המאבק בסוחרי סמים אלימים כאחת העדיפויות. דיברת על סולחות. אי-אפשר לעשות סולחות בין סוחרי סמים; זה גם לא תפקידנו. סוחרי סמים צריך לשים בבית-סוהר, מה עוד שזה על רקע של רציחות. דיברת על 20, זה נכון. אדוני השר, אף תיק אחד עוד לא פוענח באשר לזהות הרוצח. מדובר בכפר קטן, ברור מי זה. אין פה סיפור של חמולות אם אלה רוצחי סמים. מה עוד שסיפור חמולות גם לא מעניין אותי כל כך. אבל כאן יש עניין של מסחר בסמים.

אני חושב, אני לא יודע אם תסכים אתי, שצריך למקד את תשומת הלב בנושא הזה ולמגר את נגע הסמים וסוחרי הסמים משכונת ג'ואריש. כי זה העניין, לא אם חמולה תעזוב וחמולה תישאר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בנושא הסמים, אני יכול להוסיף משפט אחד. אתה צודק. יש בכלל עלייה בפשיעה במדינת ישראל, כ-20% בשנה זו. אני מאוד מקווה שאת מרבית תשומת הלב שלנו ניתן בשנה הבאה לנושא הפשיעה. אני מתכוון להעביר הרבה שוטרים שעוסקים בביטחון השוטף, מהיס"מים למיניהם ומכל הכוחות המתגברים, ואני הולך לתת תנופה חזקה לדברים שקשורים בפשיעה, ביניהם הסמים.

אין שום ספק, מה שאמרת זה נכון. הסמים הם המקור כמעט הוודאי למרבית הפשיעה במדינת ישראל. סוחרי הסמים, שהם אלה הנוסעים ב"מרצדסים" וגרים בוילות, הם אבי אבות הטומאה, ובהם צריך לטפל. אני מקווה שאנחנו נצליח.

אברהם פורז (מרצ):

— — — אדוני השר — — —

הי"ר נ' חזן:

לא, חבר הכנסת פורז.

אברהם פורז (מרצ):

אני רוצה לשאול שאלה נוספת חשובה מאוד.

הי"ר נ' חזן:

לא. אתה לא שאלת את השאלתא, אדוני. בהזדמנות תשאל שאלתא והשר ישיב.

הפצת סמים בקרב בני נוער

חבר הכנסת י' יהב שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

בעיתון "ידיעות חיפה" נחשפה שיטה חדשה להפצת סמים בקרב בני הנוער. במקום לשאת בסיכון של ארגון מסיבות, מציעים סוחרי הסמים כסף לבעל המסיבה תמורת מתן רשות להפיץ סמים במסיבה. התופעות האלו פופולריות ונפוצות בקרב תלמידי כיתות ט'-י'.

רצוני לשאול:

1. האם מודעת המשטרה לתופעה?

2. כיצד פועלת המשטרה לסילוק תופעה זו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם מפקד המחוז הצפוני של משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. מטבע הדברים, כאשר נערכת מסיבת אסיד ומשתתפיה משתמשים בסמים בעת המסיבה, חלקם לפחות אינו מגיע "מצויד" בסם אלא רוכשו במהלך המסיבה.

2. משטרת ישראל פועלת כנגד הנגע של קיום מסיבות אסיד בצורה רצופה ושיטתית תוך הפניית כוחות מיומנים בעת קיום המסיבות לרבות מעצר מפעילי המסיבות, סוחרי הסמים והמשתמשים, וזאת בשיתוף גורמים נוספים כמו רשות שמורות הטבע.

ראוי לציין כי מסיבות האסיד הינן תופעה עונתית במהלך חודשי הקיץ ומשמשות כאחת הדרכים, מני רבות, להשגת סם.

בית-המעצר "קישון"

חבר הכנסת י' יהב שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

תנאי המעצר בבית-המעצר "קישון" קשים. חוק המעצרים החדש יוצר מצב חדש לגבי משטרת ישראל. כאשר היא מחזיקה אזרח בבית-מעצר זה.

רצוני לשאול:

האם נערכה המשטרה לשפץ את המקום או לבנות מקום חלופי?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

תנאי המעצר בבית-המעצר "קישון" אינם קשים מתנאי המעצר בבתי-מעצר אחרים במשטרת ישראל.

משטרת ישראל שיפצה את בית-המעצר "קישון" כדי להתאים את התאים בו לדרישות חוק סדר-הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, כפי שעשתה בכל בתי-המעצר האחרים.

משטרת ישראל עומדת להשקיע עוד כמיליון ש"ח בשיפוץ בית-המעצר "קישון" בשנת 1997/98.

התבטאויות של מפקד תחנת המשטרה באשקלון

חבר הכנסת צ' ויינברג שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

בעקבות גל הפריצות לחנויות באשקלון, נכתב כי מפקד תחנת המשטרה בעיר, סגן-ניצב אבינועם בירן, אמר בריאיון לעיתון "כל הדרום" (20 ביוני 1997): "מדובר במספר כנופיות של צעירים עולים מחבר העמים. כמה כנופיות הצלחנו לעצור, אך יש כמה נוספות שפועלות באזור".

רצוני לשאול:

האם ייתכן שסגן-ניצב במשטרה יציין את מוצאם של החשודים במעשה עוד לפני שהם נתפסו, והאם בכלל קיים חשש סביר למעורבותם בגל הפריצות בעיר?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם מפקד תחנת אשקלון, וזה מסר כי:

בהתייחס לשאלת העיתונאי לגבי התפרצויות לחנויות באשקלון – מדובר בכנופיות מחבר העמים, והנ"ל התכוון לאלה שנתפסו. זוהי עובדה.

לגבי כנופיות נוספות שפועלות, לא נאמר שהן מחבר העמים, וכל זמן שלא נתפסו לא ידוע במי מדובר.

ההתייחסות לחבר העמים היתה רק לאלה שנתפסו.

התגברות האלימות ותדירות מקרי הרצח

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

בתקופה האחרונה כמעט שלא עובר יום שלא מתרחש בו מקרה רצח נוסף. מדי יום אנו שומעים על אדם נוסף שהיתוסף על קורבנותיה של האלימות הגוברת במדינה.

רצוני לשאול:

1. כיצד נערכת המשטרה להתגבר על מכת הרציחות אשר פוקדת אותנו?

2. מה הם לפי הערכות המשטרה הגורמים לעלייה במעשי הפשע החמורים, שלהם אנו עדים בשבועות האחרונים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

כידוע, עבירת הרצח הינה במרבית המקרים עבירה אמוציונלית, ומכאן גם הקושי לחקור מקרים מסוג זה.

מניתוח מקרי הרצח של מחצית שנת 1997 עולה, כי שיעור הגילויים בחקירות אלו הינו למעלה מ-70%, וניתוח פנימי מעלה כי בכ-70% מהמקרים לא קיימת זיקה בין קורבן לעבריין – באחוז הגבוה של הגילויים – דבר שיש בו כדי להצביע על קושי נוסף במניעה.

עם זאת, ובהתייחס לאחוז הנמוך של המקרים שבהם קיימת זיקה בין קורבן לעבריין ולאחוז הגבוה של הגילויים – ניתן לראות שמקיימים חקירות מעמיקות בכל הקשור לפענוח מעשי הרצח.

ניתוח פנימי מעלה, כי במחצית הראשונה של 1997 נפתחו 72 תיקי רצח, לעומת 64 תיקים במחצית הראשונה של שנת 1996 – עלייה של 12.5%.

הסעה בשכר במכוניות פרטיות

חבר הכנסת ג' עזרא שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

קיימת תופעה שלפיה נהגים שאינם נהגי מוניות רשויים פועלים כנהגי מוניות לכל דבר, ובכך גוזלים את פרנסתם של נהגי המוניות ומסכנים את שלום הציבור.

רצוני לשאול:

מה עושה משטרת ישראל בנדון?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם ראש מחלקת התנועה במשטרת ישראל, ונמסר לי כי:

התופעה ידועה. לכשנתקלים בה – רושמים דוחות.

במקרים מיוחדים נעשים מבצעים עם משרד התחבורה ושוטרים בשכר, זאת בהתאם לבקשות מיוחדות של משרד התחבורה.

טיפול בחקירת עיתונאי בגין המרדה

חבר הכנסת מ' גפני שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

בעיתון "יתד נאמן" פורסם על הגשת כתב אישום נגד עיתונאי שכתב כתבה על תמיכת רבנים ברצח רבין, בגין "ניסיון לקבל תשלום במרמה". לדברי שר המשפטים, בתשובה על שאילתא – מדוע לא הוגש כתב אישום בגין המרדה – תיק החקירה הועבר לפרקליטות לאחר חצי שנה, שהיא תקופת ההתיישנות.

רצוני לשאול:

האם העיכוב בחקירת המשטרה נעשה כדי שלא להאשים עיתונאי בהסתה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

העובדות סביב השאילתא הזאת של חבר הכנסת גפני הן כאלה:

א. נגד העיתונאי, אשר הכין כתבה על תמיכת רבנים ברצח רבין, זיכרונו לברכה, התנהלה חקירה כדין, בחשד למעשה המרדה.

ב. בתיק החקירה הושגו ראיות לכאורה, להכנת כתב אישום נגד הכתב.

ג. בעבירת ההמרדה הקבועה בסעיף 136 לחוק העונשין – ניתן להגיש כתב אישום בתוך שישה חודשים מיום שנעברה העבירה.

ד. בנושא המובא בשאילתא, תיק החקירה לא הועבר להכנת כתב אישום במועד הקבוע בחוק – זאת כתוצאה מתקלה ביחידת החקירות.

ה. לקחי התקלה הופקו ונלמדו, כדי למנוע הישנות תקלה דומה בעתיד.

אני יכול להביע צער על הדבר הזה.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת גפני, שאלה נוספת, בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני השר, אני מתנצל שאני מעכב אותך, אבל אני אעשה את זה ממש בקצרה.

אני לא רוצה לסכסך בין שרים בממשלה שאני תומך בה, אבל על השאילתא הזו כבר השיב לי שר המשפטים, והיה מדובר על כתבה נוראה מכל בחינה אפשרית.

מדובר על כתבה במקומון, שבה פרסם העיתונאי על ישיבת הסדר בבני-ברק. הביאו צילום של שני חרדים, בני 14 ו-30. התברר שבני 14 ו-30 לא לומדים בישיבת הסדר, אין כלל ישיבת הסדר בבני-ברק, וכל הכתבה מצוצה מן האצבע, מתחילתה ועד סופה. הכתבה השתרעה על פני שניים או שלושה עמודים. מה עשתה המשטרה? המשטרה התחילה לחקור מאוחר, ההסתה כבר נגרמה, וכתוצאה מכך האיש יועמד לדין, כנראה, כמו איזה בעל חנות מכולת, על העברת ידיעה במרמה, שעל זה הוא קיבל תשלום במרמה, בשעה שהאיש הזה צריך לעמוד לדין על המרדה. המשטרה נכשלה בתפקידה בכך שהיא לא עשתה את החקירה מהר. יש דברים אחרים שהמשטרה ממהרת לחקור, אבל דברים שאני לא הייתי ממהר כל כך לחקור, בכל מיני נושאים אחרים; לא אזכיר אותם עכשיו. אבל הנושא הזה חמור. היתה כאן הסתה והמרדה, והאיש היה צריך לעמוד לדין בכל חומרת הדין, זה היה תפקידה של המשטרה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מודה לך. אני מתכוון גם לכתוב וגם לדבר עם מפקד המחוז על העניין הזה, כך שזה לא יישנה.

היו"ר נ' חזן:

תודה לך.

הפעלת "צופר שבת" בשכונת יד-אליהו בתל-אביב

חבר הכנסת ד' טל שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

תושב יד-אליהו בתל-אביב מכריז בימי שישי על מועד כניסת השבת על-ידי צופר, כמקובל בערים רבות, בברכת התושבים, אולם שוטרי מרחב ירקון הורו לו לחדול מכך. רצופה בזה ידיעה בנושא.

רצוני לשאול:

1. מדוע אסרה המשטרה על הפעלת צופר השבת?

2. האם תישקל עמדתה שנית?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם מפקד מחוז תל-אביב, ונמסר לי כי:

1-2. א. מדי פעם, בתדירות נמוכה, כאשר יש תלונה של אזרח על הפעלת רמקול ממכונית נוסעת – של חוזרים בתשובה כנראה – באזור יד-אליהו, ניידת אזרית מנסה לאתרה ולהפסיק את ההכרזה.

ב. על-פי סעיף 7 – פרסומת והודעות – 40.25.02 בקובץ דינים בנושא רישוי נרשם, "לא יפעיל אדם באזור מגורים רמקול או מכשיר וכיוצא בזה כדי להפנות תשומת הלב למכירת טובין, לאספקת שירותים, להופעה, להצגה או לתת הודעות או לפרסומת".

ג. המכריז מתבקש להפסיק את ההכרזות רק כאשר יש תלונה, וכך הוא עושה.

ד. משטרת ישראל תמשיך לטפל בתלונות אזרחים שההכרזות הנ"ל מפריעות את מהלך חייהם.

סמים מסוכנים בבתי-ספר בחיפה

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

כתבה שהעתקה מצורף בזה מלמדת על עלייה תלולה בהיקף השימוש בסמים מסוכנים בקרב תלמידים בבתי-ספר בחיפה.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרדך לתופעה?

2. אילו פעולות נקטה המשטרה כדי להתמודד עם השימוש המוגבר בסמים מסוכנים?

3. האם בוחנת המשטרה אפשרות להגביר את מעורבות ההורים על מנת להתמודד עם התופעה?

4. אם כן – כיצד?

5. כמה סוחרי סמים נעצרו בחודשיים האחרונים בחיפה בחשד מכירה לבני נוער?

6. כמה נעצרו בחשד דומה בחודשים יוני-יולי 1996?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

6-1. תופעת השימוש בסמים בקרב תלמידי בתי-הספר בחיפה ידועה. נדמה לי שאתה מעלה את הנושא הזה כמה פעמים, אתה עקשן. זה מוצא חן בעיני. אני מקווה שאתה לא מספק להם את זה כדי שתהיינה לך שאילתות.

היו"ר ב' חזן:

אני מבקשת, אדוני השר, שתחזור בך.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, זה עיסוק נוסף.

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת זנדברג לא חשוד בעיסוק נוסף.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כל הזמן הוא מעלה את זה. זאת פעם שלישית שאני משיב על נושא הסמים באזור חיפה.

א. בעיית הסמים בקרב תלמידי בתי-ספר בחיפה ידועה ואיננה משום תופעה חדשה מקומית, אלא תופעה כלל-ארצית. נדמה לי שרק לפני דקות מספר דיברנו על מה שקורה בעכו, באוכלוסייה הערבית ובשאר מדינת ישראל בנושא של הסמים.

ב. באזור חיפה אנחנו רואים את הסמים חודרים יותר ויותר לשוק. הדבר פגע בכמה בתי-ספר, ביניהם בתי-ספר יוקרתיים באזור. משטרת חיפה עוסקת היום בעניין הזה ומקדישה לזה הרבה יותר תשומת לב, ובכלל זה בהסברה.

ג. מעבר לפעילות האינטנסיבית יש שיתוף פעולה עם משרד החינוך. יש פרויקט, שהזכרתי אותו קודם לכן, שנקרא "שלהבת", שבו אנחנו שולחים לבתי-ספר אסירים שניקינו אותם מסמים. אנחנו מביאים אותם בפני התלמידים ומפגישים אותם. אני אשמח מאוד אם אתה תוביל את הפרויקט הזה באזור הזה. זהו מפגש חווייתי קשה מאוד לתלמידים; זאת חוויה קשה, אבל היא מזעזעת אותם מלגעת בסמים בהמשך.

ד. מעורבות ההורים ניכרת בזמן האחרון, כפי שהנתונים מראים, ויש דיונים גם במועצת העיר, בוועדה לענייני סמים, ויש שיתוף פעולה בין העיר לבין הוועדה. יש ניסיון להקים סיירת של הורים להגברת המעורבות באזור.

ה. המשטרה מפעילה כל מיני שיטות, גם חדשות וגם ישנות, בטיפול בנושא הזה, ואני חושב שכל תוספת הסבר בנושא הזה, מיותרת. מבחינת נתונים, אני יכול לומר שבשנת 1995 נפתחו 100 תיקים בנושא הזה, ובשנת 1996 נפתחו 150 תיקים.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

על שימוש או על סחר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כנגד משתמשים וכנגד סוחרים. אין לי פה ההפרדה בין שני הדברים.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני השר, האם ניסו למנוע את כניסתה של להקת פופ מבריטניה?

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פורז, אתה חבר כנסת ותיק ואתה מנסה לתפוס טרמפ על שאילתות של אחרים. אנא, יש לך כבר שלוש שאילתות. לך להכין אותן.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת זנדברג, אני אשמח אם תישא את הדגל ואני אתן לך את מלוא הסיוע של משרדי. אם תרצה, אני אישית אפילו אתלווה אליך לצורך המאבק הזה.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זנדברג רוצה לשאול שאלה נוספת?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

כן. ראשית, אני מודה לאדוני השר.

אברהם פורז (מרצ):

למה לא נתנו ללהקה הבריטית – – –

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פורז, אני קוראת אותך לסדר פעם ראשונה. תיכף אני אקרא אותך לסדר בפעם השנייה, ואז מה נעשה עם הפרה האדומה?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת פורז, אני מצטער, כבר יש לי שני עוזרים פרלמנטריים, והתקן תפוס. אני אשאל את מה שאני רוצה לשאול. בכל מקרה, הסיבה שחזרתי ושאלתי היא העובדה שהתופעה הולכת ומתגברת ומחלחלת לשכבות נוספות. אני מרים בשמחה את הכפפה ואני מקווה שאוכל לסייע בסוג של שיתוף פעולה במלחמה.

ביקשתי לדעת לגבי מעצרים של סוחרים סמים, ולא בכדי. סוחרים הסמים בחיפה, וכך אני מתרשם מהכתבות שמופיעות בעיתון – לי אין קשר ענייני עם המאטריה, בתשובה על הערת השר, וכבר ציינתי שיש לנו מגבלות של עיסוק נוסף – יש תחושה שמגיעים אל האנשים שמשתמשים, אבל לא מגיעים אל הסוחרים. המעצר או הטיפול בסוחרים בבתי-הספר הוא מצומצם, יחסית, ולא נעשה במידה שיכולה להרתיע. מכאן בקשתי, אם אפשר להמציא לי, אולי לאחר הדיון היום, את הנתונים לגבי מספר סוחרים הסמים שנעצרו במהלך התקופה שציינתי בשאלות 5 ו-6, השנה ובשנה שעברה, ואולי גם תשובה יותר כוללת לגבי הטיפול באותם אנשים. תודה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

התיקים שנפתחו בנושא הסמים הם במספרים שאמרתי לך קודם לכן, אבל אם זאת שאלתך – כמה נפתחו נגד סוחרי סמים, אני אספק לך את המידע.

התנהגותו של מפקד משמר הגבול

חבר הכנסת ס' סלים שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ב באלול התשנ"ז (24 בספטמבר 1997):

ב-9 ביולי 1997 פורסם בעיתון "מעריב", שמפקד במשמר הגבול "סגר עניינים" עם ערבים שהוכו על-ידי חיילי משמר הגבול, כדי שלא יתלוננו.

רצוני לשאול:

1. האם "סגירת עניינים" הינה נורמה מקובלת במשמר הגבול, ואיך מתנהל אופן "סגירת העניינים"?

2. אם לא – האם ייחקר הנושא הנ"ל?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. הדברים שיוחסו למשמר הגבול בכתבה מתבססים על ציטוט מתוך עדות של שוטר ממחוז ש"י ששירת בעבר במג"ב. בעקבות הפרסום נערכה בדיקה ביחידה שאליה כונו הדברים, ולא נמצאו שום תימוכין להאשמותיו. בהתייחס לנאמר, כביכול, הרי שאין נורמה של סגירת עניינים במג"ב ומכאן שגם אין בסיס להאשמות השוטר כפי שפורסמו.

היו"ר נ' חזן:

שאלה נוספת, אדוני?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני השר, אני מודה לך. הדברים שראינו עד עכשיו התפרסמו על-ידי צלמים חובבים, ורק אחר כך עשו בדיקה. קרו מקרים כאלה וכנראה לא פעם, פעמיים אלא יותר, ורק כאשר צילמו את זה, התנהלה חקירה. נראה שדברים כאלה קורים, ואם לא מצלמים אותם, אי-אפשר להוכיח.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת סלים, אני רוצה לומר לך שהתייחסנו בחומרה לכל מקרה שהיה, וגם מפקד משמר הגבול הנוכחי, בכל מקרה שבו הוא שמע על איזו בעיה, היה מן המחמירים ואפילו התבטא בנושא בתקשורת. כשאנחנו אומרים דבר שכזה, מישהו צריך גם להציג את הנתונים בפנינו כדי שנוכל לטפל בהם. "סגירת עניינים" לא קיימת היום במג"ב, ואם יש דבר כזה, צריך להביא את זה לידיעתי ונטפל בזה. זאת לא האווירה היום.

הפעלת אמצעים לא-חוקיים כלפי נער חרדי

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

פורסם כי שופט בית-המשפט המחוזי יונתן עדיאל פסל "הודאה" של נער חרדי, בטענה כי לא היתה הצדקה לכבול את הנער, וכי אזכור הנער החרדי שנעצר בעבר עד תום ההליכים "פגמה ברצונו החופשי של הנער".

רצוני לשאול:

1. האם הפרסום הזה נכון?

2. אם כן – מדוע נכבל הנער?

3. מדוע אזכר הנער שנעצר?

4. האם יינקטו צעדים כלשהם?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

4-1. בדקתי את הנושא עם מפקד המחוז ירושלים של משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. מדובר במשפטו של קטין בן 15.5 הנאשם ביידוי אבנים לעבר הכביש ברחוב בר-אילן בתאריך 13 באפריל 1997.

ב. במהלך דיון שהתקיים ביום 10 ביולי 1997 הועלו טענות מספר על-ידי סניגורו של הנאשם, כמו: כבילתו של הנער בשלב החקירה ואיום בדבר תנאי מעצר – כל אלו, לטענת הסניגור, גרמו לקטין למסור הודאה שלא מרצונו הטוב והחופשי.

ג. בית-המשפט לא קיבל את עמדת הסניגור במלואה, אך קיבל את הטענה שאזכור פרשת הקטין היה בה כדי לפגוע ברצונו החופשי של הנאשם ובה מצא כבוד השופט עדיאל את "עיקר הפסול", ולכן לא קיבל כראיה את הודעת הנאשם ואת האסמכתה לכליאה.

ד. בשעה שהיה הנער בחדר החקירות עם החוקרת, הוא נכבל, משום שלחוקרת היה חשש סביר שהקטין יברח, הגם שהכלל לגבי קטינים הוא שבדרך כלל אין לכובלם.

ה. לעניין אזכור הנער החרדי שהיה עצור למשך כחודש ימים, פירט והסביר החוקר, כי העלה הנושא כדוגמה לכך שכדאי לחשווד להגיד את האמת אם אכן יידה אבנים, ועדיף שיביע צער וחרטה, כי אם ישקר, בית-המשפט יסתכל על העניין ביתר חומרה. החוקר הכחיש שאמר את הדברים בלחץ או באיום. בית-המשפט העדיף את טענת בא-כוח הנאשם שהיתה לכך השפעה על רצונו החופשי של הנאשם.

ו. לא יינקטו צעדים כלשהם נגד מי מן השוטרים. עם זאת, תוכן החלטת השופט יועבר לקציני החקירות בשיעורים השבועיים.

חקירה פלילית בעניין פרויקט שועפאט

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

על-פי "הארץ", מיום 6 ביולי 1997, הודיע ראש אגף חקירות כי יבחנו את החומר בעניין פרויקט שועפאט ויחליטו אם לפתוח בחקירה פלילית. ב-14 ביולי 1997 הודיעה המשטרה, כי הנושא מצוי זה חודשים בחקירה סמויה, ולאחרונה – בחקירה גלויה.

רצוני לשאול:

1. אילו משתי ההודעות היא הנכונה?

2. מתי החלה החקירה הסמויה בעניין זה?

3. מדוע נפתחה חקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בדקתי את הנושא עם אגף החקירות במשטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. החקירה הגלויה החלה לאחר העיון בחומר הנוגע לכתבה ששודרה בטלוויזיה בעניין זה, בערוץ-1.

ב. טרם שידור הכתבה עסקה היחידה הארצית לחקירות הונאה בליקוט ובניתוח מידע, שלא היה בו, כשלעצמו, כדי להקים בסיס לפתיחה בחקירה.

ג. אין אנו נוהגים לפרט מועד תחילת "חקירות סמויות", כבקשתך.

ד. החקירה נפתחה בשל העובדה שעלו חשדות לעבירות פליליות שונות. בין היתר – מרמה והפרת אמונים, קבלת דבר במרמה ועבירות מנהל בתאגיד.

תלונה נגד רשות העתיקות

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

מזכיר סיעת ש"ס, צבי יעקבזון, הגיש תלונה נגד רשות העתיקות בחשד לכאורה שהם מחזיקים עצמות אדם יהודי בניגוד לחוק הפלילי. תלונתו הועברה לראש מחלקת חקירות ותביעות.

רצוני לשאול:

מה הוחלט במשטרה באשר לתלונה זו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. במישור העקרוני פועלת המשטרה בנושאים אלו בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

ב. לעניין הנדון – תלונת מר צבי יעקבזון בגין חשד להחזקת עצמות אדם – במוזיאון – נמצאת אצל היועץ המשפטי לממשלה, לעיונו ולהחלטתו.

השאר תינוקות ללא השגחת מבוגר

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

לאחרונה פורסמו מקרים שבהם תינוקות נפצעו ואף נהרגו כתוצאה מכך שהושארו ללא השגחת מבוגר.

רצוני לשאול:

1. מה היא הסטיסטיקה לגבי פגיעות בתינוקות וילדים – עד גיל שש – כתוצאה מאי-השגחת מבוגר?

2. כמה מהפגיעות נבעו מעצם העדר השמירה, וכמה נבעו מפגיעה מכוונת?

3. מה היא מדיניות המשרד כלפי הורי התינוקות שנפגעו?

4. האם שוקל משרדך חקיקה שתקבע כי העדר שמירה של הורה על תינוקו תיחשב לעבירה פלילית?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

4-1. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. כיום המשטרה פותחת תיקי חקירה נגד הורה או אפוטרופוס או אדם שבאחריותו נמצא הקטין על-פי סעיפי חוק העונשים הרלוונטיים.

ב. הסעיפים הם: 323 לחוק העונשין, כאשר נקבע בסעיף 337 לחוק העונשין שהעונש בצדו הוא מאסר עד שלוש שנים. נוסף על כך הסעיף הרלוונטי הוא 361 לחוק העונשין, כשהעונש הוא מאסר עד חמש שנים.

ג. אם רשויות האכיפה ימצו את הדין על-פי הוראות החוק הקיימות, נראה לי שיש בכך כדי לצמצם את מספר המחדלים הנזכרים בהצעה ואין צורך בחוקים מיוחדים חדשים.

ד. רצופים בזה נתונים על תיקים שנפתחו בגין השארת ילדים ללא שמירת מבוגר:

סך הכול תיקי פ"א – פרטי האירוע: בשנת 1996 – שבעה תיקים; מצב תיקים פתוח – שלושה; מצב תיקים סגור – שלושה; בשנת 1997 – תיק אחד; מצב תיקים פתוח – אחד; מצב תיקים סגור – אפס.

סך הכול תיקי א"ת – אין תביעה: בשנת 1996 – שבעה תיקים; אין עניין לציבור – שישה; טרם הוחלט – אחד; אין אשמה פלילית – אפס; בשנת 1997 – שלושה תיקים; אין עניין לציבור – שניים; טרם הוחלט – אפס; אין אשמה פלילית – אחד.

עלייה במספר מקרי האלימות

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

נתוני הסטטיסטיקה מראים, כי בשנת 1997 נרשמה עלייה חדה ב"מדד האלימות", וכי היו יותר מקרי רצח ואלימות משנרשמו אשתקד.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לנתונים מדאיגים אלה?

2. האם יש הסבר לגידול החד הזה?

3. כיצד נערך המשרד לביטחון פנים להתמודדות עם התופעה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בדקתי את הנושא עם הגורמים במשטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. כידוע, עבירת הרצח הינה במרבית המקרים עבירה אמוציונלית, ומכאן גם הקושי לחקור מקרים מסוג זה.

ב. ניתוח מקרי הרצח של מחצית שנת 1997 מצביע, כי אחוז הגילויים בחקירות אלו הינו למעלה מ-70%, וניתוח פנימי מעלה, כי בכ-70% מהמקרים לא קיימת זיקה בין קורבן לעבריין ולאחוז הגבוה של הגילויים – דבר שיש בו כדי להצביע על קושי נוסף במניעה.

ג. עם זאת, ובהתייחס לאחוז הנמוך של המקרים שבהם קיימת זיקה בין קורבן לעבריין ולאחוז הגבוה של הגילויים – ניתן לראות שמקיימים חקירות מעמיקות בכל הקשור לפענוח מעשי הרצח.

ד. ניתוח פנימי מעלה, כי במחצית הראשונה של 1997 נפתחו 72 תיקי רצח, לעומת 64 תיקים במחצית הראשונה של שנת 1996 – עלייה של 12.5%.

ה. משטרת ישראל פועלת בהווה ותפעל בעתיד בכל המשאבים הקיימים, הן בכוח-אדם והן בתקציבים, על מנת לעשות הכול כדי לצמצם את ממדי הפשע בישראל.

אבטחת יישובי יהודה ושומרון לנוכח התגברות החדירות

חבר הכנסת א"ח שאקי שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

דווח בעיתון "כל העיר" – 11 ביולי 1997 – כי פורצים, ככל הנראה ערבים, חדרו ליישוב עופרה דרך גדר הביטחון וגנבו סוסים וציוד מכני.

רצוני לשאול:

1. האם הדברים ידועים למשטרה?

2. מה יעשה כדי להגביר את ביטחון התושבים ביישובים יהודיים ביהודה ובשומרון, לנוכח התגברות החדירות אליהם?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. בבדיקה בתחנת בנימין שבתחומה נמצא היישוב עופרה הסתבר, כי בחודש יולי היו שתי התפרצויות ליישוב. בהתפרצות הראשונה חדרו הפורצים דרך גדר ביטחון וגנבו ממחסן המצוי באזור התעשייה 220 ארגזים המכילים חטיפים וקפה. בהתפרצות השנייה שוב חדרו הפורצים דרך הגדר ההיקפית וגנבו שלושה סוסים וכלים חשמליים משני מחסנים שאליהם פרצו.

ב. בשני האירועים הגיעו למקום כוחות צבא ומשטרה, הופעלו גששים ונאספו ממצאים מהזירה. החקירה טרם הסתיימה והחשודים טרם זוהו.

ג. משטרת מחוז ש"י, האחראית לביטחון רכושם של התושבים ביישובים היהודיים, מגבירה את פעילותה בהתאם לצרכים המשתנים בשטח, ובאזור עופרה. כמו כן נמסר לי שתוגברה הנוכחות המשטרתית.

חקירתו של דובר משרד הדתות תחת אזהרה

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

דובר משרד הדתות, נחקר במשטרה בגין נוכחותו בהפגנת אנשי ש"ס נגד עורך-הדין דן אבי-יצחק. הוא הגיע בתפקידו כדובר וכמלווה לסגן השר הרב גמליאל.

רצוני לשאול:

1. מדוע נחקר?

2. במה הואשם?

3. מה העלתה החקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בדקתי את הנושא עם אגף החקירות במשטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. הנ"ל נחקר בחשד להטרדת עד. מדובר בהתקהלות שהיתה בשדה התעופה כאשר עורך-הדין דן אבי-יצחק חזר לארץ – עלה חשד שהאנשים שהתקהלו במקום ביקשו להטרידו – פרשת רוני בר-און.

ב. אין משטרת ישראל נוהגת לפרט מה העלתה החקירה.

התקפה על יהודים פרוגרסיבים בכותל בחג השבועות

חבר הכנסת א' רובינשטיין שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

במהלך חג השבועות האחרון הותקפו ברחבת הכותל יהודים פרוגרסיבים תושבי בריטניה על-ידי חרדים, בשעת התפילה.

רצוני לשאול:

1. האם נעצרו ונחקרו אותם מתפרעים?

2. האם היתה המלצה להעמידם לדין?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בדקתי את הנושא עם מפקד מחוז ירושלים של משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. בתאריך 11 ביוני 1997 בשעה 06:00 התפללה קבוצה של נשים וגברים קונסרבטיבים ברחבת חניית הרכב בכותל, מרחק של כ-60 מטרים מהכותל.

ב. משטרת העיר העתיקה נכחה במקום על מנת למנוע פרובוקציות מצד זה או אחר.

ג. בסביבות השעה 07:00 התקבצו מסביב לקבוצה הנ"ל מתפללים חרדים שהחלו להפריע ולנסות לפגוע בקבוצה, ללא כל תגובה מצד חברי הקבוצה הקונסרבטיבית.

ד. מפקד האירוע חש כי יש סכנה ממשית לשלום המתפללים הקונסרבטיבים וביקשם לסיים תפילתם ב"גן הבונים", מול מגרש החנייה של הרובע היהודי.

ה. הקבוצה עברה בליווי כוח משטרה ל"גן הבונים", ומשחלפה ליד ישיבת "פורת יוסף", לטענת אחד מהמשתתפים נזרקה לעברו שקית צואה.

ו. הנ"ל התבקש להגיש תלונה במשטרה, אולם טען כי מבחינתו ראש הישיבה אחראי למעשה ונמנע מלהגיש תלונה.

התבטאויות חוקרי משטרה נגד מנכ"ל משרד ראש הממשלה

חבר הכנסת י' כהן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

דודי ריכטר, שנחקר ביחידה הארצית לחקירות הונאה, טוען לפי "מעריב" מ-16 ביולי 1997 – רצוף בזה צילום הידיעה, כי חוקרי משטרה התבטאו באופן פוגע במנכ"ל משרד ראש הממשלה, וכן שיש "לטפל בו", ואם יפליל את ליברמן יצא הוא נקי.

רצוני לשאול:

1. האומנם כך אמרו החוקרים?

2. האם יזמת חקירת האשמות אלו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. לא ידוע על פעולה או אמירה כפי שתוארו בכתבה שפורסמה במעריב ביום 16 ביולי 1997.

ב. אם יובאו בפני סימוכין נוספים לביסוס הטענות המובאות בכתבה, אוכל להתייחס עניינית לגופו של עניין ואחליט על אופן הבדיקה.

חקירת שרפת ספרי תורה

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

שני ספרי תורה נשרפו לפני כמה חודשים בשכונת רמת-שלמה בירושלים; רצופה בזה ידיעה בנושא. הובע חשש שמדובר בהצתה על רקע לאומני.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר המקרה?

2. מה העלתה החקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם מפקד מחוז ירושלים של משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. בתאריך 25 במרס 1997 טופל אירוע שרפה בבית-כנסת ברחוב סדיגורא 23 ברמת-שלמה בירושלים.

2. ממצאי החקירה של תחנת צפון שנסמכים על ממצאי חקירה של כיבוי אש, מורים על סבירות כי קצר חשמלי גרם לשרפה, וכן לא נשללת אפשרות שהשרפה נגרמה כתוצאה ממשחק ילדים במקום.

לא נתגלו חשדות להצתה על רקע לאומני, כפי שצינת בשאילתא.

פלישות של מחוסרי דיור למרכזי קליטה

חבר הכנסת י' שטרן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

לאחרונה אנו עדים לתופעה של פלישות מחוסרי דיור למרכזי קליטה ולדירות ציבוריות.

רצוני לשאול:

1. אילו פעולות נוקטת המשטרה במקרי הפלישה שהתרחשו ועדיין לא טופלו סופית?

2. האם קיימת תוכנית למניעת מקרים כאלה? מדוע היא לא יושמה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. הפולשים ממבשרת-ציון פונו פעמים מספר. פינויים נדחה על-מנת לאפשר לדרג הפוליטי לנסות ולהגיע להסדר.

ב. לא ניתן למנוע באופן מוחלט מקרים כאלה של פלישה לדירות ריקות.

חקירת מקרה התעללות בבעלי-חיים

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

פורסם, כי 15 עופות הוכו למוות במקלות בפירת החי של הצופים במעוז-אביב. לפי העיתון "תל-אביב" – רצ"ב צילום הידיעה – הצהירו חוקרי המשטרה, כי "בודקים אפשרות שהמבצעים הם נערים מ'כת השטן'".

רצוני לשאול:

1. האם תמה חקירה זו?

2. האם נחקר החשד שהמבצעים הם נערים מ"כת השטן"?

3. אם כן – כיצד נחקר חשד זה?

3. מה העלתה החקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת מחוז תל-אביב, ונמסר לי כי:

1. בנושא נפתח תיק פ.א. 8022/97 אך לא נמצאו חשודים ספציפיים והתיק נגנז.

2. לדברי החוקרים, לא ניתן לקשור את האירוע ל"כת השטן".

3. נערכו סריקות ובדיקות על-ידי שוטרי נוער, אך הדבר לא הביא לתוצאות כלשהן. יש לציין כי המקום עצמו חובל בצורה קשה.

הבדיקה המודיעינית בנושא נמשכת, ואם יהיו התפתחויות תיפתח החקירה שנית.

דחיית המלצת מח"ש להעמיד שוטר לדין משמעת

חבר הכנסת ד' טל שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

נודע לי, כי המחלקה לחקירות שוטרים, לאחר בדיקת תלונת י"א (שמה המלא מופיע במקור) מחברון נגד השוטר י"א (שמו המלא מופיע במקור), שלטענתה התעלל בבתה, המליצה למשטרה להעמיד אותו לדין משמעת, המלצה שלטענת מח"ש נדחתה על-ידי המשטרה.

רצוני לשאול:

1. האם נמנעה המשטרה מהעמדת השוטר לדין משמעת? אם כן – מדוע?

2. האם זומנו הילדה ואמה לעדות קודם להחלטה?

3. אם לא – מדוע?

4. הייבדק מקרה זה מחדש?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

4-1. בדקתי את הנושא עם מחלקת כוח-אדם במטה הארצי, ונמסר לי כי:

תיק מח"ש 2095/95 נסגר על-ידי מח"ש מחוסר ראיות במישור הפלילי לגבי העבירה של שימוש בכוח, והועבר למחלקת משמעת בהמלצה להעמיד את השוטר לדין משמעתי בגין התנהגות שאינה הולמת.

לשימוש בכוח שיוחס לשוטר על-ידי המתלוננת, דהיינו בעיטה בילדה וסגירה מכוונת של דלת הניידת על אצבעה, לא נמצאו ראיות מספיקות על-ידי מח"ש, אשר הסמכות להעמיד לדין בגין שימוש בכוח מצויה בידיהם.

מח"ש המליצו להעמיד לדין משמעתי את השוטר בגין כך שהשתתף בפתיחת דלת הניידת שבה היתה לכודה אצבעה של הילדה.

לאחר עיון בראיות בתיק מסתבר, כי ההמלצה מבוססת על עדותן של שלוש קטינות גילאיות של 12-10 שנים, שהתרשמו כי ההשתתפות היתה בת חצי דקה. השוטר הכחיש נמרצות וטען שלא היה משתתף במתן עזרה אפילו למחבל אחרי פיגוע ובוודאי לא לילד הצועק שנפגע.

מחלקת משמעת סברה, כי ההתרשמות של הקטינות לגבי פרק הזמן שחלף אל מול הכשתו הנמרצת של השוטר, אין בה כדי לבסס העמדה לדין משמעתי, ולכן התיק נסגר גם במישור המשמעתי מחוסר ראיות.

תלונות נגד שוטרים

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

ידוע לי כי תלונות של אזרחים, בירושלים ובחברון, נגד שוטרים אלימים, מועברות למח"ש. המשטרה מסבירה שזו הכתובת לתלונות גם כשהן מוכחות בעליל. לעומת זאת, במקרה שבו נראו שוטרי מג"ב מכים ערבי הם הורשעו על-ידך לאלתר, בלא שהנושא יועבר למח"ש.

רצוני לשאול:

האם ומתי מתעלמת המשטרה מהתלונות ומבקשת שיופנו למח"ש, ומתי מושעים השוטרים לאלתר?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ולהלן התייחסותי:

על-פי סעיף 49(ט) לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, חקירה של עבירה כמשמעותה בתוספת הראשונה של פקודה זו, אשר בביצועה חשוד שוטר, נערכת בידי המחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים – מח"ש. אשר על כן, חובתה על המשטרה, על-פי חוק, להעביר תלונות הקשורות לאלימות שוטרים לטיפול מח"ש.

בהתאם להחלטת מנהל מח"ש במשרד המשפטים, מועבר תיק התלונה לטיפול במישור הפלילי או המשמעתי. הגורם ה"מרשיע" או ה"מזכה" הוא בית-משפט או ערכאת שיפוט משמעטית של המשטרה, על-פי העניין, ולא השר לביטחון פנים.

במקביל, שוקלת המשטרה צעדים מינהליים נגד שוטרים המעורבים בעבירות בכלל ובעבירות אלימות בפרט, על-פי פקודת הקבע 06.01.021 ועל-פי המלצות ועדת-קרמניצר הנוגעות לאלימות שוטרים.

העתק מחומר החקירה מועבר למשטרה על-ידי מח"ש במהלך החקירה או בסיומה על-פי חומרת המקרה וטיב הראיות. עם קבלת החומר נשקלים צעדים מינהליים. שלב ההשעיה או הפיטורים תלוי בחומרת המקרה ובטיב הראיות.

במקרים שמדובר באלימות חמורה ובראיות חד-משמעיות ובלתי תלויות, או בהודאה, נשקלים פיטורי השוטר. במקרים שמדובר באלימות חמורה אך הראיות הן ראיות לכאורה בלבד – נשקלת השעיית השוטרים.

השעיה מעצם טיבה היא זמנית – עד סיום החקירה או עד החלטת פרקליטות ו/או סיום הליכים – הכול לפי העניין.

אשר לשוטרי חובה – מאחר שאלה הם חיילים אשר משרתים את שירות החובה שלהם במשטרה, להבדיל מצה"ל, אין מדובר בהשעיה או בפיטורים. אם סבורה המשטרה כי המעשה שהם מעורבים בו וטיב הראיות נגדם מצדיקים הרחקתם משורות המשטרה, הדבר נעשה בדרך של העברתם לצה"ל, והמשך שירותם נבחן על-ידי גורמי צבא.

תלונת עיתונאי נגד שוטר

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

בתאריך 20 במאי 1997 שלח העיתונאי א"ק (שמו המלא מופיע במקור) מכתב למפקד מחוז ירושלים ובו תלונה נגד השוטר ר"ב (שמו המלא מופיע במקור), אשר לטענתו פגע בו בעצרת שנערכה ב-15 במאי 1997, ליד קברו של ראש הממשלה הנרצח יצחק רבין.

רצוני לשאול:

1. האם נבדקות טענותיו?

2. אם כן – מה העלתה הבדיקה?

3. אם הועברה התלונה למח"ש, האם עד לבירור התלונה מתעלמת המשטרה מהטענות?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם מפקד מחוז ירושלים, ונמסר לי כי:

הקצין ביצע את המוטל עליו מתוקף תפקידו הפיקודי-המבצעי באירוע זה. הקצין מכחיש את טענות הקובל המתייחסות להתנהגות זו. התלונה לא הועברה למחלקת חקירות שוטרים, שכן עניינה התנהגות תוך כדי ביצוע תפקיד, וכאמור הטענות נבדקו.

זיכרון במד טווח לייזר

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

מצ"ב העתק כתבה מ"מעריב", מ-1 ביוני 1997, שממנה עולה כי מפקדת קצין חימוש ראשי של צה"ל גילתה זיכרון גדולים במדידות מד טווח לייזר אשר בשימוש המשטרה הצבאית ומשטרת ישראל.

רצוני לשאול:

1. האם מודעת משטרת ישראל לממצאי צה"ל, ומה היא תגובתה על הממצאים?

2. מדוע לא תאמץ משטרת ישראל את נוהלי צה"ל לעניין הפעלת מד טווח לייזר כך שטווח המדידה יצומצם ויופחתו אוטומטית 5 קמ"ש ממהירות הקריאה של המכשיר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. בדקתי את הנושא עם ראש מחלקת התנועה במשטרת ישראל, ונמסר לי כי:

משטרת ישראל מודעת לממצאים אלה, בעיקר לאי-נכונותם.

אין המשטרה מקבלת את הממצאים הללו. המשטרה עובדת על-פי הוראות היצרן ולא סוטה מהן ימינה או שמאלה. הכתבה בעיתון מגמתית ומציגה בסך הכול עמדה מסוימת של צד מעוניין.

לא ברור למשטרה מדוע צה"ל הגביל את עצמו ל-400 מטר בעוד היצרן מתיר מדידה של עד 600 מטר.

כמו כן, חשוב לציין כי לאחרונה זכה המכשיר בהכרת בית-משפט העליון אשר קבע כי המכשיר אמין ותקין. אני רוצה לומר לך שגם אני באופן אישי בדקתי וראיתי את כל הכתבות על הבתים הזזים ועל כל הדברים האחרים, ואני מודיע לך שהמכשיר בסדר וכל תושבי מדינת ישראל שמקווים שהמכשיר לא בסדר, כדאי שיסתכלו בספידומטר כשהם נוהגים.

הי"ר נ' חזן:

שאלה נוספת לחבר הכנסת אליעזר זנדברג.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אני חייב לומר לך, אדוני השר, אני לא בדקתי, אבל אני נבדקתי על-ידי המכשיר הזה.

אני רוצה להבהיר: אני מבין שמשטרת ישראל קובעת בעצם שממצאי צה"ל אינם נכונים מבחינת ההחלטה להגביל בשל ליקויים. השר לא השיב לי על שאלה מס' 2. בצה"ל יש נוהל שקובע הפחתה אוטומטית של 5 קמ"ש מן הממצא של מד הטווח, מתוך הנחה שכך אנחנו לא חורגים מגדר הטעות. מדוע משטרת ישראל איננה מאמצת את הנוהל הזה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא קלטתי את הקטע הזה.

הי"ר ב' חזן:

בצה"ל יש קביעה של פלוס מינוס 5 קמ"ש.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

על-פי הנהלים הצבאיים צה"ל מפחית 5 קמ"ש בשעה מהתוצאה שנמדדת באמצעות מכשיר הלייזר. מדוע משטרת ישראל לא תפעיל נוהל דומה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

המשטרה עובדת בהתאם להוראות היצרן. הוראות היצרן יותר חשובות מאותו הרגל שקבע לעצמו צה"ל.

כמו כן, המשטרה בודקת מעל מהירות מסוימת, ולכן השיטה היא אחרת. היא לא מכניסה אותך כעבריון מתחת למהירות מסוימת, כך שאנשים יכולים לפעמים לנסוע יותר מהמהירות המותרת והמשטרה איננה מתייחסת. מכאן שהירידה של 5 קמ"ש הוא שיטה צה"לית אבל אנחנו לא אימצנו אותה.

צריכת סמים בקרב הנוער

חבר הכנסת א' רביץ שאל את השר לביטחון פנים ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

לאחרונה פרסמו גורמים מספר נתונים שונים וסותרים על היקף צריכת הסמים בקרב בני הנוער במדינה.

רצוני לשאול:

1. מה הם הנתונים שבידי המשטרה בנושא צריכת סמים בקרב בני נוער עד גיל 14, ומגיל 14 עד 18?

2. אילו פעולות נוקטת המשטרה, לרבות בשיתוף עם משרדי ממשלה אחרים, לצמצום מספר בני הנוער צורכי הסמים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. בשנת 1996 נפתחו לקטינים 1,120 תיקים פליליים בגין מעורבות בעבירות סמים. כשליש מהתיקים נפתחו בגין סחר בסמים. בתיקים אלו מעורבים 807 בני נוער, על-פי החלוקה הבאה: 19 מהם גילאי 13-12; 134 גילאי 14-15; 654 גילאי 17-18.

2. המשטרה, באמצעות יחידות הנוער שלה, לוקחת חלק בפעולות הסברה בבתי-ספר בנושא מניעת השימוש לרעה בסמים: פקחי הנוער עוסקים בפיקוח באתרים שבהם נוהגים בני נוער להתרכז ולבלות, במטרה לאתר, למנוע ולאכוף את החוק, בין השאר בנושא הסמים.

בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה, הנחיה שמשותפת למשטרה, למערכת החינוך ולשירות המבחן לנוער, מופנים קטינים שנמצאו משתמשים בסמים באופן חד-פעמי או מזדמן, ואינם בעלי רישום פלילי, קודם לטיפול ולייעוץ של קציני המבחן, למערכת החינוך או לכל גוף טיפולי אחר, שעליו מוחלט, במטרה להוציאם ממעגל המשתמשים בסמים.

תקיפת בחורי ישיבות בידי בריונים

חבר הכנסת א' רביץ שאל את השר לביטחון פנים ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

בעיתון "יתד נאמן", מתאריך כ"ג בתמוז התשנ"ז – 28 ביולי 1997, פורסם על תקיפת בחור ישיבה בידי בריון ברחוב רבי עקיבא בבני-ברק. כמו-כן דווח על מקרים דומים שהיו לאחרונה בירושלים ובבני-ברק, של תקיפת בחורי ישיבה בידי בריונים, על לא עוול בכפם.

רצוני לשאול:

1. האם חקרה המשטרה את המקרים, ומה היו תוצאות החקירה?

2. מה ייעשה לבלימת התופעה הגוברת של תקיפת בחורי ישיבה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי, כי בבדיקה במרחב דן לא נמצאה תלונה המתאימה לאירוע המוזכר בשאלתא זז.

אודה לכבודו אם יפנה למוסר המידע ויבקשו להעביר אלי ישירות פרטים נוספים ומדויקים, ואז נוכל להתייחס בהתאם.

סיוע משטרת ישראל בהריסת מבנים לא-חוקיים

חבר הכנסת נ' סלומינסקי שאל את השר לביטחון פנים ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

במסמך של היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה במשרד הפנים נכתב, כי בגלל העדר סיוע ממשטרת ישראל לא הרסה הוועדה לתכנון ולבנייה בירושלים שום מבנה לא-חוקי בחודשים האחרונים.

רצוני לשאול:

1. האם נכונה הידיעה, ואם כן – מדוע לא ניתן הסיוע?

2. כיצד יפעל משרדך בנושא ההריסות הדרושות?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משטרת ירושלים סייעה ותסייע לכל בקשה להריסה.

2. המדיניות, מתי וכמה הריסות לבצע, אינה בידי משטרת ישראל, אלא בידי שר הפנים ועיריית ירושלים.

ניסיון לרצח תרצה דניאל

חבר הכנסת ח' פורת שאל את השר לביטחון פנים ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

נודע לי, שהמשטרה סגרה את התיק של הניסיון לרצח תרצה דניאל בשל העדר חשודים.

ביום האירוע מסרו החוקרים להורי הנערה, כי יש חשוד במעשה.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – מדוע שוחרר החשוד?

3. מדוע לא נערך מסדר זיהוי לחשוד?

4. האם יוכלו ההורים לקבל את הגרזן לצורך טיפול נפשי בבתם, עם התחייבות להשיבו לכשיתבקשו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. משטרת ישראל וגורמי הביטחון השקיעו מאמצים רבים בחקירת האירוע שבו הותקפה תרצה דניאל. נעצרו ונחקרו למעלה מ-20 חשודים.

2. החשודים שנחקרו שוחררו בשל העובדה שאינם מעורבים באירוע.

3. הנערה לא זומנה למסדר זיהוי היות שבעדותה ציינה שאינה יכולה לזהות חשודים, שכן האירוע התרחש במהירות.

מייד לאחר האירוע נגבו הודעותיהם של ישראלים שנכחו במקום בעת האירוע.

לפני ההחלטה על סגירת התיק, עיינו בו קציני חקירות ברמת התחנה והמרחב, והוא אף הועבר לעיונו של הממונה על התביעה הצבאית באיו"ש, ורק לאחר אישורו נסגר התיק.

חלוקת אוכל לא-כשר בכינוס של משמר הגבול

חבר הכנסת מ' גפני שאל את השר לביטחון פנים ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

בעיתון "יתד נאמן", מיום ו' בתמוז התשנ"ז – 11 ביולי 1997, פורסם דבר חלוקת אוכל טרפה בכינוס משמר הגבול. רב מג"ב הביא זאת לתשומת לב אחד הקצינים, וזכה לגידופים.

רצוני לשאול:

1. האם האירוע נבדק, והאם הנתונים נמצאו נכונים?

2. אם כן – מה נעשה בבדון?

3. אם לא נעשה דבר – מדוע?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. האירוע הועבר על-ידי משמר הגבול לטיפול המחלקה לחקירות שוטרים בשל חשד לפלילים.

2-3. אנו ממתנים לתוצאות הטיפול, ונפעל על-פי תוצאותיו.

היו"ר נ' חזן:

שאלה נוספת לחבר הכנסת משה גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

אני לא רוצה לעכב את השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חשבתי שאולי יש לך קשר עם הרב.

משה גפני (יהדות התורה):

גם מפקד משמר הגבול ננזף. זה בסדר. התשובה טובה.

עיכוב שדרנית רוסית בכניסה לישראל

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את השר לביטחון פנים ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

בשבוע שעבר עוכבה בנתב"ג כניסתה לישראל של שדרנית רוסית בכירה שהחזיקה באשרת כניסה תקפה לישראל.

רצוני לשאול:

1. מדוע עוכבה השדרנית?

2. מה הן ההנחיות הניתנות על-ידי משרד הפנים לביקורת הגבולות לגבי סינון תיירים בעלי אשרות כניסה לישראל?

3. האם ישונו לאלתר הנחיות אלו? אם לא – מדוע?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. השדרנית עוכבה בכניסתה לישראל בתאריך 22 ביולי 1997, לאחר שבחקירה בעת כניסתה לישראל התברר כי בידה אמצעי מחיה לעשרה ימים בלבד. הנ"ל הועברה לטיפול משרד הפנים. בתחילה מסרה השדרנית שבאה ללא תיאום, ואילו מאוחר יותר הסתבר שמישהו ממתין לה, ואיש משרד הפנים יצא לאולם הנוסעים לאתר את האיש שאמור היה לקבלה.

בדיקת משרד הפנים העלתה כי אשה בעלת אותו שם ואותו מספר דרכון מוכללת בסירוב כניסה לישראל, ולפיכך נערכה בדיקה עם משרד הפנים, אשר נתעכבה עד השעה 15:30, שבה אושרה כניסתה על-ידי משרד הפנים.

2. לבקרי הגבול הנחיות ממשרד הפנים ומזרועות הביטחון לביצוע תשאול זרים הנכנסים ארצה, גם כאשר מדובר בתייר בעל אשרה, וזאת בשל האפשרות של זיוף וכדומה.

3. נא לפנות לגורמים המנחים, משרד הפנים.

הי"ר נ' חזן:

אדוני השר, ברשותך, שאלה נוספת. התופעה הזו של עיכוב תיירים, בעיקר ממדינות חבר העמים, הופכת להיות תופעה נפוצה. מה מידת התיאום ביניכם לבין משרד הפנים? זה לא מקרה יחיד, זה לא מקרה בודד, זה קורה כל הזמן. מדוע אי-אפשר להוציא הנחיות שימנעו מקרים מהסוג הזה, שאגב, גורמים מבוכה גדולה מאוד למדינת ישראל?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גברתי, את יודעת שלמדינת ישראל נכנסות קבוצות גדולות מאוד של אנשים שמסתננים פנימה. יש לנו היום כ-350,000 עובדים זרים שמגיעים כתיירים. יש רגישות רבה מאוד בנושא של כניסה לשערי המדינה.

במקרה הזה שאת מציינת, נאמר לך שהמספרים גם של הדרכון וגם של השם היו בידי האנשים שעוסקים במשטרת הגבולות. משטרת הגבולות מונחית מקצועית על-ידי משרד הפנים. הם אומנם אנשים במדים, אבל הם עובדים בהתאם להנחיות של משרד הפנים, על-פי ההוראות שלהם ועל-פי הנתונים שקיימים לרשותם במחשב. לכן, היתה פה תקלה ואני חושב שכולם הודו בתקלה הזו – הנתונים הבסיסיים, העובדה שלא חיכו לה, והעובדה שהיה בידינו מספר שכנראה לא תאם את האישיות או את הפרטים שקשורים בה.

אני חושב שהרגישות הזו למי שנכנס למדינת ישראל צריכה להימשך. צריך לצמצם את התקלות, ואנחנו נעשה זאת.

אברהם פורז (מרצ):

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת פורז, אני קוראת אותך לסדר פעם שנייה.

פריצות לדירות בשכונת רמת-שלמה בירושלים

חבר הכנסת א' רביץ שאל את השר לביטחון פנים ביום י' באב התשנ"ז (13 באוגוסט 1997):

נמסר לי, כי בתקופה האחרונה פוקד את שכונת רמת-שלמה בירושלים גל של פריצות לדירות. הדברים הגיעו לידי כך שהתושבים נאלצו לשכור חברת שמירה פרטית.

רצוני לשאול:

1. האם ביצעה המשטרה חקירה בעקבות גל הפריצות, ומה היו תוצאותיה?

2. מה ייעשה כדי למנוע את הפריצות ואת הצורך בשכירת חברת שמירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם מפקד מחוז ירושלים, ונמסר לי כי:

1. בשכונת רמת-שלמה לא קיימת תופעה של פריצות לדירות בשונה משכונות אחרות בירושלים.

2. נושא חברת השמירה בשכונה עלה בנסיבות שונות. במקום הוקם בסיס משמר אזרחי, וכתגובה לקריאתנו להתגייס לצורך שמירה על רכושם, איכות חייהם וביטחונם של התושבים, הובאה לשכונה חברת שמירה, ובכך לכאורה רואים התושבים את עצמם פטורים מלהתמודד עם בעיית ההתנדבות למשמר האזרחי.

כאמור, נפתח בשכונה בסיס משמר אזרחי, והוקצו לו כלל האמצעים העומדים לרשות המשמר האזרחי, כגון נשק, קשר, רכב משטרה. רצוי שתושבי השכונה יצטרפו למשמר האזרחי, ומעצם נוכחותם ופעילותם קיים סיכוי לירידה בעבירות הפליליות בשכונה.

ראוי לציין, כי בשכונה מבוצעות פעילויות גלויות וסמויות, הן על-ידי מג"ב והן על-ידי שוטרי התחנה, במטרה ללכוד את העבריינים.

רשת מיסיונרית

חבר הכנסת א' רביץ שאל את השר לביטחון פנים ביום י' באב התשנ"ז (13 באוגוסט 1997):

בעיתון "ירושלים" מ-20 ביוני 1997 פורסמה כתבת תחקיר בכותרת: "אם תתנצרו תקבלו 500 ש"ח", על רשת מיסיונרית המעבירה יהודים אתיופים על דתם תמורת תשלום, וזאת על אף החוק הקיים.

רצוני לשאול:

1. האם נפתחה חקירה בנושא?

2. כמה חקירות נערכו, וכמה תיקים נפתחו במסגרת החוק למניעת המרת דת?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא עם מפקד מחוז ירושלים, ונמסר לי כי:

1. בבדיקה שנערכה על-ידי קצין אגף החקירות של מחוז ירושלים לא נמצאו כל תלונה או טיפול אחר, באחת מתחנות המחוז בנושא השאילתא.

2. להלן מספר התיקים שנפתחו במרוצת השנים 1996-1997 בנושא המרת דת: בשנת 1996 נפתחו שני תיקי "פרטי אירוע" שנסגרו מחוסר ראיות. בשנת 1997 לא נפתחו תיקי "פרטי אירוע". בשנת 1996 נפתחו שני תיקי "אי-תביעה", שנסגרו מחוסר עניין לציבור. בשנת 1997 לא נפתחו תיקי "אי-תביעה".

חקירת תלונה נגד רופא

חבר הכנסת מ' קליינר שאל את השר לביטחון פנים ביום ה' בחשוון התשנ"ח (5 בנובמבר 1997):

נודע לי, כי לפני כשנה התלוננה אשה מבית-חנינא במשטרה, כי רופא ניסה לאונסה כשהגיעה לטיפול במרפאתו בירושלים.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר הרופא, ואם לא – מדוע?

2. האם נחקרה חטיפת אחיה של המתלוננת שבעקבותיה ביטלה את התלונה, ואם לא – מדוע?

3. האם הופעלו לחצים מצד חוגים פוליטיים בישראל לסגור את התיק ו/או להשתיק את הפרשה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא עם אגף החקירות במשטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. כיוון שהמתלוננת חזרה בה מתלוננתה, וממילא מהימנותה היתה מוטלת בספק, לא זומן החשוד לחקירה.

2. לא ידוע שאחיה של המתלוננת נחטף.

3. לקצין אח"ק – אגף חקירות –ירושלים לא ידוע על כל לחצים פוליטיים שהופעלו.

נוסף על כך, קצין אגף החקירות בירושלים ציין שתיק החקירה נסגר על-ידי פרקליט מחוז ירושלים עצמו.

בעקבות העלאת הנושא הרגיש בדק פרקליט מחוז ירושלים מחדש את החומר לפני כמה ימים. לדעתו, סגירת התיק על-ידי היתה עניינית ומוצדקת. פרקליט המחוז החליט לסגור את התיק בעילה של אי-תביעה. לאור כל הנתונים שאמרתי לך הוא החליט לסגור את התיק.

היו"ר ב' חזן:

שאלה נוספת לחבר הכנסת קליינר.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

שאלתי מורכבת מכמה סעיפים, ואם חלק מהתשובות אינן ידועות לכבוד השר, אשמח לקבל מה שלא יוכל להשיב בעל-פה – בכתב, כמקובל.

1. עד כמה מקובל לשלוח מתלוננת על עבירת מין בחזרה אל החשוד במטרה להקליטו ולהפיליו? 2. האם התבצעה חקירה במחלק המוסר או הפשעים או שהחקירה נוהלה על-ידי מחלק המיעוטים בירושלים? 3. אם אכן בוצעה החקירה במחלק המיעוטים, מדוע? האם יש בידי המשטרה מידע שעל-פיו הוזרה הרופא על-ידי גורמים שונים, בטרם חזרה אליו המתלוננת להקליטו?

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

מאין יש לך המידע הזה?

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

4. לאור רגישות הנושא, עמדת הכוח של החשוד, ולעומת זאת התייחסות החברה הערבית לנשים שעברו תקיפה מינית, מדוע לא נחקרה העובדה שהמתלוננת חזרה בה מגרסתה הראשונית?

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת קליינר, אני פשוט מסבה את תשומת לבך לעובדה שמותר לשאול שאלה נוספת. אף שהנושא חשוב גם לי מאוד, אתה בעצם שואל שאילתא נוספת. הדבר לא מקובל.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

אז אעשה פסיק. אם בחרה המשטרה להאמין לגרסתה השנייה של המתלוננת, כאילו שירותיה נשכרו לצורך הפללתו של הרופא, מדוע לא הוגש נגדה כתב אישום על מתן עדות שקר וניסיון לטפול האשמת שווא על החשוד? אם בחרה המשטרה להאמין לגרסתה השנייה של המתלוננת, כפי שעלה מההקלטה המשטרתית, מדוע לא נחקר אותו גורם שהמתלוננת הצביעה עליו כמי ששלח אותה להפיל את הרופא? האם זאת התלונה הראשונה והיחידה שהוגשה בתחום זה?

הי"ר ב' חזן:

אדוני, אני חייבת לבקש ממך לסיים.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

מדוע לא בדקה המשטרה אם הופעלו על המתלוננת לחצים כדי שתיסוג בה מגרסתה הראשונה?
האם הדרג החוקר מיצה את החקירה, או שהוא קיבל הוראה מהפרקליטות להפסיקה?

הי"ר נ' חזן:

אדוני, לא. יש לך שאלה נוספת. לא שש שאלות.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

עוד ארבע מלים, גברתי. אדוני השר, מה היתה עילת הסגירה? ואדוני יודע את ההבדל בין מה שענה
לבין שאלת עילת הסגירה.

הי"ר נ' חזן:

אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני רוצה לומר לך, שברגע שפרקליט המחוז קרא את התיק, והוא זה שהחליט על סגירתו, ולא החזיר
את התיק למשטרה, פירושו של דבר שגורם אחר, אובייקטיבי יותר ממה שאתה מנסה לרמז עליו,
בדק והחליט על סגירה.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

האם אפשר לבדוק במקרה הרגיש הזה מישהו אחר שלא קיבל את ההחלטה הזאת? השוטרים
שעבדו בשטח – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

קודם כול, אני רוצה לומר לך שלא הופעלו על אגף החקירות שום אמצעים חיצוניים, לא פוליטיים ולא
אנשים אחרים שהפעילו איזה לחץ.

דבר נוסף, אני רוצה לומר לך שאני לא יודע על מישהו שניגש אל הרופא או אל המתלוננת ואמר לה דברים.

מכיוון שאתה הגשת עוד רשימה של שאלות, ואתה לא היית רוצה שאדבר אליך באופן כללי, אלא שאשיב ספציפית על השאלות הספציפיות שהעלית, אומר לך מה נעשה כרגע – ובדקנו את תלונתך. כל הדברים שנאמרו ונבדקו על-ידי נעשו וקיבלו אישור של גוף אובייקטיבי, כמו פרקליט המחוז שהחליט על סגירת התיק.

אשמח לקבל עוד שאלות שלך, מכיוון שעכשיו הוספת שאלות שאינני בקיא בהן, ואני לא רוצה מכאן, מהבמה הזאת, להטעות אותך. תעביר אלי את השאלות, ואני מתחייב לבדוק כל שאלה לגופו של עניין.

חברי הכנסת, אני מודה לכם. תודה לך, גברתי היושבת-ראש.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לך, אדוני השר. אני מברכת אותך בערב טוב ובליילה טוב.

פרה אדומה נולדה בכפר-חסידיים

הי"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף האחרון בסדר-יומנו: פרה אדומה נולדה בכפר חסידיים – של חבר הכנסת אברהם פורז. יפתח את הדין חבר הכנסת אברהם פורז, שיתייחס, בוודאי, גם לשאלות שקשורות ללהקת הרוק.

אברהם פורז (מרצ):

להתייחס למה?

הי"ר נ' חזן:

אתה ניסית כל הזמן לשאול שאילתא.

אברהם פורז (מרצ):

אבל לא היה מי ששייב לי. השר נוסע לחתונה, כך אני מבין.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת דראושה ישיב במקומו.

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת המעוניינים להשתתף בדיון על הפרה האדומה מוזמנים.

אברהם פורז (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, רבותי, חברי הכנסת, על פניו הנושא נראה מצחיק, מעורר גיחוך, הוא נראה כאילו משהו מתחום הזואולוגיה. הדבר הרבה הרבה יותר רציני.

לפני חודשים מספר, בזמן שהגשתי את ההצעה הדחופה לסדר-היום, היה פרסום באמצעי התקשורת על כך שבכפר הנוער הדתי כפר-חסידיים נולדה פרה שצבעה אדום. אני מניח שהיא לא ממש אדומה, אבל צבעה היה בוודאי חום הנוטה לאדום.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

יש שישים מיני אדום.

אברהם פורז (מרצ):

וראינו אף בתמונה שהתפרסמה בעיתונות שמישהו – אדם דתי, לפי מראהו החיצוני – בוחן את הפרה בחינה מעמיקה מאוד עם זכוכית מגדלת. אני מניח שהבדיקה נעשתה על מנת לבדוק האם היא אדומה כולה, או שמא חס וחלילה יש אולי איזו שיערה שאיננה אדומה, ותיכף נאמר מה היא החשיבות של כל העניין הזה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

עם השנים יהיו לה שערות לבנות.

אברהם פורז (מרצ):

כמו לכולנו.

לפי ההלכה, ואינני מתיימר להיות מומחה גדול, האפר של פרה אדומה יש בכוחו לטהר מטומאת מת, ובכך לאפשר ליהודים לעלות על הר-הבית. עד כה נס גדול קרה לנו, שלפי ההלכה – או לפי מרבית הרבנים, לפחות – העלייה על הר-הבית היא חטא, היא אסורה, משום שהם לא יודעים היכן קודש הקודשים. לכן, כתוצאה מהדבר הדתי הטוב הזה נמנע עימות בינינו לבין העולם המוסלמי, שהרי כידוע על הר-הבית יש מקומות הקדושים לאסלאם, מסגדים. אני יודע, שיש בתוכנו, בציבור בארץ, כמה קבוצות קיצוניות ופנאטיות הרוצות למעשה להרוס את המסגדים שעל הר-הבית ולבנות במקום המסגדים הללו את בית-המקדש. כמה פעמים ראינו פוסטרים שהכינו. מכל מקום, יש תמונה של איך ייראה הר-הבית לאחר שהמסגדים ייהרסו ובמקומו יהיה בית-המקדש.

אגב, הדגם של בית-המקדש איננו סוד. מי שמכיר את מלון "הולילנד" – ואינני עושה שום פרסום – יודע שיש שם דגם של בית-המקדש. אני מניח שמישהו ניסה לשחזר אותו על-פי הכתוב, שהרי באותה תקופה לא היו מצלמות, וספק בעיני אם מישהו טרח לצייר באופן מדויק את המראה, או שהציור הזה השתמר.

מדוע העניין הזה חמור מאוד? כי אם כתוצאה מעניין הפרה האדומה אכן קבוצה קיצונית תיקח את העניין הזה ברצינות ותנסה לעלות על הר-הבית כדי לכוון בו את בית-המקדש, אנחנו נימצא בבעיות גדולות ובצרה גדולה מאוד שמרחיבה את הסכסוך, שגם כך הוא עצוב ופרובלמטי, לא רק בין ישראל לבין העולם הערבי, לא רק בין ישראל לבין העולם הערבי הקרוב, אלא אף רחוק מזה, היא מביאה אותנו לעימות טוטלי עם האסלאם. אנחנו ראינו מה עשה כרוז קטן שפורסם בחברון, אותו כרוז המכונה "כרוז החזיר".

אנחנו צריכים לקחת את הדברים האלה ברצינות. מחר יש לנו יום זיכרון, וכולנו זוכרים שהיתה תקופה לא קצרה, שבה היתה בארץ תחושה שלמעשה כל האלימות תיגמר בדיבורים. גם יועצים משפטיים לממשלה, במקרים שהם ראו הסתה חמורה מאוד, אמרו: אנחנו מעדיפים את חופש הביטוי והדיבור על פני טיפול, כאשר מדובר בדיבורים ובמלים. אני יכול לומר, שבעמדה מסוימת, באותה נקודת זמן הם אולי אפילו צדקו, אף כי אני בהחלט מחשיב את חופש הדיבור. אבל כשאנחנו רואים שדברים שלכאורה נראים כדבר אזוטרי של קבוצה שולית, כדבר בלתי חשוב, מקבלים פתאום ממד אחר, אזי בהחלט יש מקום לדאגה מה קורה אם באמת הפרה אדומה ובאמת מישהו ייקח ברצינות את כל הסיפור הזה עם אפרה של הפרה האדומה, ינסה לטהר אנשים ויאמר להם אחר כך: או.קיי, אתם טהורים, תעלו על הר-הבית.

לכן העליתי את הנושא כהצעה דחופה לסדר-היום, ולכן הכנסת דנה על כך היום במליאתה, וזו איננה בדיחה. לצערי הרב, סיפור הפרה האדומה הוא לא עניין מצחיק ולא עניין של בדיחה.

בכלל, אנחנו נמצאים בסיטואציה, שכאשר עורכים סקר בישראל אם הציבור רוצה בשלום, מקבלים נתונים מדהימים: כולם רוצים בשלום. אבל אפשר לרצות בשלום רק אם אתה מוכן לשלם את המחיר, אין שלום חינם. מי שמאמין שאפשר לומר שלום תמורת שלום, בעצם לא אמר שהוא רוצה שלום, והבינו את זה.

הבין זאת מנחם בגין המנוח, ראש ממשלת הליכוד. הוא הבין שאי-אפשר להביא לשלום עם מצרים כנגד שלום. הבין זאת גם ראש הממשלה יצחק רבין המנוח, שתקופה ארוכה מאוד חשב שיש אש"ף-שטחים ואש"ף-תוניס, ואפשר אולי לדבר עם הפלסטינים, ואפשר להציע איזה בחירות מקומיות. גם הוא הבין שבעצם זו הנוסחה. אולי במידה מסוימת, לפחות לפרק זמן קצר, גם בנימין נתניהו הבין זאת. בכל זאת הוא ביצע איזו נסיגה בחברון.

אבל התהליך תקוע משום שרוב מרכיבי הקואליציה אינם מוכנים, למעשה, להבין שתמורת שלום צריך לשלם מחיר, וודאי שאינם מוכנים לשלם את המחיר – – –

משה גפני (יהדות התורה):

זה גם שייך לפרה אדומה?

אברהם פורז (מרצ):

תראה, כל סיפור הפרה האדומה כרוך בשאלה המדינית. הרי אני לא מתעניין בזואולוגיה של הפרה האדומה, אני מתעניין בשאלה, אם הסיפור הזה משפיע על התהליך המדיני, על הר-הבית, על פתרון הסכסוך, לרבות הקונפליקט הדתי. אני אומר שצריך לשלם את המחיר.

הקבוצות הקיצוניות, לא רק שהן לא רוצות לשלם את המחיר, אלא הן פוחדות שמא ייווצר רוב בתוכנו שיהיה מוכן לשלם בסוף את המחיר, ורוב פירושו שיכולים להיות חילופי שלטון ויהיה מישהו אחר שיחשוב אחרת. כדי למנוע, חלילה, את תשלום המחיר, צריך ליצור סיטואציה כזאת ומשבר כזה, שימנע את תשלום המחיר, ובין היתר סיפור הפרה האדומה.

לא עקבתי במשך החודשים האחרונים אחר גורלה של הפרה האדומה, היא היתה עגלה באותם ימים, ואני מניח שהיא עדיין בחזקת עגלה. אני גם יודע שכדי לפסול אותה – – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

– – – החלב שלה.

אברהם פורז (מרצ):

תראה, אם היא עגלה, היא עדיין לא נותנת חלב, וזאת אתה יכול לבדוק, ואני לא רוצה לתת דוגמאות. אבל כדי שהיא לא תהיה כשירה לצורך הייעוד הזה של טיהור מטומאת המת אפשר כמובן לפסול אותה, בין היתר, רכיבה על הפרה, העמסת משא, הטלת מום קטן.

לא עקבתי אחרי גורלה של הפרה, אבל אני חושב שמחובתה של הכנסת להתריע ולעצור גופים קיצוניים, שעלולים לעשות מעשה מטורף שיביא אותנו לעימות עם כל העולם המוסלמי.

האם אפשר להגיש היום הצעות סיכום בנושא הזה?

הי"ר נ' חזן:

לא, אדוני, אין היום הצבעות או הצעות סיכום.

אברהם פורז (מרצ):

בגלל ועידת הליכוד. טוב, תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לך, חבר הכנסת אברהם פורז. אנחנו פותחים בדיון. חברי הכנסת, אנא סמנו לי מי שמעוניין להשתתף. חבר הכנסת גפני, אתה רשום ראשון. שלוש דקות לנואם. חבר הכנסת משה גפני, בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, השתתפתי בשנות כהונתי כחבר כנסת בדיונים חשובים בכנסת וגם בדיונים אבסורדיים ומגוחכים, אבל בדיון כזה אבסורדי ומגוחך לא זכיתי עד היום להשתתף. יש לי הכבוד לעשות זאת כאן הערב.

פרה אדומה, תהליך השלום, עימות עם העולם המוסלמי, זואולוגיה, צער בעלי-חיים, ערבוב וגיבוב דברים. חבר הכנסת פורז, אני מצטער לומר לך שאין מאחוריהם ולא כלום. אולי בגלל ועידת הליכוד אנחנו צריכים לדבר, אז אנחנו מדברים. מן הכבוד היה שלא תעלה את הנושא הזה.

יש מצוות בתורה, ואחת המצוות היא פרה אדומה. אני מציע, לפני שאתה מעלה זאת ואומר דברים שעומדים ברומו של עולם, ללמוד ולדעת במה מדובר. אחד הדברים אצלנו הוא פרה אדומה, ואנחנו לומדים על פרה אדומה. אנחנו קוראים על כך בתורה, אנחנו מלמדים את ילדינו, יש לפרה אדומה תפקיד.

— — — אנחנו, אלה שלומדים את הפרשה של פרה — — —

הי"ר ב' חזן:

שתי דקות.

משה גפני (יהדות התורה):

כבר? אנחנו לומדים את הפרשה של פרה אדומה, אנחנו לומדים אותה בדחילו ורחימו, אבל יש לנו גם סדר עדיפויות בדברים, ואין לזה ולא כלום עם תהליך מדיני. אנחנו בעד תהליך מדיני, כל אלה שלומדים את התורה, לא קיצוניות מטורפת, שאין לה שום קשר לתורה.

אחת המצוות היא מצוות יישוב הארץ, ולפני מצוות יישוב הארץ יש לנו מצווה חשובה יותר, והיא מניעת שפיכות דמים. כדי למנוע שפיכות דמים אנו רוצים תהליך מדיני, ואנו רוצים שתימנע שפיכות דמים באזורנו; בכל מקום בעולם, ועל אחת כמה וכמה באזורנו.

עכשיו, מה אתה מציע? תאר לעצמך ששומעים אותך אזרחי מדינת ישראל, ואולי אפילו בכל העולם כולו. מה אתה רוצה? בכפר-חסידיים נולדה פרה אדומה, והלכו לבדוק אם זו פרה אדומה. רוצים ללמד על פרה אדומה באופן מוחשי, כמו שמלמדים על כל המצוות בתורה, זה דבר נדיר.

מכאן ועד לסכסוך עם העולם המוסלמי, להרוס את הר-הבית, להרוס את המסגדים ולהביא אנשים להר-הבית, הרי אנחנו עומדים בפתחו של הר-הבית, אנשים, חרדים — — —

אברהם פורז (מרצ):

— — — לא שמעת על — — —

משה גפני (יהדות התורה):

— — — ואומרים: אתה מדבר על פרה אדומה, של נעליך מעל רגליך כשאתה מדבר על זה.

אברהם פורז (מרצ):

— — — שמעת?

משה גפני (יהדות התורה):

עומדים ומונעים מיהודים, מסבירים להם שאסור לעלות על הר-הבית. כולנו מייחלים לביאת המשיח, כולנו מעוניינים באמרה הנבואית "לא יישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה". אנחנו מתפללים שתגיע התקופה הזו, ולא הגענו אליה, לצערנו. אחד הדברים שבגללם אנחנו לא מגיעים אליה היא מפני שיכול לעלות חבר כנסת ולזלזל ולגחך ולדבר בציניות על אחת המצוות החשובות בתורה, שהיא פרה אדומה. מבחינתי, זו אחת המצוות החשובות בתורה. אני רוצה ללמד את ילדי את זה, אני רוצה שידעו את זה, אני רוצה שהנוער ילמד.

צריך לקחת את התורה כמקשה אחת. אתה לא יכול לומר כאן שיש מצווה אחת טובה בדת, שלא לעלות להר-הבית. קח את כל הדברים בתורה, מהחל ועד כלה. לו כולם היו מקבלים את מה שהתורה אומרת ומיישמים אותה, לא היינו צריכים ללכת למלחמות ולא היינו צריכים ללכת למאבקים, לא היו קמים כאן קיצוניים מימין ומשמאל.

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מסיים. על-פי אמונתי ועל-פי אמונתם של אלה שמבחינתם המצווה של פרה אדומה היא לא נושא לגיחוך, חלילה, אלא היא נושא ללמידה, נושא לדעת על מה מדובר, לא היינו מגיעים לכל הדברים האלה. אני מציע לך למשוך את כל הדיון הזה חזרה. אין לו מקום. אם מישהו שמכיר את התורה היה שומע אותך, הוא היה מגחך. לכבודך הייתי מציע לך להסיר זאת.

הי"ר ב' חזן:

תודה לך, אדוני. חבר הכנסת עזמי בשארה, אחריו – חבר הכנסת אחמד סעד, ואחריו – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. חברי הכנסת, אנא עמדו בלוח-הזמנים. חבר הכנסת בשארה, בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, חבר הכנסת גפני, אני בטוח שחבר הכנסת אברהם פורז לא התכוון להכפיש את העדה החרדית או את העדות האורתודוקסיות. הוא מדבר על תופעה אחרת לגמרי, גם לא על הפרה האדומה בכפר-חסידיים, אלא על מה שמנסים לעשות מזה.

אכן הרב אברהם הכהן קוק כתב באחת מאיגרותיו, שבניין המקדש ועבודת הקורבנות יתחדשו רק לאחר הופעת רוח הקודש וחידוש הנבואה בישראל, אבל הבעיה היא שיש כמה אנשים שכבר חושבים שהם מחדשים את רוח הנבואה בישראל, כלומר, יש לנו כמה נביאים – נביאי שקר, כמוכן, אבל יש.

יוסי אלבום, ראש התנועה לכינון המקדש – אתה יודע מה? האנשים האלה כבר עושים עצרות של אלפי בני אדם, אלף איש, וסגן שר החינוך והתרבות שלנו שולח להם איגרת ברכה לכנס הזה, שמתכוון לחדש את בית-המקדש. תנועת "סוכת שלם", בראשות ישראל אלבום, "מכון המקדש", בראשות הרב אריאל קיבל עד השנה שעברה תקציבים ממשרד החינוך והתרבות וממשרד התיירות. הוא משחזר את בית-המקדש, ויש בו אנשים, ביניהם קיצוניים, שחושבים שצריך לגלח את המסגדים מהר-הבית. השר הקודם אמנון רובינשטיין הפסיק את התקציבים שעברו אליהם ממשרד החינוך והתרבות.

תנועת "חי וקיים" של יהודה עציון – אתה יודע? יהודה עציון נאסר כחבר במחתרת היהודית מכיוון שהוא אסף כמות גדולה של חומר נפץ ליד הר-הבית, והוא שוחרר בחנינה. האיש הזה לא התחרט עד היום – ישמע נשיא המדינה וישמענו אנשים שחותמים מהר על חנינה – הוא ממשיך בפעילותו, והוא אומר שאת ההיסטוריה אפשר להחזיר אחורה.

אנחנו חושבים באמת שיש לא מאות, אבל כמה אלפי מטורפים שנמצאים בקשרים עם כל מיני משקיעים מארצות-הברית. אתה יודע שיש בארצות-הברית מישהו, במדינת לואיזיאנה, שמוציא מאות אלפי דולרים על גידול עדר של פרות אדומות? אתה יודע מה הם עושים מהמצוות? האנשים האלה הם המחללים מצוות תורה, ולא חבר הכנסת פורז שמזהיר מפני השימוש לרעה בפסוק בתורה ובמצווה בתורה.

לכן, בשביל רגשותיך, בחרתי לגמור את הדיון שלי בפסוק יפה, לדעתי, מהתנ"ך. בספר דברי הימים א', פרק כ"ב, מסביר דוד לשלמה בנו מדוע נמנע מלבנות את בית-המקדש: "היה עם לבבי לבנות בית לשם אדוני אלהי: ויהי עלי דבר אדוני לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדולות עשית לא תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת ארצה לפני". תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

תודה לך, חבר הכנסת בשארה. אני מזמינה את חבר הכנסת אחמד סעד, ואחריו – חבר הכנסת דהאמשה. הנרשם האחרון הוא חבר הכנסת זנדברג, אבל אני לא רואה אותו במליאה. חבר הכנסת אחמד סעד, בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אין לי ויכוח לא על הפרה האדומה, לא על הצבע שלה, לא על הגזע שלה, אם היא תהיה הולנדית או כחול-לבן או אמריקנית או מקסיקנית. אני מאמין וגם מכבד כל בן-אדם באמונתו. עם זאת אני חושב, שהדיון היום על הנושא הזה הוא דיון חשוב, כיוון שיש כמה קבוצות הרפתקניות, פונדמנטליסטיות, שיכולות לגרור את המדינה למצב חמור מאוד.

אנחנו שומעים על קבוצת הר-הבית, על התוקפנות שלה, על הניסיונות שלה, על תנועת "חי וקיים" – –

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת אחמד, הם פשוט עולים להר-הבית – – –

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת סעד.

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת סעד, סליחה. הם עולים להר-הבית בלי פרה אדומה, בניגוד להלכה, ואין לזה שום קשר לפרה האדומה. הם עולים להר-הבית ועושים דברים שהם בניגוד מוחלט להלכה – – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

יכול להיות. אני מדבר על קבוצות כאלה שיכולות – –

משה גפני (יהדות התורה):

– – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

– – תחת המטרייה של הפרה האדומה, לעשות הרפתקה.

משה גפני (יהדות התורה):

— — — אבל הם עולים להר-הבית — — —

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

והדבר המסוכן עוד יותר, שאפילו שר בממשלה, בריאיון שלו, שר התחבורה יצחק לוי, שמעורב בתהליכים איך לבנות מחדש את – איך קוראים לו? ההיכל?

הי"ר נ' חזן:

בית-המקדש.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

היכל המקדש. זאת אומרת שיש ניסיונות. מי ששרף את מסגד אל-אקצה יכול, תחת הססמה הזאת, לחזור עוד הפעם ולשים פצצות. כל הניסיונות לחבל במסגד אל-אקצה ובקובת-אל-סח'רה הם גם תחת השפעת הקבוצות הקיצוניות האלה. לכן, יש היום חשיבות רבה להרתיע מפני הקבוצות האלה, שהן קבוצות הרפתקניות. תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

תודה רבה לך. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, בבקשה. אני מבינה שחבר הכנסת זנדברג – מומחה בנושא הזה, זאת היתה הדרשה שלו לבר-מצווה – אכן נרשם, אבל הוא לא נמצא, לצערי.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת גפני, הייתי מאוד רוצה לקוות ולהאמין שהעניין אבסורדי ומגוחך, והלוואי שזה היה רק עניין של בדיחה, אבל הדברים רציניים הרבה יותר – — —

משה גפני (יהדות התורה):

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — ממה שנראה. העיתונות הישראלית, העובדות שהובאו כאן על-ידי הדוברים לפני והחיים שאנחנו חיים אותם, כולם מצביעים אחרת. לא נטמון את הראש בחול ונגיד שאין שום דבר.

הייתי רוצה לשמוע את הקול שלך ואת הקול של הרבנים ואת הקול של ממשלת ישראל, קודם כול, ואת המעשים שלה נגד מעשים שקרו בשטח, נגד חומר נפץ שנתפס, נגד ניסיון שרפה, נגד רציחת אנשים. איפה המעשים שעודדו אותנו? נכון שאת האלימות לא עוצרים בדברים בלבד, אבל אפילו דברים – במקרה הזה איננו שומעים, לא בקול רם, לא בקול צלול ולא בקול ברור.

משה גפני (יהדות התורה):

כל הזמן. אין לזה קשר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

שמעתי ממך עכשיו דברים מהדוכן הזה — — —

משה גפני (יהדות התורה):

כל הזמן. אין לזה כל קשר לפרה אדומה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני אומר ששלטונות החוק — — —

משה גפני (יהדות התורה):

— — — אנחנו נלחמים נגדם.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני מכיר את המצב ההלכתי משום שלמדתי אותו ממך עכשיו, אבל לא די בכך. לא מדובר על איזו עגלה שנולדה, לא זה מה שחשוב. מה שחשוב הוא שזה פותח פתח לסכנה איומה, והאנשים

האחראים, הממונים, בעלי הסמכות במדינה הזאת, לא קמים לבער את הנגע הזה ואת הסכנה הזאת. הם גם לא עומדים נגדה.

מה שנאמר – הכול מבוסס, והדברים גם פורסמו. יש חציבת אבנים כדי לבנות את בית-המקדש, ואנחנו קראנו על כך גם בעיתון. אני חושב שגם אתה קראת, בדיוק כמוני, אבל לא שמענו תגובות.

אני לא אומר, כפי שאמרו לפני, שהשר בעצמו מעורב, אבל העוזר שלו כן מעורב. יש חשש שפה ושם יש גם ידיים לדברים האלה גם בתוך המדינה וגם מחוצה לה.

אני חושב שהעניין כל כך רציני שאכן הוא מחייב דיון ומחייב לשון ברורה. מי שמתנגד לתופעה, לפתיחת פי הגיהנום הזה על המדינה ועל כל היישוב – חייב לעשות מעשה, לא רק להסתפק בדיבורים. מה עוד שיש כאלה שבכלל לא מדברים. הרוב לא מדברים אפילו.

הי"ר ב' חזן:

תודה, אדוני.

משה גפני (יהדות התורה):

היה צריך, חבר הכנסת דהאמשה, ברשות היושבת-ראש, לקיים דיון על מה שאתה אומר, על אלה – – על כך היה צריך לקיים דיון. אין לכל זה קשר לדיון על פרה אדומה בכפר-חסידיים. פשוט אין קשר. הם עולים להר-הבית בלי פרה אדומה, בלי קשר לעניין של פרה אדומה, בניגוד להלכה, ואין – – היום אפשרות היום – –

הי"ר ב' חזן:

תודה, חבר הכנסת גפני. חבר הכנסת דהאמשה – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

רק עוד משפט אחד, גברתי היושבת-ראש – – –

הי"ר ב' חזן:

באמת רק משפט אחד.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני אסביר לחבר הכנסת גפני מה הסכנה שיש פה. הסכנה היא, חבר הכנסת גפני, שלא רק אלה שמטורפים יעשו את המעשים האלה, אלא שהפרה האדומה תפתח פתח לאחרים להצטרף.

משה גפני (יהדות התורה):

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה, חבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת גפני, חבר הכנסת דהאמשה, אני מודה לחברי הכנסת.

הצעות סיכום והצבעות בנושא זה במועד אחר.

חברי הכנסת, תם סדר-יומנו. הישיבה הבאה של הכנסת תתקיים מחר, יום ד', אני מדגישה – ב-10:00. ישיבת אזכרה מיוחדת במלאות שנתיים לרצח ראש הממשלה יצחק רבין – ב-17:00.

חברי הכנסת, ישיבת הכנסת נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 22:30.